

Godin Ziam Fer Onger Akabar Akinafarim O Onger Akaba Akar faragha zuim

Akinafarir kam, a Israelian Onger Akaba itir akinafarim. Onger akar akinafarir kamın itir maba, me Jerusalemın nguibamın ikia Godın Dıpenimın da bange. Ezi onger akar kabar maba, gumazamiziba uari osımtıziba ikia, Godın ziam fer dughiamın dar gun mıgei.

En ganganimın, gumazir avırıba ti onger akar kaba dughiar vamıran da osirizir puvati. Me dughiar igharaz igharazıbar kamagh ami. Ezi gin gumazir igharazıba da akuvagha akinafarir vamıra gami.

Onger akar kaba ko God ko mıgeir arazir kaba, dar nıghnızir avırıba iti. Akinafarir kamın aven akar kaba iti:

onger akar Godın ziam feba,
ko uan arazir kuraba bagh God ko mikimti a
da gin amangamin akaba,
ko osımtıziba ko mızazıba izir dughiamın,
akurvazim bagha God ko mıgeir akaba,
ko atrivim amısvamimin dughiar ekiabar
onger akaba,
ko nıghnızir gavgavımın gun Godın
mikimamin ighiaba,
ko onger akar God mınamamıba,

ko uan navir kuraba ko osimtiziba agivsi God
 ko migeir arazim,
 ko God ko mikimti an apanibagh
 asighasighamin arazim,
 ko onger akar gumazamiziba da baragh dar
 migirigiabar gin mangamiba.

God ko migeir arazir kaba ko onger akar kaba,
 da gumazamiziba e itir ikirimirir kam bar ada
 avaragha dar gun migei. En dughiar e bar
 akongeziba iti, en dughiar e osimtiziba isiba iti.
 En dughiar e igiabara itiba iti, en dughiar e ghu-
 ramiba iti. E dughiar mabar arei, egha dughiar
 mabar en naviba dera. Onger Akabar Akinafarir
 kam, a ikirimirir e datirighin itir ikiamin dughiaba
 ko magh ghu, egha fomira iza datirikin onger akar
 kaba Godin gumazamizibar nighniziba gavgavim
 dagh aniga, egha men ikirimirimim men akurvasi.

Akinafarir namba 1*

1

(Onger Akaba 1--41)

*Godin damazimin derazir gumazamiziba ko, gu-
 mazamizir arazir kurabagh amiba*

¹ Gumazamizir kamaghin amiba, me bar
 akongegh:
 me gumazamizir arazir kurabagh amibar ak-
 aba baragha men gin aruir puvatigha,
 tuavir gumazamizir kuraba zuiba, me men
 gin zuir puvatigha,

* **1:** Hibrun akamin aven, me Onger Akabar Akinafarimin 5plan
 otevibagh ami, me dar bora ghaze, 5plan akinafariba. **1:1:**
 Onger Akaba 26:4; Aghuzir Akaba 14:15

- Godin akaba batogha da dipovir gumazamiz-
iba ko, apiaghirir puvati.
- ² Gumazamizir kaba, bar Ikiavira Itir Godin Araz-
ibagh ifongegha,
dimagariba ko aruebar dar gara pamtem
dagh nighnighavira iti.
- ³ Me mati temem, me dipar miriamin anekara.
A uan dughiamra bava, dafariba midir pu-
vati.
Kamaghira, bizir me amiba bar, da der-
aghavirama otifi.
- ⁴ Ezi gumazamizir arazir kurabagh amiba, me
kamaghin ikian kogham.
Bar puvati.
Aminim raizin misevibagh ivarazi da zui moghin,
bizir me amiba deragh otivan kogh,
dagheba dar puvatigh pura mangam.
- ⁵ Kamaghira, gumazamizir arazir kurabagh
amiba,
God uan kotiamin me batuegh ivezir kuram
me daningti,
me Godin damazimin derazir gumaza-
mizibar saghon ikiam.
- ⁶ Guizbangira, gumazamizir Ikiavira Itir Godin
damazimin deraziba,
a me geghuv deragh men ganam.
Eghti gumazamizir arazir kurabagh amiba,
me bar ikuvigh ovegham.

2

God atrivim ginaba

- 1 Manmaghıram amizi, Kantrin Igharazibar Gumazamiziba, akaba batozir arazim damuasa uariv gei?
 Manmaghıram amizi, ikızir igharazibar gumazir dapaniba, arazir kurabar amuasa uari ko akam misoke?
 Men akar kabar daghetam, otoghan kogham.
- 2 Nguazir kamın itir atriviba, mıdorozim bagha uari akufi.
 Ikiavıra Itir God ko atrivir a ua bagha inabazim,
 gumazir dapaniba aning dikabınasa tuaviba buri.
 Me kamaghın mıgıa ghaze,
- 3 “Aning e ikezir senba e da aghorarıgham.
 Benir aning e ikezir gavgavir kaba, e da firigham.”
- 4 Ekiam uan Nguibamın atrivir dabirabim gaperaghav ikia,
 me dipova men ingaravati.
- 5 A me bagha navim bar an ikuvizi, an Akar Gavgavim me mıgei.
 Ezi an adarir ekiar kam me gamima, me bar atiatima,
 a me mıgıa ghaze,
- 6 “Kı uabi gumazir atrivimın ikiamın kam amısevegħa gıfa.

Ki uabi a isa Saionin Mighsiar ua bagha in-
abazimra anefazi,
an aperaghav iti.”

⁷ Ezi atrivim kamaghin migei,
“Ki datirighin Ikiavira Itir God na mikemezir biz-
ibar gun mikimam.

A ghaze, ‘Ni nan otarim, ezi datirighin ki nin
afeziamin oto.’

⁸ Ni nan azaraghti ki ikiziba bar ni daningam.

Ni nguazir kamın itir kantriba bar me gati-
vagh men ganam.

⁹ Ni uan agharir gavgavimin men suiragh men
ganam.

Ni me abighti, me nguazir mineba biaghiri
moghın bighiregh,
mizumzuiaribar iregham.”

¹⁰ Kamaghin amizi, ia atriviba,
ia kuariba arigh oregh nighnizir aghuim
iniam.

Ia nguazimin gumazir dapaniba,
ia akar kam baregh deravira uari bagh
ganam.

¹¹ Ia uari isi God danigh, egh an apengan iki.

Egh agorogem sara bar atiatingigh.

¹² Ia uari amiragh teviba apirigh magari,
an dagarimningin tor.

Puvatighti, an adarim zuamirama otoghti ia
arimighiregham.

2:7: Aposel 13:33; Hibu 1:5; 5:5 **2:8:** Onger Akaba 72:8;
Daniel 7:13-14; Jon 17:4-5 **2:9:** Onger Akaba 89:23; Akar
Mogomem 2:26-27; 12:5; 19:15 **2:11:** Filipai 2:12; Hibu 12:28
2:12: Jon 5:23; 1 Pita 2:6

Guizbangira, an aningagheghti an
 aningagharim zuamirama otogham.
 Eghti gumazitam God bagh izi an aven modogh,
 nighnizir gavgavim an iki bar akuegham.

3

*Gumazir mam mizaraghara gavgavim iniasa
 God ko migei*

Devit uan otarim Apsalomin arav ghugha,
 dughiar kamın ighiar kam osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, nan apaniba me bar
 aviraseme.

Me nan apanim gamua egha pazavira na
 gami.

² Men aviriba na migia ghaze,
 “God nin akuraghan kogham.”

(Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

³ Ezi men akar me migeir kam a guizbangira pu-
 vati.

Ikiavira Itir God, nırara nan midorozir
 oramin min iti, ezi ki nin uabi modi.

Nırara nan akurvazima ki uan apaniba abiri.

Ni nan osimtıziba agevima, ki tugha gavgav-
 ighavira iti.

⁴ Ki uabin akurvaghasa Ikiavira Itir Godin dei.

Ezi a uan mighsiar ua baghavira inabazimin
 ikia

na baragha nan akurvasi.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁵ Ki misiamin akuava onganigha, egha gin osegha
bar deravira iti.
Bar guizbangira, Ikiavira Itir God bar de-
ravira nan gari.

⁶ Nan apanir 10,000pla danganiba bar na ekiaru,
ezi ki men atiatir puvati.

⁷ O Ikiavira Itir God, ni nan God, ni dikavigh izi nan
akuragh.
Guizbangira, ni mati gumazim uan apani-
bar koviabav sozi moghin, ni nan apaniba
aghumsizim me ganidi.

Ni mati gumazim uan apanibar atariba apirizi
moghin,
ni gumazir kurar kaba abiri.

⁸ Ikiavira Itir God, ni uabira en akurvagha uam e
ini,
ezi bizir katam bar e gasighasighizir puvati.
Ni bar deraghavira uan gumazamizibagh
ami.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

4

Gumazim dimagarimîn gavgavim iniasa God ko migei

Devit onger akar kam osiri.

Gumazir onger akar kabar faragha zuim, gumazibav geima, me gitabav sosi.

¹ O God, nan Akurvazir Gumazim, ni nan akuragha nan apaniba abira, ezi ki nin dei, ni nan akuragh.

Fomira osimtizir bar ekiam nan itima, nan navim bar na baseme,

ezi ni nan akurazi osimtizim datirighin gifa.

Ni datirighin nan apangkuvigh nan dimdiam barakigh.

² O gumaziba, dughiabar manmaghin, ia akar aghumsiziba na gasi nan ziam gasighasivira ikiam?

Egh dughiabar manmaghin, ia nguazir kamîn bizir kinibagh ifueghvira ikiam?

Ia dughiabar manmaghin arazir ifavarim gifueghvira ikiam?

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

³ Ia akar kam bar deragh a gifogh.

Gumazamizir Ikiavira Itir Godin apengan itiba, God ua baghavira me ginaba.

Ezi ki an diazi, a nan azangsizim barasi.

- 4 Ia atar uari bagh gan, egh arazir kuratam damuan marki.
Ia uan misiabagh ireghiv iki,
migiirigiar kam ginighnigh uan akabar kumigh.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)
- 5 Ia nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin ikiva,
ofan a ifongezibar amu.
- 6 Gumazamizir aviriba bizir aghuibar gan, bar akueghasa ifonge.
O Ikiavira Itir God, nin guamin angazangarim e gisirazi moghin,
ni bar e gifuegh en boroghira iki, egh en apangkuvigh en akurvagh.
- 7 Wit ko wainin oviziba azenibar aghua bar puvira bema, gumaziba da bagha bar akonge.
Ezi ni na gamizi ki ni bagha bar akongezir arazim, nan navir averiam bar a gizivagha,
wit ko wain gifongezir arazim guizbangira bar a gafira.
- 8 Ki misiamin ghua atiatir puvatighava akui.
Ikiavira Itir God, nirara deragha na akumakua nan garima,
ki deraghvira ikia atiatir puvati.

4:4: Onger Akaba 77:6; 119:11; Efesus 4:26 4:5: Godin Araziba 33:19; Onger Akaba 51:19; 62:8 4:6: Diboboniba 6:26; Jop 7:7; 9:25 4:7: Onger Akaba 97:11-12; 119:14; 119:72 4:8: Jop 11:19; Onger Akaba 16:9

5

Gumazim deragh uabi geghuvasa God ko migei

Devit onger akar kam osiri.

Ezi gumazir onger akar kamın faragha zuim gumazibav geima me itabagh ivi.

¹ O Ikiavira Itir God,

ki ni ko migeir migirigiaba ni da baragh,
egh kuarim atigh nan ararem baragh.

² Ni nan atrivim ko nan God,

ki ni ko migei,
ni nan ararem baragh.

³ O Ikiavira Itir God, ki mizarazibar ni ko migeima,
ni na barasi.

Aruem anadir dughiabar ki ni ko migei.

Kar mati nan ofa ki a isa ni ganidi,

ezi ni datirighin na ikarvaghasa ki ni mizua iti.

⁴ Ni Godın arazir kurabagh ifongezir puvatizim.

Kamaghın, gumazamizir arazir kurabagh
amiba
nin boroghın ikian kogham.

⁵ Gumazamizir uarira uari feba, me nin
damazimın ikian kogham.

Ezi gumazamizir arazir kurabagh amiba, ni
bar me gifongezir puvati.

⁶ Gumazamizir ifavaribagh amiba, ni me
gasighasisi.

Egha gumazamizir gumazibav sozi me
ariagheriba ko ifavaribagh amiba,
ni bar men aghua.

5:2: Onger Akaba 3:4; 65:2

130:6 5:5: Habakuk 1:13

Mogomem 21:8

5:3: Onger Akaba 30:5; 88:13;

5:6: Onger Akaba 55:23; Akar

- 7 Ni zurara nan apangkufi, kamaghin, ki nin
 Dipenir miriamin aven mangam.
 Ki dipenir ni ua bagha inabazimin izi,
 nin atiatigh uan tevimning apirigh nin
 ziam fam.
- 8 O Ikiavira Itir God, nan apaniba bar
 avirasemegha na gasighasighasa.
 Kamaghin ni nan aku mangiti,
 ki nin guizin arazimin tuavimin gin
 mangam.
- 9 Nan apaniba, me guizin akam bar a gifozir pu-
 vati.
 Me gumazir igharaziba me
 gasighasighasavira nighnisi.
 Men akatoriba mati gumazamizibar moziba ak-
 aba akari;
 me migeima ovevem otifi.
 Gumazamiziba me baragh men gin mangisi,
 me ifavarir akar bar isingtizibav kimam.
- 10 O God, ni men arazir kuraba tuisigh ivezir ku-
 ram me daning.
 Ni men nighnizir kurar kabagh iraghti, me bar
 onganigh.
 Me arazir bar kurar aviribagh amua nin akam
 batosi,
 kamaghin ni me batueghti me nin saghon iki.
- 11 Egh gumazamizir ni bagha iza nin aven modiba,
 ni me ateghti me bar akongegh.

5:7: 1 Atriviba 8:29-30; Onger Akaba 132:7; 138:2 **5:8:** Onger Akaba 24:4-5; 27:11 **5:9:** Onger Akaba 62:4; Luk 11:44; Rom 3:13 **5:10:** 2 Samuel 15:31; 17:14; 17:23 **5:11:** Aisaia 65:13

Gumazamizir ni ativagha gariba, men naviba deraghti,
 me ighiabar amu bar akongegh.
 Gumazamizir bar ni gifongeziba,
 me bar akongegh nin ziam fi.
¹² O Ikiavira Itir God, gumazamizir nin akamin gin
 zuiba,
 ni bar deraghavira me gami.
 Nin ifongiam oramin min me avaragha me mod-
 ima,
 me bar deraghavira iti.

6

*Gumazim osimtizim ikia uabin akurvaghasa
 God ko miği*

Devit onger akar kam osiri.
 Gumazir onger akar kamın faragha zuim, gita
 gikararang ongasa me mikeme.
¹ O Ikiavira Itir God, ni adarim iki
 pamten na mikiman marki.
 Nin navim ikuvighti,
 ni ivezir kuram na daningan marki.
² O Ikiavira Itir God, ki bar osemegha ua gavgaviba
 puvati,
 ezi ni nan apangkufigh.
 Nan gavgaviba bar gifa,
 eghti ni gavgavir igiam na daningighti ki ua
 deragham.
³ O Ikiavira Itir God, nan navim osimtizir ekiam a
 itaragha ghuaghiri.

5:12: Onger Akaba 115:13 **6:1:** Onger Akaba 38:1; Jeremaia 10:24 **6:2:** Onger Akaba 41:4; Hosea 6:1 **6:3:** Onger Akaba 90:13

Ezi dughiaba manmaghin,
osimtizir ekiar kam nan navir averiamin
ikivira ikiam?

- ⁴ O Ikiavira Itir God, ni iragh izi
nan akuragh ua na inigh.
Nin apangkuvim zurara ikia mamaghira iti,
ni uan apangkuvim ginirigh nan akuraghti
ki ovengan kogham.
- ⁵ Gumazamizir oveaghueziba,
me ua ni ginighnizir puvati.
Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin,
tina ua nin ziam fam?
- ⁶ Ki dia ghuavti, nan gavgaviba bar gifa.
Nan temeriba zurara dimagaribar nan
misiar giri,
ki ara ghuav itima,
nan dapanir aghoghonim bar
kumkumi.
- ⁷ Nan apanir aviriba iti,
kamaghin amizi, ki dughiabar aziavira iti.
Nan damazimning nan bezi,
ki deragha bizibar garir puvati.
- ⁸ Ikiavira Itir God nan azirakam baregha gifa,
kamaghin, ia gumazir arazir kurabagh
amiba,
na gitagh.
- ⁹ Ki uabin akurvaghasa Ikiavira Itir God ko
migeima,

6:5: Onger Akaba 88:11; 118:17; Aisaia 38:18 **6:7:** Jop 17:7;
Onger Akaba 38:10; Azir Akam 5:17 **6:8:** Onger Akaba 119:115;
Matyu 7:23; Luk 13:27

a na baregha gifa.

Ki a ko migeir migirigiaba, a da baregha gifa.

¹⁰ Nan apaniba osimtizir ekiam inigh,
bar aghumsigh atiatigham.

Me zuamira na ategh onganigh ari
tintinibar mangegham.

7

Gumazim osimtizim ikia God ko migei

Benjaminin adarazir gumazir mam an ziam Kus,
an arazir mam gamizi, Devit a basemegha onger
akar kam osiri.

A God ko migia a bange.

¹ O Ikiavira Itir God, ni nan God,
ki ni bagha iza nin uabi apazagha uan apani-
bar modo.

Ni nan akuraghti, nan apanir nan agintiziba na
misueghti,
ki aremeghan kogham.

² Puvatightima, laion gumazim gasighasizi
moghin,
me na gasighasigh nan mikarzim
abighirarigham.

Me na gekuigh mangighti,
gumazir nan akuragh na iniamiba
puvatigham.

³ O Ikiavira Itir God, ni nan God, ki arazir kuram
damigham,
o gumazir igharazitam gasighasigham,

4 o ki uan namakam gifaragh puram akatam a
gasam,
o ki arazir kuramin pura uan apanim
damighti,
5 ni nan apanibar amamangatighti, me nan
agiragh nan suiragh.
Egh na dikabiragh magiri nan mikarzim bar a
gasighasigh,
anetighti a pura nguazim girighiv iki.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

6 O Ikiavira Itir God,
ni aningaghegh dikavighasa ki ifonge.
Apaniba bar aningaghegha na misosi,
ni izi nan akuragh.
O nan God, ni gumazibar araziba tuisighamin
dughiam amisefe,
kamaghin ni dikavigh izi nan akuragh.
7 Ni bar ikiziba akuvaghti, me ni okarigh.
Egh ni uan atrivir dabirabir pin itim daperagh
bar me gativagh men gan.
8 O Ikiavira Itir God, ni gumazamizibar araziba
tuisisi.
Ni fo, ki guizin arazir aghuibara ami.
Kamaghin amizi, ni nan araziba
tuisighamin dughiamin nan akuragh.

9 O God, ni bar Godin aghuimra.

7:4: Onger Akaba 109:4-5 **7:6:** Onger Akaba 35:23; 94:2; 138:7
7:7: Onger Akaba 22:27 **7:8:** Onger Akaba 26:1; 43:1; 98:9
7:9: Onger Akaba 34:21; 40:2; 94:23; Akar Mogomem 2:23

Ni gumamaziziba bar men navir averiaba ko
nighniziba tuisisi.

Ni gumamazizir kurabar arazir kuraba bar ada
gifagh.

Egh nin damazimin derazir gumamaziziba,
ni me damuti, me tugh gavgafigh.

¹⁰ God nan oramin min,
na geghuva nan garir gumazim.

Gumamazizir an akam baragha an gin zuiba,
a men akurvagha ua me isi.

¹¹ God guizin arazimra gumamazizibar araziba
tuisisi.

Gumamazizir arazir kurabagh amiba,
a zurara me dikabira ivezir kuram me
ganidi.

¹² Gumazim uan navim giraghan koghti,

God uan midorozir sabam aminam.

Egh a uan barir pim dafagh midorozim
bagh mizuum ikiam.

¹³ A gumazir kurar kabav sueghti me aremeghasa
uan midorozir biziba akirigha gifa.

An afuzir aviba itiba men akuighav iti.

¹⁴ E gari, gumazir kuram arazir kuram damuasa
uan nighnizim akirigha gifa.

A zurara ifarava, osimtizir kabagh amima da
otivavira iti.

7:10: Onger Akaba 18:2; 18:30; 97:10-11 **7:11:** Onger Akaba
50:6; 90:9 **7:12:** Godin Araziba 32:41-42; Onger Akaba 64:7

7:13: Onger Akaba 18:14; 45:5 **7:14:** Jop 15:35; Aisaia 59:4;
Jems 1:15

- 15 A gumazir igharaziba mozir torir kamın magirasa, me bagh a gıkuı.
Egha a uabi mozir torir a kuizir kam giraghu.
- 16 Kamaghıra, osımtızir an amizim, anarıram avaragham.
Akam adariba ko, midorozir a igharaz darazi damuasava amiba,
da raghirıgh anarıram asıghasıgham.
- 17 Ikiavıra Itir God a bar guızbangıra dera,
kamaghın kı bar a mınabagham.
Kı Godın Bar Pın İtimın ziam fıva,
a bagh ıghıaba bangam.

8

Godın ziar ekiam ko gumazıbar ziar aghuım

Devit onger akar kam osiri.

Gumazir onger akar kamın faragha zuım gumazııav kemezi, me Getin nguıbamın ingarızir gıta inıgha a gıkararai.

- ¹ O İkiavıra İtir God, nı en Ekiam.
Nguazir kamın nguıbaba bar dar gumazamızııba,
nın gavgavımın gara ziar ekiam nı ganıdı.
Ezi nın ziar ekiam bar overiam gızıfa.
- ² Borir bar iririvıba uaghan nın ziam fe.
Nın apanıba ko, nın akam batozir darazi nı men tuavım apırasa,
dıvazir bar gavgavım atı.

7:15: Onger Akaba 57:6 **7:16:** Onger Akaba 140:9-11 **8:1:** Onger Akaba 113:4; 148:13 **8:2:** Onger Akaba 44:16; Matyu 21:16; 1 Korin 1:27

- 3 Kî kogha pîn overiar ni uan dafarimîn ingarizimîn gara,
 egha uaghan iakinim ko mikovezir uan danganir ni me arighizibar gari,
- 4 kî kamaghîn nighnigha ghaze,
 e gumamaziziba ti manmaghîram amizir biziba, ezi ni mighigha e ginighnisi?
- E pura biziba.
 Manmaghîram amizi, ni bar puvîrama e ginighnisi?
- 5 Ni uabi en ingarigha, e isa uabîn apengan e atî.
 Ni gavgavim ko ziar ekiam isa e ganîga e afazi,
 bizir ni ingariziba bar en apengan iti.
- 6 Bizir ni ingarizir kaba bar,
 ni dagh ativagh dar ganasa e amîsefe.
 Biziba bar moghîra ni da isa
 e gumamaziziba en suemningîn apengan da arîki.
- 7-8 Bizir kaba bar moghîra:
 Sipsipba, bulmakauba, asizir ruarimîn itiba ko,
 overiamîn itir kuaraziba,
 ongarimîn osiriba ko ongarimîn aven aruir biziba,
 da bar en apengan iti.
- 9 O Ikiavîra Itir God, ni en God.
 Nguazir kamîn nguibaba bar dar gumamaziziba,
 nîn gavgavimîn gara ziar ekiam ni ganîdi.

8:3: Onger Akaba 111:2 **8:4:** Jop 7:17-18; Onger Akaba 144:3; Hîbru 2:6-8 **8:6:** Jenesis 1:26-28; 1 Korin 15:27; Efesus 1:22; Hîbru 2:8

9

Gumazim Godin guizin arazir bagha a minabi

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir onger akar kamın faragha zuim, a gumamazizibav kimti, me Almut Labenin tiarimın gin mangi ighiar kam bangam.

¹ O God, ki uan navir averiamın ni minabaghasa.

Ki ni amir ingangarir aghuir kaba bagh gumamazizibav kimasa.

² Ki ni ginighnigh ni bagh ongi bar akuegham.

O Godin Bar Pin Itim, ki ni bagh ongi egh ziar ekiam ni daningam.

³ Nan apaniba nin ganigha ara ghua, nin damazimın daghiregha bar ariaghire.

⁴ Ni uan atrivir dabirabim gaperagha guizin arazimın gumamazizibar araziba tuisisi.

Egha nan araziba guizin arazimın da tuisigha ghaze, ki osimtiziba puvati.

⁵ Ni Kantrin Igharazibar Gumamazizibar araziba tuisigha gifa.

Gumamazizir kuraba, ni bar me gasighasigh men ziaba angarighti, gumamaziziba me ginighnighan kogham.

⁶ Ni bar apanibagh asighasigha gifa, eghti me ikuvigh iki mamaghira ikiam.

Men nguibar ekiaba sara, ni bar dagh asighasigha gifa,

eghti gumazitam ua me ginighnighan
kogham.

⁷ Ezi Ikiavira Itir God zurara uan atrivir dabirabim
daperaghav iki mamaghira ikiam.

A guizin arazimin gumamazibar araziba
tuisigham.

⁸ A uan guizin arazir kabar gin ghua gumamaziz-
ibar araziba tuisisi.

A uan arazir aghuimin gumamazizibagh ati-
vagha men gari.

⁹ Ikiavira Itir God osimtiziba itir gumamaziziba
bagha

dipenir gavgavir mamin min iti.

Eghti apaniba osimtizibar aningamin dughiabar,
me an aven mangegh muegham.

¹⁰ O Ikiavira Itir God, gumamazizir ni bagha iziba,
ni akirim giragha me gasir puvati.

Kamaghin gumamazizir ni gifoziba,
me nighnizir gavgavim nin iti.

¹¹ Ikiavira Itir God, Saionin nguibamin ikia
uan atrivir dabirabim gaperaghav iti.

E a bagh ongiva an ziam fam!

E Kantrin Igharazibar Gumamazizibar tongin
iki,

arazir an amizibar gun mikimiva an ziam
fam.

¹² Ikiavira Itir God, gumamazizir mizaziba isiba, a

9:7: Onger Akaba 102:12; 102:26; Hibrú 1:11 **9:8:** Onger
Akaba 96:13; 98:9 **9:9:** Onger Akaba 37:39; 46:1; 91:2 **9:10:**
Godin Araziba 31:6-8; Onger Akaba 37:25; 70:4; 91:14 **9:11:**
Onger Akaba 107:22 **9:12:** 2 Samuel 4:11; Onger Akaba 9:18;
10:17; 22:24; 37:25; Aisaia 49:14-15; Hibrú 13:5

me ginighnisi.

A me baragha uan kuarimning dukuir puvati.
Gumamazir arazir kurabar me gamiba,
a men arazir kuraba ikarvasi.

13 O Ikiavira Itir God, ni nan apangkufigh!
Apaniba na garizir osimtiziba ni dar gan.
Ki bar ovengasava amir dughiabar,
ni nan akurvagha ua na isima ki deraghavira
iti.

14 Kamaghin amizi, ni na gamizir biziba,
ki bar dagh eghan nin ziam fam.
Ni ua na inizir bizim bagh, ki Saionin nguibamin
tiar akamin tughiv iki,
bar akuegh an gun mikimam.

15 Kantrin Igharazibar Gumamaziziba en
suighasa, nguazimin toribagh tui.
Egha me uari dagh iraghue.
Me en suighasa azuaziba guizi,
azuaziba merara suiki.

16 Ikiavira Itir God, guizin arazimin gumamaziz-
iba tuisizir dughiamin,
a uan arazir aghuim akakasi.
Gumamazir kuraba, igharaz darazigh
asighasighasa amir biziba
meraram asighasisi.

(Ni akar kam ginighnigh kuarimin aven
bar aghumra ighiam damu.)

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

9:14: Onger Akaba 13:5; 20:5; 35:9 **9:15:** Onger Akaba 7:15;
94:23; Aghuzir Akaba 5:22; 26:27 **9:16:** Ua Me Ini 14:31; Aghuzir
Akaba 5:22

- 17 Gumamazizir kuraba ko Kantrin Igharazibar
 Gumamazizir akirim ragha God gasaraz-
 iba,
 me bar moghira mangi Gumamazizir
 Oveaghuezibar Nguibamin ikiam.
- 18 Dughiabar zurara, God onganarazibagh amir
 gumamazizibagh nighnighavira iti.
 Gumamazizir osimtiziba itiba, me nighnizir
 gavgavim ikia kamaghin fo,
 God men akurvaghham.
 A me ateghti
 me puram a mizuam ikian kogham.
- 19 O Ikiavira Itir God, ni dikavigh izi.
 Ni nguazimin gumamaziziba ateghti,
 me gavgavigh ni gafiraghan marki.
 Ni Kantrin Igharazibar Gumamazizibar amighti,
 me nin kotin aven nin damazimin tuifigh.
 Egh ni guizin arazimin men araziba
 tuisigh.
- 20 O Ikiavira Itir God, ni me damighti me bar
 atiatingigh.
 Ni Kantrin Igharazibar Gumamaziziba kam-
 aghin me damighti,
 me bar fogh suam me gavgaviba puvati,
 me pura bizir kiniba.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughseghe ua
 ighiam gami.)

9:17: Jop 8:13; Onger Akaba 50:22 **9:18:** Onger Akaba 12:5;
 Aghuzir Akaba 23:18; 24:14 **9:20:** Onger Akaba 62:9; Aisaia
 31:3; Esekiel 28:2

10

*Gumazim uabin akurvaghasa God ko miği**

- ¹ O Ikiavira Itir God, ni manmaghsuavira nan saghuiamin tughav iti?
Ki osimtiziba itir dughiabar, ni manmaghsuavira nan modi?
- ² Gumazir kuraba uari fa,
egha gumazir onganarazibagh amibagh asighasighasa men agintisi.
Ni me damighti, me nguazir torir gumazir igharaziba magirasa kuiziba,
me uari dar magiri.
- ³ Gumazir kuram uabi fa,
uan navir averiamin aven itir arazir kurabagh ifonge.
Gumazir bizir aviribagh ifongezim,
an akar kurabar Ikiavira Itir God miğiava,
akirim ragha a gasi.
- ⁴ Gumazir kuram ifaghata ghaze, ki bar bizibagh fo.
A ghaze, ki nighnizir aghuir aviriba iti.
Egha God ginighnizir puvati.
A ghaze, “God, arazir kurar ki amibar gari puvati.
A nan arazir kaba ikaraghan kogham.”
- ⁵ Gumazir kam amir biziba, da bar deraghavirama otifi.
Egha a ifaghata, bar tong nin nighnizibagh fozir puvati,

* **10:** Gumazir maba ghaze, Onger Akabar Akınafarimin sapta 10, a sapta 9in akınafarir otevir mam. **10:2:** Onger Akaba 7:16; 9:15; Aghuzir Akaba 5:22 **10:3:** Onger Akaba 94:4; Rom 1:32 **10:4:** Onger Akaba 14:1-2; 53:1 **10:5:** Onger Akaba 12:5; Aisaia 26:11

- egha uan apaniba men apanim gami.
- ⁶ A uabira uabi ginighnigha ghaze, ki tugha gavgafi.
 Bizitam bar na munamadaghan koghti,
 ki osimtizitam batoghan kogham.
- ⁷ An atamra paza bizibav giava, gumazamizir
 igharazibagh asighasighasa migei.
 A gumazamizibar amuti me atiatingasa, bizibar
 me gifara atamra migei.
 An arazir kuraba ko osimtizibar amuti da
 otivasa atamra bizibav gei.
- ⁸ Gumazir kamaghin amim, nguibamin aven
 modoghav iti.
 A iki ganam, gumazir aghuim iziti an a
 misueghti an aremegham.
 A gumazir gavgaviba itir puvatiziba
 bagha modoghav ikia gari.
- ⁹ A laionin min uan torimin modogha gara iti.
 A modogh iki egh gumazir onganarazibagh
 amibar suighasa.
 A uan iver ekiamin men pigha men
 suigha me amikirvagha zui.
- ¹⁰ Gumazir kurar kam nimiram apiav ikia gara,
 gumazir gavgaviba puvatiziba,
 a uan gavgavir ekar kamın me abiri.
- ¹¹ Gumazir kuram kamagh nighnigha ghaze,
 “God ti arazir kurar ki amir kaba, mighigha
 dagh nighnizir puvati.

10:6: Aisaia 56:12; Akar Mogomem 18:7 **10:7:** Jop 20:12;
 Onger Akaba 12:2; Rom 3:14 **10:8:** Onger Akaba 17:11; Habakuk
 3:14 **10:9:** Onger Akaba 17:12; Maika 7:2 **10:11:** Jop 22:13;
 Onger Akaba 94:7; Esekiel 9:9

A uan damazimning dukuagha, nan garir puvati.”

- 12 O Ikiavira Itir God, ni dikavigh izi!
Egh gumazir kurar kaba ivezir kuram isi me daningigh!
Ni osimtiziba aterir gumazamiziba, me bakinighnighan marki!
- 13 Gumazir kuram akirim ragha ni gasaragha uan navir averiamin ghaze,
“God ti, ki amizir arazir kurar kaba uam ada ikaraghan kogham.”
- 14 Gumazamizir kurabar arazir kuraba, ni dar ganigha gifa.
Egha mizaziba ko, osimtizir me gumazamizir igharazibagh anidiba, ni dagh fogha gifa.
Ni osimtiziba aterir gumazamizir kabar akurvaghasa mizua iti.
Ni zurara, borir afeziaba ariaghireziba, ko gumazir gavgaviba puvatigha uari isa ni ganidiba, ni men akurvasi.
- 15 Ni gumazir kurar kabar gavgavim bar anegifagh.
Egh me amir arazir kurar kam uam an ganan kogham.
- 16 Ikiavira Itir God atrivimin iki mamaghira ikiam.
Egh a uan nguazimin, Kantrin Igharazibar Gumazamizir kuraba batueghti,
me bar moghira givagham.

- 17 O Ikiavira Itir God, gumazamizir osimtiziba at-era nin apengan itiba,
ni men dindiam baragh gavgavim isi
men navir averiabar aningh.
- 18 Ni, borir afeziaba ariaghireziba ko, gumazir osimtiziba itiba, ni men arareba baragh men akuragh.
Ni uan guizin arazimin men araziba tuisighti me iki.
Eghti nguazimin gumazamiziba uam osimtizim me darighan kogham.

11

Gumazim nighnizir gavgavim Godin iti

Devit onger akar kam osiri.

An onger akabar faragha zuir gumazim ginighnigha, onger akar kam osiri.

- 1 Ki nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin ikia kamaghin fo, a na geghuva nan gari.
Ni ti onganigh kamagh na mikim suam,
“Ni kuarazimin min mighegh mighsiamin mavanang.”
- 2 Guizbangira, gumazir kuraba uan barir pibagh afegha gifa.
Me aminirbirimin uan baribar gumazir aghuibagh asasava ami.
- 3 Gumazamiziba arazir aghuiba ateghti biziba bar ikuvighti,

10:17: Ua Me Ini 22:23; Onger Akaba 9:12 **10:18:** Onger Akaba 82:3; Aisaia 11:4 **11:1:** Onger Akaba 2:12; 121:1 **11:2:** Onger Akaba 37:14; 64:3-4 **11:3:** Onger Akaba 87:1; 119:152

gumazir arazir aghuibar g'in zuim
manmaghira damuam?

⁴ Ikiavira Itir God uan Dipenimin aven ikiavira iti.
A uan Nguibamin atrivimin ikiavira iti,
egha gumamaziba amir biziba a bar
moghira dar gara da tuisisi.

⁵ Ikiavira Itir God, a gumamazir aghuiba ko
kuraba uaghara men araziba tuisigha men
gari.
Egha gumazir misoghasa ifongeziba,
a uan navir averiamin aven bar men
aghua.

⁶ An avir bar puvira isia feim gumazir kurabagh
inge.
Kar a men ivezir kuram ikarvazima,
men mikarziba bar puvira men feima me
mizazir kuram isi.

⁷ Guizbangira, Ikiavira Itir God arazir aghuibagh
ami.
A uabi arazir aghuim bar a gifonge.
Gumamaziba an akam baragh an g'in mangiva,
an guamin ganam.

12

*Godin gumamaziba uarir akurvaghasa God
ko migei*

Devit onger akar kam osiri.

Gumazir onger akar kamin faragha zuim, stringin
8pla itir gita gikarang ongasa me mikeme.

11:4: Maika 1:2; Matyu 23:16-22 **11:5:** Jenesis 22:1; Jems 1:12

11:6: Onger Akaba 75:8; Jeremaia 4:11-12; Esekiel 38:22 **11:7:**
Onger Akaba 7:9-11; 16:11; 33:5

- ¹ O Ikiavira Itir God, ni en akuragh.
 Gumamazizir aghuiba bar puvati?
 Ni ua gumamazizir zurara nighnizir gav-
 gavir nin ikiavira itibar ganam kogham.
- ² Gumamaziziba bar, gumamazizir igharaziba ko
 ifavaribagh ami.
 Me asuir akaba uariv gia egha uarira uarigh
 ifari.
- ³ Ikiavira Itir God, ni gumamazizir igharaz darazi
 apezeperiba ko
 gumamazizir uari fa migeiba,
 ni bar men akabar kumigh.
- ⁴ Me kamaghin migia ghaze,
 “E mikimsi ifongegh e mikimam.
 Gumazitam en anogoroghan kogham.
 Tinara e gativagh en ganam?”
- ⁵ Ezi Ikiavira Itir God ghaze, “Gumamazizir onga-
 narazibagh amiba, gumamazizir igharaz-
 iba paza me gamizi
 me mizaziba isa ara iti.
 Me nan akurvazim iniasa bar ifonge.
 Ki datirighin dikavigh izi men akurvagham.”
- ⁶ Godin akam bar guizbangira.
 An akam mati me avimin silva tuazima,
 a 7plan dughiabar isigha bar zue.
- ⁷⁻⁸ O Ikiavira Itir God, gumamazizir kuraba, me
 danganiba bar dar iti.

12:1: Aisaia 57:1; Maika 7:2 **12:2:** Onger Akaba 41:6;
 Jeremaia 9:8; Rom 16:18 **12:5:** Onger Akaba 10:18; 34:6; 35:10;
 Aisaia 33:10 **12:6:** Onger Akaba 119:140; Aghuzir Akaba 30:5
12:7-8: Onger Akaba 37:28; 55:10-11; 97:10

Guizbangira, nguazimîn itir gumazamizibar
 niĝniĝim,
 arazir kuram a bizir bar aghuim.
 Kamaghin amizi, ni bar deravira e geghuv en gan.
 Eghti gumazamizir kurar kaba e
 gasighasighan kogham.

13

Gumazim Godin akurvazim bagh an azangsis

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim
 ginighnigha onger akar kam osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ni manadizoghin ua na
 ginighnigham?

Ni ti bar na gin amadagha ma?

Ni manadizoghin uan guam nan
 akaghtima ki an ganigham?

² Ni manadizoghin osimtizir ki isir kaba
 givagham?

Dimagariba ko aruebar, mizazir kaba ti nan
 ikivira ikiam, o?

Ni manadizoghin nan akuraghti,
 ki ua apanibar apengan ikian kogham?

³ O Ikiavira Itir God, ni nan God.

Ni na ginighnigh ki ni ko migeir migirigiaba
 baragh.

Egh gavgavim ua na danighti ki ovengan
 kogham.

⁴ Apaniba kamaghin mikiman marki suam,

13:1: Jop 13:24; Onger Akaba 88:14; Aisaia 59:2
 Jeremaia 51:39

13:4: Onger Akaba 25:2; 35:19; 38:16

13:3:

e anebiragha gifa.

Ki irighamin arazir kam, me an ganigh a
bagh bar akueghan marki.

⁵ Ki nighnizir gavgavim kamaghin ikia ghaze,
ni nan apangkuvigha ikia kamaghira iti.

Ni nan akurvaghasa ki bar ifonge.

⁶ Bar guizbangira, Ikiavira Itir God bar deravira na
gami.

Kamaghin ki an ziamin onger akabar amuva,
ziar ekiam a daningam.

14

Gumazamizibar arazir kuraba (Onger Akaba 53)

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim
ginighnigha onger akar kam osiri.

¹ Gumazamizir onganiba uan navir averiabar
aven nighnigha ghaze,

“God itir puvati.”

Gumazamizir kaba, me bar gumazamizir
kurabara.

Me bar moghira arazir aghuitam gamir pu-
vati.

² Ikiavira Itir God uan Nguibamin pin ikia,
nguazimin itir gumazamizibar garima,

men tav nighnizir aghuim ikia a gifofoghasa a
buri,

ti puvati.

³ Me bar tuavir aghuim ataki.

Me bar moghira ikuvigha magh gari.

Men tav arazir aghuitam bar a gamizir pu.

Bar puvati.

⁴ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,

“Gumazamizir arazir kuram gamiba,
nighnizir aghuitam men itir puvati.

Me bret apa anegevi moghin, me nan gumazamiz-
iba agefi.

Egha me tong na ko migeir puvati.”

⁵ God gumazamizir an akam baragha an gin zuiba,
a me ko iti.

Kamaghin amizi, gumazamizir arazir
kurabagh amir kaba,

a me ginobaghti me nighiva akong bar
atiatigham.

⁶ Gumazamizir onganarazibagh amiba, Ikiavira
Itir God me akumakua deragha men
garima, me an aven modi.

Kamaghin, gumazir arazir kurabagh amiba,
me onganarazibagh amir gumazamiziba
damuasa migeir bizibar ingaravati.

⁷ Ki kamaghin ifonge, Israelian akurvaghamin gu-
mazitam Saionin nguibamin ikegh azenan
izi.

Ikiavira Itir God, uan gumazamizibar
akuraghti me deravira ikiti, Jekopin
ovaviba bar akuegham.

Guizbangira, Israelian naviba deragham.

15

God ifongezir arazir e damuamiba

Devit onger akar kam osiri.

- ¹ O Ikiavira Itir God, tinara nin Dipenimin ikiam?
Tinara mighsiar ni ua bagha inabazim dapiam?
- ² Gumazim, God ifongezi moghin biziba bar dar gin ghua,
arazir aghuiba zurara dagh amua,
egha zurara uan navir averiamin aven guizin akam ginighnigha guizbangira migei,
a nin Dipenimin aven ikiam.
- ³ Gumazir kam, gumazir igharazibar zibagh asighasizir puvati,
egha arazir kurabar uan namakabagh amir puvati,
egha akar kinibar pura uan roroabav geir puvati,
gumazir kamnang, a nin Dipenimin aven ikiam.
- ⁴ Gumazir kam, akirim ragha God gasarazir gumazamiziba, a bar men aghua,
egha gumazamizir Godin apengan ikia an ati-
atiba, a men ziaba fe,
egha uan akar dikirizibar girara ghua biz-
ibagh ami.

15:1: Onger Akaba 23:6; 24:3; 27:4; 61:4 **15:2:** Aisaia 33:15; Sekaraia 8:16; Efesus 4:25 **15:3:** Ua Me Ini 23:1; Onger Akaba 28:3; 50:20 **15:4:** Josua 9:18-20; Gumazir Dapaniba 11:35; Aposel 28:10

Bizir kam osimtızir ekiam a danıngtı, a niğhniğh
suam, a pura bizim.

A guizbangıra uan akar dikirızir kamın ğın
mangam.

Gumazir kamnang, a nın Dipenimin aven
ikiam.

⁵ Gumazir kam uan dagiaba amadima,
gumazir ıgharaziba pura da ini,
egha me ua da ikarvazir dughiamın, a
dagħ isın ua dagıataba isir puvati.

Gumazir arazir kuratam gamizir puvatızitam
kotin tughıv ikiti,
gumazitam kotiam gifarisi anepezeper
dagiaba a danıngtı,
a dagıar kaba inian marki.

Gumazir kamaghın amim,
a tugh gavgavigh irıghan kogham.

16

Gumazim niğhnızir gavgavim ikia God ko miğei
Devit onger akar kam osiri.

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a ğarisi.

¹ O God, ni deragh na geghuv egh nan ğan.

Ki deraghvıra ikiasa ni bagħa iza nın aven
modi.

² Ki kamaghın Ikiavıra Itir God miğia ğhaze,
“Ni nan Ekiam.

Bizir aghuir ki datirıghın itiba,
da nın agharimrama otifi.”

15:5: Ğodın Araziba 16:19; Esekiel 18:8
7:1; 17:8

16:1: Onger Akaba

- ³ Godin gumazamizir nguazir kamın itiba,
me bar gumazamizir aghuiba.
Ki me ko ikiasa bar akonge.
- ⁴ Gumazamizir aseba bagha ivemara zuiba,
me osimtızir avırıba ateram.
Ki me ko uari akuv asebar ziaba fi,
asızıbv sogh me ko ofa damuan aghua.
- ⁵ Ikiavıra Itir God, nırara nana, bizir igharazıba ua
puvatı.
Bizir ki otevezıba, ni da na ganıdı.
Ezi nan ikırımırım nın dafarımın iti.
- ⁶ Ki bizir aghuıba nın dafarımın da ini.
Bar guızbangıra, bizir kaba da bar
guızbangıra dera.
- ⁷ Ikiavıra Itir God nan sure gamıma, kamaghın ki
an zıam fe.
Nan navır averıam dımagarıbar nan sure
gamıma,
ki datırıghın deraghavıra nıghnıgha bar
bizıbagh fo.
- ⁸ Ki fo, Ikiavıra Itir God zurara nan boroghıra iti.
A bar roghıra ikia gavgavım na ganıdıma,
ki atıatıava agoır puvatı.
- ⁹ Kamaghın nan navır averıam bar akonge.
Ezi nan duam bar akonge.
Ezi nan mıkarzım bar bizıtamın atıatır puvatı.

16:3: Onger Akaba 101:6; 119:63 **16:4:** Josua 23:7; Onger Akaba 32:10; 106:37-38 **16:5:** Onger Akaba 23:5; 119:57; 125:3
16:6: Jeremaia 3:19 **16:7:** Onger Akaba 73:24; 77:6 **16:8:** Onger Akaba 27:8; 73:23 **16:8:** Aposel 2:25-28 **16:9:** Onger Akaba 13:5; 30:12; 108:1

- 10 Ki fo, ni na ateghti ki Gumazamizir Oveaghuez-ibar Nguibamin magiran kogham.
Ni gumazir ua baghavira inabazim ateghti,
a mozir konimin iki kurighan kogham.
- 11 Ni uabi ikirimirir aghuarim iniamin tuavim nan akagha gifa.
Ki nin damazimin ikiti, nan navir averiam agorogem bar a gizivagham.
Ki nin boroghira iki zurara bar akueghvira ikiam.

17

Arazir kuratam gamizir puvatizir gumazim, a God ko migei

God ko migeir migirigiar kam, Devit an osiri.

- 1 O Ikiavira Itir God, ki nin damazimin dera,
egha osimtizir me na gariziba bagha nin dia ghaze,
ni na baragh nan akuragh.
Ki guizbangira ni ko migei,
ni nan akuragh.

- 2 Guizin arazir gumazamiziba tuisizim, ni a gifo.
Kamaghin ni nan kotiamin nan akuragh.

- 3-4 Ni uabi nan navir averiam gifo.
Ni dimangan na bagha iza nan araziba tuisigha gifa,
egha nan arazir kuratamin apizir puvati.

16:10: Onger Akaba 49:15; 86:13; Aposel 13:35 **16:11:** Onger Akaba 36:7-8; 43:4 **17:3-4:** Onger Akaba 16:7; Sekaraia 13:9; Malakai 3:2-3; 1 Pita 1:7

Gumazamizir igharaziba akar kurabav gei, ezi
ki bar gavgavigha ghaze, ki akar kuratam
mikiman kogham.

Ki nin Akar Gavgavimin suiragha an gin gua,
adariba ko midorozir arazibar gin zuir
puvati.

⁵ Dughiabar zurara ni nan akakazir tuavimra, ki
an gin zui.

Ki tuavir kam ategha pura tintinibar zuir pu-
vati.

⁶ O God, ki fo, ki ni ko migeir migirigiba ni da
barasi.

Kamaghin amizi, ki nin dia ni ko migei.

Ki ni ko migeir migirigiar kaba,
ni kuarim atigh da baragh.

⁷ Ni uan apanguvir arazir kam azenara anakagh,
uan gavgavimin en akuragh.

Eghti e ni ko iki nin aven modoghti,
apaniba e gasighasighan kogham.

⁸ Ni uabi uan damazir tuzim geghuva deragha an
gari moghin,
ni na geghuv deragh nan ganam.

Mati tuarir amebam uan nguziba akumakua uan
avizimningin apengan me modi moghin,
ni na avaragh na modogh.

⁹ Kamaghin gumazir kurar kaba na gasighasighan
kogham.

Me datirighin bar nan apanim gamigha na
okarigha gifa.

17:5: Onger Akaba 119:133 **17:7:** Onger Akaba 31:21 **17:8:**
Godin Araziba 32:10; Onger Akaba 91:1; 91:4; Sekaraia 2:8; Matyu
23:37

- 10 Me gumazamizir igharazibar apanguvir
ni ghnizitam tong bar men itir puvati.
Me akaba akara egh uarira uan ziaba fe.
- 11 Me datirighin nan diariba pegha iza bar na
okarigha gifa.
Me na abiraghti ki magirasa dafariba na
gasegha gifa.
- 12 Me mati laion asizim misueghti an aremeghasa,
na bagha modogha mizua iti.
- 13 O Ikiavira Itir God, ni dikavigh izi.
Egh nan apanibav sogh bar me abinigh.
Ni uan midorozir sabam inigh egh gumazir kurar
kaba ko misogh,
men dafaribar ua na inigh.
- 14 O Ikiavira Itir God, ni uan gavgavir ekiamin nan
akuraghti,
gumazir kaba nan ikirimirir kam agivaghan
kogham.
Nguazir kam in bizir gumaziba uari bagha aku-
viba,
ni men dafaribar ua da inigh.
Ki fo, gumazamizir ni bar ifongeziba, ni men
mitiriaba agefi.
Men boriba dagher aviriba iti.
Ezi me uan ovavir borir gin otivamiba
bagha bizir aghuiba arisi.
- 15 Eghti kirara, ki gumazir nin damazimin der-
azim,
ki nin guamin ganam.
Ki dakuigh osegh dikavigh fogh suam,

ni na ko iti, egh ki bar akuegham.

18

Ikiavira Itir God en akurvazima, e uan apaniba abiri

(2 Samuel 22:1-51)

Devit a Ikiavira Itir Godin ingangarir gumazim, an onger akar kabar faragha zuir gumazim ginighnigha onger akam osiri.

Dughiar kam Ikiavira Itir God, Devitin apanim Sol ko apanir igharaziba da uam a ini. Ezi a bizir kam ginighnigha Ikiavira Itir God bagha onger akar kam gami.

¹ O Ikiavira Itir God, ni gavgavim na ganidi, ezi ki ni bagha bar ifonge.

² Ikiavira Itir God, a nan divazir bar gavgavim min iti.

A nan dagiar ki aven uabi modimin min ikia, nan akuragha nan apaniba da ua na ini.

Nan God, a dagiar ekiamin min iti, ezi ki uan apanibar ara ghua an modi.

A nan oramin min ikia na avara, ezi ki an uabi modi.

A nan akuragh nan ganamin gavgavim ikia, egha nan divazir bar gavgavimin min iti.

³ E Ikiavira Itir Godin ziam feka!
Ki an deima a nan akurazima,
apaniba na gasighasighizir puvati.

⁴ Guizbangira, ki atam areme.

- Ovevem benir gavgavimın min na
ikiagharigha gıfa,
Mati ongarim dikava dipiraghira, na
avasava ami.
- ⁵ Ovevem bar na inizi ki Gumazamizir Oveaghuez-
ibar Nguibamın magırasava ami.
Mati me nan suighasa azuazim agurazi, a nan
suighasa iti.
- ⁶ Ki osımtızir ekiamın ikia egha pamten Ikiavıra
Itir Godın dei.
Ki uabın akurvaghasa uan Godın arai.
Ezi a uan Dipenimın ikia nan ararem barazima,
an an kuarir torim giraghu.
- ⁷ Kamagħın amizi, a nan apanibar atari.
Egha mikimkızim gamizi an otogha,
mighsiabagh inobagħnobasi.
- ⁸ Migharim Ikiavıra Itir Godın atinimın otivaghiri,
ezi avim an akamın otivaghira bizir aviribar
isi.
Egha mızariaba ira tintinibar zui.
- ⁹ God overiam kuigha izaghiri,
ezi migharir pıziba an dagarimningın apen-
gan iti.
- ¹⁰ Mati a enselin bar gavgavim gaperazi, an a
inigha izi.
Mati aminim avızimning ikia,
God inigha bar atamra izi.
- ¹¹ An aminirbirim gamizi an anevara.
Mati a purirpenimın aven modoghav itima,
amozimın miturir pıziba anevara.

- 12 A ghuariar pizibagh amizi, angazangarim bar da avarazi,
onimarim ko amozir ofizir ekia dagiabar min gariba,
ghuariar pizir kam abigha azenim giri.
- 13 Ikiavira Itir God uan Nguibamin ikia tiarim akara pamten dagarvasi.
Godin Bar Pin Itim uan akam akarizi,
an akaba mati onimarim ko amozir ofizir ekia dagiabar min gariba daghira izaghiri.
- 14 An onimaribagh amizi, da mati an barir aviba,
an apanibagh asavamadi, ezi me tintinibar ara zui.
- 15 O Ikiavira Itir God, ni men atarir adarir kam,
mati aminir ekiam nin atinimin otogha me giva me munamadi.
Nin adarir kam ongarim gamizi, a bar misingi,
ezi bizir nguazir mingarimin suiraziba bar azenim gire.
- 16 Ikiavira Itir God pin ikia uan agharim amadazi,
a izaghira nan suiragha na gekui.
An ongarir bar konimin uam na inigha azenim gati.
- 17 Dughiar kamın nan apaniba bar gavgavigha na abinasava ami.
Ezi Ikiavira Itir God men dafaribar ua na ini.
- 18 Ki dughiar kuramin itima nan apaniba iza na ko misosi.
Ezi Ikiavira Itir God na geghuva nan gari.
- 19 A deravira nan gara nan akurazi, ki danganir aghuimin ikia deravira iti.

A bar guizbangira na gifonge, egha kamaghin
a ua na ini.

- 20 Ki arazir aghuimin gin zui.
Ezi bizir kam bagha Ikiavira Itir God bizir bar
aghuir aviribar na gami.
Ki Godin damazimin zue,
ezi a ivezir aghuim isa na ganidi.
- 21 Ikiavira Itir God, a nan God.
Ki akirim ragha a gasarazir puvati.
Ki guizbangira an Akar Gavgavibar gin
zui.
- 22 Ki zurara bizir a damuasa e mikemezibagh
nighnisi.
Egha ki arazir a ifongeziba batoghezir puvati.
- 23 A fo, ki an damazimin osimtiziba puvati.
Ki guizbangira arazir kurabar uabira uabi
geghuva ua bagha gari.
- 24 Ki Ikiavira Itir Godin damazimin zuegha iti.
Kamaghin a nan arazir aghuir kamın
ganigha,
a ikaragha arazir aghuimin na gami.
- 25 Ikiavira Itir God, gumazir ni ataghirazir pu-
vatizim,
ni uaghan an ataghirazir puvati.
Gumazir nin damazimin derazim,
ni uaghan arazir aghuim an akakasi.
- 26 Gumazir nin damazimin zuezir arazibagh
amim,
ni uaghan uan arazir zuezibar an akakasi.

- Eghti gumazir arazir kuramın gın zuim,
ni uaghan arazir kuramın a ikarvasi.
- 27 Gumazamizir uari abiriba, ni men akurvasi.
Gumazamizir uari pirafiba, ni me abiri.
- 28 O Ikiavira Itir God, ni nan God, ni angazangarim
na ganıdi.
Egha na da mitarmem batosi.
- 29 Ki nin gavgavımın uan apanibav sogham.
Ki uan Godın akurvazımın, apanibar divazim
ikiavkinigh me abiragham.
- 30 Godra, an araziba da guizbangıra egha bar
aghungi.
A bizitam damusi akam akırigh, egh an a
damuam.
An oramın mın iti,
eghti gumazitam a bagh izi an aven modogh
nighnızir gavgavım an iki, gumazir kam
deraghvıra ikiam.
- 31 Ikiavira Itir God, a bar guizbangıra God.
A bar uabıra dagıar ekiamın mın ikia e apasa.
- 32 Godra nan daroribar na akumakui,
egha gavgavım na ganıga deragha nan
garima,
ki zui.
- 33 A nan suemning gamizi, ki asızir atiabar mın,
mıghsiabar pın mar deravıram arui.
- 34 A midorozir arazibar nan sure gamizi,

18:27: Onger Akaba 101:5; Aghuzir Akaba 6:17

18:28: Jop 29:3**18:30:** Onger Akaba 17:7; 119:140; Daniel 4:37**18:31:** Godın

Araziba 32:31; 32:39; 1 Samuel 2:2; Aisaia 45:5

18:33: Godın

Araziba 32:13; 2 Samuel 2:18; Habakuk 3:19

- nan agharimning barir pir me ainin ingarizim, gekuamin gavgavim iti.
- 35 O God, ni uan oram na ganingizi, ki an girakirangin modozi, ni nan apanibar dafaribar ua na ini.
Ni uan gavgavimin nan akura.
Ni nan dimdiam baregha nan akurazi,
ki gumazamizibar damazimin ziar ekiam iti.
- 36 Ni bar tuavir aghuim na ganingizi ki an ghua, apighsigha irizir puvati.
- 37 Ki uan apanibar agintighavira ikia ghua, men suiragha me gasighasigha bar me agifa.
- 38 Ki me gasezi me kuabara ira, nan dagarimningin apengara ira ua dikavasava amuava avenge.
- 39 Nirara midorozim damuasa gavgavim na ganingi,
ezi ki me misogha me abirazi,
me nan dagarimningin apengan iti.
- 40 Ni nan apanibagh amizi,
me akiribagh ighegha na gasegha uam are.
Gumazir na gifongezir puvatiziba,
ki bar me gasighasiki.
- 41 Gumazir kaba uarir akurvaghassa diava arai,
ezi men akurvaghamin gumaziba puvati.
Me Ikiavira Itir Godin diava arai,
ezi a men dimdiaba barazir puvati.
- 42 Ki bar me gasighasighizi,
me mati aminim nguazir minemeniam giver-
agha ghu.
Ki me dikabira me abini,

mati ki tuavimın nguazir beghneaziba dika zui.

43 Ni gumazir na gasighasizibar dafarimın uam nan akura.

Ni na gamizi, ki Kantrin Igharazibar Gumamazizibar dapanimın oto.

Gumamazizir ki fozir puvatiziba,

ni men kantriba na ganingizi, ki dagh ativagha dar gari.

44 Kantrin Igharazibar Gumamaziziba kamaghın na baregha zuamira iza,

nan guamın uan teviba apirigha nan akam barasi.

45 Men gavgaviba bar givazi,

me nirizim ko agorogem sara na bagha izi.

46 Ikiavira Itir God, a zurara ikia mamaghira iti.

A dagiar ekiamın mın na modozi ki an apazangın itima a na geghufi,

kamaghın amizi, ki ziar ekiam a daningam.

God nan akurvazimın ikia ua na inizi,

kamaghın, ki an ziam fam.

47 Nan apaniba na gamizir arazir kuraba, Godra ua da ikarvasi.

A Kantrin Igharazibar Gumamaziziba isa nan apengan me ati.

48 A nan apaniba da ua na ini.

Bar guizbangira, Ikiavira Itir God,

ni nan apanibar damazibar ziar ekiam na ganingi.

Ni nan akurazi,

midorozir gumaziba na misoghezi ki are-
mezir puvati.

49 Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God,
ki Kantrin Igharazibar Gumazamizibar
tongin iki nin ziam fi,
onger akar nin ziam feba bangam.

50 Ki Devit, Ikiavira Itir God atrivimin ikiasa na
ginabagha na amisefe.
A nan akurvazima, ki uan apanibav sogha me
abiri.

A zurara nan apangkuva mamaghira iti.

Nan gin otivamin ovavir boriba,
a kamaghira me damu mangivira ikiam.

19

God ingarizir biziba, an ziar ekiam en akakasi

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim
ginighigha onger akam osiri.

¹ Overiam Godin gavgavir ekiam ko ziar ekiam en
akakasi.

Bar guizbangira, bizir pin itiba, da an gun e
geghara ghaze,
a bar deragha dar ingari.

² Arueba zurara sigha gara, bizir kamin gun migei.
Ezi dimagariba uaghan bizir kamin en akak-
agha ghuavira iti.

³ Aruem ko dimagarim mikimamin akaba pu-
vatigha migeir puvati.

E aningin migirigiataba barazir puvati.

⁴ Ezi e aruem ko dimagarimin gara fofoziba isi.

Akam inigha izir gumazibar akatoribar otivir
 migirigiaba,
 da ghua nguazir kamın nguibaba bar dar
 otozi,
 gumazamiziba bar, men kuariba da
 baraki.
 Overiamın pin, God aruem bagha purirpenir
 mamın ingari.

- ⁵ Aruem otogha anaga,
 mati gumazim amuimın ikiasa bar akuegha,
 a itir danganim ategha azenan izi.
 Aruem anaga,
 mati gumazir gavgavim itim pamtem
 ivemara bar akonge.
- ⁶ Aruem dikavigha overiamın miriamın anagava
 otogha
 ua vongın uaghiri.
 Ezi bizitam an fefer gavgavir kamın
 modoghan kogham.
- ⁷ Ikiavıra Itir Godın Araziba, da bar guizbangira,
 egha ikirimirir aghuim e ganidi.
 E nighnızir gavgavim Ikiavıra Itir Godın akabar
 ikiam.
 Ezi fofoziba puvatizir darasi,
 a fofozir aghuim me ganidi.
- ⁸ Ikiavıra Itir Godın akaba bar deravıra en sure
 gami.
 An akar kaba en sure damuti, e uan navir
 averiabar da bagh bar akuegham.
 An Akar Gavgaviba angazangarim e ganidi,

egha fofozir bar aghuim en niĝnizibagh
ariki.

⁹ Ikiavira Itir Godin atiatia an apengan itir arazim,
a bar deragha zuegha ikia mamaghira iti.

Bizir Ikiavira Itir God damuasa mikemezibar
arazim,

a bar guizbangira deragha voroghira zui.

¹⁰ Godin akam bar deragha bar gol gafira.

E fo, gumaziba gol tuema, a isigha golin
aghuimram oto.

Guizbangira, Godin akam,

golin isigha bar derazir avirim gafira.

Godin akam bar isingi, egha hani gafira.

A guizbangira bar hanin isingizim gafira.

¹¹ Ki nin ingangarir gumazim.

Nin akaba fofozim na ganidi,

ki dar gin zuima,

nan dabirabim bar dera.

¹² Tinara uabi uan osimtizer an itibagh fogham?

O Ikiavira Itir God, arazir kurar ki amizir
maba, ki dagh fozir puvati.

Ni nan arazir kurar kaba batuegti,

ki nin damazimin zuegham.

¹³ Ki nin ingangarir gumazim, ni bar deragh na
geghuv nan ganti,

ki uabi fer arazim ko akaba batozir arazir
kuram,

bar na gativaghan marki.

Kamaghin ki arazir kuratam damuan koghiva,

19:9: Onger Akaba 119:138; 119:142 **19:10:** Onger Akaba
119:72; 119:103; 119:127 **19:11:** Onger Akaba 17:4 **19:12:**
Onger Akaba 40:12; 51:1-2; 90:8 **19:13:** Onger Akaba 18:32;
25:11; 119:133

deravira ikiti osimtiziba nan puvatigham.

- ¹⁴ O Ikiavira Itir God, nan ifongiam kamakin,
 ni nan migirigiaba ko nan navir averiamin
 aven itir nighnizibagh fogh dagh ifuegham.
 O Ikiavira Itir God, ni nan dagiar ekiamin min
 itima, ki nin aven uabi modi.
 Ni nan Akurvazir Gumazimra!

20

*Gumazim uabin akuragh midorozim damuasa
 God ko migei*

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim
 ginighnigha an osiri.

- ¹ Ni osimtizim ikiamin dughiamin, Ikiavira Itir
 God nin dimdiam ikaragh nin akurvagh.
 A en ovavim Jekopin God, a ni geghuv nin
 ganam.
- ² A Saionin Mighsiamin ikia uan Dipenimin iti,
 egh a uan akurvazim ni bagh anemadagh
 gavgavim ni daningam.
- ³ Ofan ni a bagha amiba, a bar dagh nighnigh,
 egh nin ofan bar isia mighiribagh ifuegham.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

- ⁴ Ni bizir tizim gifuegha navim a bagha ni dikafi,
 God a isi ni daningam.
 Bizir ni damuasa nighniziba,

a dar amighti da bar otivigham.

⁵ Ni uan apanibav sogh me abiraghti,
e bizir kam bagh bar akuegham.

E bizir kam ginighnigh uan Godin ziam
fam.

E ghaze, ni Ikiavira Itir Godin azangsizir biziba,
an ada ikaragh da isi ni daningam.

⁶ Ki datirighin fo, Ikiavira Itir God,
uabi uan atrivir a ua baghavira misevezir
kam, an an akurvasi.

A uan Nguibar aghuimin ikia, an azangsiziba
barasi.

Egha uan gavgavimin an akurvazima,
a midorozimin uan apaniba abiri.

⁷ Gumazir maba nighnizir gavgavim uan
midorozir karisbar ikia ghaze, da men
akurvaghham.

Ezi marazi nighnizir gavgavim uan hoziabar
ikia ghaze, da men akurvaghham.

Ezi eia, e nighnizir gavgavim uan Ikiavira Itir
Godin ziamin ikia
kamaghin fo, a en akurvaghham.

⁸ Gumamazir kamaghin amiba,
me asaghpora ira bar puvarisi.
E puvati.

E dikavigh tuivigh gavgavigham.

⁹ O Ikiavira Itir God,
ni atrivimin akuraghti a uan apaniba abinigh.
E nin deir dughiabar,

ni en dımdiam ikaragh en akuragh.

21

God atrivimın akurazi, an an ziam fe

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim gıñigha an osiri.

¹ O Ikiavıra Itir God, ni gavgavim isa atrivim ganıngizi, a bizir kam bagha bar akonge.

Ni a gamizi, a uan apanibav sogha me abira,
bizir kam bagha a guizbangira bar akonge.

² Bizir a uan navir averiamın ifongeziba ni a ganıgha gıfa.

Bizir a iniıasa nın azarazir kam,
ni an anogoroghezir puvati.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

³ Ni a bagha iza bizir aghuiba isa a ganıga,
atrivimın dapanir asuar me golin aghuimın ingarizim isa,
an dapanim garu.

⁴ A ikirimirir aghuim bagha nın azarazıma, ni a isa a ganıngi.

Guizbangira, ikirimirir a ikiamin dughiaba,
da bar ruaragh iki,
mamaghıra ikiam.

⁵ Ni an akurazıma, a gavgavim ko ziar ekiam iti.

Ni uabi gavgavir ekiam ko ziar ekıar kam a ganıngi.

- 6 Bar guizbangira, ni bar deraghavirama a gami,
 egh ni deraviram a damu kamaghira ikiam.
 Ni an boroghira ikiti,
 a bizir kam bagh bar akuegham.
- 7 Atrivim nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin
 iti.
 Godin Bar Pin Itir kam, an apangkuvighavira
 iti,
 kamaghin atrivim tugh gavgavigh mam-
 aghira ikiam.
- 8 Ni uan agharimin uan apanibar suigham.
 Ni uan agharir guvimin, ni gifongezir pu-
 vatizir darazir suigham.
- 9 An azenaram otogh izamin dughiamin,
 avim bizibar isia da gevi moghin, a me
 agivagham.
- Guizbangira, Ikiavira Itir God puv men ataram,
 mati gumazim bizim tuvaremezi a bar
 iraghuzi moghin, God me agivagham.
 An aningharim avimin min men isi bar
 me gasighasigham.
- 10 Ni, men ovavir borir nguazir kamın gin
 otivamiba, ni bar me misueghti me
 arimighiregham.
 Eghti men boritam ua nguazir kamın ikian
 kogham.
- 11 Me arazir kuratabar pazi ni damuasa,
 nighnigha akam akirigha gifa.

21:6: Onger Akaba 16:11; 45:7; Aposel 2:28 **21:7:** Onger Akaba
 16:8 **21:9:** Onger Akaba 18:8; Aisaia 26:11; Malakai 4:1 **21:11:**
 Onger Akaba 2:1

Eghti men nighnizir kam, a dagheba puvati^{gham}.

¹² Guizbangira, ni uan bariba men guamin dagh asavamangiti,
me raghiregh ari mangegham.

¹³ O Ikiavira Itir God, ni dikavigh uan gavgavim sara iziti,
e ighiaba bangi nin gavgavir ekiam fam.

22

*Gumazim osimtizim ikia akurvazim bagha dia,
egha ighiam banga God minabi*

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir onger akabar faragha zuim gumazamizibav kemezi me tiarir kam in ighiam bange,
“Mizarazim in asizir dian amebam.”

¹ O nan God, nan God,
ni tizim bagha na ataki?

Ni manmaghsua saghon ikia nan ararem baragha
nan akurvaghan aghua?

² O nan God, ki aruebar nin deima, ni na barazir puvati.

Ki dimagaribar nin azangsighavira ikia tong avughsir puvati.

³ Ezi nirara bar deragha zuegna, arazir aghuibaram amua,
uan atrivir dabirabim gaperaghav itima, Israelia nin ziam fe.

⁴ Fomira en ovaviba nighnizir gavgavim nin iti.

Me nighnizir gavgavim nın itima,
ni men akurazi, men apaniba me abırazir
puvati.

⁵ Me nın diava araima, ni men akuragha ua me ini.
Ezi nighnizir gavgavir me nın itir kam,
a pura ghuzir puvati.

⁶ Ezi kirara, ki gumazim puvati, ki pura apizir
kuramın mın iti.
Gumamazıba bar nan atara na dipova na
dikabıra, akırıba ıgha na gası.

⁷ Gumamazıba bar nan gara akaba na gasa,
mızeba onga na garıgha uan dapanıba roi.

⁸ Me ghaze, “Ni nighnizir gavgavim Ikiavıra Itir
Godın iti.
A manmaghsua nın akuragha ua ni inizir pu-
vati?”

God ni gifongegha ni bagha bar akonge,
egha manmaghsua a nın akurazir puvati?”

⁹ O God, ni nan amebamın navir averiamın na
inıgha azenan na atızı,
ki uan amebamın otem apavıra itima,
ni na geghuva deragha nan gari.

¹⁰ Nan amebam na batezir dughiamın iza
datırıghın, ki nighnizir gavgavim nın iti.
Nan amebam na batezir dughiamra, ni nan
Godın iti.

¹¹ Osımtızim bar nan boroghın ızegha gıvazı,

22:6: Jop 25:6; Onger Akaba 31:11; Aısaia 41:14; 49:7 **22:7:**
Aısaia 53:3; Matyu 27:39; Mak 15:29; Luk 23:35 **22:8:** Matyu
27:43 **22:9:** Onger Akaba 71:5-6 **22:10:** Aısaia 46:3; 49:1
22:11: 2 Atrıvıba 14:26; Onger Akaba 72:12; Aısaia 63:5

nan akurvaghamin gumaziba puvati.
 Kamaghin amizi, ni nan saghon ikian
 marki!

12 Nan apanir aviriba bulmakaun apuribar min na
 ekiarugha gifa.

Me mati, Distrik Basanin bulmakaun gavgav-
 iba.

13 Me, laion uan akam akara asizibav sogha dagh
 asighasizi moghin,
 me na gasighasighasava ami.

14 Nan gavgaviba bar gifa,
 mati me dipam nguazim gingezi a ghua pura
 gifa.

Nan namnamin aghariba bar nan apuna-
 puni.

Kendel purama emira uaghiri moghin,
 nan navir averiam purama amiragha uaghiri.

15 Nan kuarmizim minner bighizir mamın min na
 misingi.

Ezi nan mizem iza nan akatorimin aven pura
 itoroghav iti.

Ni na ataghizi,
 ki nguazir minemeniamin min irighav ikia
 bar ovengasava ami.

16 Gumazir kuraba bar na ekiarugha gifa,
 mati afiaba bar asizim okarigha gifa.

Me nan suemning ko dafarimning gini-
 vaghasi.

17 Nan aghariba bar azenim girezi,

- gumazir kaba nan ganigha na dipova bar akonge.
- 18 Me nan korotiaba tuiragh uarira uari daningasa, da bagha satu gikararai.
- 19 O Ikiavira Itir God, ni nan saghon ikian marki. Ni nan Akurvazir Gumazim, ni zuamira izi nan akuragh.
- 20 Ni nan akuraghti men midorozir sabam na atughan kogham. Ni nan akuraghti, gumazir afiabar min itir kaba na misueghti ki aremeghan kogham. Ki angamira ikivira ikiam.
- 21 Laionba asizir atiabay sogha da api moghin, me na agivasa. Egha bulmakaun atiabar min uan kombar na ginivasa. Kamaghin amizi, ni nan akuragh men dafariba da ua na inigh.
- 22 Ki uan adarazir tongin iki nin ziamin gun me mikimam. Gumazamiziba uari akuvamin danganimin, ki men tongin iki nin ziam fam.
- 23 Ki kamagh mikim suam, "Ia Ikiavira Itir Godin atiatia an apengan iti darasi, ia an ziam fi. Ia Jekopin ovavir boriba, ia ziar ekiam a daning.

22:18: Matyu 27:35; Mak 15:24; Luk 23:34; Jon 19:24 **22:19:**
 Onger Akaba 22:11; 70:5 **22:21:** Onger Akaba 34:4; 118:5
22:22: Onger Akaba 40:10; Hibru 2:12

Ia Israelia, ia an damazimín tugh an ziam
pírafi.”

24 Gumazamizir onganaraziba,
a men osimtízibar gara pura da ataghírazir
puvatí.

A kamaghín mígeir puvatí, men osimtíziba pura
biziba.

A men saghon itir puvatí.

A men azangsíziba barasi.

25 Gumazamiziba uari akuvagh nín ziam famín
dughiamín,

ki ní amizir biziba bagh nín ziamra fam.

Egh gumazamizir nín atiatia nín apengan itibar
damazimín,

ki fomíra nín ofa damuasa akam akírízir biz-
iba,

ki ní bagh dar damuam.

26 Gumazamizir onganaraziba,
me damasa ifongezí moghín, damí bar ízívagh
ikiam.

Gumazamizir Ikiavíra Itir Godín boroghín zuiba,
me an ziam pírafi.

Men naviba amíragh deraghvíra iki mam-
aghíra ikiam.

27 Nguazimín itir ikíziba bar,
me Ikiavíra Itir God gíníghnigh,
a bagh izí an guamín teviba apírigh an
ziam fam.

28 Me fogh suam,

22:24: Onger Akaba 31:22; 69:17; 69:33; Hibru 5:7 **22:25:**
Onger Akaba 35:18; 40:9-10; 61:8 **22:26:** Onger Akaba 40:16;
69:32 **22:27:** Onger Akaba 2:8; 82:8; 86:9 **22:28:** Onger
Akaba 47:7-8; Sekaraia 14:9

Ikiavira Itir God atrivimın ikia,
kantriba bar dar gumazamizibagh gati-
vagha men gari.

- 29 Bar guizbangira, gumazamizir uarira uari feba,
an guamın teviba apirigh an ziam fam.
Eghti gumazamizir ovengasava amiba,
me bar Godın guamın teviba apirigh an
ziam pırafam.
- 30 Gumazamizir gın otivamiba, Ekiamın ingan-
garim damuam.
Gumazamiziba, uan ovavir borir gın oti-
vamiba,
me an akamın gun me mikimam.
- 31 Gumazamizir men amebaba tıghar me
batamiba, me gın otivighti, me me mikim
suam,
“God uabi uan gumazamizibar akuragha ua
me ini.”

23

Ikiavira Itir God, a na geghuvir gumazim

Devit ighiar kam osiri.

- 1 Ikiavira Itir God, a gumazir deragha uan sipsip-
bagh eghuva dar garimın mın iti.
Kamaghira, a deragha na geghuva nan gari.
Kamaghın ki bizitamın otevezir puvati.
- 2 A na inigha ghua grazir aghuiba itir danganimın
na atizi,

22:29: Onger Akaba 89:48 **22:30:** Onger Akaba 102:18; 102:28

22:31: Onger Akaba 71:18; 78:6 **23:1:** Onger Akaba 34:9-10;
Aisaia 40:11; Jon 10:11; 1 Pita 2:25 **23:2:** Onger Akaba 36:8;
Esekiel 34:14; Akar Mogomem 7:17

- ki dagh isin irav iti.
 A na inigha dipar aghuiba itir danganibar zuima,
 ki dar boroghin avughsa iti.
- ³ A gavgavir igiam na ganidi.
 A fomira uan ziar ekiam bangin mikemezi
 moghin,
 a na inigha tuavir aghuibara zui.
- ⁴ O God, ni na ko iti.
 Kamaghin, ki danganir zarimin mangiva
 ovevem in tuavir mitarmemin mangi,
 egh bizir kurabar atiatingan kogham.
 Ni uan asadivir aghorir sipsipbagh eghuvimin
 suirazi,
 ki an gara fo, ni na geghuv deragh nan ganam.
 Kamaghin, nan navim bar nan dera.
- ⁵ Ni na bagha daghem gamigha azenara na dafazi,
 nan apaniba bar nan gari.
 Ni nan diazi ki iza ni ko aperazi,
 ni borem isa nan dapanim ginge.
 Ezi nan itarim bar izivagha fashagha iri.
- ⁶ Bar guizbangira, nin arazir aghuim ko apangu-
 vir arazim,
 dughiabar zurara na ko ikiam.
 Eghti ki Ikiavira Itir Godin Dipenimin iki
 mamaghira ikiam.

24

God a bar atrivir ekiam

Devit onger akar kam osiri.

23:3: Onger Akaba 5:8; 19:7; 85:13 **23:4:** Onger Akaba 16:8;
 27:1; Aisaia 43:2; Maika 7:14 **23:5:** Onger Akaba 78:19; 92:10;
 Luk 7:46 **23:6:** Onger Akaba 25:7; 25:10; 27:4-6; 2 Korin 5:1

- 1 Nguazir kam ko an itir biziba bar,
da bar Ikiavira Itir Godin bizibara.
Ezi nguazimin itir gumazamiziba bar
uaghan an bizibara.
- 2 An ongarir konibar aven mati akinir guariba
asegha,
nguazimin ingarigha a isava dipar kabagh
isin anefazi
a bar gavgafi.
- 3 Tinara Ikiavira Itir Godin mighsiamin ghua-
vanangam?
Tinara an Dipenimin aven mangam?
- 4 Gumazamizir kamagh amiba,
merara an aven mangam.
Men navir averiaba ko, me amir araziba ko,
nighniziba zue,
egha asebar ziaba fer puvatigha,
igharaz darazi ko akam akirigha egha gin
me gifarir puvati.
- 5 Kamagh amir darasi, Ikiavira Itir God deragh me
damu,
ua me inigh men akuragh me dipon suam,
me nan damazimin dera, egha osimtiziba
puvati.
- 6 Gumazamizir kamagh amiba, kar me God buri.
Me Jekopin Godin boroghira ghua
a baghavira iti.

24:1: Ua Me Ini 19:5; Godin Araziba 10:14; Onger Akaba 50:12; 1 Korin 10:26 **24:2:** Onger Akaba 104:5; 136:6; 2 Pita 3:5 **24:3:** Onger Akaba 15:1 **24:4:** Onger Akaba 15:4; Aisaia 33:15-16; Matyu 5:8; 1 Timoti 2:8 **24:6:** Onger Akaba 27:8; 105:4

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

- ⁷ Ia tiar akaba, ia uari kuighiregh!
Ia tiar akar fomira itiba, ia bar arokegh.
Eghti Atrivir Gavgavir Bar Ekiam Itim
aven izam.
- ⁸ Atrivir Gavgavir Bar Ekiam Itir kam, a tinara?
A Ikiavira Itir God uabi.
A gavgavir bar ekiam ikia
uan apanibav sogha me abiri.
- ⁹ Ia tiar akar ekiaba, ia uari kuighiregh!
Ia, tiar akar fomira itiba, ia bar arokegh.
Eghti Atrivir Gavgavir Bar Ekiam Itim
aven izam.
- ¹⁰ Atrivir Gavgavir Bar Ekiam Itir kam, a tinara?
Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim,
a guizbangira Atrivir Gavgavir Bar
Ekiam!
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

25

*Gumazim, God an daroriba deragh dar ganiva a
ko ikiasa, a God ko migei*

Devit onger akar kam osiri.

- ¹ O Ikiavira Itir God,
ki datirighin uan navir averiamin aven nin
ziam fava nin azai.

- ² Ni nan God, ezi ki nighnizir gavgavim nırara iti.
 O God, nan nighnizir gavgavir kam pura
 mangighti ki aghumsighan aghua.
 Ni nan akuraghti,
 nan apaniba na abıragh na dipovan kogham.
- ³ Gumazamizir nighnizir gavgavim nin itiba,
 apaniba me abın aghumsızim me danıngan
 kogham.
 Gumazamizir pura nin akaba batoziba,
 merara aghumsızim iniam.
- ⁴ O Ikiavıra Itir God, ni uan arazir aghuiba nan
 akakagh.
 Egh tuavir ki mangamiba, ni dar nan sure
 damu.
- ⁵ Ni nan God, ni nan akuragha ua na ini.
 Kamaghın, ni uan guızın akamın gın
 mangamin arazibar nan sure damuti,
 ki dughiabar zurara nighnizir gavgavim
 nin ikiam.
- ⁶ O Ikiavıra Itir God, nin arazir aghuim ko
 apanguvir arazir ni e gamiba,
 da fomıra ikia iza datırighın iti.
 Ni datırighın ua dagh nighnighıva dar
 amu mangıvıra iki.
- ⁷ Ki uan igiamra ikiava amizir arazir kuraba, ko
 nan arazir akaba batoziba,
 ni dagh nighnighan marki.

25:2: Onger Akaba 31:1; 41:11 **25:3:** Aisaia 49:23 **25:4:**
 Onger Akaba 27:11; 86:11 **25:5:** Onger Akaba 40:1; 43:3; 79:9
25:6: Onger Akaba 98:3; 103:17 **25:7:** Jop 13:26; Onger Akaba
 31:19; 51:1

O Ikiavira Itir God, ni deragha na gamua bar nan
apangkufi,
kamaghin amizi ni na ginighnigh.

⁸ Ikiavira Itir God bar dera, ezi an araziba bar
guizbangira.

Kamaghin amizi, a gumazamizir arazir
kurabagh amiba,
a uan arazibar gin mangasa men sure
gami.

⁹ Gumazamizir uari abira an apengan itiba,
a men faragha ghua tuavim men akakazima,
me arazir aghuibaram ami.

Egha arazir a ifongezibar men sure gami.

¹⁰ Gumazir Ikiavira Itir Godin Akar Dikirizir Gav-
gavim ko an Akar Gavgavibar gin zuima,
an an apangkuvighavira iti.

Egha a mikemezi moghira deragha bizibagh
amua,
uan nighnizim gighavkirir puvati.

¹¹ O Ikiavira Itir God, nan arazir kuraba bar
aviraseme.

Kamaghin, ni uan ziam bagh uan akar
dikirizimin gin mangi,
nan arazir kuraba gin amadagh.

¹² Gumazir Ikiavira Itir Godin atiatia an apengan
itim,

Godra, a bagha atizir tuavir aghuim an ak-
aghti,
an an mangam.

25:8: Onger Akaba 32:8; 86:5; 92:15 **25:9:** Onger Akaba 23:3;
27:11 **25:10:** Onger Akaba 40:11; 103:18 **25:11:** Ua Me Ini
34:9; Onger Akaba 79:9

- 13 Gumazir kam zurara dabirabir aghuim inivira ikiam.
Eghti an ovavir boriba nguazir aghuir kam inighti,
a men nguazim gavagh iki kamaghira ikiam.
- 14 Gumazamizir Ikiavira Itir Godin atiatia an apengan itiba,
a men namakam gami.
Egha uan Akar Dikirizir Gavgavim azenara anakazi
me a gifo.
- 15 Ki zurara uabin akurvaghasa Ikiavira Itir Godin gara a mizuai,
ezi a bizir na gasighasighasava amibar aven ua na isi.
- 16 O God, ki uavira ikia osimtizim aterima nan gavgaviba bar gifa.
Kamaghin amizi ni nan kuarkuvigh na bagh izi.
- 17 Osimtiziba nan navimin aven ikia ekiva ghuavira iti.
Ni nan akuraghti osimtizir kaba na abinan marki.
- 18 Ni nan osimtiziba ko mizazibar gan,
egh nan arazir kuraba gin amadagh.
- 19 Ni ge, nan apaniba bar avirasemegha,

25:13: Onger Akaba 69:36; Aghuzir Akaba 1:33; Jeremaia 23:6

25:14: Jenesis 17:1; Jop 29:4; Aghuzir Akaba 3:32 **25:15:**

Onger Akaba 123:2; 124:7 **25:16:** Onger Akaba 69:16; 143:4

25:17: Onger Akaba 40:12; 107:6 **25:18:** Onger Akaba 31:7;

103:3 **25:19:** Onger Akaba 3:1-2; 9:13

bar nan aghuagha guizbangira nan apanim
gami.

²⁰ Ni nan akuragh deragh nan ganti,
me na abinti ki aghumsighan kogham.

Nirara nan akurvasi,
ezi ki ni bagha iza nin aven modi.

²¹ Nin araziba dera, egha bar guizbangira.
Ezi ki nighnizir gavgavim nin ikia ni mizua
ghaze,
ni zurara na geghuv deragh nan gan.

²² O God, ni uan gumazamiziba Israelia ua me
inighti,
osimtizir kaba ua me abinan kogham.

26

*Arazir kuratam itir puvatizir gumazim God ko
migei*

Devit onger akar kam osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ki nighnizir gavgavim
pamtem nin iti,
egha nin damazimin arazir kuratam gamizir
pupati.

Kamaghin, ni nan gun mikim suam, ki
gumazir aghuim.

² O Ikiavira Itir God, ni bar nan araziba ko, nan
nighniziba ko, nan navim tuisigh ingan-
garim na danigh,
deragh na gifogh.

25:21: Onger Akaba 41:12 **25:22:** Onger Akaba 130:8 **26:1:**
2 Atriviba 20:3; Onger Akaba 28:7; Aghuzir Akaba 20:7 **26:2:**
Onger Akaba 17:3; 139:23; Sekaraia 13:9

- ³ Guizbangira, nin apangkuvim nan faragha ghua
tuavim nan akakasi.
Ni na mikemezi moghira deragha bizibagh
amua zurara nan faragha zui,
ezi ki zurara nin guizin arazimin gin zui.
- ⁴ Ki ifavaribagh amir gumazamiziba ko arua
me ko apiav itir puvati.
- ⁵ Ki gumazamizir arazir kurabagh amibar gin
daruan bar aghuagha
me gitavirasi.
- ⁶ O Ikiavira Itir God, ki uan dafariba ruegħa kam-
agh uabi akagħa ghaze,
ki osimtiziba puvati.
Egha ki iza nin ofa gamir dakozir miriamin arua
nin ziam fe.
- ⁷ Ki ni minabava ni bagħa onger akar mam banga
nin ingangarir bar aghuir ni amizibar gun
migei.
- ⁸ O Ikiavira Itir God, Dipenir ni itim ki bar a gi-
fonge.
Danganir kam, nin angazangarim ko gav-
gavir ekiam bar a gizivagħa iti.
- ⁹ Ki fo, mati amizim uan dipenim bar anevia ghuzi
mogħin,
ni gin gumazamizir arazir kurabagh amiba
avigh mangi
na sara inigh mangan marki.

Egh uaghan gumazir gumazibav sozi me
ariagheriba,
ni me sara na gasighasighan ki aghua.

¹⁰ Gumazamizir kaba,
me zurara arazir kurabar amuasavira ikia,
egha dagiaba isa arazir kurabar amuasa
gumazir igharazibagh ivesi.

¹¹ Ezi ki uabi, ki nin damazimin arazir kuratam
gamizir puvati.

Eghti ni nan kuarkuvigh ua na inigh.

¹² Ki nguazir aghuimra tughavavgafi.
Bizitam na gasighasighsi damuva avegham.

Ki gumazamizir aviribar tongin iki,
egh Ikiavira Itir Godin ziam fam.

27

Godin ziam fava a ko migeir migirigiaba

Devit onger akar kam osiri.

¹ Ikiavira Itir God, a nan angazangarim ko nan
Akurvazir Gumazim.

Ezi ki gumazitamini atiatingan kogham.

Ikiavira Itir God, a dipenir gavgavimin min na
modogha na geghuva nan garima,
ki atiatir puvati.

² Mati afiam asizimin tuzibar amasava ami
moghin,

nan apaniba na gasighasighsi iziva,
bizibagh asaghpor iregham.

26:10: Godin Araziba 16:19; 1 Samuel 8:3; Aisaia 33:15 **26:12:**
Onger Akaba 22:22; 40:2; 107:32 **27:1:** Onger Akaba 118:14;
Aisaia 33:2; 60:20; Maika 7:8 **27:2:** Onger Akaba 9:3; 14:4

³ Mıdorozir gumazir avırıba bar na ekiarughamin
 dughiamın, ki atiatingan kogham.
 Nan apanıba na ko misoghsi izamin
 dughiamın,
 ki niğhnızir gavgavim Godın iki egh tugh
 gavgavıgham.

⁴ Ki bizir vamıra bagha Ikiavıra Itir Godın
 azaragha gıfa.
 Bizir ki bar ifongezimra kara:
 ki angamıra itir dughiamın, ki an
 Dıpenimrama aven ikiam.

Ki an ganganir aghuimın gan an boroghın iki bar
 akueghasa.

Ki an Dıpenimın iki a baghvıra ikıva an
 niğhnızim gifofoghsi an azangam.

⁵ Eghtı osımtızıba otivamin dughiamın
 a uan Dıpenimın bar deravıra na modogham.

A na isi uan Purirpenimın aven na modogham.

A na isi dagıar gavgavimın pın mar na
 afagham.

⁶ Nan apanir na okarıgha itıba, ki bar me
 abıragham.

Egh bar akongegh dımıva arang an Purir-
 penimın a bagh ofa damuam.

Egh onger akabar amu Ikiavıra Itir Godın
 zıam fam.

⁷ O Ikiavıra Itir God, ki nın deir dughiamın,

27:3: Jop 4:6; Onger Akaba 3:6 **27:4:** Onger Akaba 18:6; 23:6

27:5: Onger Akaba 17:8; 31:20; 40:2; 50:15 **27:6:** Onger Akaba
 3:3; 107:22 **27:7:** Onger Akaba 4:3; 13:3; 61:1

ni nan quarkuvigh nan migirigiaba baragh na
ikarvagh.

8 O Ikiavira Itir God, ni kamagh na migia ghaze,
“Ni bar na nan boroghira izi na baghavira iki
na gifofoghsi nan azangsigh.”
Eghti ki ni ko ikisi bar nin boroghira
mangam.

9 Ni uabi nan mongan marki.
Ki nin ingangarir gumazim, ni nan God, nan
Akurvazir Gumazim.
Ni dughiar aviribar nan akurvasi.
Ni nan atar nan aghuagh, egh na
ataghiraghan marki.

10 Dughiar mabar nan amebam ko afeziam akirim
na gasaragha nan aghuaghuasi,
ezi ni Ikiavira Itir God, ni na geghuva deragha
nan gari.

11 O Ikiavira Itir God, ki damuasa ni ifongezir
araziba, ni dar nan sure damu.
Ki apanir aviriba iti,
kamaghin ni tuavir aghuimra nan ak-
aghti ki an mangam.

12 Ni na ateghti nan apaniba na inigh me ifongezi
moghin na damuan marki.
Me akar ifavaribagh amua egha atiatim na
ganidi.

27:8: Onger Akaba 34:4; 105:4; Amos 5:6 **27:9:** Onger Akaba
6:1; 40:17; 69:17; 94:14 **27:10:** Aisaia 40:11; 49:15; Jon 16:32; 2
Timoti 4:16-18 **27:11:** Onger Akaba 5:8; 25:4; 86:11 **27:12:**
Godin Araziba 19:18; Matyu 26:60; Aposel 9:1

- 13 Nighnizir gavgavir kam nan ikiavira itima, ki kamaghin fo,
ki nguazir kamin angamira iki ganti,
God deraghvira uan gumazamizibar amuam.
- 14 Ni nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin iki a bagh mizuam.
Nin navim osiman marki.
Ni tugh gavgavigh mamaghira iki mangiti a izi nin akuragham.

28

Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei

Devit onger akar kam osiri.

- ¹ O Ikiavira Itir God, nirara dagiar gavgavimin min na modozi,
ki nin apazangin itima ni na geghufi.
Ki uabin akurvaghsi nin dimamin dughiamin,
ni gumazir kuarir onganimin min na baraghan koghan marki.
Ki ni ko migeir migirigiaba, ni da baraghan koghti,
ki ti ovegh mangi Oveaghuezibar Nguibamin mangigham.
- ² Ni orakigh, ki uabin akurvaghsi uan dafarimning fegh
nin Dipenimin akagh nin dimiva arangti,
ni nan kuarkuvigh nan akuragh.

³ Gumazamizir arazir kurabagh amiba,

27:13: Jeremaia 11:19 **27:14:** Onger Akaba 62:5; Aghuzir Akaba 20:22; Aisaia 25:9 **28:1:** Onger Akaba 83:1; 88:4; 143:7
28:2: Onger Akaba 5:7; 138:2 **28:3:** Onger Akaba 26:9; 55:21;
Jeremaia 9:8

me akar isingtiziba uan namakaba ko dav gia,
 egha men navir averiaba bar ikufi,
 ni gumazir kamaghin amiba sara na
 abiraghan marki.

⁴ Gumazamizir kamagh amiba, ni me amir arazir
 kaba ikarvagh ivezir kuram me daning.
 Bizir kurar manam me a gami,
 ni anarira ikaragh uam a isi ivezimın mın
 me daning.

⁵ Ikiavira Itir God me bagha amizir ingangarir
 ekiaba me dagh nighnizir puvatigha ghaze,
 a uan dafarimningin bizir ekiatam gamizir
 puvati.
 Kamaghin, a me gasighasigh bar me
 kuavaremegham.

⁶ Ki Ikiavira Itir Godin ziam fe.
 Guizbangira, ki uabin akurvaghasa a ko
 mikemezi a na baraki.

⁷ Ikiavira Itir God uabi gavgavim isa na ganiga,
 nan oramin min ikia na modi.
 Ezi ki nighnizir gavgavim an iti.
 A nan akurvagha na gamima,
 ki uan navir averiamin, a bagha bar
 akuegha
 onger akabagh amua a minabi.

⁸ Ikiavira Itir Godin gumazamiziba, a uabi men
 gavgavim.
 Egha atrivir a ua bagha inabazim,
 a uabi a geghuva deragha an akurvasi.

9 O Ikiavira Itir God, ni uan gumamazizibar akuragh.
 Kar gumamazizir ni ua baghavira inabaziba,
 ni deraghvira me damu.
 Ni sipsipbar garir gumazimin min,
 me inigh me ater mangi,
 deragh men gan kamaghira iki.

29

*Godin dimdian, e aminim ko amozir ekiamin
 aven a barasi*

Devit onger akar kam osiri.

- 1 Ia Godin Nguibamin itir enselin gavgaviba,
 ia Ikiavira Itir Godin ziam fi.
 Ia an gavgavim ko an ziar ekiam bagh bar
 akongegh.
- 2 Ia Ikiavira Itir Godin ziar ekiamin gun mikim.
 Egh an damazimin zuegh iki an ziam fi.
- 3 Ikiavira Itir Godin tiarim ongaribagh isin izima,
 da bar a barasi.
 Godin Gavgavir Bar Ekiam Itim, araribar min
 pamten dagarvasi.
 An akam ongarimin danganiba bar dagh isin
 pamten dagarvaghera da avara.
- 4 Ikiavira Itir Godin dagarvaziba gavgaviba dar iti.
 A dagarvazima, gumamaziziba a baraghera an
 atiatia an ziam fe.
- 5 Ikiavira Itir Godin dagarvazima,
 an tiarim Lebanonin kantrin itir temer sidaba
 apiragharisi.

⁶ A Lebanonin kantrin mighsiabagh amizi,
da bulmakaun nguzibar min uari ekura uanaga izaghiri.

A Hermonin Mighsiam gamizi,
a bulmakaun apurir igiabar min uari ekura uanaga izaghiri.

⁷ Ikiavira Itir Godin tiarim otiva onimarim gamima a taghtasi.

⁸ Ikiavira Itir Godin tiarim,
a gumazamiziba puvatizir danganim gamima, a nighava agoi.

Guizbangira, a Kadesin gumazamiziba puvatizir danganim gamizi,
a puvira nighava agoi.

⁹ Ikiavira Itir Godin tiarim pamtem asizir atiabagh amima,
da agoa otamin dughiaba ataghiragha puram oti.

Ezi ruarimin ter afarir angamtiziba purama asiaghira iri.

Ezi Godin Dipenimin aven itir gumazamiziba bar pamtem dia ghaze,
“God uavira gavgavim ko ziar ekiam iti!”

¹⁰ Ikiavira Itir God uan atrivir dabirabim gaperagha ongarir konibagh ativagha dar gari.
A en atrivimin ikia, egh mamaghira ikiam.

¹¹ Ikiavira Itir God uan gumazamiziba gavgavim me ganiga,
deragha me gamua dabirabir aghuim ko navir amirizim me ganidi!

30

Gumazir mam God minaba a ko migei

Devit onger akar kam osiri.

Me onger akar kam banga egha Godin Dipenim a baghavirama a ginaba.

¹ O Ikiavira Itir God, nan osimtiziba na abirazi,
ni ua na fegha anabogha nan akura.

Egha nan apaniba ataghizi me na dipovezir pu-
vati.

Kamaghin amizi, ki bizir kam bagha bar
akuegha nin ziam fe.

² O Ikiavira Itir God, ni nan God,
ki uabin akurvaghasa nin dei,
ezi ni nan arimariam gamizi ki ua dera.

³ O Ikiavira Itir God, ki atam aremeghai, ezi ni na
gamizi ki ua dikafi.

Ki Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin
ghugha gifa.

Ezi ikirimirir ki itir kam, ni ua na ganingi.

⁴ Ia Ikiavira Itir Godin gumazamiziba, ia a bagh
onger akabar amu

an ziar bar zuezim fi.

Egh bizir an amizibagh nighnigh a
minabi.

⁵ Guizbangira, a en atarir adariba, da dughiar
otevimra iti.

Ezi dughiar e nguazir kam in itimin,
a uan navim sara e gifongegha deragha e
gami.

30:2: Onger Akaba 6:2; 88:13; 103:3 **30:3:** Onger Akaba 28:1;
86:13 **30:4:** Ua Me Ini 3:15; Onger Akaba 135:13; 149:1 **30:5:**
Onger Akaba 103:9; Aisaia 26:20; 2 Korin 4:17

Dimangan en temeriba iregham,
 egh amimzaraghan e deragh iki bar
 akuegham.

⁶ Ki deragha ikia ghaze,
 “Bizitam na munamadaghan kogham.”

⁷ O Ikiavira Itir God, ni uan navim sara na gi-
 fongegha deragha na gamizi,
 ki mati mighsiar mam tughavagafi.

Ni nan modozir dughiamin,
 ki bar puvirama atiati.

⁸ O Ikiavira Itir God, ki ni ko migia
 pamten nin dia nin azai.
 Ekiam, ni nan akuragh.

⁹ Ki oveghti bizir aghuir tizitam otogham?
 Ki ti dagiar torimin magirighti, bizir kam
 tinan akuragh?

Gumazamizir oveaghueziba me ti ua nin ziam
 fam?
 Me ti ua dikavigh mikim suam, ni me
 mikemezi moghira zurara ni me bagha
 deragha bizibagh ami?
 Bar puvatigham.

¹⁰ O Ikiavira Itir God, ni na baregh nan apangku-
 figh.
 O Ikiavira Itir God, ni nan Akurvazir Gu-
 mazimin iki!

¹¹ Ni nan navir osimtizim batoghezi
 ki bar akuegha ighiabagh ami.

Ki faragha azirakar korotiaba aghui,
 ezi datirighin ni nan azirakar korotiaba
 suegha,
 nan azirakam oteghavkinizi nan navim
 derazi ki bar akonghe.

¹² Ikiavira Itir God, ki uan akam dukuaghan
 kogham.

Ki uan navir averiamin onger akabar amu
 egh nin ziam fam.

Egh zurara ni minabivira ikiam.

31

*Gumazamizir Ikiavira Itir Godin apengan itiba
 a deragha men gari*

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim
 ginighnigha onger akam osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ki nin aven modoghti
 ni na geghuv deragh nan ganasa, kamaghin ki
 ni bagha ize.

Ni na ateghti nan apaniba na abinti,
 ki aghumsighan kogham.

Ni zurara arazir aghuim gami.

Egh ni uan arazir aghuir kam in gin mangi nan
 akuragh!

² Ni nan dimdiam baregh zuamira nan akuragh!

Ni dagiar ekiamin min na modogh.

Ni divazir gavgavimin min iki na ekiarughti,
 nan apaniba na abinan kogham.

³ Guizbangira, ni uabi nan dagiar ekiamin min iti.

- Ni nan divazir bar gavgavimîn mîn ikia der-
 agha na geghufi.
 Ni uan ziar ekiam bangîn, ni fomîra mikemezi
 moghîn,
 ki zui naghîn, ni nan faragh mangî nan akua
 na geghuv.
- ⁴ Ni nan danganir mogomemîn mîn iti.
 Nan apaniba modogha na bagha gurazir
 azuazir kam,
 ni nan akuraghti a nan suighan kogham.
- ⁵ O Ikiavîra Itir God, ki uan duam nîn dafarim
 garîsi.
 Ni guizîn arazibagh amir God,
 ni nan akuragha ua na inigha gîfa.
- ⁶ Marvir guar gavgaviba puvatizibar ziaba fer
 gumazamiziba,
 ni bar men aghua.
- Ezi ko,
 ki niğhnîzir gavgavim nîn iti.
- ⁷ Ni zurara nan apangkufi,
 kamaghîn ki ni bagha bar akonge.
 Guizbangîra, bizir kurar na bativiba, ni bar dar
 gari.
 Egha nan navir averiamîn aven itir
 osîmtîziba,
 ni bar dagh fo.
- ⁸ Ni nan akurazi
 ki apanibar dafaribar itir puvatî.
 Ni nan akurazi ki deragha iti.
- ⁹ O Ikiavîra Itir God, ki osîmtîzir ekiam ikia,

- egha azia ghua nan damazimning bezi,
 nan gavgaviba bar gifa.
 Kamaghin, ni nan apangkufigh.
- 10 Osimtızir kam, na gamua nan ikirimirim otefe.
 Ki aziavira iti, egh kamaghin ki dughiar ru-
 arimin ikeghan kogham.
 Osimtızir ekiam nan itima, ki gavgaviba puvati.
 Nan agharapaniba nan amiraghamirasi.
- 11 Nan apaniba na dipova na migei.
 Ezi nan namakaba nan aghuagha akar
 kurabar na migei.
 Ezi nan roroaba uaghan nan atiatia ghaze,
 God ivezir kuram a ganidi.
 Ki tuavimin zuir dughiabar,
 gumaziba nan gara nan ari.
- 12 Gumazim aremezi gumazamiziba bar a gin
 amadazi moghin,
 me na gin amada.
 Ki mati, nguazir minem bighizi,
 me na makuni.
- 13 Ki orazi, apanir aviriba uari akuva girakirangin
 moghin aghumra uariv gei.
 Me atiatim na daningasa uari akuva na
 gasighasighasa akam misosi.
 Egh na misueghti ki aremeghasa uariv
 gei.
- 14 O Ikiavira Itir God, ni nan God,
 ki nighnızir gavgavim nin iti.
- 15 Ki datirighin itir ikirimirir kam,
 ki a isa nin dafarim gati.

31:10: Onger Akaba 32:3; 102:3 **31:12:** Onger Akaba 88:4-5

31:13: Jeremaia 6:25; 20:3; 20:10; Matyu 27:1

Ni nan akuragh

nan apanir nan agintizibar dafaribar ua
na inigh.

16 Ki nin ingangarir gumazim, ni uan guam
na mituazi an angazangarim na gisirazi
moghin,
kamaghira ni bar na gifuegh nan boroghira
iki.

Ni zurara nan apangkuvighavira iti.

Kamaghin, ni nan akurvagh!

17 O Ikiavira Itir God, ki nin azangsis, ni nan
akuragham.

Ni apanibar amamangatighti me na abiraghti
ki aghumsizim inian marki.

Gumazir kuraba mar ikuvighiva aghumsigh.

Me mar oveng mangi Gumazamizir
Oveaghuezibar Nguibamin magiri,
egh akabar kumigh iki.

18 Gumazir kaba uari fa akaba batogha,
gumazir aghuiba dipova akar kurabar me
migei.

Egha ifavarir akabav gei.

Ni me gasighasighti, me uam akaba akaran
kogham.

19 Gumazir nin atiatia nin apengan itiba,
ni men akurvaghasa bizir aghuir aviriba me
bagha dagh ami.

31:16: Diboboniba 6:25-26; Onger Akaba 4:6; 67:1 **31:17:** 1 Samuel 2:9; Onger Akaba 25:2; 115:17 **31:18:** 1 Samuel 2:3; Onger Akaba 12:3; Jut 1:15 **31:19:** Aisaia 64:4; 1 Korin 2:9

Gumazir nighnizir gavgavim nin ikia nin aven
modiba,
ni deravira me gami.

Egha gumamazibar damazibar ni zu-
rara men akurvasi.

²⁰ Men apaniba me gasighasighasa akabar kiri,
eghti dughiar kamın, ni me avaragh der-
aghvira me geghuvti
me me gasighasighan kogham.

Me nin dafarimin apengan ikiti,
apanibar akar kuraba me gasighasighan
kogham.

²¹ Ikiavira Itir God bar nan apangkufi,
ezi ki ghaze, ki an ziam fam!

Nan apaniba na ekiarugha na gasighasighasava
amima,
God uan gavgavimin nan akurazi ki deravira
iti.

²² Ki faragha bar atiatigha kamagh nighnisi,
Ikiavira Itir God, ni na batoghezi ki ua nin
boroghın itir pu
Puvati, ni nan ararem baregha nan
akura.

²³ Ia gumamazizir God baghavira itiba,
ia bar moghira a gifongegh!

Gumamazizir zurara an gin zuiba,
a bar deraghavira me geghuva men gari.
Egha gumazir uari fa akaba batoziba,
a ivezir kuram me ganidi.

²⁴ Ia gumamazizir nighnizir gavgavim Ikiavira Itir
 Godin itiba,
 ia uan navibar aven atiatingan kogh,
 egh tugh gavgavigh mamaghira iki.

32

*Gumazim uan arazir kurabar gun God migeima,
 an an arazir kuraba gin amada*

Devit onger akar kam osiri.

Me onger akar kam kamaghin a dibori, Maskil.

¹ Gumamazizir arazir kurabagh amiba,
 God men arazir kuraba gin amadagha da
 avara,
 eghti gumamazizir kaba bar akuegham.

² Gumamazizir arazir kurabagh amiba, God men
 arazir kuram mengvira ikian koghti,
 arazir ifavaritam an ikian kogham,
 eghti gumamazizir kaba bar akuegham.

³ O God, ki uan arazir kurabar gun ni mikemezir
 puvatigha,
 dimagariba ko aruebar ara kamaghira ikia
 ghua nan aghariba bar nan amira.

⁴ Dimagariba ko arueba, ni ivezizir kuram na
 ganingizi
 nan gavgaviba bar gifa.
 Mati aruer ekiam nguazim gaboima a bar
 misingi.

31:24: Onger Akaba 27:14 **32:1:** Onger Akaba 85:2; 103:3
32:1: Rom 4:7-8 **32:2:** Jon 1:47; 2 Korin 5:19 **32:3:** Onger
 Akaba 31:10; 38:8; 39:2-3

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁵ Datirighin ki uan arazir kuraba bar dar gun
Ikiavira Itir God mikemezi,
an ada gin amadagha gifa.

Egha ki uan arazir kuratam modozir puvati,
ki bar da aghurigha ni mikeme.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁶ Kamaghin dera, nin gumazamiziba osimtiziba
bativ,
egh zurara ni ko mikimti,
osimtizim aperiar ekiamin min me avigh mangisi
izi,
me avigh mangighan kogham.

⁷ Nirara nan mogomer danganim,
ki nin aven modima osimtiziba na abirir pu-
vati.

Ki osimtizibar aven itima,
ni na ekiarugha nan akurvasi.

Kamaghin ki pamten dia ighiabagh amua
nin ziam fe.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

32:5: Ofa Gami 26:40; 2 Samuel 12:13; Jop 31:33; Onger Akaba 103:12; 1 Jon 1:9 **32:6:** Onger Akaba 46:1-3; 69:1; 69:13 **32:7:** Gumazir Dapaniba 5:1-31; Onger Akaba 31:20; 91:1; 121:7

- 8 Ikiavira Itir God ghaze,
 Tuavir ni mangamim,
 ki nin sure damu deragh ni gegharaghti, ni an
 mangam.
 Ki deravira nin sure damu egh nin gan ni
 geghuvam.
- 9 Ni hoziaba ko donkibar min onganan marki,
 mati me ain ko benir ruaribar men akabagh
 aghuigha me getuima me izi.
 Puvatighi me izeghan kogham.
- 10 Gumazir arazir kurabagh amiba osimtizer
 aviriba bativam.
 Ezi gumazir nighnizer gavgavim Ikiavira Itir
 Godin itiba,
 me zurara an apangkuvir ekiamin aven
 deragh ikiam.
- 11 Ia gumazamizer arazir aghuibagh amiba,
 Ikiavira Itir God ia bagh amizer biziba, ia da
 bagh naviba deragh bar akongegh.
 Ia Godin damazimin zuezir gumazamiziba,
 ia bar pamten dim mikim bar akongegh.

33

Godin ziam fer onger akam

- 1 Ia gumazamizer aghuiba, ia Ikiavira Itir God
 ia bagha amizer bizir aghuim bagh bar
 akongegh.
 Arazir kam bar dera:

32:8: Onger Akaba 25:8; 33:18 **32:10:** Onger Akaba 16:4;
 Aghuzir Akaba 13:21; Rom 2:9 **32:11:** Onger Akaba 7:10; 64:10;
 97:12

- ia an akam baragha an gın zui darasi, ia
an ziam fi.
- ² Ia kulele ko gitan stringın 10pla itim misogh,
Ikiavıra Itir God bagh ighiam damu an ziam
fi.
- ³ Ia onger akar igiaba osirigh da bangi,
egh deragh gita misoghti an ararem deraghti,
ia bar akongegh pamten dim mikim.
- ⁴ E fo, Ikiavıra Itir Godın akam a guizbangıra iti.
Ezi an akam mikemezi moghıra, a zurara
guizin arazibar gın ghua ingangariba bar
dagh ami.
- ⁵ Ikiavıra Itir God, a en arazir aghuiba ko guizin
araziba bar dagh ifonge.
An apangkuvir arazim, nguazimın itir gu-
mazamiziba bar me ave.
- ⁶ Ikiavıra Itir God fomıra mikemezi, aruem ko
iakınim ko mikoveziba,
ko overiamın pın itir biziba bar otivigha iti.
- ⁷ Gumazim dipam isa itam guruizi moghın,
an ongarim isa danganır vamıran anekufa.
Egha ongarim gamizi a bar konegha
nguazimın apengan itir danganimın vın mar
iraghu.
- ⁸ Ia nguazimın itir gumamaziziba,
ia Ikiavıra Itir Godram atiating an apengan
iki.
- ⁹ A mikemezi nguazir kam puram oto.

33:5: Onger Akaba 11:7; 37:28; 119:64 **33:6:** Jenesis 1:14-19;
2:1; Onger Akaba 104:30; Hıbru 11:3 **33:7:** Ua Me Ini 15:8; Josua
3:16; Onger Akaba 78:13 **33:9:** Onger Akaba 148:5

- An Akar Gavgavim mikemezi, biziba bar
nguazir kamın otifi.
- 10 Kantrin Igharazibar Gumazamiziba
damuasava nighnizir biziba,
Ikiavira Itir God dagh amima da ghua pu-
varisi.
Ikizir igharaziba damuasa akabav sozir
migiigiaba,
an adar tuaviba apiri.
- 11 Ikiavira Itir God damuasava amir biziba,
da gavgavigh mangivira ikiam.
A uan navir averiamın aven itir nighnizim gi-
raghan kogham.
An nighnizim zurara ikivira ikiam.
- 12 Kantrin tam God baghavira ikiti,
Ikiavira Itir God deravira a damuti a bar
akongegham.
Kantrin kamın gumazamiziba
God ua baghavira me ginaba.
- 13 Ikiavira Itir God uan Nguibamın ikia,
nguazimın itir gumazamiziba bar men gari.
- 14 A uan Nguibamın ikia,
egha nguazimın bar deragha en gari.
- 15 A uabi nighniziba ko navir averiabar ingarigha
da isa gumazamizibagh ariki,
egha bizir me amiba a bar dagh fo.

33:10: Onger Akaba 2:1-3; Aisaia 8:10; 19:3 **33:11:** Jop 23:13;
Onger Akaba 40:5; Aghuzir Akaba 19:21; Aisaia 55:8 **33:12:**
Godın Araziba 7:6; Onger Akaba 28:9; 144:15 **33:13:** Jop 28:24;
Onger Akaba 11:4; 14:2 **33:14:** 1 Atriviba 8:39; 8:43; Onger
Akaba 102:19 **33:15:** 2 Eghaghaniba 16:9; Jop 10:8; Onger Akaba
119:73

- 16 Atrivim mīdorozir gumazir avīriba ikiti,
me an akuragh mīdorozim damu an apaniba
abiraghan kogham.
Ezi kamaghira mīdorozir gumazim
uan gavgavimīn apaniba abiraghan
kogham.
- 17 Mīdorozir hoziam mīdorozir gumazimīn
akuraghti, a uan apaniba abiraghan
kogham.
Apaniba mīdorozir gumaziba abiraghti, men
hoziaba men akuraghan kogham.
- 18 Ia oragh! Gumamazir Ikiavira Itir Godīn atia-
tia an apengan itiba, an damazim men iti.
Gumamazir kaba, me nighnizir gavgavim
an apangkuvir arazimīn iti.
- 19 A deragh gumamazir kabar ganti me
angamira ikiam.
Mitiriam aghamin dughiam otoghti,
a men akuraghti me daghem bagh oven-
gan kogham.
- 20 E Ikiavira Itir God baghvira mizuamiva,
nighnizir gavgavim an ikiti an e geghuvam.
A en oramīn mīn iti,
ezi e an aven modima a en akurvasi.
- 21 E nighnizir gavgavim an ziar bar zuezimīn iti.
Kamaghīn, e uan navir averiabar aven a bagh
bar akongegham.

33:16: Onger Akaba 44:6; 60:11 **33:17:** Onger Akaba 20:7;
147:10; Aghuzir Akaba 21:31 **33:18:** Jop 36:7; Onger Akaba
32:8-10; 1 Pita 3:12 **33:19:** Jop 5:20; Onger Akaba 37:19; Aposel
12:11 **33:20:** Onger Akaba 62:1; 115:9; Aisaia 8:17

- 22 O Ikiavira Itir God, e nighnizir gavgavim nin ikiavira ikia nin akurvazim bagha mizuai. Kamaghin amizi ni en apangkuvigh mamaghira iki.

34

God bar deragha Devit gamizi, an an ziam fe

Devit, Abimelek ko ikia ifarava onganizi moghin amima, Abimelek a batoke. Devit uamategha ghugha onger akar kam osiri.

¹ Ki zurara ziar ekiam Ikiavira Itir God daningam. Ki an ziam fi mamaghira ikiam.

² Ikiavira Itir God nan akurazir bizir kam bangin, ki a minabava a bagha bar akonghe.

Gumazamizir osimtiziba ateriba me bizir kam uaghan a baragh, men naviba bar moghira deragham.

³ E bar moghira an ziar ekiamin gun mikimiva, egh an ziam fam!

⁴ Ki uabin akurvaghasa Ikiavira Itir Godin azangsizima, a nan azangsizim baraki.

A nan atiatiba bar da batoghezi, ki datirighin navir amirizimin iti.

⁵ Gumazamizir nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin itiba, me bar akongegh.

Men nighnizir gavgavir kam, a iki gavgavighti me aghumsighan kogham.

34:1: 1 Samuel 21:13-15; Efesus 5:20; 1 Tesalonika 5:18; 2 Tesalonika 1:3; 2:13 **34:3:** Onger Akaba 69:30; Luk 1:46 **34:4:** Onger Akaba 18:6; Matyu 7:7; Luk 11:9

- 6 Gumazamizir onganarazibagh amiba
 Ikiavira Itir God ko migeima,
 a me baragha men osimtizibar aven der-
 agha men akurvasi.
- 7 Ikiavira Itir Godin ensel, gumazamizir an atiatia
 an apengan itiba, a me apaza men akurvasi.
 Eghti osimtiziba me gasighasighan kogham.
- 8 Ia kamaghin ganigh fogh suam,
 Ikiavira Itir Godin araziba da bar moghira
 dera.
 Gumazim God bagh mangi an aven modogh
 nighnizir gavgavim an iki,
 egh a deragh iki bar akuegham.
- 9 Ia Ikiavira Itir Godin gumazamiziba, ia an atiat-
 ing an apengan iki.
 Gumazamizir an atiatia an apengan itiba me
 bizitamın otevezir puvati.
- 10 Dughiar mabar laionin nguziba dagheba pu-
 vatizi,
 mitiriaba men azi.
 Ezi gumazamizir nighnizir gavgavim Ikiavira Itir
 God ikia an apengan itiba,
 me bizir aghuiba bagha asaghasazir puvati.
- 11 Nan boriba, ia izi na baraghti
 ki ian sure damuti,
 ia zurara Ikiavira Itir Godin atiating an
 apengan iki.
- 12 Nin dabirabim deraghasa ni ifongez, o?

34:6: Onger Akaba 3:4; 34:17-19 **34:7:** 2 Atriviba 6:17; Daniel
 6:22; Sekaraia 9:8; Hibu 1:14 **34:8:** Onger Akaba 2:12; 1 Pita
 2:3 **34:9:** Onger Akaba 31:23 **34:10:** Jop 4:10-11; Onger
 Akaba 84:11 **34:12:** 1 Pita 3:10-12

Ni dughiar ruarimin iki bar akongehasa
ifonge?

Are!

13 Ni kamaghin ikisi, akar kurabav kiman koghiva
ifavarir akaba atakigh.

14 Ni akirim ragh arazir kurabagh asaragh, egh
arazir aghuibara damu.

Egh navir amirizimin gumazamizir igharaz-
iba ko ikisi
gavgavigh mamaghira iki.

15 Ikiavira Itir Godin damazimin derazir gumaza-
miziba,
a deragha men gara, men arareba barasi.

16 Ikiavira Itir God gumazamizir arazir kurabagh
amiba,
a me batogha men aghua.

Kamaghin, me oveghti
gumazamiziba ua me ginighnighan
kogham.

17 Ikiavira Itir Godin damazimin derazir gumaza-
miziba,
me Godin deima a me barasi.

A men akurvazima osimtiziba me abirir
puvati.

18 Gumazamizir naviba osia itiba,
Ikiavira Itir God bar men boroghira iti.

34:13: 1 Pita 2:22 **34:14:** Aisaia 1:16-17; Rom 12:18; Hibr
12:14 **34:15:** Jop 36:7; Onger Akaba 34:6; 34:17 **34:16:**
Aghuzir Akaba 10:7; Jeremaia 44:11; Amos 9:4 **34:17:** Onger
Akaba 34:6; 34:15; 34:19; 145:19-20 **34:18:** Onger Akaba 51:17;
Aisaia 57:15; 66:2

Egha gumazamizir osimtızir ekiar me abinasava
amiba,
a men akurvasi.

19 Osimtızir bar avırıba gumazir aghuıba batıfı.
Ezi İkiavıra İtir God men akurvazıma
osimtızir kaba me abırır puvatı.

20 İkiavıra İtir God guızbangıra men akurazıma,
men agharitam dıpirıaghirızir puvatı.

21 Gumazamizir kuraba, bizir kurar avırıba me
damutı, me arımıghıram.
Godın damazımın derazir gumazamizıba,
God men apanıbagh asıghasıgham.

22 İkiavıra İtir Godın ingangarır gumazamizıba,
a ua me inıam.

Egh gumazamizir a bagha ghua an aven modıba,
a deragh men ganti,
me ovengan kogham.

35

Gumazim uabın akurvaghasa God ko mıgei

Devit onger akar kam osiri.

1 O İkiavıra İtir God, gumazir nan atara na ko
mısozıba,
ni men atar me ko mısogh.

2 Ni dıkavıgh uan mıdorozir bizıba inıgh,
uan oramın sıuragħ izi nan akuragħ.

3 Ni uan afuzim ko ghıaram inıgh izi
gumazir nan ağıntızıba ko mısogh.

Ni na mıkim suam,

34:19: Aghuzir Akaba 24:16; 2 Timoti 3:11-12 34:20: Jon 19:36

34:22: 2 Samuel 4:9; 1 Atrivıba 1:29; Onger Akaba 103:4

ki nîn Akurvazir Gumazim!

4 Gumazir kaba na misueghti ki aremeghasava
ami.

Nî me abîraghti me aghumsîkigh.

Me na gasîghasîghasa akabav sosi.

Nî men agîntîgh me damîghtî
me okam nîghnîgh.

5 O Ikiavîra Itir God, aminim pipiabagh ivai da
mîgha zui moghîn,

nîn ensel gumazir kurar kabar agîntîgh me
batokegh.

6 Ikiavîra Itir Godîn ensel me batueghti me mangî.

Tuavîr me zuir kam, an a damîghtî aminim an
pîrîghtî

a bar apîghsîgham.

7 Kî arazîr kuratamîn me gamîzîr puvatî,

ezi me nan suîghasa modogha azuazîm atî.

Torîr kî magîramîm, me a gîkuîgha gîfa.

8 Me foghan koghti,

nî me damîghtî, dughiar bar kuram me
batogham.

Me na gasîghasîghasava atîzîr azuazîr kam,

a meraram asîghasîgham.

9 Kî kamagh fogh suam,

Ikiavîra Itir God nan akuragha ua na ini.

Eghti kî uan navîr averiamîn aven bar
akuegham.

10 Kî bar uan navîr averiamîn aven kamagh mîkîm
suam,

“O Ikiavîra Itir God, gumazîtam ua nîn mîn itîr
puvatî.

Gumazamizir gavgaviba puvatiziba, ni deravira
men akurvasi.

Gumazamizir onganarazibagh amiba, ni de-
ravira me geghufi.

Ezi gumazamizir gavgavir bar ekiaba itiba
me gasighasighasa amuava avenge.”

11 Gumazamizir ifariba, arazir kurar ki amir pu-
vatiziba bagha pura kotin aven akam na
gasa na migei.

12 Ki arazir aghuibara me gami, ezi me arazir
kurabar na gami.

Kamaghin amizi, ki uabira ikia nan
navim bar osemi.

13 Me arer dughiabar, ki men apanguva azirakar
korotiaba aghua uabi abiragha,
me bagha dagheba ataghiragha pamtem God
ko migei.

14 Ki me bagha God ko migia, mati ki uan avegh-
buam o namakam ginighnigha a bagha God
ko migei.

Nan amebam aremezi ki an apanguvigha a
bagha aziagha rui moghin,
ki me bagh azi.

15 Ki osimtizimin irizir dughiamin,
me uari akuva na dipova na migia bar akonge.

Gumazamizir ki fozir puvatiziba,
me puram akaba na gasa na migia ghuavira
iti.

16 Me arazir bar kurabar gin ghua,

osimtizim na garigha dibovir akabar na
migiavira iti.

Me na gifongezir puvatigha nan gara uan
atariba kuskusi.

17 O Ekiam, ni dughiar bar ruarimin me mizua
itima me kamaghiram ami.

Ni manadzoghin bizitam damuam?

Ni nan akuragh ua na inighti, me ua na
gasighasighan kogham.

Me laionbar min amua na misosi,
ni men dafaribar ua na inigh.

18 Ni kamaghin damighti, nin gumazamizir aviriba
uari akuvamin dughiamin,

ki men tongin ni minamam.

Guizbangira, ki gumazamizir aviribar
tongin nin ziam fam.

19 Gumazamizir maba pura nan apanim gami.

Ni me ateghti me osimtiziba na darigh na
abinan marki.

Men na bagha naviba pura men ikufi.

Kamaghin, ni me ateghti me osimtizir na
gariziba bagh,

damaziba ighighiri na dipov bar
akueghan marki.

20 Me tong igharaz darazi ko dabirabir aghuimin
ikiasa migeir puvati.

Me gumazamizir nimira ikia deragha
nguibamin apiaghav itiba, bagha

uari akuva ikia, ifavarir akabagh amua
me gasighasighasavira uariv gei.

21 Me pamten migia akaba na gasa ghaze,

“Bar guizbangira, e nin gari
ni arazir kurabagh ami!”

- 22 O Ikiavira Itir God, gumazir kamaghin amiba ni uabi men ganigha gifa.
Ekiam, ni uan akam dukuagh ikian marki.
Ni nan saghon ikian marki.
- 23 O Ekiam, ni nan God,
ni osegh dikavigh izi,
gavgavim isi nan akabar aning, egh na bagh mikim.
- 24 O Ikiavira Itir God, ni nan God, nin araziba da bar dera.
Ni uan arazir aghuibar gin mangi nan akuraghti
nan apaniba ganigh fogh suam, ki arazir kuraba puvati.
Ni me ateghti
me nan osimtizimin gan bar akongeghan marki.
- 25 Ni men amamangatighti
me kamagh mikiman marki,
“Bar dera! Bizir e damuasa bar ifongezim, an otogha gifa!
E bar a gasighasigha gifa.”
- 26 Gumazir osimtizim na gatigha bar akongezir kaba,
ni me damighti me okam nighnigh bar aghumsikigh.
Me nan ziam abira uan ziaba fe.
Ni men ziaba abin aghumsizim me daning.

- 27 Ezi gumazamizir maba kamaghin ifonge, ni na dipon suam ki nin damazimin dera.
 Gumazamizir kaba bar akuegh pamten dimiva kamaghin mikim suam,
 “Ikiavira Itir God, a gavgavir ekiam iti.
 God kamaghin ifonge, an ingangarir gumazim deraghvira ikiam.
 Bizir kam bagh a bar akongegh.”
- 28 Eghti ki nin arazir aghuibar gun mikim,
 egh dughiabar zurara nin ziam fi mamaghira ikiam.

36

Gumazir kurabar arazir kuraba

Ikiavira Itir Godin ingangarir gumazim Devit, an onger akar kam osiri.

An onger akabar faragha zuir gumazim ginighnigha onger akar kam osiri.

¹ Arazir kuram, a gumazir kuramin navir averiamin ikia nighniziba a ganidi.

Gumazir kabanang, me tong Godin atiatia an apengan itir puvati.

Bar puvati.

Me bar akirim ragha God gasara.

² Guizbangira, me uari uan zibagh nighnigha uari uan ziaba fe.

Me kamaghin fozir puvati,

God me isi kot darigh egh me amizir arazir kuraba tuisigham.

³ Men akatoribar akaba ikuvizi, me zurara bizibagh ifari.

Egha arazir aghuibara amuamin fofozir
aghuitam itir puvati.

⁴ Me uan misiabagh irav ikia arazir kurabara
damuasa nighnisi.

Me zurara tuavir kuramin nighnizibar gin
mangasavira nighnisi.

Egha tong akirim ragha arazir kuratam
gasarazir puvati.

Godin arazir aghuim

⁵ O Ikiavira Itir God, nin apangkuvim bar
ekeveggha
uanaga overiamin suira.

Ezi ni zurara guizin arazimin gin ghua uan
nighnizim gighavkirir puvati,
ezi nin arazir kam uaghan bar ekeveggha ua-
naga,
overiamin itir ghuariabar suira.

⁶ Nin arazir aghuim bar ekeveggha mighsiar eki-
abar min tughav iti.

Nin kotin aven itir arazimin mingarim, e der-
agha a gifozir puvati.

An ongarimin min bar konegha vin mar
iraghu.

O Ikiavira Itir God, ni gumazamiziba ko asiziba
virara deravira me geghuva
men gari.

⁷ O God, nin apangkuvir arazim bar derazi e bar a
gifonge.

Gumazamiziba bar ghua nin aven modi.

- Mati tuarir nguziba uan amebamin
avizimningin apengan ghua modi.
- ⁸ Nin Dipenimin dagher aviriba itima,
nin gumazamiziba apa izivagha mamaghira
iti.
- Mati ni uan faner aghuimin gumazamizibar ama-
mangatizi, me anepi moghin,
ni bizir aghuir bar aviriba e ganidi.
- ⁹ Biziba bar, ni dar ikirimirimin mingarim,
mati dipar ikirimirir aghuim anidim.
Kamaghin, nin angazangarimin amodoghin,
e deravira bizibar gari.
- ¹⁰ Gumazamizir ni gifoziba, ni men apangkuvigh
kamaghira iki.
Gumazamizir nin damazimin deraziba, ni de-
ragh me damu.
- ¹¹ Ni gumazir uari fava akaba batoziba ateghti,
me na dikabinan marki.
Egh gumazir arazir kurabagh amiba ateghti,
me nan agiraghti ki aran kogham.
- ¹² Ia gan.
Gumazir arazir kurabagh amiba daghiregha
nguazimin fueghav iti.
Me ua dikavan kogham.

37

*God gumazamizir aghuiba deragh me damuva,
gumazamizir kuraba pazi me damuam*

Devit onger akar kam osiri.

¹ Ni gumazamizir kuraba amir araziba bagh

36:8: Jop 20:17; Onger Akaba 16:11; Akar Mogomem 22:1 **36:9:**
Jeremaia 2:13; Jon 4:10; 4:14; 1 Pita 2:9 **37:1:** Onger Akaba 73:3;
Aghuzir Akaba 23:17; 24:1; 24:19

- nighnigh osiman marki.
 Egh me amir bizibar gan navim dikavan
 marki.
- ² Guizbangira, me graziba midii moghin zuamira
 misigham.
 Egh ter afarir gariba imua midii moghin,
 zuamira misigh puvarigham.
- ³ Ni nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin iki,
 egh arazir aghuibar amu.
 Egh ni nguazir kamın iki deragh ikiam.
- ⁴ Ni Ikiavira Itir God bagh bar akueghti,
 a bizir nin uan navir averiam ifongeziba ni
 daningam.
- ⁵ Ni uabira uabi isi Ikiavira Itir God danigh,
 egh nighnizir gavgavim an ikiti, a nin
 akuragham.
- ⁶ A nin arazir aghuim damighti,
 nin arazir aghuir kam,
 aruem aruer arizimin isiragha gavgavizi
 moghin isiragham.
- ⁷ Ni Ikiavira Itir Godin damazimin uabin asugh a
 mizuamti,
 a nin akuragham.
- Gumamazir taba uan nighnizibar gin mangi
 bizir aghuir aviriba initi,
 ni men gan navim dikavan marki.
- Eghti gumamaziziba arazir kurabar amuti,
 ni dagh nighnigh osiman marki.
- ⁸ Ni atar egh osiman marki.

37:2: Onger Akaba 90:5-6 **37:4:** Aisaia 58:14 **37:5:** Aghuzir
 Akaba 16:3; Matyu 6:25; Luk 12:22; 1 Pita 5:7 **37:6:** Jop 11:17;
 Maika 7:9 **37:7:** Onger Akaba 62:1; Aisaia 30:15; Jeremaia 12:1
37:8: Onger Akaba 73:3; Efesus 4:26

- Bizir kaba ni gekuighti ni arazir kuram
damigham.
- 9 Gumazamizir nighnizir gavgavim Ikiavira Itir
Godin itiba,
me uan nguazimin iki deraghvira ikiam.
Eghti gumazamizir kuraba bar
ikuvigham.
- 10 Dughiar ruarim puvatighti,
gumazamizir arazir kurabagh amiba pura
puvarigham.
- Ni men nguibabar me buriva
men apighan kogham.
- 11 Gumazamizir uari abira aghumra itiba,
me deragh uan nguazim dapiagh
bizir aviriba inigh bar akuegh ikiam.
- 12 Gumazamizir arazir kurabagh amiba,
me gumazamizir aghuibagh asighasighasava
amua,
men atara atariba kuskusi.
- 13 Ekiam kamaghin fo,
gumazamizir kuraba givaghamin dughiam a
izi.
Kamaghin a men ingaravati.
- 14 Gumazir kuraba uan midorozir sababa asia,
egha beniba uan pibagh afi.
Me gumazamizir onganarazibagh amiba
ko, asaghasaziba ko, gumazamizir
aghuibagh asasa.
- 15 Puvatigham.
Men midorozir sababa raghiregh merara
misueghti me arimighiregham.

37:9: Jop 27:13-14; Aisaia 57:13
10:36-37 37:11: Matyu 5:5

37:10: Jop 20:9; Hibru

Eghti men piba, bar moghira
dipirighiregham.

- 16 Gumazir aghuimin bizir muziarim,
a gumazamizir kurabar bizir aviribagh afira.
- 17 E fo, Ikiavira Itir God gumazir kurabar gav-
gavim agivagham.
Egh a gumazamizir aghuiba deragh me
geghuv men ganam.
- 18 Ikiavira Itir God gumazamizir an akamin gin
zuiba,
a deravira me geghuva men gari.
Ezi nguazir me itim, a bar moghira men
nguazimin min iki
mamaghira ikiam.
- 19 Me dughiar kurabar osimtiziba bativan
kogham.
Egh dagheba oteveghamin dughiamin, me
dagheba oteveghan kogham,
me dami mamaghira ikiam.
- 20 Eghti gumazamizir kuraba me bar ikuvigham.
Ikiavira Itir Godin apaniba, me graziba ko
akimarir aghuibar min bar iregham.
Me migharimin min dughiar otevimin iki
mangigh bar puvarigham.
- 21 Gumazir kuram, a pura gumazibar biziba isa da
ikarvazir puvati.
Gumazir aghuim, arazir aghuibagh amua
pura biziba isa gumazir igharazibagh
anidi.
- 22 Gumazamizir Ikiavira Itir God deragha amiba,
me nguazir kam inigh deraghvira an ikiam.

Egħti Ikiavira Itir God asighasighamin gumazamiziba,
me puvarigham.

23 Ikiavira Itir God ifongezi mogħin, a gumazamiziba daruasa
me bagħa tuavim ati.

A gumazitamın arazim bagħ bar akongegħiva,
an a gegħuv gavgavim a daningti, a tugh gavgavigham.

24 Ikiavira Itir God uan dafarimın gumazamizir kabār suiragħ men akuragħti,
me ua dikavigh tuivigham.

Kamagħin gumazamizir kaba irighsi damuamin dughiam,
me bar ireghan kogħam.

25 Ki uan igiamın ikia iza datirighin ki ghurigha gari,
God akirim ragħa gumazir aghuitam gasarazir puvati.

Ki uaghan garima,
men boriba dagħeba puvarigha da bagħ azangsigħizir puvati.
Bar puvati.

26 Gumazamizir aghuiba zurara apanguva biziba isa pura gumazamizibagħ anidi.
Ezi God bizir bar aghuiba isa me ganidi mogħin, a boriba isa me ganidima
me bar akonge.

27 Ni uan arazir kuraba akirim ragħ dagħ asaragħ, egh arazir aghuibara amu.

Egh ni zurara deravira nguazir kamin
ikivira ikiam.

28 Ikiavira Itir God, an arazir aghuibara ifonge.
Kamaghin, a uan gumazamiziba me
ataghirazir puvati.

A dughiabar zurara me geghuva arazir aghuibara
me gami.

Egh a gumazir kurabar boribagh
asighasigham.

29 Gumazamizir aghuiba, God me ganingizir
nguazim inigh,
a dapiagh iki mamaghira ikiam.

30 Gumazamizir aghuiba, migirigiar aghuibaram
ami.

Men migirigiba bar moghira nighnizir
aghuiba ikia
guizin arazimin gumazamizibar akur-
vasi.

31 Me uan Godin Akar Gavgavim isa
uan navir averiabagh atigha,
deragha arui.

32 Gumazir kuram gumazir aghuim misueghti an
aremeghasa,
a bagha mizua gara iti.

33 Ikiavira Itir God gumazamizir aghuiba
ataghirazima,
apaniba me misozi me ariaghirir puvati.

Gumazir kuram gumazir aghuim isi kot datighi,
Ikiavira Itir God gumazir aghuim ateghti,

37:28: Onger Akaba 11:7; Aghuzir Akaba 2:22; Aisaia 14:20

37:31: Godin Araziba 6:6; Onger Akaba 40:8; 119:98; Aisaia 51:7

gumazir kuram kotin aven a gafiragh
anebiraghan kogham.

34 Ni nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin iki a
mizuamiva an akabar gin mangi.

Ni kamaghin damuti a ziar ekiam isi ni
daningam.

Eghti nguazir a ni ganingizir kam ni a
iniam.

Egh ni uabi ganti a nin apanibagh
asighasigham.

35 Ki gumazir kuramin garima, a gavgavir ekiam
iti.

A Lebanon kantrin temer sidan min ekevegha
tughav ikia,

temer igharaziba bar dagh afira.

36 Ki gin uamategha zuima, gumazir kam ua itir
puvati.

Ki a bagha gara,

bar an apizir puvati.

Bar puvati.

37 Gumamazir Godin damazimin deraziba, me
osimtizitam itir puvati.

Ni men gan fogham.

Me navir amirizimin ikia deraviram apiazi,

men ovavir boribar dabirabim deragha ikia
mamaghira iti.

38 Gumamazir kuraba me bar puvarigham.

Eghti men ovavir boriba uaghan bar geveg-
ham.

39 Ikiavira Itir God uabi, gumamazir an
damazimin derazibar akura.

Me osimtızibar aven ikiava, a baghavıra ghua
 an aven modima,
 a me geghuva deragha men gari.
⁴⁰ Ikiavıra Itir God men akuragha ua me ini.
 Me an boroghın ikia an aven modi.
 Ezi a gumazamizir kurabar dafaribar uam me
 inizi,
 me deraghavıra iti.

38

Gumazim osimtızim ikia, God ko miği

Devit kamaghın ifonge, God an osimtızibar gan
 dagh niğhniğham. Kamaghın an onger akar kam
 osiri.

¹ O Ikiavıra Itir God, ni aningagharim iki, egh nan
 ataran marki.

Ni adarim nan iki, egh ni ivezir kuram na
 daningan marki.

² Ni uan baribar na gasegha,
 na abırazi ki iraghu.

Ni uan agharımın na misoghezi, ki iraghu.

³ Ni adarim nan itima, ki mızazir ekiam isi.

Nan arazir kuram bangın,

nan namnam arımarıam bar anevara.

⁴ Nan arazir kuraba bar na avaragha gifa,
 ezi osimtızir kaba mati ki bizir avırir maba
 ateri ezi da bar osemi.

Ezi kamaghın, ki da ateran iburaghu-
 raki.

⁵ Ki arazir onganir bar kuram gami.

37:40: 1 Eghaghanıba 5:20; Aisaia 31:5; Daniel 3:17; 3:28; 6:23

38:3: Jop 33:19; Onger Akaba 32:4; 102:10; Aisaia 1:6 **38:4:**

Esra 9:6; Onger Akaba 40:12

Kamaghin amizi, nan mikarzimın itir duaba emimiziba ikia bar kuri.

⁶ Nan navir averiam osımtızir ekiam ikia, egha bar moghıra na itaragha ghuaghiri, ezi ki nguazimın fuaghav iti.

Ki dughiabar zurara a ginighnigha aziavıra iti.

⁷ Nan mikarzim fei, mati avim nan mikarzimın isima, arımarıam bar na akuatı.

⁸ Arımarıam bar guızbangıra na akuatızı, ki onganigha bizitam ginighnızir puvatı.

Mati bizir mam nan navir averiamın ikia na dikabırı.

Nan navir averiam osımtızir ekiam an itima, ki mızazim isava arai.

⁹ O Ikiavıra Itir God, ni nan ifongiar ekiam gifo. Nan navir arerer kam nın modozir puvatı.

¹⁰ Nan dıghorim bar pamten nan ingari.

Nan gavgavıba gıvazi, nan damazimning nan pırızı ki ua deragha garir puvatı.

¹¹ Ezi nan namakaba ko nan roroaba, me nan duabar ganan atiatigha, nan boroghın izan aghua.

Nan adarazi uaghan nan saghon iti.

¹² Gumazir na mısueghti ki aremeghasava amıba, me na bagha azuazim guragha gıfa.

Gumazir na gasıghasıghasava amıba, me zurara pazavıra na damuasavıra mıgei.

Egha me dughiabar zurara na gasıghasıghasavıra akabav sosi.

- 13 Ki gumazir kuarim onganizimın mın ikia, egha me barazir puvati.
Ki gumazir miğeir puvatizimın mın ikia, akam akarigha miğeir puvati.
- 14 Guizbangıra, ki gumazir kuarir onganımın mın ikia,
egha men akaba baragha da ikarvazir puvati.
- 15 O Ikiavıra Itir God, ki niğhnızir gavgavim nın ikia ni mizuai.
O Ekiam, ni nan God, nırara uabi nan miğirigıaba ikarvaghın.
- 16 Ki nın azangısi,
“Nan apaniba na abırazir bizir kam bagh bar akongeghsi, ni men amamangarıghan marki.
Ki irızir bizir kam, me a mikim na dipova bar akongeghan marki.”
- 17 Ni fo, mızazir ekiar kam nan ikia kamaghıra iti,
ezi kamaghın ki irasava ami.
- 18 Ki datırighın uan arazir kurabar gun ni miğei,
da bar osımtızir ekiam nan navim ganıdı.
- 19 Nan apanibar mıkarzıba bar deragha gavgafi.
Gumazir avırıba pura nan apanım gamua nan aghua.
- 20 Ki arazir aghuıbar me gamıma, me arazir kurabar na ikarvası.
Ki arazir aghuımın gın zui, ezi me bizir kam bagha nan apanım gamı.
- 21 O Ikiavıra Itir God, ni na ataghıraghan marki.

Ni nan God, ni nan saghon ikian marki.

²² O Ekiam, ni nan Akurvazir Gumazim.
Ni zuamira na bagh izi nan akuragh.

39

Gumazir osimtizim itimin akam

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kam in faragha zuir gumazim Jedu-
tun ginighnigha onger akar kam osiri.

¹ Ki uabira uabi migia ghaze,

“Ki amir araziba bagh deravira uabin ganam.

Ki uan mizem bagh deraghvira ganti, a na isi
arazir kuratam datighan kogham.

Gumazir kuraba na ko ikiti,

ki mizer otuaritam mikiman kogham.”

² Ki bar nimira ikia, egha bizir aghuitam bar a
migeir puvati.

Kamaghin, nan osimtizim bar ekevegha ghua-
vanabo.

³ Ki bizir kam dughiabar zurarama a
ginighnighavira ikia,

nan navir averiam osimtizim a gizivavira iti.

Ezi ki migia ghaze,

⁴ “O Ikiavira Itir God, ni nan ikirimirim in
dughiam in ruarim nan akagh.

Ki dughiar manamrama ovengam?

Ni na mikemegh,

ki nguazir kam in ikiamin ikirimirim a ruara,
o an otefe?”

- 5 Nî ti nan ikirîmirimîn dughiabagh amizî da bar otefe.
 Nan ikirîmirimîn dughiar kam nîn damazimîn a pura bizimîn oto.
 Gumamaziziba bar, men ikirîmirim mati gumazim akamîn amînim giverazî a zui.
 (Ighiam gamua an suiam atugha avughsegha ua ighiam gami.)
- 6 Gumamaziziba bar, men ikirîmirim mati aruem temem gisirazî an nedazim otogha iti.
 Egha me bizir avîriba iniâsa puvîra ingari, ezi men ingangarir kaba pura zui.
 Gumamaziziba angamîra ikia bizir avîriba uari bagha da akuva, egha fozir puvati, men ovevemîn gîn tinara da iniam.
- 7 O Ekiam, kî datirîghîn ua tina mîzuamam? Puvati.
 Nan nîghnîzir gavgavim nîrara ikîti, kî zurara nî mîzuamam.
- 8 Nî nan arazir kuraba gîn amadagh, egh uam na inigh.
 Nî gumazir kurar onganibar amamangatîghtî me na dipova nan ingarvakan markî.
- 9 Nî uabi osîmtîzir kam na ganîngî.
 Ezi kamaghîn, kî akam akarîgh bizitam mikîman kogham.
 Kî uan akam dukuagh pura ikiam.
- 10 Nî ivezir kuram isî na danîngvîra ikian markî.
 Nî mîzazim na gasezî kî atam areme.
- 11 Nî gumazimîn arazir kuram ikarvagha osîmtîzim a ganîdi.

Egha bizir a ifongeziba, ni bar dagh asighasisi,
 mati barereba ko omebaba da apima da
 mazava akuaghiri.

Bar guizbangira, gumazimin ikirimirim mati
 aminim varagha ghu.

(Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

¹² O Ikiavira Itir God, ni nan azangsiziba baragh.

Egh nan ararem baregh nan akuragh.

Nan temeriba irir dughiar kam, ni
 kuarim atigh na baragh.

Ni fo, nan ovaviba dughiar otevimin nguazir
 kam in ikezi moghin,

ki uaghan dughiar otevimin nguazir kam in
 ikiam.

¹³ Ni ivezir kuram ua na daningan marki.

Ni na ateghti ki uabira ikiti, nan navim tong
 deraka.

Egh ki gin ovegh nguazim bar
 anetaghiragham.

40

Godin ziam fer onger akam

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim
 ginighnigha onger akar kam osiri.

¹ Ki dughiar bar ruarimin Ikiavira Itir God mizua
 itima,

a nan ararem baregha nan akura.

- ² Ki mati gumazim torir konimın aven ikia oveghasava amima,
Ikiavira Itir God nan suiragha na gekuigha anabo.
Mati ki beghneazim bar a giraghugha an aven itima,
a ua na asigha dagiar ekiam gisin na afazi, ki gavgavim inigha tu.
- ³ An onger akar igiar mam nan akam gati.
Kar onger akar e uan Godın ziam famim.
Gumazamizir avirim kamaghın ganigh atiatigh an apengan ikisi,
nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godın ikiam.
- ⁴ Gumazamizir nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godın itiba, me bar akongegh.
Gumazamizir kaba, me gumazir uari uan ziaba febar gın zuir puvatigha,
uamategha asebar ziaba fer puvati.
- ⁵ O Ikiavira Itir God, ni nan God, ni bizir aghuir bar aviriba e bagha dagh ami.
Gumazitam nın mın amir puvati, ni bar me gafira.
Ni e bagha bizir aghuir aviribagh ami.
Dar dibobonim bar ghuavanabozi,
ki da mengan ibura.
- ⁶ Asizir e misogha ni bagha ofa gamiba ko, bizir aghuir e ofan mın isa ni ganidiba,
ni dar aghua.

40:2: Onger Akaba 27:5; 69:2; Jeremaia 38:6; 38:10-13 **40:3:**
Onger Akaba 32:7; 33:3; 64:9 **40:4:** Onger Akaba 84:12; 125:5
40:5: Onger Akaba 71:15; 139:17-18; Aisaia 55:8-9 **40:6:** Aisaia
1:11; Jeremaia 6:20; Maika 6:6-8 **40:6:** Hibru 10:5-7

Asizir e ni bagha avimin tuazi bar isigha
 mighiriziba ko, arazir kuraba gin
 amangamin ofaba,
 ni dar aghua.

Nin ifongiamra kara, ni nan nighnizim kuighti,
 ki nin akaba baragh dagh fogh dar gin
 mangam.

⁷ Ki datirighin ghaze,

“God, kira kara. Moses fomira nan gun Akinafarir
 righizimin aven osirizi moghin,
 ki datirighin izegha gifa.

⁸ O nan God, ki nin Akar Gavgaviba uan navimin
 aven ada arigha,
 nin ifongiamin gin mangasa bar ifonge.”

⁹ O Ikiavira Itir God, gumazamiziba uari akuva nin
 ziam fer danganimin,
 ni en akurazir akar aghuir kam, ki an gun me
 mikemegha gifa.

Ni fo, ki me mikim mangivira ikiam.

¹⁰ Ni en akuragha ua e inizir bizir aghuir kam, ki a
 modozi a narara itir puvati.

Ki gumazamiziba uari akuvir danganibar ka-
 maghin migia ghaze,

Ni zurara en apangkufi,
 egha mikemezi moghira deragha bizibagh
 amua, uan nighnizim gighavkirir puvati.

¹¹ O Ikiavira Itir God, ki fo, ni nan apangkuvir
 arazir kam, ni anegivaghan kogham.

Ni zurara uan guizin akamin gin mangi,

na gifongezir arazir kam bagh na geghuv
nan akurvagham.

*Gumazim uabin akurvaghasa Godin azai
(Onger Akaba 70)*

12 Guizbangira, arazir kurar bar avirim na
okarigha itima,
ki da mengan iburagburaki.

Nan arazir kuraba bar na abiragha givazi
ki ua garir puvati.

Dar dibobonim bar nan dapanir arizibar
dibobonim gafirazi,
nan navim bar nan amirazi ki gavgaviba pu-
vati.

13 O Ikiavira Itir God, ni ifuegh
zuamira izi nan akuragh!

14 Gumazamizir maba na misueghti ki
aremeghasa.

Eghti ni me abinigh men nighniziba agham-
sighti, me aghumsika.

Osintizir ki isiba, gumazamizir maba dar gara bar
akonge.

Ni men ziaba abinigh me batueghti me mangi.

15 Gumazir maba na migia ghaze,
“A mara! Ni magh a baragh!”

Ni me damighti

me amir arazir kam bagh aghumsizir
dafam inigh.

16 Gumazamizir ni bagha iziba,
men naviba deraghti, me ni bagh bar
akongegham.

Gumazamizir n̄n akurvazim iniasa bar ifongez-
 iba,
 me zurara n̄ m̄nab̄iva kamagh̄n mikim
 suam,
 “Ikiav̄ira Itir God,
 a bar ekeveḡha bar p̄in iti!”

¹⁷ Kirara, ki gav̄gav̄iba puvat̄igha uab̄ira uab̄in
 akurvagh̄n iburagh̄buraki.

Ezi Ekiam na ḡin̄igh̄n̄isi.

O nan God, n̄ uab̄i nan akuraḡha ua na ini.

N̄i suigh̄suigh̄n̄ mark̄i, n̄i zuam̄ira izi nan
 akuraḡh!

41

*Gumazim ariava uab̄in akurvagh̄asa God ko
 m̄igei*

Devit onger akar kam osiri.

An onger akar kabar faraḡha zuir gumazim
 ḡin̄igh̄n̄igha onger akam osiri.

¹ Gumazir onganarazibagh amir gumazamiz-
 ibagh n̄igh̄n̄igha men akurvazim, a bar
 akongegh.

Guizbanḡira, an osim̄tizim ikiamin
 dughiam̄in Ikiav̄ira Itir God an
 akurvagh̄am.

² Ikiav̄ira Itir God deragh a geghuv an gant̄i, an
 angam̄ira ikiam.

A uan nguazim̄in ik̄it̄i, Ikiav̄ira Itir God bar
 deragh a damuam.

God aneteghti apaniba uan ifongiamin
gin mangi anebiraghan kogham.

³ Gumazir kam arimamin dughiamin, Ikiavira Itir
God a ko iki gavgavim a daningam.

Egh an arimariam damighti, a deragh ghuam-
aghegham.

⁴ Ezi ki uabi, nan migirigiam kamakin,

“O Ikiavira Itir God, ki nin akam batuegha arazir
kuram gami.

Eghti ni nan apangkuvigh nan arimariam
agifagh.”

⁵ Nan apanibar naviba nan ikuvigha na dipova
kamaghin migei,

“A zuamira aremeghti deraghama,
eghti e ua a ginighnighan kogham.”

⁶ Gumazir iza nan garir maba, me ifara pura
migirigiar kinibar na migei.

Me na mikim nan azang kamaghin foghasa, ki
arimariar kuram iti.

Egh azenan danganiba bar dar mangi
nan arimariamın gun me mikimam.

⁷ Apaniba bar na gifongezir puvati,

egha nan arimariamın gun aghumra uarira
uari geghari.

Me kamagh nighnisi, bizir kuram na
gasighasigham.

⁸ Me kamaghin migia ghaze,

“Bizir bar kuram a inigha gifa.

A uan misiar irighav itim ategh dikavighan
kogham.”

- ⁹ Nan roroar aghuim, ki nighnizir gavgavim an iti.
Gumazir na ko dagheba apim, nan apanimin
oto.
- ¹⁰ O Ikiavira Itir God, ni nan kuarkuvigh egh nan
arimariam agifagh.
Eghti ki gumazir kabar arazir kurar kam
ikaraka.
- ¹¹ Apaniba na abiraghan koghti,
ki fogh suam, ni bar na gifonge.
- ¹² Ni nan gari, nan daroriba nin damazimin dera.
Kamaghin amizi, ni ua na inigh nan suiraghti
ki nin boroghin iki mamaghira ikiam.
- ¹³ E Ikiavira Itir Godin ziam fam, a Israelian God.
Eghti gin otivamin ovaviba bar, me uaghan an
ziam fam.
Guizbangira!
Bar guizbangira!

Akinafarir namba 2

42

(Onger Akaba 42--72)

*Gumazim uan nguibam ategha saghon ikia God
ko migei*

Kar Koran adarazir onger akam.

A gumazir onger akar kamın faragha zuim
ginighnigha onger akam osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ Asizir atiam dipatam amasa ariaghira ivemara
daghurir muziaribar uaghiri moghin,

41:9: 2 Samuel 15:12; Onger Akaba 55:12-13; 55:20; Jeremaia
20:10; Matyu 26:23; Mak 14:20; Luk 22:21; Jon 13:18 **41:13:**
Onger Akaba 106:48 **42:1:** Onger Akaba 119:131

- O God, ki nin boroghin ikiasa bar ifonge.
- ² O God, ni Godin Angamira Itim, ki ni bagha kuarim bar puvira nan piri, mati gumazim kuarim an pirizi a dipatam amasa.
God, dughiar manamra ki bar nin boroghira mangi egh nin ziam fam?
- ³ Ki zurara arueba ko dimagaribar aziavira iti, ezi nan temeriba mati nan dagher ki zurarama apim.
Dughiabar zurara gumazamiziba nan azangsiha ghaze,
“Nin God managh iti?”
- ⁴ Ki fomira gumazamizir avirimin faragha ghua me inigha Godin Dipenimin aven ghu.
Ki me ko zuir dughiamin,
gumazamizir avirir kam Godin ziam fa a minabava pamten tiariba akara onger akabagh ami.
Ki bizir kabagh nighnigha egha nan navim bar moghira biaghiri.
- ⁵ Ki uan navir averiamin aven uabira uabin azangsiha ghaze, ki tizim bagha bar osime?
Ki osiman kogham.
Kamaghin dera, ki ua nighnizir gavgavim Godin ikiva, uam an ziam fam.
Nan God, a nan Akurvazir Gumazim.
- ⁶⁻⁷ Nan God, ki orazi osimtiziba aperiamin min

42:2: Onger Akaba 42:11; 43:5; 63:1; 143:6 **42:3:** Onger Akaba 80:5 **42:4:** 1 Samuel 1:15; Onger Akaba 95:2; 100:4; Aisaia 30:29

42:5: Onger Akaba 9:1; 38:6; Matyu 26:38 **42:6-7:** Onger Akaba 69:1-2; 88:7; Jona 2:3

afora na bagha izi.

Mati dipav sizim Jordanin Fanem ko Hermon
ko Misan mighsianningin ikegha afora niga
izaghiri.

Ongarir konim, ongarir bar konezimın diava a
migei.

Ezi dipar dagiabar zaghiriba niginir dafam
gami.

Ni ongarim gamima, a dikava dipiraghira,
ghua bar ongarir dadaribar ghuavanadi.

Kamaghira, osimtızir ni na ganidir kaba,
mati dipav siziba iza na misogha na ave.

⁸ Ki kamagsua ifonge, Ikiavira Itir God aruemin
nan apangkuvti,

ki dimagaribar a bagh onger akabar amuva a
ko mikimam.

A Godin ikirimirir aghuim na ganidim.

⁹ God, a dagiar ekiamin min gavgavim na ganidi,
ezi ki kamaghin a migei,

“Ni manmagsua na ginighnizir puvati?

Ni manmagsua nan apaniba ataghizi me na
abirazi,

nan navir averiam bar na baseme?”

¹⁰ Dughiabar zurara nan apaniba na dipova nan
azangsigha ghaze,

“Nin God a managhira iti?”

Ezi men azangsizir kam afuzimin min nan
mikarzim ginivima,

ki aremeghasava ami.

¹¹ Ki uan navir averiamin aven uabira uabin
azangsigha ghaze, ki tizim bagha bar os-
eme?

Ki osıman kogham.
 Kamaghın deragham, ki ua nighnızir gavgavim
 Godın ikıva, uam an ziam fam.
 Nan God, a nan Akurvazir Gumazim.

43

*Gumazim uan nguibam ategha saghon itir
 kantrin ikia God ko migei*

- ¹ O God, gumamazir akirim ragha ni gasiba na
 abınasa.
 Ni nan akuragh gavgavim isi nan akabar
 aning, egh na bagh mikımti
 me kamaghın fogham, ki arazir kuratam
 gamizir puvati.
 Ni gumazir ifara arazir kurabagh amibar da-
 faribar nan akuragh ua na inigh.
- ² O God, ki ni baghavıra zuima ni na modi.
 Ni manmaghsua nan aghuagha na batoke?
 Manmaghsua nan apaniba na abırazi,
 nan navim osemegha kamaghıra iti?
- ³ Ni uan guızın akam amadagh uan angazangarım
 akaghti,
 aning tuavim nan akagh uam na inigh
 Saionın Mıghsıar ni ua bagha inabazımın,
 Dıpenir ni uabi itimın mangam.
- ⁴ O God, ni nan God, nırara nan navim gamıma
 a derazi ki bar akonge.
 Ki nın ofa gamir dakozımın mangı,
 egh uan gita misogh nın ziar ekiam fam.

⁵ Ki uan navir averiamin aven uabira uabin azangsiha ghaze, ki tizim bagha bar os-eme?

Ki osiman kogham.

Kamaghin deragham, ki ua nighnizir gavgavim Godin ikiva, uam an ziam fam.

A nan God, a nan Akurvazir Gumazim.

44

*Apaniba paza Israelia gamima, me uarir akur-
vaghasa Godin azangsi*

Kar Koran adarazir onger akam.

A gumazir onger akar kamın faragha zuim ginighnigha an osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ O God, e uan kuarir toribar orazi,
en inazir afeziaba bizir ekar ni men
dughiamin fomira me bagha amizibar e
geghani.

² Ni uabi uan gavgavimin ikizir igharazibar gu-
mazamizibar nguazimin me batuegha,
uan gumazamiziba isa nguazir kamın me
arighizi me gavgavigha iti.

Ni ivezir kuram isa Kantrin Igharazibar Gumaza-
mizibagh aningi.

Egha en inazir afeziabagh amizi, me deravira
ikia borir bar aviriba bate.

³ En inazir afeziaba uan midorozir sababar
midorozim gamua nguazir kam inizir
puvati.

Me uan agharibar misogha uan gavgavibar
apaniba abirazir pu.

Bar puvati.

Ni uabi me gifongegha me ko itima, nin angazan-
garimin gavgavim me gisirazi,
me nin gavgavimra, uan apaniba abini.

⁴ Ni nan atrivim ko nan God.

Ni Akar Gavgavim aningizima, Jekopin
adarazi uan apanibav sogha me abiri.

⁵ E nin gavgavimin amodoghin

e uan apanibav sogha me abira.

⁶ Ki nighnizir gavgavim uan barir pim ko baribar
itir puvati.

Da nan akuraghti ki uan apaniba abiraghan
kogham.

⁷ Nirara en akurazi

en apaniba e misogha e abirazir puvati.

En aghuazir gumaziba, ni me abirazi
me aghumsigha okam nighnisi.

⁸ O God, nirara e nin ziam fi,

egh ni minabi mamaghira ikiam.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁹ Ni datirighin manmaghsua akirim ragha e
gasara?

Kamaghin en apaniba uam e abirima, e
aghumsisi.

En midorozir gumaziba misoghasa zuima,
ni ua me ko zuir puvati.

- 10 Ni kamaghin e gamizi, e uan apanibar atiatigha are.
Ezi en apaniba uari bagha bar en biziba ini.
- 11 Ni e ataghizi, e sipsipin me misueghti are-meghamibar min iti.
Ni en nguazimin e batuegha e amangizi, e tintinibar ghua
Kantrin Igharazibar Gumamazibar tongin pura iti.
- 12 Ni uan gumamaziba isa gumazir igharaziba pura ingangarir gumazir kinibar ikiasa me amangizi,
gumazir kaba dagiar ekiatamin me givevezir puvati.
- 13 Ni kamaghin e gamizi, en boroghin itir darasi, dibovir akabar e migia en ingaravati.
- 14 Bizir ni e gamizir kamın eghaghanim otozi,
Kantrin Igharazibar Gumamaziba a baregha
dapaniba roa aghumsizir akabar e migia en ingaravati.
- 15-16 Ki zurara orazima, gumaziba dibovir akabar na migia aghumsizim na ganiga
bar akar kurabar na migei.
Ki uaghan zurara garima, apaniba ko gumazir izevir kuram na daningasava amiba mizazim na gasi.
Kamaghin amizi ki zurara aghumsizir bar dafam isima a bar nan avara.
- 17 O God, en nighnizimin, e ni ataghizir puvati.
Nin Akar Dikirizir Gavgavim, e anebighizir puvati.
Ezi bizir kurar kaba e batifi.

- 18 E akirim ragha ni gasarazir puvati,
egha nin tuavim ataghizir puvati.
- 19 Ni guizbangira e abira, mati ni asizir atiaba itir
danganimin e ataghizi,
e akurvaziba puvati^{gha} uarira iti.
Ni mitarmer bar ekiamin e avarazi e an
aven iti.
- 20-21 O en God, e nin ziam fan koghiva,
godin ifavaribar ziaba fiti ni fogham.
Ni guizbangira gumazibar navir averiabar itir
nighnizir mogomeba,
ni bar dagh fogha gifa.
- 22 E nin gin zui, ezi bizir kam bangin me zurara e
misozima e ariaghirasava ami.
Me kamaghin nighnigha ghaze, e
mati sipsipin gumaziba misueghti
aremeghasavirama amibar min,
me e misoghasa.
- 23 O Ekiam, ni manmaghin amigha akuavira iti?
Ni osegh dikafigh.
Ni akirim ragh e gasaraghvira ikian
marki.
- 24 Ni manmaghsua uan guam bar en modo?
Egha apaniba pazavira e gamir araziba ko
mizazir e isir kabar garir puvati?
Ni en osimtizim bakinighnighan marki!
- 25 E nguazim gisin daghirezi,
en mikarziba mati gumaziba ariaghiregha
nguazim gireghav iti.
- 26 O God, ni uan apangkuvir arazim ginighnigh

44:18: Jop 23:11 44:19: Onger Akaba 23:4 44:20-21: Onger Akaba 139:1; Jeremaia 17:10 44:22: Rom 8:36 44:23: Onger Akaba 35:23; 78:65

dikavigh izi en akuragh,
 egh uam e inighti e arimighiran kogham.

45

*Atrivim amuimin ikiamim dughiamin onger
 akam*

Kar Koran adarazir onger akam.

Kar, gumazir amizim gifongezir ighiam.

Gumazir onger akar kabar faragha zuim gumaz-
 ibav gia ghaze, me Akimarir Aghuibar tiarimin gin
 mangi, ighiar kam bangi.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ Migirigiar aghuir avirir maba nan nighnizimin
 izi.

Ki onger akar kam osirighti me atrivim bagh
 a diponam.

Nan mizem mati finfinim,

a gumazir akinafariba osira fofozimin min
 ikia onger akar kam osiri.

² O atrivim, ni gumazir ganganir aghuim gamim.

Gumazir igharazitam nin min garir puvati.

Migirigiar nin akamin otiviba bar deravira zui.

Ezi God deragha ni gamua mamaghira iti.

³ Ni atrivir bar gavgavim.

Ni adiarir bar aghuim gamizi nin ziam bar pin
 mar iti.

Ni uan midorozir sabam inigh

uan oghiriam gikegh misoghsi gan.

⁴ Ni atriviba bar dar faragha ghua ziar ekiam iti.

Ni guizin akam ko arazir aghuim baghavira
 misoghasa,

uan hoziam gaperagha ghua misogha
 uan apaniba abira.

Eghti nin midorozir arazim gavgavim sara mangiti,
gumazir kuraba bar nin atiatigham.

⁵ Nin bariba bar ghumigha,
apanibar dighoriba okorava aven zui.

Ni Kantrin Igharazibar Gumazamizibav sogha me abirima,
me nin suemningin apengan iti.

⁶ Nin atrivir dabirabir God ni ganingizim,
a zurara iki mamaghira ikiam.

Eghti ni guizin arazimin uan gumazamizibagh ativagh men ganam.

⁷ Ni arazir aghuibara ifuegha, arazir kuraba bar dar aghua.

Kamaghin amizi, God ni amisevegha,
ni ziar ekiam ikiasa a borem nin dapanim ginge.

A kamaghin ni gamizi ni bar akonge,
ezi ni bar akongezir bizir kam, atrivir igharaziba bar me gafira.

⁸ Mea ko kasia ko alo, dar mughuriar aghuim, nin korotiar ruarimin ikia mughuriar aghuim zui.

Me elefanin ataribar digirir igharagha garibar ingarigha,
atrivir dipenim asigha ni bar akueghasa me gitabagh iklararai.

⁹ Atrivibar guivir maba, me nin ziaba itir amizibar tongin ikia nin dipenimin aven iti.

45:6: Onger Akaba 93:2; 98:9
Onger Akaba 11:7

45:6: Hibru 1:8-9

45:7:

Ezi amizir igiar nın amuımın otoghamim, a nın
agharır guvimın tughav iti.

A Ofırın kantrin golin asingizir korotiar
aghuım arugha tughav iti.

10 Amizir igiar atrivimın ikiasava amim, ki
datırıghın a mikimasa.

O guvim, ni kuarim atıgh deragh nan
mıgırıgıaba baragh.

Ni uan nguıbamın gumazamizıba ko, nın
afezıamın dıpenımın itir darazi gın
amadagh.

11 Ni kamaghın damuva atrivimın damazımın
ganganır bar aghuım damutı,
a nın gan ni gifuegham.

A nın gumazır ekıam,
ni an akaba baragh dar gın mangı.

12 Tairın kantrin gumazamizıba ni bagh bizır
aghuıba inıgh izıtı,
dagıar avırıba itir gumazıba,
ni me gınıghnıghsı me uaghan dagıaba ni
danıngam.

13 Atrivimın amuir bar igıam, an akua itir dangan-
ımra ikıa
ganganıba bar dera.

A korotiar me tret golin nuavıgha
kurkezım aru.

14 Korotiar an aruzır kam dirır bar avırıba itı,
ezi me an akua atrivım bagha zui.

A zuıma an namakar amizır igıaba,
me uaghan an akua zui.

15 Men navıba men derazi me bar akuegha ghua,

atrivimın dıpenimın aven zui.

- ¹⁶ O atrivim, ni datırighın otarir aviriba ikiti,
me nın inazibar danganiba inigh atrivibar
ikiam.
Ni me damighti me ziar ekiam iki,
nguazir kamın gumazamiziba bar me gati-
vagh men ganam.
- ¹⁷ Ki nın ziar ekiamın gun mikimti,
gumazamizir gın otivamiba ni gınighnighvira
ikiam.
Eghti dughiar gın izamiba,
gumazamiziba zurara nın ziam fı mamaghira
ikiam.

46

God e ko iti

- Kar Koran adarazir onger akam.
Gumazir onger akar kamın faragha zuim gumaza-
mizibav kemezi, me ighiar ziam “Amizir Igiaba,”
an tiarimın a bange.
- ¹ God en danganir mogomemın mın ikia,
e akumakua deragha en gara, gavgavim zu-
rarama e ganıdi.
Dughiar e osimtızir ekiabar aven itibar,
a en akurvaghasa gara iti.
- ² Mikimkıziba otivti, mighsiaba dipırighiri
ongarir torimın magırıtı,
e atiatingan kogham.
- ³ Ongarım dikav pamten dipırighiri mangı
mighsiabav soghti, da nuighnuigham,

eghti e akongan kogham.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

⁴ Godin Nguibam, a Godin Bar Pin Itim ua bagh a
 ginaba, egha an aven iti.

Ezi faner bar ekial mam an torimin ive-
 marima,
 gumazamiziba dipar kam bagha bar
 akonge.

⁵ God Nguibar kamin aven iti, ezi Nguibar kam
 ikuvighan kogham.

Aminim tighar tisi damuti,
 God an akuragham.

⁶ Kantrin aviribar gumazamiziba digavir kuram
 damigh uarira uariv sogham.

Eghti atriviba uan gumazamiziba ko bar
 iregham.

Eghti Godin tiarim ararimin min dagaraghti,
 nguazim puram ameregh magiram.

⁷ Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, an e ko iti.

A Jekopin God,
 a en danganir mogomem.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁸ Aria! Ia izi Ikiavira Itir God amizir bizibar
 ganigh.

46:4: Onger Akaba 48:1; 48:8
 Josua 2:9; 2:24; Onger Akaba 2:1

46:5: Sekaraia 8:3

46:6:

- A nguazimîn amizir biziba,
 ia dar gan digavir kurabar amuam.
- ⁹ A nguazimîn otevíba bar dar midoroziba agefi.
 Egha barir piba ko afuzibar suigha da
 apiragharigha,
 oraba aviba dagh arizi da isi.
- ¹⁰ A kamaghîn miǵia ghaze, “Ia uarir asugh nimira
 iki.
 Egh deragh na gifogh, ki guizbangira God.
 Kantriba bar nan ziam fi.
 Nguazir kamîn itir gumamaziziba bar kam-
 aghîn mikim suam,
 Kirara ki ekevegha bar pin iti.”
- ¹¹ Ikiavira Itir Godîn Gavgaviba Bar Itim, an e ko
 iti.
 A Jekopin God,
 a en danganir mogomem.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

47

God gumamaziziba bar men atrivimîn iti

- Kar Koran adarazir onger akam.
 Kar gumazir onger akar kamîn faragha zuimîn
 onger akam.
- ¹ Ia gumamaziziba bar, ia God bagh bar akongegh,
 egh uan dafaribav soǵ pamtem dimiva
 onger akabar amuva an ziam fi.
- ² Ikiavira Itir God, a Godîn Bar Pin Itim,

an atrivir ekiamin ikia nguazir kam gati-
vagha an gari.

Kamaghin amizi, e bar an atiatiava an
apengan iti.

³ God ikizir igharaziba bar me abirazi, e me gatifa.
A Kantrin Igharazibar Gumazamizibagh
amizi, me en apengan iti.

⁴ E Jekopin ovavir boriba, ezi God bar e gifonge.
God Kenanin nguazim e bagh a ginabagha,
a isa e ganingi.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁵ God uan Nguibamin ghuavanangamin
dughiamin,
gumazamiziba bar akuegha tiariba akari,
ezi sighbagh ivir gumaziba dagh ivi.

⁶ E God bagh ongiva an ziam fam!
A en atrivim, e a bagh ighiabar amuva
ziar ekiam a daningam!

⁷ God, a nguazimin itir gumazamiziba bar men
atrivim.
E a bagh ongiva an ziam fam!

⁸ God uan atrivir dabirabim gaperagha,
nguazir kamın itir kantriba bar dagh ati-
vagha dar gari.

⁹ Gumazamizibar gumazir dapaniba,
me Abrahamın Godın gin zuir gumazamiziba
ko uari akuvagh ikiam.

Nguazimîn itir atriviba bar men midorozir gumazibar oraba, da bar Godin biziba.
Eghti me bar an ziam fam!

48

Saionin nguibam, ziar ekiam iki egh ikivira ikiam

Kar Koran adarazir onger akam.

Kar Godin ziam fer onger akam.

¹ Ikiavira Itir God, ziar ekiam iti.

E Godin mighsiamin ghuavanang,
egh an nguibar ekiamin aven mangi an
ziar ekiam pirafam.

² Saionin Mighsiar kam, an ganganim bar deragha bar pin mar iti.

A notin amadaghan iti, ezi atrivir ekiamin
nguibam an iti.

Ezi nguazimîn gumazamiziba mighsiar
kam bagha bar ifonge.

³ God nguibar kamîn ikia, midorozibar dughiabar uan gumazamizibagh eghuva men akurvazima,

me deravira iti.

⁴ Atriviba uan midorozir gumaziba ko uari akuva, Saionin nguibam ko misoghasa izi.

⁵ Me iza nguibamin gara atiatim men anadima, me agoava ara zui.

⁶ Me nguibamin gara nighava agoa mizazim isi, mati amizim borim batasa mizazim isi.

7 Aminir ekiam aruem anadi naghin ikegha iza,
 Tarsisin nguibamin kuribagh asighasizi
 moghin,
 ni me gasighasikigh.

8 God fomira amizir bizibar akaba, e pura da
 baraki.
 E datirighin uan damazibar uan Godin
 Nguibamin ikia garima, a bizir kabagh
 ami.

A Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim,
 kamaghin a uan nguibamin gara gavgavim
 isa a ganidima,
 a tugh gavgavigh, egh kamaghira ikiam.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

9 O God, e nin Dipenimin aven ikia
 nin apangkuvir arazir kam ginighnighavira
 iti.

10 Nguazir kamin gumazamiziba bar fo, ni ziar
 ekiam iti.
 Egha me bar nin ziam pirafi.
 Ni arazir aghuim gamua gumazamiziba
 me gativagha men gari.

11 Saionin nguibamin aven itir gumazamiziba bar
 akongegh.
 Ni arazir aghuimra gin ghua gumaziba bar
 men araziba tuisisi.

Kamaghin Judan aven itir nguibabar gumaziba,
 me bar akongegh.

12 Ia Israelia, ia bar izi

Saionin nguibam avinizir divazimin azenan daruva, an dipenir ruarir gumaziba iki ganamiba meng.

¹³ Ia Saionin nguibam avinizir divazim deragh an ganigh nighnizim inighiva, deragh an itir dipenir gavgavibar ganigh.

Egh ia gin, deraghvira gin otivamin ovav-ibagh eghanam.

¹⁴ Ia kamagh me mikim suam,

“Godin kam a en God, a zurara ikia kamaghira iti. Egh a zurara en faragh mangi tuavim en akak-aghham.”

49

Gumazim dagiaba ko bizir aviribara nighnisi, a gumazir onganim

Kar Koran adarazir onger akam.

Kar onger akabar faragha zuir gumazimin onger akam.

¹ Ia bar moghira bizir kam baragh.

Ia nguazir kamin itir gumazamiziba, ia bar kuariba arigh deragh nan akam baragh.

² Ia gumazir ziaba itiba ko ziaba puvatiziba, dagiaba itir gumazamiziba, ko dagiaba puvatiziba, ia akar kam deragh a baragh.

³ Nan navir averiam nighnizir aghuir mam an dikafi.

Ki nighnizir aghuir kam mikimti a fofozir aghuim ia daningam.

⁴ Ki faragh aghuzir akar tabav kemegh, gita misogh aghuzir akar kamin mingarim bangi ia mikimam.

- 5 Gumazir kuraba na ekiaruzi, ki dughiar kurabar
 ikia,
 egha dughiar kurar kabar atiatir puvati.
- 6 Gumazir bizir aviriba itir kaba,
 me uan bizibagh nighnigha uari uan ziaba fa
 migirigiabagh ami.
 Ezi ki men atiatir puvati.
- 7 E fo, gumazitam uabi uan mikarzim givezeghan
 kogham.
 Egh a uabi uan ikirimirim givesi dagiatam God
 daningan kogham. Bar puvati.
- 8-9 Guizbangira, gumazimin ikirimirim givezamin
 ivezim, a bar pin ko.
 Gumazim angamira ikisi dagiaba God
 danighti,
 God aneteghti an angamira dughiar ru-
 arimin ikeghan kogham.
 Bar puvatigham.
- 10 E fofozir gumamazibar garima, me uaghan
 ariaghiri.
 Ezi gumamazizir kuraba ko gumamazizir on-
 ganiba, me uaghan ariaghiri.
 Gumamazizir kaba bar uan dagiaba ko bizir
 aghuiba ateghti,
 gumamazizir igharaziba da iniam.
- 11 Gumamazizir kaba faragha uari nguaziba iti.
 Datirighin matmatiaba men nguibar me zu-
 rara ikiamibar min ikiam.
- 12 Gumazimin ziar ekiam, an ovengamin tuavim
 apirighan kogham.

49:5: Jop 31:24; Onger Akaba 52:7

49:7: Jop 36:18-19

49:8-9: Onger Akaba 16:10; 22:29; 89:48

Puvati. E bar asizibar mirarama arimighiram.

13 Arazir kamnang, a gumazamizir uarira uarigh
nighnigha bizir aviriba itiba bativam.

Gumazamizir kamaghin amiba me nighnizir
aghuiba puvati,

me bizir isir kaba bagh bar akuegh,
uaghan kamaghiram ovengam.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

14 God me amisevegha ghaze, me sipsipbar min
arighiri,

Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin
mangam.

Eghti ovevem me geghuv men garir gu-
mazimin min ikiam.

Me uan dipenir aghuiba ateghti, men mikarziba
bar kurighireghti, me Gumazamizir
Oveaghuezibar Nguibamin ikiam.

Eghti amimzaraghan, gumazamizir aghuiba
gumazamizir kabagh ativagh men ganam.

15 Eghti God nan akuragh ua nan ikirimirim
givezeghti,

Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin
gavgavim ua nan suighan kogham.

A ua bagh ua na iniam.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

- 16 Gumazitam dagiar aviriba inigh egh dipenir eki-
atamin ingarigh ua bagh bizir bar aghuiba
a darighti,
ni bizir kam ginighnigh osiman marki.
- 17 Ni fogha gifa, a gin aremegh bizir katam
sara mangighan kogham.
An bizir aghuir kaba, a ko Gumazamizir
Oveaghuezibar Nguibamin mangighan
kogham.
- 18 An angamira itir dughiam, a bizir kabar gara da
bagha bar akonge.
Egha bizir aviriba iniasa bar pamten in-
garima,
gumaziba a migia ghaze,
“A gumazir bar aghuim.”
- 19 An aremegh uan inazir afeziaba ko,
nguibar uam aruer angazangarimin garir pu-
vatizimin ikiam.
- 20 Gumazimin ziar ekiam, an ovengamin tuavim
apirighan kogham.
Puvati. E bar asizibar mirarama arighiram.

50

God gumazamizibar araziba tuisisi

Asap onger akar kam osiri.

- 1 Godin Bar Gavgaviba Itim, a en Ikiavira Itir God.
An aruem anadi naghin ikegha ghua aruem
uaghiri naghin itir gumazamiziba bar men
dei.
- 2 God Saionin nguibamin ikia uan Dipenimin iti.

Nguibar kam a bar deragha ganganir aghuim
gami,
Godin angazangarim Saionin otiva a gisiragha
nguazir kam bar an ghu.

³ En God a izi, egha a nimira izir puvati.
Avir ekiam bizir aviribar isia an faragha izi-
ima,
amozim ko aminir ekiam a sara izi.

⁴ An overiam ko nguazimin diazi,
aning izi uaghan iki ganti,
a guizin arazimin gin mangi uan gumaza-
mizibar araziba tuisigham.

⁵ God ghaze,
“Ia nan gumazamiziba, ia na bagh izi.
Ia na ko Akar Dikirizir Gavgavim gamigha
gavgavim a daningasa, asizibav sogha ofa
gami.”

⁶ Overiam uabi ghaze, Godin Araziba bar moghira
dera.
Guizbangira, a uabi guizin arazimin gin ghua
gumazamizibar araziba tuisisi.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁷ God ghaze,
“Nan gumazamiziba, ia oraghti ki mikimam.
Ia Israelia, ki kotin aven tugh ia gasir akamin
gun mikimam.
Ki uabira God, ki guizbangira ian God.

⁸ Ki ofan ia amiba bagha ian atarir puvati.
Ki ian garima,

- ia zurara nan damazimın ofa bagha
amua avimın da tue da bar isia mighiri.
- ⁹ Ki ian divazibar aven ian bulmakaun apuriba ko
memen apuriba inian aghua.
- ¹⁰ Guizbangira, ruarimın itir asizir atiaba bar
nana.
Mighsiaba bar dar itir bulmakauba,
da bar vaghvagha nan asizibara.
- ¹¹ Kuarazir mighsiabar itiba, ki vaghvagha dagh
fo.
Asiziba ko apizir tuzibar aven aruiba,
da bar nana.
- ¹² Mitiriam nan aghiti, ki dagheba bagh ian
azaraghan kogham.
Guizbangira, nguazim ko bizir an itiba, da bar
nan biziba.
- ¹³ Ki ti bulmakaun tuziba api, o?
Ki ti memen ghuzim api?
Bar puvati.
- ¹⁴ “Kamaghın deragham, ia bar God mınabagh.
Kamaghın garir ofa ia a damu.
Ki Godın Bar Pın Itim, bizir aghuir ia na danıngasa
mikemegha gıvaziba,
ia da isi na danıng.
- ¹⁵ Osımtızim ia bativamin dughiamın,
ia nan dımtı ki ian akuragham.
Eghtı ia nan ziam fam.”
- ¹⁶ God kamaghın gumazamizir arazir kurabagh
amibav gia ghaze,

“Ia tizim bagha nan arazir ki ifongeziba pura dar bori?

Ian arazir kam tong ian akurazir puvati.

Egha tizim baghavira nan Akar Dikirizir
Gavgavim purama a migei?

17 Ki ia akir ia mikiman ia aghuagha,
nan akaba girakirangin ada arisi.

18 Ia okimakar gumazibar gara me ko namak-
abagh ami.

Egha ia poroghamiba uari bakia uari ko akuir
gumazamiziba koma arui.

19 “Ia zurara akar kurabav gia,
ian mizeba ifavarim ataghirazir puvati.

20 Ia uan aveghbuaba girakirangin me migia,
me isa kotiabagh arisi.

21 Ia bizir kabagh amima, ki akam akarigha
bizitam migeir puvati.

Ia ghaze, ki ti ia ko e magh ghue?

Bar puvati.

Ki datirighin ia isi kot datigh azenara ian
guabar ian atariva akam ia gasam.

22 “Ia deraghviram oragh!

Ia gumazamizir akirim ragha na gasaraziba.

Ia kamaghin damuti, ki ia gasighasighti,
gumazitam ian akuragh ua ia inighan
kogham.

23 Gumazim a na minabi, mati a na bagha ofa
gamua nan ziam fe.

50:17: Nehemia 9:26; Rom 2:21-22 **50:21:** Onger Akaba 90:8;
Aisaia 55:8-9; 57:11; Rom 2:4 **50:23:** Onger Akaba 27:6

Gumamazir nan akamın gın zuiba,
ki men akuragh ua me iniam.”

51

*Gumazim uan arazir kuraba gın amangasa God
ko migei*

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim
gıñghıgha an osiri.

Devit Batseba ko arazir kuram gamizi, Godın
akam inıgha izir gumazim Natan, iza akam a
gasara. Ezi Devit uan arazir kuram gıñghıgha
ıghiar kam osiri.

¹ O God, ni uan apangkuvir arazimın gın mangi,
egh nan apangkufıgh.

Ni apangkuvir ekiar kam nan iki,
egh nan arazir kuraba batokegh.

² Gumamazıba rua ua zue moghın,
ni na rueghti nan arazir kuraba mangıghti
ki zueka.

³ Ki fo, ki arazir kuram gamıgha gıfa.
Egha arazir kurar ki amizir kam,
ki a gıñghıghavıra iti.

⁴ Ki bar nırara, nın damazimın arazir kuram gami.
Ni uan arazir aghuimın gın ghua na isa kot
gatıgha,
nan arazir kuraba bagha ivezir kuram na
ganıngi.

51:1: 2 Samuel 12:1-15; Onger Akaba 109:26; Aisaia 43:25; Aposel
3:19; Kolosi 2:14 **51:2:** Aisaia 1:16; Jeremaia 4:14; Hibru 9:14

51:3: Aisaia 59:12 **51:4:** 2 Samuel 12:13; Luk 15:21; Rom 3:4

- 5 Ki uan amebamin navir averiamin aven ikiavira itima,
 arazir kuraba nan iti.
 Arazir kurar kaba nan mikarzimın ikiavira itima
 nan amebam na bate.
- 6 Ki fo, ni kamaghin ifonge, ki uan nighnizimın
 aven nin guizin akamin gin mangam.
 Kamaghin, ni uan nighnizir aghuim isi
 nan navir averiam datigh.
- 7 Ni hisopin ter aguar muziaritam inigh a isi dipam
 darugh,
 egh nan mikarzimın a kavamadaghti, ki nin
 damazimın zueka.
 Egh na rueghti ki bar zuegh nir
 ghurghurimın min bar ghurghurika.
- 8 Bar guizbangira, ni bar na dikabiragha egha nan
 arazir kuraba ikaragha gifa.
 Datirighin nan navir averiam deraghti ki bar
 akuegham.
- 9 Ni nan arazir kuraba ua dar ganan marki.
 Ni da batuegh ua adagh nighnighan marki.
- 10 O God, ni nan navir averiam damighti a zuegh
 ua igiamın otogh.
 Eghti nin ifongiar aghuim nan aven iziti ki
 nirara ganam.
- 11 Nin Duam nan aven iti,

51:5: Jop 15:14; Efesus 2:3 51:6: Onger Akaba 15:2; Aghuzir
 Akaba 2:6; Jems 1:5 51:7: Diboboniba 19:18; Aisaia 1:18; Hibru
 9:19 51:8: Onger Akaba 35:10; Aisaia 35:10; Joel 1:16 51:9:
 Jeremaia 16:17 51:10: Onger Akaba 78:37; Matyu 5:8; Aposel
 15:9; Efesus 2:10 51:11: 2 Atriviba 13:23; Aisaia 63:10-11;
 Jeremaia 7:15

ezi ni uabin boroghin na batuegh, na da uan duam inian marki.

12 Ni faraghavira ua na inizi ki ni bagha bar akonge.

Ni datirighin bar akongezir arazir kam na daningigh.

Ki nin akabar gin mangamin ifongiar kam, ni ua na daningigh.

13 Eghti ki gumazir arazir kurabagh amiba nin akamin me mikimam, eghti me ni bagh izam.

14 O God, ni nan Akurvazir Gumazim, kamaghin ni nan akuraghti, ki uan arazir kurar kam bagh ovengan kogham.

Kamaghin amizi, ni nan akurazir bizir kam bagh, ki pamten ighiabar amuam.

15 O Ekiam, ni nan akuraghti, ki deragh eghaghanibagh fogh nin ziam fam.

16 Ki fo, ni kamaghin aghua, ki asizim inigh izi ni bagh an ofa damuam.

Ki ofa damusi asizim misuegh a tuaghti, a bar isi mighiran ni aghua.

17 O God, ni kamaghin ifonge, ki ofan min bar uabi abiragh bar nin apengan ikiam.

Gumamazir uari abira navibagh iziba, ni akirim ragha me gasir puvati.

51:12: Onger Akaba 13:5 51:13: Onger Akaba 22:27; Aposel 9:21-22 51:14: 2 Samuel 12:9; Onger Akaba 35:28; 71:15

51:15: Ua Me Ini 4:15; Onger Akaba 9:14 51:16: Onger Akaba 40:6 51:17: Onger Akaba 34:18

- 18 O God, ni uan ifongiamin gin mangi Saionin gumazamizibar akuragh, egh Jerusalem in nguibamin divaziba uam adar ingarighti da tuifigh.
- 19 Dughiar kam in me ofan aghuir nin damazimin deraziba ko, asizim tuaghti a bar isi mighirighamin ofa, me da isi ni daningam.
Me uan bulmakaun apuriba inigh nin ofa gamir dakozimin izi ni bagh dar ofa damuam.

52

Gumazir arazir kurabagh ifongezim, a gumazir onganim

Devit ighiar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim ginighnigha an osiri.

Idomian gumazim Doek, Solin dipenimin ghugha ghaze, Devit Ahimelekin dipenimin ghu. Dughiar kam in Devit ighiar kam osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

1 O gumazir ekiam, ni manmaghsua uabi fa, arazir kurar ni Godin gumazamizibagh amiziba bagha bar akonge?

Godin apangkuvim men ikia mamaghira iti.

2 Nin mizem resan min bar ghumigha ifavaribagh ami da otifi.

Dughiabar zurara ni gumazamizibagh asighasighasa migei.

³ Nî arazir aghuim bar an aghuagha arazir kuram
baghavîra ifonge.

Nî guizin akam gifongezir puvatîgha, ifarasa
bar ifonge.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ Nî ifarir gumazim!

Nî uan akamîn gumazamizibagh
asighasighasa bar ifonge.

⁵ Nî orakigh, God bar nî gasighasightî nî ikuvigh
kamaghîra ikiam.

A nîn dipenimîn nîn suiragh nî batuegh bar nî
agîvaghti,

nî ua nguazir kamîn ikian kogham.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁶ Godîn gumazamiziba kamaghîn nîn ganigh ati-
atingam.

Me nîn ingarîva akî kamaghîn mikîmam,

⁷ “Ia gumazir kamîn gan! Gumazir kam God a
geghuv egh deragh an ganan an aghua.

A uan dagîaba ko bizir avîribagh nîghnîgha
ghaze,

an arazir kuraba an akuraghti a deragh
ikiam.”

⁸ Ezi kî, olivîn tememîn mîn Godîn Dipenimîn aven
tughav ikia deravîrama aghui.

Ki niĝniƶir gavgavim an apanguvir
arazimĩn iki mamaghira ikiam.

⁹ O God, ni nan akurazi ki zurara ni minabivira
ikiam.

Ki gumamazibar damazibar nin ziam fi ka-
magh mikim suam,

“God arazir bar aghuimĩn na gami.”

53

Gumamazibar arazir kuraba (Onger Akaba 14)

Devit onger akar kam osiri.

Kar onger akar kabar faragha zuir gumazimĩn
onger akam.

A gumamazibav kemezi me Mahalatĩn tiarimĩn
ighiar kam bange.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ Gumamazir onganiba uan navir averiabar
aven niĝniĝha ghaze, “God itir puvati.”

Gumamazir kaba me bar gumamazir
kurabara.

Me bar moghira arazir aghuitam gamir
puvati.

² God uan Nguibamĩn pin ikia nguazimĩn itir gu-
mazamazibar gari,

men tav ti niĝniƶir aghuim ikia a gifofoghasa
a buri,

ti puvati.

³ Me bar tuavir aghuim ataki.

Me bar moghira ikuvigha magh gari.

Men tav arazir aghuitam bar a gamizir pu.
Bar puvati.

⁴ God kamaghin miġia ghaze,
“Gumamazir arazir kuram gamiba, nighnizir
aghuitam men itir puvati.
Me bret apava anegevi moghin, me nan gu-
mazamiziba a gefi.
Egha me tong na ko miġeir puvati.”

⁵ Gumamazir kamaghin amiba atiatir bar dafam
me bativam.
Fomira atiatir kamaghin garitam me batozir
puvati.

Guizbangira, God bar uan gumamazibar apani-
bar aghua.
Me ariaghirezi, a men aghariba tintinibar da
kavkinizi, da irezi, me bar aghumsiki.
Kamaghin, a bar me gafiragha gifa.

⁶ Ki kamaghin ifonge, Israelian akurvaghamin gu-
mazitam Saionin nguibamin ikegh azenan
izi.
God uan gumamazibar akuraghti me de-
ravira ikiti, Jekopin ovaviba bar akuegham.
Guizbangira, Israelian naviba deragham.

54

God nan Akurvazir Gumazim

Devit ighiar kam osiri.
Gumazir onger akabar faragha zuim, kar an
ongger akam. Gumazir kam, gumazir gitabav soz-
ibav kemezi me ighiam gami.
Sifia ghua Sol miġia ghaze, Devit men tongin

modoghav iti. Ezi Devit dughiar kamın ighiar kam osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ O God, ni uan ziar gavgavimin nan akuragh gumazir kurabar dafaribar ua na inigh.

Ni uan gavgavir bar ekiamın nan akuraghti, ki firighirika.

² O God, ki ni ko migei, ni na baragh.

Ni kuarim atigh nan migirigiaba baragh.

³ Nguibar igharazibar gumaziba na misoghasa izegha gifa.

Gumazir igharaz darazigh asighasiziba, me na misueghti ki aremeghasa.

Gumazir kaba kamaghın nighnisi, God a pura bizim.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ Bar guizbangira, God uabira nan akurvasi.

Ekiam nan akurvazima, ki deravira ikia, angamira ikiavira iti.

⁵ Nan apaniba, God mar mizazim me gasi.

Egh arazir kurar me na gamiba,

a maghira da otevkınigh da isi me gasegh.

Ni mikemezi moghira deragha bizibagh amua, uan nighnizim gighavkirir puvati.

Egh kamaghira, ni bar nan apaniba agivagham.

- ⁶ O Ikiavira Itir God, ni bar derazi ki ni minaba.
 Ki uan ifongiamin ni bagh ofa damuasa bar ifonge.
- ⁷ Ni nan akurazima, osimtizer na bativiba,
 tam na abirazir puvati.
 Ki nin gari, ni nan apanibagh bar me gasighasiki.

55

Gumazim God an akurvaghasa, an a ko migei

Devit ighiar kam osiri.

Kar onger akabar faragha zuir gumazimin onger akam.

A gumazir gitabav sozibav kemezi me ighiam bange.

Me onger akar kam kamaghin a dibori, Maskil.

¹ O God, ki ni ko migei ni na baragh.

Ni uan kuarim dukuaghan marki.

² Ki ni ko migeir migirigiaba, ni deragh da baregh,
 egh uamategh da ikaragh.

Osimtizer kam bar na gasighasighasava ami.

³ Nan apaniba na gasighasighasa pamtem migei.

Gumazir kurar kaba na abiri, ezi nan navir averiam derazir puvati.

Me osimtizer aviriba na garigha puvira nan atara,
 bar nan apanim gami.

⁴ Bizir kam na gami, nan navim bar na baseme.

Ezi ki bar atiatigha aremeghasava ami.

⁵ Atiatim bar puvira nan anadima ki agoa nizima,

atiatim bar na avara.

⁶ Ezi ki ghaze,

“Ki kuarazir bunbamın mın aviziba ikiti der-
agham.

Ki danganitamın mangi iki avughsisı,
mighegh an mangam.

⁷ Ki mighegh saghon mangi,
gumazamiziba puvatızir danganimın avughsi
ikiam.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁸ Ki zuamıra mighegh mangi ua bagh dangani-
tamın apigh,
egh uabi modogh aminir ekiam ko amozim
gitagham.”

⁹ O Ekiam, ki gari, gumazamiziba nguibar ekiamın
aven midoroziba fora dagh ami da otifi.

Kamaghın ni nan apanir kabar mizebar
amighti,

da osemeghti me deragh bizibav kiman
kogham.

¹⁰ Arueba ko dimagaribar me nguibar ekiamın
divazir gavgavibagh isin arui.

Nguibar ekiamın gumazamiziba arazir kurar
aviribagh amua osimtizibagh ami.

¹¹ Nguibar ekiar kamın aven an danganiba bar,
gumazamiziba tintinibar uari
gasighasighasava amua, arazir
igharazibagh ami da otifi.

Tuavir m̄iriaba ko biziba amaga dagh ivezir dan-
ganiba bar,
gumaziba gumazir igharazibav gia me abira,
ifara pura men biziba isi.

12 Nan apanitam akar kuram na mikemeghti,
ki pura uabi abiragh purama an akamin
osimtizim ateram.

Gumazir ki fozitam akatam na gasi na
mikimti
ki uabi isiva an modogham.

13 Ezi nirara, ni bar nan namakamra.

Nirara, ni nan roroamra, egha bar nan
boroghira iti.

Egha nirara ni arazir kurar kabar na
gami.

14 Ga fomira uaning ko aruava bizibar uaning
migia,

gumazamizir igharaziba ko Godin Dipenimin
zui.

15 Arazir kuram bar nan apanibar naviba ko
dipenibagh izifa.

Kamaghin amizi, me zuamirama
arimighireghasa ki ifonge.

Me angamira itir dughiamin,

me Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin
mangi.

16 God nan akuraghasa ki an dei.

Eghti Ikiavira Itir God, nan akuragh ua na
iniam.

17 Mizaraziba ko aruer ariziba ko dimagaribar,

ki uan osimtiziba bagh a ko mikimiva arangti
a na baragham.

- 18 Gumazir aviriba na ko misosi,
ezi ki osimtizir ekiatam uan mikarzimın a
inizir puvati.

God bar deraghavira nan gara
uamategha na inigha izi.

- 19 Bar fomira, God atrivimın iti, egha datirighın
atrivimın ikiavira iti.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

Gumazir Godın atiatir puvatiziba, me uan arazir
kurabagh ighan aghua.

Kamaghın amizi, God uabi nan azangsızim
baregh, egh midorozimın apaniba
abiragham.

- 20 Nan namakam, a uan namakabara misosi.

Egha me ko fomirama amizir akar dikirizim
abiki.

- 21 A uan akamın, akar isingtizibar na migei, egha
nan apanim gamuavira iti.

A uan akamın na ko navir amirizimın ikiasa
migei.

Ezi mizer otevir a migeiba, da mati
midorozir sabar ghumtizimın mın na
aghorı.

- 22 Osimtizir ni aterir kaba bar, ni da isi Ikiavira Itir
Godın dafarim datigh,
eghti an ada ater gavgavim ni danıngam.

55:21: Onger Akaba 12:2; 28:3; 59:7; Aghuzir Akaba 5:3-4

55:22: Onger Akaba 37:5; 1 Pita 5:7

Gumazir Godin damazimin deraziba,
 a me ateghti bizitam me gasighasighan
 kogham.

²³ O God, gumazir gumazibav sozi me ariagheriba
 ko, gumazir ifariba,
 me uan igiabara ikivira ikiti, ni me bat-
 ueghti me mozir bar konimin magirigh bar
 ovengegh.

Eghti ki uabi nighnizir gavgavim nin iki
 mamaghira ikiam.

56

Gumazir nighnizir gavgavim itim God ko migei
 Filistiaba Getin nguibamin Devitin suirazi, Devit
 ighiar kam osiri.

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a garisi.
 Gumazir onger akabar faragha zuim, a gumaza-
 mizibav gei me tiarir kamın gin ghua ighiam
 bange, “Kuarazim temer saghon itim gaperaghav
 iti.”

¹ O God, ni nan apangkufigh.

Gumaziba zurara na misogha nan agintisi.

Me dughiabar zurara arazir kurabar na
 gami.

² Nan apanir kaba kamaghin ami,
 me mizaraghara na ko misogh mangi
 guaratighin givagham.

Gumazir bar aviriba uari fa nan apanim
 gami.

³ O God, ki atiatir dughiabar,

ki niĝnizir gavgavim nin ikiavira ikiam.

⁴ Ki Godin akam fa, egha niĝnizir gavgavim Godin ikia atiatir puvati.

Gumazir kinitam, arazir manatamin na damuam? Puvati.

⁵ Dughiaba bar, bizir ki amiba nan apaniba dagh asighasisi.

Egha zurara na gasighasighasa tuaviba buri.

⁶ Me na misueghti ki aremeghasa uari akuva, nan tuaviba isa mogav ikia, nan daroribar nan akuvamadi.

⁷ O God, ni men arazir kurar me amir kaba bagh arazitam men akagh.

Ni uan aningagharim akagh egh gumazir kaba bar me agifagh.

⁸ Ni na gifo, ki osimtiziba aterava ara iti.

Ni nan temerir irir kaba, ni bar ada mengeggha uan akinafarimin ada osiri.

⁹ O God, ki kamaghin fo, ni na baghavira iti.

Egh ki nin dimamin dughiamin, ni nan apanibar amighti me aregham.

¹⁰ Ki Godin akam ginighnigha a fe.

Guizbangira, ki Ikiavira Itir Godin migirigiaba pirafam.

¹¹ Ki niĝnizir gavgavim Godin iti,

kamaghin, ki bizitamini atiatir puvati.

Gumazir kinitam arazir manatamin na damuam? Puvati.

12-13 O God, bizir ki fomira damuasa ni ko akam akirizim, ki a damuam.

Ni nan akurazi ki ovengezir puvati.

Ni nan akurazi ki asaghpora irizir puvati.

Kamaghin amizi, ki dughiabar zurara ni ko daru, nin angazangarimin aven daru mangivira iki ovegham.

Egh bizir ni amizir kaba bagh ni minabiva ofa isi ni daningam.

57

Gumazim akurvazim bagha Godin azangisi

Devit Solin aravghugha dagiar torir mamın ikia ighiar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim a gumazamiz-ibav kimiti, me tiarir kamın gin mangi ighiar kam bangam, “Gumazitam gasighasighan marki.”

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a garisi.

¹ O God, ni nan apangkuvigh nan akuragh.

Ki nin boroghira ikia bar deragha iti,

mati tuarir nguziba uan amebamin avizibar apengan modoghav ikia deraghavira iti.

Ki kamaghira deravira iki mangiti, bizir na gasighasighamin kaba mangi givagh.

² Godin Bar Pin Itim, a God, ki uabin akurvaghasa an dei.

Bizir ki oteveziba,

a bar ada isa na ganidi.

³ God uan Nguibamin iti, ezi ki a ko migeir
migi rigiaba,

a da baregh nan akuragh ua na iniam.

A gumazir na gasighasighamba abinigh
egh ua na iniam.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

God bar nan apangkuvigha mikemezi
moghira,

a zurara uan akamin gin ghua bizibagh
ami.

⁴ Nan apaniba bar na okarizi ki men torimin akui.

Me laionbar min gumazibar amasa men
atariba baribar min bar ghumi.

Ezi men mizeba sabar ghumtizir
pumuning itimin min bar ghumi.

⁵ O God, ni overiamin uan gavgavim akaghti,

nguazimin gumamaziba ganigh fogh suam,
nin gavgavim bar ekeveggha me gafiragha

pin iti.

⁶ Nan apaniba nan suighasa na bagha ivem agura.

Mati gumazim asizir atiamin suighasa
azuazim agura.

Ki magiramin mozim, me tuavir ki zuimin an
okorezi osimtizir ekiam nan iti.

Ezi puvati, me atamakuigha uari torir kam
giraghue.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁷ O God, ki uan navir averiamin nighnizir gavgavimra nin ikia,
egha nighnizir igharaziba ua nan puvati.

Ki gitabav sogh
nin ziam famin ighiabar amuasa.

⁸ Ki daguim ategh dikavigh uan gita ko kulele misogham.
Eghti dar ararer aghuim otivti aruem bigh anangam.

⁹ O Ekiam, ki Kantrin Igharazibar Gumamazibar tongin ni minamam.
Gumamaziba bar moghira oraghti,
ki nin ziam fi ighiam bangam.

¹⁰ Ki fo, ni en apangkuvir arazim, a bar ekefe,
egha overiamin ababanimin tu.

Ni zurara amir arazir aghuir kaba
e da meng mangiti,
da mangi overiamin ghuariabar suiragham.

¹¹ O God, ni overiamin uan gavgavim akagh.
Eghti nguazimin gumamaziba ganigh fogh suam,
nin gavgavim bar ekevegha me gafiragha pin iti.

58

God gumazir kurabagh asighasighasa

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim a gumazamiz-
ibav kimti, me tiarir kamın gin mangi ighiar kam
bangam, “Gumazitam gasighasighan marki.”

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a garisi.

¹ Ia gumazir dapaniba, ia kotiabar deragha biziba
baragha dav gei, o?

Ia gumazamizibar migirigiaba deragha da
baragha da tuisisi, o puvati?

Ti puvati.

² Ian nighniziba arazir kurabara damuasa dikafi.

Ia nguazimın gumazamizibagh
asighasighasaviram ami.

³ Gumazir arazir kurabagh amiba, me mangamin
tuavim ataki.

Men amebaba me batezir dughiamın ikegha
iza datirikin, me ifaravira iti.

⁴ Men migirigiaba mati, kuruzimın aven itir imezir
kuram dagh izifa.

Egha me kuruzimın mın,
uan kuarir toribav konegha biziba
barazir puvati.

⁵ Kuruziba oraghti, gumazim marvim giviti, ku-
ruzir kaba dikavigh ighiam.

Gumazir kurar kaba, me kuruzir mariviba
barazir puvatizibar mın ami.

Marvibagh ivir fofozir gumazim marvim giviti,
kuruzim oreghan kogham.

6 O God, ni arazir kurabagh amir gumazir kabagh asighasikigh.

Ikiavira Itir God, me laionin misozibar min ikia puvira misosi.

Ni men ataribav sogh, bar da apirarigh da asigh.

7 Ni me damighti, me dipam nguazimin aven uaghiri moghin mangi pura puvatigh.

Ni me dikabinti, me gumazim grazim dikabiri a uaghira midii moghin me misingigh.

8 Ni me damuti, me demdembar min arimighiregh puvatigh.

Ni me damighti, me borim amebamin navir averiamrama aremezi moghin iki.

Egh amebam gin a bateghti an aruemin ganighan kogham.

9 Gumazim temer muziarim voroghirama anetuzi moghin, God bar zuamira me gasighasigham.

Me angamira ikiavira itima, God men aningaghegha bar moghira me agifa.

10 God, gumazamizir arazir kurabagh amibagh asighasigham.

Eghti gumazamizir aghuiba arazir kamın ganigh bar akuegh,
gumazir kurabar ghuzibar uan dagariba ruam.

11 Gumazir igharaziba uaghan ganigh fogh suam,
“Bar guizbangira, gumazir aghuiba me ivezir aghuim isi.

Bar guizbangira, God ikia

kotin aven nguazimîn itir gumazamiz-
ibar araziba tuisîsi.”

59

*Gumazim apaniba a gasighasighan koghasa,
God ko miġei*

Devit ighiar kam osiri. Atrivim Sol, Devit
misueghti an aremeghasa, gumazir maba
amangizi me an dipenimîn zui. Ezi dughiar kamîn,
Devit ighiar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim a gumazamiz-
ibav kimti, me tiarir kamîn ġin mangi ighiar kam
bangam, “Gumazitam gasighasighan marki.”

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a garisi.

¹ O nan God, ni nan apanibar dafaribar ua na
inigh.

Egh deragh nan ganti, me na gasighasighan
kogham.

² Ni gumazir arazir kurabagh amibar dafarimîn
ua na inigh.

Ni gumazir na gasighasigh na misueghti ki
aremeghamibar dafaribar ua na inigh.

³ Ni gan, gumazir kurar misoziba na misueghti ki
aremeghasa,

uari akuvagha zuamira ghua uan danganibar
mueghav ikia na bagha gari.

O Ikiavira Itir God, ki arazir kuratam
gamizir puvati.

⁴ Guizbangira, ki osimtiziba puvati.

Ezi me na misoghasa ivemara ghua uan dan-
ganibar ikia, na bagha gara iti.

Ni uan danganim ategh dikavigh izi nan gan nan akuragh.

⁵ O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ni Israelian God.

Ni dikavigh zuamira izi ivezir kuram isi Kantrin Igharazibar Gumazamizibar aning.

Gumazir uan namakaba isa apanibar dafaribagh ariziba,

ni men apangkuvan marki, ni bar me gasighasikigh.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁶ Me dimagaribar ua nguibar ekiamin izegha, afiabar min aroava nguibamin azenan arui.

⁷ Ni men akar otuariba baragh, men migirigiaba mati midorozir sabamin min bar ghumi.

Me ghaze, "Tina e baregham."

⁸ O Ikiavira Itir God, ni dibovir akabar gumazir kurar kabav kimiva, Kantrin Igharazibar Gumazamiziba bar men ingarvaki.

⁹ O God, nirara ni gavgavim na ganiga deragha nan gari.

Nirara ni nan danganir mogomem.

Kamaghin, Ki ni baghavira gara iti.

¹⁰ Nan God apangkuvim nan iti, a izi nan akuragham.

A nan apaniba abinamin dughiam, a nan
amamangatighi,
ki iki men ganti, a me gasighasigham.

11 O God, ni me misueghti me arimighiran marki.
Ki kamaghin aghua, nan gumazamiziba bizir
ni amir kam bakinighnigham.

Ni uan gavgavimin me abinigh egh pura tintinibar
me aghamsikigh.

Ekiam, ni en oramin min itima, e nin aven
modi.

12 Me zurara arazir kurabar amusi mikim uari fiti,
ni azuazim asizimin suirazi moghin men
suiragh.

Me nin ziam akar kurabar a migia egha
zurara ifari.

13 Kamaghin amizi, ni uan aningagharim men ak-
agh me misueghti me arimighiregh.

Ni men tav ateghti a ikian marki, ni bar me
kuavaremegh.

Ni kamaghin damighti, nguazimin gumazamiziba
bar fogham,

ni Jekopin ovavibar God.

Ni uaghan nguazimin gumazamiziba bar
men atrivin.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

14 Me dimagaribar ua nguibar ekiamin izegha,
afiabar min aroava nguibamin azenan arui.

15 Me afiabar min, damisi dagheba buri daru, egh
damegh izivaghan kogh,
me puvira dapuriva arangam.

16 Osimtizir bar aviriba faragha na bativizi, ni nan divazimin min iti.

Ki nin aven modogha itima ni bar deragha nan gari.

Kamaghin, ki mizarazibar vaghvagh nin gavgavim ko apanguvir arazim ginighnigh, ighiabar amu nin ziar ekiam fam.

17 O God, nirara ni gavgavim na ganiga deragha nan gari.

Nirara ni nan danganir mogomemin min ikia, egha bar nan apangkufi.

Bizir kaba bagha,

ki ighiam bangi nin ziam fasa.

60

Gumazim uabin akuragh uabi iniasa, God ko migei

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim a gumamazibav kimti, me tiarir kam in gin mangi ighiar kam bangam, “Akar Dikirizir Gavgavimin akimarir aghuim.”

Ighiar kam kamagh en sure gami. Bar fomira Devit Sirian gumaziba ko misosi, kar Mesopotemian nguazim ko Soban kantrin adarasi. Ezi Joap uamategha izegha Idomin kantrin ghua Danganir Zarir Amangsizir Avirim Itimin ikia, me misogha men 12,000pla gumazibav soghezi me ariaghire. Dughiar kam Devit ighiar kam osiri.

Onger akar kabar mam, me ziam Miktam, a garisi.

- 1 O God, ni akirim ragha e gasaragha uam en garir puvatizi,
 en apaniba e misogha e abira.
 Ni adarim en ikia kamaghin ami,
 ni datirighin uamategh izi en akuragh.
- 2 Ni Israelin nguazim gamizi mikimkizim a batozi a tongira bigha torir bar ekiam iti.
 Ni a gamizi a bigha akuar pumuning iti.
 Kamaghin, ni uam an akuamning inigh aning dukuaghti a ua gavgafigh.
- 3 E nin gumamaziziba, ni osimtizer aviriba e ganingi,
 mati ni wainin onganim e ganidima, e anepava ongani.
- 4 Ni nir avizitam fegh ghuavanaboghti,
 nin atiatia nin apengan iti darazi an ganigh fogham.
 Eghti men apaniba men agintighi,
 me ari izi nin nir avizim batogh an apengan deragh ikiam.
 (Ighiam gamua an suiam atugha avughsegha ua ighiam gami.)
- 5 Ni bar ifongezir darazi bar deravira ikiasa,
 ni uan agharir guvir gavgavimin en suiragh en akuragh.
 Ni en azangsizim baragh!
- 6 God uan Dipenimra ikia ghaze,
 "Ki apaniba ko misogha me abiragha gifa.

Ki datirighin Sekemin nguibamin nguazim ko
Sukotin danganir zarim abigh,
egh uan gumazamizibar aningam.

⁷ Guizbangira, Gileatin nguazim ko Manasen
nguazim, aning nana.

Ezi Efraimin nguazim a nan midorozir da-
panir asuamin min iti.

Ezi Judan nguazim mati nan atrivir
fidizim.

⁸ Moapin kantri, a nan itarir dipar ki ruemin min
iti.

Idomin kantri, a nan danganir ki uan dagarir
asuaba arizimin min iti.

Ezi Filistiaba, ki midorozimin me
abiragha bar akuegha pamten dei.”

⁹ O God, tinara na inigh gavgavim itir nguibar
kamin aven mangam?

Tina nan faragh mangiti, ki Idomin kantrin
ekiamin aven mangam?

¹⁰ O God, ni akirim ragha e gasaras ti?

Ni ti en midorozir gumazibar akurvaghan
aghua?

¹¹ O God, gumazibar gavgavibar akurvazim a pura
bizim.

Kamaghin amizi, ni en akuraghti e uan
apaniba ko misogham.

¹² E fo, Godin akurvazimra, e uan apanibav sogh
me abinigham.

A uabi en apanibav sogh me agivagham.

61

Gumazim deragh uabin ganasa God ko migei

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir onger akabar faragha zuim, kar an onger akam. Gumazir kam, gumazir gitabav soz-ibav kimti me ighiam bangam.

¹ O God, ni kuarim atigh nan dimdiam baragh,
ki ni ko migeir migirigiaba ni deragh da baragh.

² Ki uan nguibamin saghon iti, ezi nan navim bar osemi.

Ni nan akurvaghasa ki nin dei.

Ni na inigh mangi dagiar gavgavimin aven na modoghti,
nan apaniba na gasighasighan kogham.

³ Nirara ni nan divazir bar gavgavimin iti, ezi ki an modima,
nan apaniba na abinamin tuaviba puvati.

Nirara dipenir ruarir gavgavimin min bar deragha nan gara na geghufi.

⁴ Nan ifongiam kamakin, ki zurara nin dipenimin iki mamaghira iki mangi ovegham.

Ki, tuarir nguziba uan amebamin avizimin apengan ikia deragha iti moghin,
ki nin apengan bar deravira ikiasa.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

- ⁵ God, ki ni ko akam akirigha mikemezir biziba ni da baregha gifa.
 Gumazamizir nin atiatia nin ziam feba, ni bizir aghuiba me ganidi.
 Arazir kamra ni uaghan bizir aghuiba na ganidi.
- ⁶ Ni atrivim ateghti, an azenir aviribar angamira ikivira iki.
 Ni aneteghti, a dughiar ruarimin nguazimin ikegh.
- ⁷ O God, ni aneteghti a nin damazimin dughiar ruarimin atrivimin iki.
 Ni bar a gifongegha mikemezi moghira der-
 agha bizibagh amua,
 uan nighnizim gighavkirir puvati, kam-
 aghira ni bar deragh a geghuv an gan.
- ⁸ Ni kamaghin damuti, ki dughiabar zurara akar faragha ni ko dikirizibar gin mangi,
 zurara ghiaba bangi nin ziar ekiam fam.

62

God uabira deragha en gara e geghufi

Devit igiar kam osiri.

An onger akar kabar faragha zuir gumazim Jedu-
 tun ginighnigha, onger akar kam osiri.

- ¹ Godra, ki nighnizir gavgavim an ikia a baghavira mizua iti.
 Anarira, a nan akurvazima ki angamira ikiavira iti.

- ² Godra, a nan dagiamra, ezi ki an aven modima, a nan akurvasi.
A nan divazir gavgavimın mın iti, ezi ki akongan kogham.
- ³ Ia dughiaba manmaghin, na gasighasighasa na bagha izi?
Ia ghaze, ki divazir ghurimın mın irigh bar dipirighiregh bar givagham.
- ⁴ Ki ziar ekiam iti, eghti ia na abiragh nan ziar ekiam kam gasighasighasa.
Ia ifavarir arazim bar a gifonge.
Ia uan akabar God deragh na damuasa ia a migei,
ezi ian navir averiaba ghaze,
“God a gasighasikigh.”
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)
- ⁵ Ki nighnizir gavgavim Godra ikia a baghavira iti.
Anarira deragha nan garima, ki angamira ikiavira iti.
- ⁶ Godra, a nan dagiam, ezi ki an aven modima, a nan akurvasi.
A nan divazir gavgavimın mın iti, ezi ki akongan kogham.
- ⁷ God uabira nan akurvagha ziar ekiam na ganidi.
A nan dagiamın mın itima, ki an aven modi.
- ⁸ Nan adarasi, ia zurara nighnizir gavgavim Godin iki.

62:2: Onger Akaba 62:6; 89:26**62:5:** Onger Akaba 62:1**62:7:** Onger Akaba 46:1; 85:9**62:8:** 1 Samuel 1:15; Onger

Akaba 52:8; Aisaia 26:4

Egh osımtızir ia itiba ko nıghnızir ia itiba, ia bar da isi a danıng.

E ia a bagh mangı an aven mongegh der-aghvıra ikiam.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁹ Gumazir kiniba mati, amınim pura akamın otiva zui.

Gumazir ziaba itiba, me uaghan pura biziba.

E men osımtıziba tuisıgh fogham, me guızbangırırma osemes ti.

Men osımtıziba akamın otivir amınim ko magh ghue.

¹⁰ Ia mıdorozir arazim ko okımakıar arazim kamaghın aning gıñıghnıghan markı,

“Aning dera, aning e damıghtı e dagıar avırıba ikiam.”

Ian dagıaba ko ian biziba bar avırırasemeghtı, ia kamaghın mıkıman markı,

“Bizir kaba darara en gavgavıba.”

¹¹ Nan orarazim, God dughiar avırıbar kamaghın mıgei,

“Kı God, kı gavgavır ekiam iti.

¹² Kı zurara gumazamızıbar apangkufı.

Ekiam, nı gumazamızıba amır ingangarıba baghvıra ıvezim isi me danıngam.”

62:10: Aısaia 61:8; Esekiel 22:29; Luk 12:15; 1 Timoti 6:10

62:12: Jop 34:11; Onger Akaba 103:8; Jeremaia 17:10; Matyu 16:27; Rom 2:6; 1 Korin 3:8; Akar Mogomem 2:23

63

Gumazim God ko ikiasa a ko migei

Devit ghua Judan Distrighin aven itir gumazamiz-
iba puvatizir danganimin ikia, ighiar kam osiri.

¹ O God, ni nan God, ki nin ganasa
ni baghavira mizua iti.

Ki mati, dipaba puvatizir danganimin ikia
dipam bagha ariaghiri moghin,
nan duam ni ko ikiasa ifongezi,
ki bar uabi isa ni ganingi.

² Ki nin Dipenimin aven nin ganasa ifonge,
ni uan gavgavim ko ziar ekiam nan akaghasa
ki ifonge.

³ Nguazir kam in ikirimirim a dera,
ezi nin apanguvir arazim a gafiragha bar
moghira dera.
Kamaghin, ki nin ziam fe.

⁴ Ki angamira ikivira iki,
ni minabiva nin ziam fivira ikiam.
Ki uan dafariba fegh ghuanabogh ni ko
mikimam.

⁵ Nan duam bar deraghavira ikia mati,
gumazim dagher aghuiba amegha bar ikiri.
Kamaghin, ki bar akuegha nin ziam fa
ighiabagh ami.

⁶⁻⁷ Ni dughiabar zurara nan akurvasi.
Ezi ki dimagaribar uan misiam girighav ikia
nirara nighnisi.

Ki tuarir nguzim uan amebamın avızimın apengan itı moghın,
 ki bar nın boroghın ikia,
 bar akuegha ighiabagh ami.

⁸ Nan duam ni ko poroghav iti,
 ezi nın agharım deragha na avara.

⁹ Gumazir na misueghti ki aremeghasava amiba,
 me Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamın mangam.

¹⁰ Me midorozim damu an aven oveghti,
 afiar atiaba men mikarzibar amam.

¹¹ Eghti Atrivim God bagh bar akuegham.
 Gumazir Godın ziam dibora a koma akam akıriziba, me an gın mangı bar akuegham.
 Gumazir ifariba, God men akabar kumighti me mikıman kogham.

64

Gumazim God a geghuv deragh an ganasa, an a ko migei

Devit onger akar kam osiri.

Kar gumazir onger akabar faragha zuimın ighiam.

¹ O God, gumazir kuraba na gasıghasıghasava ami,
 ezi ki osımtızir bar ekiamın aven iti.

Ni nan migirıgıam barakigh,
 eghti me na misueghti ki ovengan kogham.

² Gumazir kuraba modogha uari akuvagha na misogh na gasıghasıghasa akabav sosi.

Kamaghin, ni deragh na geghuv na modoghti
me na gasighasighan kogham.

³ Me migeir migirigiaba bar ghumigha midorozir
sabamin min nan mikarzim aghori.

Men akar kuraba nan akuighav iti,
mati gumazim igharazitav gasasava
barir pim ana akuighav iti.

⁴ Me atiatir puvatigha mongeghav ikia,
akaba gumazir aghuibagh asa me migei.

Kamaghin me bar zuamirama asi.

⁵ Me gumaziba bagh azuazim aguaraghti a men
suighasa me uariv gei.

Me arazir kurar kam damuasa nimira uarira
uariv gia, gavgavim uari ganiga ghaze,
“Tina e gifogham?”

⁶ Me arazir kurabar amuasa akam misuegha
givagha ghaze,

“E arazir kuram damuasa nighnizir aghuir
mam batogha gifa.

E damuasa amir bizir kam, gumazitam bar a
gifozir puvati.”

Guizbangira, e gumazibar nighniziba ko
navir averiabagh fozir puvati, da bar modo.

⁷ Me kamaghin damuti God uan barimin me
gaseghti,

me zuamira duar ekiam inigham.

⁸ Me gumazir igharazibagh asighasighasa migei,
kamaghin God meraram asighasigham.

Eghti gumaziba men gan beniba aku

men ingariva akam.

- ⁹ Gumamaziziba bar Godin atiatingam.
Egh God amizir bizir kam mikim zurara a
ginighnigham.
- ¹⁰ Gumamazizir arazir aghuibagh amiba,
me Ikiavira Itir God bagh bar akongegh a
bagh mangi bizir kurar kamın modogham.
Gumamazizir navir aghuiba itiba,
Ikiavira Itir Godin ziam fam.

65

Godin gumamaziziba bar akuegha a minabi

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim
ginighnigha onger akar kam osiri.

- ¹ O God, e Saionin nguibamin mangi nin ziam fam.
Egh fomira ni ko akam akirizir bizir kabar
amighti,
da guizbangirama otivigham.
- ² Ni guizbangira en migirigiaba barasi.
Kamaghin, e gumamaziziba bar moghira ni
bagh mangam.
- ³ E uan arazir kuraba bagh ni bagh mangam.
En arazir kurabar osimtiziba e abirima e bar
iraghue,
ezi nırara en arazir kuraba gin amadi.
- ⁴ Gumamazizir ni uan Dipenimin ikiasa
miseveggha inigha ghueziba, me bar
akongegh.

Nin Dīpenir kam, bizir bar aghuir aviriba an
iti.

Kamaghin, e nin Dīpenimīn gumazamiz-
iba uari akuvi naghin iki,
navir amirizim ikiam.

⁵ O God, ni en akurvasi.

Ni en azangsiziba baragha ingangarir bar
ekiar aghuibagh ami.

Gumazamizir nguazir kamīn saghuīamīn itiba,
me niḡhnizir gavgavim nin iti.

Men marazi uaghan ongarir bar ekiamīn
vongin saghon ikia, niḡhnizir gavgavim nin
iti.

⁶ Ni uan gavgavimīn niḡhsiabagh amizi,
da otivigha uan danganibara iti.

Nin gavgavir kam bar moghiram ekefe.

⁷ Ongarim dikavima, nirarama a miḡeima,
an aghumra irighav ikia dipiraghirir puvati.

Ni gumazamizibar midorozibagh ami da
gefi.

⁸ Gumazamiziba bizir kabar gara bar nin atiatingi.

Me aruem anaga uaghiri naghin bizir ni amir
kabar gara,

ni bagha bar akongegha, pamten diava
arai.

⁹ Ni nguazim damuti a deravira ikiasa, ni amozim
amadima a izi.

Ni nguazim gamima a deravira itima,
dagheba a gisin deraghaviram aghui.

God, nin Fanem dipaba bar a gizivazi,

a ivemara ghua danganibar ghuaghira datir puvati.

Arazir kamın, dagher avırıba nguazir kamın otifi.

¹⁰ Ni amozir avırıba amadima, da azenibagh izi, ezi dipam nguazimın aven ghuaghiri.

Dipam nguazim gami an amıraghırizi dagheba deraghavıram aghui.

¹¹ Ni danganir manamın iti, dagher aghuıba danganir kamın iki bar avırasemegham.

Nıbar en deragha daghebagh amıma, da otıva bar avıraseme.

¹² Danganir dadaba itıba, bulmakauba ko sipsipba dagh izefi.

Azenir avırıba mıghsiabar ikiti, mıghsiaba bar akongegh.

¹³ Danganir dadaba itıba, sipsipın bar avırıba itı.

Danganir zarir mıghsiabar tongın itıba, wıtba bar dagh izıfa.

Bızir kaba bar moghıra gumazir God bagha bar akuegħa an zıam febar mın damuam.

66

Me God mınabıva an zıam fasa onger akabagh ami

Gumazir mam, gumazir onger akabar faragħa zuım gıniğhniğħa ıghıar kam osiri.

¹ Ia nguazimın itir gumazamizıba bar,

God bagħ pamtem dımıva bar akongegħ an zıam fı.

² E ıghıaba bangı an zıar ekıamın gun mıkim,

an ziar ekiam fiti, a bar pin iki.

³ E Godin mikim suam,

“Bizir ni amiba da bar dera.

Nin gavgavim bar moghiram ekefe,
ezi nin apaniba bar atiatigha, nin
damazimin uan teviba apiri.”

⁴ Nguazimin gumazamiziba bar nin ziam fava,
ighiabagh amua ziar ekiam ni ganidi.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁵ Ia izi God amizir bizibar ganigh.

A gumazamizibar tongin bizir bar ekiabagh
ami.

⁶ An ongarim gamizi a dakezi, nguazir midiarim
otozi,

en ovaviba puram a gisin arua dipam abigha
ize.

Me iza vongin otivigha, bizir an amizir
kam bagha bar akonge.

⁷ A gavgavir bar ekiam ikia, atrivimin ikia mam-
aghira iti.

A kantribar gumazamiziba amir ingangariba,
a bar deragha dar gari.

Gumazir akaba batoziba uari fan marki.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁸ Ia bar moghira izi, e uan Godin ziam fam.

E an ziam fiti gumazamiziba bar e baragham.

66:4: Onger Akaba 67:3; 96:1-2; 117:1

66:5: Onger Akaba 46:8

66:6: Ua Me Ini 14:21; Josua 3:14-17

- 9 A bar deragha e geghuva en garima
e angamira ikiavira itima,
arazir kuram e abirazir puvati.
- 10 Gumazim avimin silva tuagha an kuraba isa da
makuri da bar zuezi moghin,
e osimtiziba ateri, God en gara e tuisigh
foghasa, e gavgavis o puvati.
Egha tuavir kamın an e gamizi, e zue.
- 11 Ni osimtizir ekiaba e gariki,
mati ni e bagha azuaziba guizi e dar aven
ghue.
- 12 Ni en apanibar amamangatizi, me e dikabiragha
bar e righiriki.
E mati avim ko dipam e avarazi, e aningın
tongın arui.
Ezi ni datirighin e inigha danganir
aghuimin ize.
- 13-14 Osimtizim faragha na batozi, ki ni koma akam
akira ghaze,
ki asizir avimin tue bar isia mighirizim isi,
ofan min ni daningam.
Ki datirighin akar dikirizir kamın gın mangi,
nin Dipenimin mangi ofan kam damuam.
- 15 Ki asizir mikarziba sara itiba inigh izi, ofan min
da isi ni daningiva,
da tueghti da bar isi mighiram.
Ki sipsipin apuriba tueghti, ofan kamın
mughuriar aghuim nin mangam.
Ki bulmakaun apuriba ko memeba inigh izi ni
bagh ofa damuam.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

- 16 Ia gumazamizir Godin atiatia an apengan itiba,
ia izi nan akam baragh.
God nan akurvaghasava amizir biziba,
ki dar gun ia mikimam.
- 17 Ki faragha uabin akurvaghasa an dia,
egha uaghan an ziam fasa onger akabagh
ami.
- 18 Ki ti arazir kuram uan navir averiamin a gi-
fongezi,
Ekiam nan azangsizim bareghan koghai.
- 19 Puvati. A na baregha gifa.
A guizbangira, ki a ko migeir migirigiba ana
da baregha gifa.
- 20 God nan azangsizim batoghezir puvati.
Egha uan apangkuvir arazim na dam a inizir
puvati.
Kamaghin amizi, ki an ziam fam.

67

Me dagher igiaba inigha, da bagha God minabi

Gumazir onger akabar faragha zuim, kar an
onger akam. Gumazir kam, gumazir gitabav soz-
ibav kemezi me ighiam gami.

- 1 God, e kamaghin nin azai, ni deraghvira e
damuva en apangkuv.
Mati nin angazangarim e gisirazi moghin,

ni ragh en gan en akurvagh.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

² Eghti nguazim in gumamaziziba ganigh nin araz-
 ibagh fogham.
 Me kamagh in fogham, ni gavgavir bar ekiam
 ikia men akurvasi.

³ O God, nan ifongiam, gumamaziziba bar ni gi-
 fuegh nin ziam fi.
 Guizbangira, me nin ziar ekiam pirafam.

⁴ Ni guizbangira gumamazizibar araziba tuisigha,
 tuavir aghuim men akazi, me nin ifon-
 giam in girara zui.
 Kamagh in amizi, gumamazizibar naviba bar
 akueghiva,
 ighiaba bangi nin ziam fam.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

⁵ O God, nan ifongiam, gumamaziziba bar ni gi-
 fuegh nin ziam fi.
 Guizbangira, me nin ziar ekiam pirafam.

⁶ God, ni en God,
 ni bar deragha e gami.
 Ezi dagher aghuir aviriba en nguazibar
 otifi.

⁷ Bar guizbangira, God deragha e gami.

Nguazimîn gumazamiziba bar an atiating an apengan iki.

68

God Israelian akurazi me bar akonge

Devit onger akar kam osiri.

Gumazir onger akar kabar faragha zuim, gumazibav geima me Godin ziam fa ighiam bange.

¹ Gumazamizir Godin apanim gamiba,
a zuamira dikavigh izi tintinimîn me batuegham.

Gumazamizir Godin apanimîn itiba,
me a gitagh aregham.

² Aminim migharim givai a ghua puvatizi moghin,
God uan apaniba batuegham.

Kandel isia an dipam suaghiri moghin,
gumazamizir kuraba Godin damazimîn ikuvigham.

³ Gumazamizir aghuiba, Godin damazimîn
naviba deragh bar akuegh iki mamaghira ikiam.

⁴ God ghuariabagh aperagha overiamîn zui.
Ia an tuavim akir.

An ziam kara, Ikiavira Itir God.

E an damazimîn bar akuegh,
ighiaba bangi ziar ekiam a daningam.

⁵ God uan Nguibamîn ikia, borir ameboghfeziaba
ariaghireziba deragha men gara,
paba ariaghirezir amiziba deragha men gari.

⁶ Gumazamizir uarira itiba, a men adarazi isa me ko me akufi.

Ezi me uari ko ikia deragha iti.

A kalabusin itir gumazamiziba inigha azenan izegħa,

me gamizi me deragħa iti.

Ezi gumazamizir akaba batoziba,

a me gamizi me nguazir dipaba puvatizibar iti.

⁷ O God, ni fomira uan gumazamiziba men faragħa ghua,

me inigha iza gumazamiziba puvatizir danganim garui.

(Ighiam gamua an suiam

atugħa avughsegha ua

ighiam gami.)

⁸ Bar guizbangira, Israelian God, ni izegħa gifa.

Ni izegħa givazi, Sainain Mighsiam mikimkizim a gunabavira iti.

Mikimkizim otozi amozir dafam ariki.

⁹ O God, ni amozir dafam amadazi, a

nguazir kurar kam giza a gamizi a ua dera.

¹⁰ Nin gumazamiziba nguazir kamın nguibabar ingari.

Ni bar dera, egha ni dagheba isa

onganarazibagh amir gumazamizibagh anidi.

¹¹ Ekiam uan akam isa amizir aviribagh aningizi, me a inigha ghua an gun migei.

¹² Akar me kurir kam kamaghın miġia ghaze,

- “Atriviba uan midorozir gumaziba ko, me bar moghira aregha gifa.”
 Ezi amizir nguibamin itibara,
 gumaziba misogha inizir biziba uarigh anidi.
- 13 Men marazi sipsipba ko ikia atiatigha pura aghumra iti.
 Amizir kaba uaghan silva ko gol uarir kurkegha,
 kuarazir ozamin min ganganiba bar dera.
 Ozamin avizimning silvan min taghtasi, ezi an namnam golin min taghtasi.
- 14 Atrivir maba Salmonin Mighsiamin iti.
 Ezi Godin Gavgaviba Bar Itim men agirazi, me tintinimin are.
 Egha aisin amozim gamizi, a mighsiar kam gizi.
- 15 O Basanin Mighsiar ekiam,
 ni ruarir akirir aviriba iti.
- 16 Ni mighsiar ekiar ruarir akirir aviriba itim,
 God ua baghavira mighsiar igharazim gin-abagh a gisin dapiasa.
 Ezi ni manmaghsua, Godin mighsiar igharazimin gara nin navim oseme?
 Guizbangira, Ikiavira Itir God, mighsiar kamın daperagh iki mamaghira ikiam.
- 17 Ekiam Sainain Mighsiam ategha iza uan Dipenimin iti.
 An midorozir gumazir bar aviriba, karisin gavgavir bar aviribagh apiagha a ko izi.
- 18 God mighsiar kamın ikiasa

- bar pin ghuavanaga,
kalabuziar gumazir avirim inizi, me a ko
ghue.
- Gumazir an akam batoziba, a men bizir bar
aghuiba, me dam a da ini.
Kamaghin amizi, O Ikiavira Itir Godin Gav-
gavim, ni kagh ikiam.
- 19 E Ekiamin ziam fam.
A dughiabar vaghvagha en akurvagha en
osimtiziba ateri.
God uabi en Akurvazir Gumazim.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)
- 20 En God, a uabi God, an en akurvasi.
Ikiavira Itir God, an en Ekiam, an en akurvaz-
ima, e ariaghiri puvati.
- 21 Bar guizbangira, God uan apanibar dapaniba
abighirarigham.
Gumazamizir kaba, me zurarama arazir
kurabagh ami.
- 22 Ekiam kamaghin migia ghaze, “Ki Basanin ian
apaniba inigh uamategh izam.
Me ongarir konimin bar vin mar ikiam, pura
bizim,
ki ua me inigh azenan izegham.
- 23 Ia uan apaniba bar me agivagh, men ghuziba
uan dagariba ruegh.
Eghti ian afiaba, men ghuzibar ami mangi uan
ifongiaba agivagham.”

- 24 O God, ni nan Atrivim.
 Gumazamiziba bar nin gari ni apanim ko
 misogha anebiragha, bar akuegħa izi.
 Me bar mogħira nin gari,
 ni ghua uan Dipenimin aven għu.
- 25 Gumaziba onger akam gamua faragħa zui.
 Ezi guivir igiaba tongira ikia tambarinbav
 sosi.
 Gumazir gitabav soziba abuan iti.
- 26 Me kamaghin onge,
 “E Godin gumazamiziba,
 e uari akuvagħa għifa, e Godin ziam fam.
 E Israelia, e Godin adarasi,
 e Ikiavira Itir Godin ziam fam.”
- 27 Benjaminin ikizir muziarim men faragħa zui.
 Men girara, Judan anabamin gumazir da-
 paniba uan adarazi ko zui.
 Ezi men girara, Sebulun anabam ko Naptalin
 anabamin gumazir dapaniba me zui.
- 28 O God, ni uan gavgavim en akagh.
 Gavgavir ni faragħa en akazi kamra, ni
 datirighin en akagh.
- 29 Atriviba bizir aghuiba inigha iza, nin Dipenir
 Jerusalemın itimin
 ni ganidi.
- 30 Ni Asizir atiar dakarabar itir kamın atari
 mogħin, ni Isipin atar.*
 Ni bulmakaun apuriba uan nguziba ko men
 atari mogħin,

* **68:30:** Gumazir maba ghaze, “Asizir atiar dakarabar itir kam,”
 kar kantri Isipin akar isin zuim.

ni Kantrin Igharazibar Gumamazibar
atar.

Ni men atar mangiti, me ni bagh teviba apirigh
uan silvaba ni daning.

Gumazir midoroziba foriba, ni bar men
agintighti
me ari tintinibar mangekh.

31 Isipin atrivim uan ingangarir gumaziba
amadaghti,
me Jerusalem mangi nin akam baragham.
Eghti Itiopiaba ni ko mikimsi uan da-
fariba fam.

32 Ia Kantrin Igharazibar Gumamaziziba,
ia onger akabar amu
egh Godin ziam fi.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

33 Overiar kam fomira iti, ezi God a gaperagha zui.
Ia orakigh. God bar pamtemin dei.

34 Ia gumamaziziba bar, Godin ziar ekiamin gun
mikim.
A Israelian atrivim.
An gavgavir ekiam, e overiamin pin an
ganam.

35 Israelian God uan Dipenimin iti, ezi e an ati-
atingam.
A gavgavir ekiam isa uan gumamazizibagh
anidi.

E Godin ziam fam!

69

Gumazim uabın akurvaghasa Godın azangısı

Devit ighiar kam osiri.

Gumazir onger akar kabar faragha zuim gumaz-
ibav gia ghaze,

“Me Akımarir Aghuıbar tiarımın gın mangı, ighiar
kam bangı.”

¹ O God, nan akuragh.

Dı pam na avaragha anaga nan fıragharımın
tu.

² Kı beghneazim itir dı pamın suegha uaghiri.

Kı tugh gavgavıghamin nguazir gavgavıba
puvatı.

Kı dı par konımın arua zuıma,

dı pam bar na avaraghasava ami.

³ O God, kı nın dia ghua nan dımdiaba bar moghıra
gıvagha taghızı,

nan kuarım nan pırızı, nan gavgavıba gıfa.

Kı uabın akurvaghasa fomıra nı bagha gara ikıa
ghua,

nan damazımning na gamı.

⁴ Gumazir bar avırım pura nan apanım gamı.

Men dı bobonım bar nan dapanır arızıbagh
afıra.

Nan apanıba arazır kurabar na gamı,

ezi bizır me na gamır kaba mıngarıba puvatı.

Apanır kaba na gasıghasıghasa, akar ifavarıbar
na gamı.

Kı men bızıtım okemezır puvatı,

me pura uan akaba na gasa ghaze, kı
bızıtıba pura me danıngam.

- 5 God, ni na gifo ki gumazir onganim.
Nan arazir kurabar osimtiziba nin
damazimin mongezir puvati.
- 6 O Ekiam, ni Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar
Itim, ni nan dimdiam baragh,
ni na baraghan koghti, nighnizir gavgavim
nin iti darasi aghumsizim iniam.
O Israelian God, ni nan dimdiam baragh,
puvatighti, gumazamiziba nin ziam fe darazi
dipova, akar kurabar me mikimam.
- 7 Ni bangin, gumazamiziba dibovir akabar na
migeima
ki aghumsisi.
- 8 Nan aveghbuaba gumazir igharazimin gari
moghin nan gari.
Ezi nan adarazi nguibar igharazibar
gumazimin gari moghin nan gari.
- 9 Nan navir averiam bar nin Dipenim gifuegha a
baghavira iti.
Egha ki pamtemin Dipenir kamın ingara der-
agha an garima, a deraghavira iti.
Gumazamizir maba akar kurabar ni
migei, ezi men akaba nan izi.
- 10 Ki dagheba ataghiragha, arazir kamın ki nin
damazimin uabira uabi abiri.
Ezi gumazamiziba akar kurabar na migei.
- 11 Ki azirakar korotiaba azui,
ezi gumazamiziba na dipovava akar kurabar
na migiavira iti.
- 12 Gumaziba tuavir akabar uari akuva ikia, na
geghara na migei.

Gumaziba wainin dipaba apava onganigha,
na dighora onger akabagh ami.

13 O Ikiavira Itir God, ki uabi bizir kabagh nighnizir
puvati, ki ni ko mikimasa.

Ni dughiatamin uan ifongiam ko apangkuvir
ekiamin gin mangi nan azangsizim ikaragh.

Ni na ko akam akirigha givagha an gin zui.

Kamaghin, ni guizbangira nan akuragh.

14 Ni beghneazir kam in aven ua na inighti,
ki an aven mangi ovengan kogham.

Ni deragh na geghuv nan ganti, nan apaniba na
gasighasighan kogham.

Eghti osimtizir kam, dipar konimin min na
avaraghan kogham.

15 Ni na ateghti aperiam na avan marki.

Ni na ateghti ki mozimin magirighti, a na avan
marki.

Ni na ateghti dipar konim na avan marki.

16 O Ikiavira Itir God, ni zurara nan apangkuvir
arazir kam bar dera,

kamaghin ni zurara nan azangsiziba baragh.

Nin apangkuvim zurara nan iti,

kamaghin ni izi nan akuragh.

17 Ki nin ingangarir gumazim, kamaghin ni nan
mongan marki.

Osimtizir ekiam nan iti, kamaghin ni zuamira
nan azangsiziba ikaragh.

18 Ni nan boroghin izi egh nan akuragh.

Ni nan apanibar dafaribar ua na inigh.

19 Gumazamizir akar kurabar na migeiba, ni dagh
fogha gifa.

- Egha ni fogha gifa, me na dipovava
 aghumsizim na ganingi.
- 20 Akar kurar kaba, nan nighnizim gasighasigha
 nan navim gamizi, a bar moghirama oseme.
 Ezi gavgaviba ua nan puvati.
 Ki ghaze, gumazitaba ti tong nan apangkuvam,
 ezi bar puvati.
- 21 Mitiriam nan azima,
 me aguiam daghem gatigha na ganingi.
 Ezi kuarim nan pirima,
 me pura wainin kuram amasa na ganingi.
- 22 Kamaghin deragham,
 dughiar me isar ekiaba bagha uari akuvibar,
 men isar ekiar kaba me damuti me iri,
 mati azuazim asizim misoke.
- 23 Ni men damazibar amighti aminim men
 pirighti,
 me ua ganan kogham.
 Ni men akiragharibar amighti,
 me tugh gavgavighsi damuva avegham.
- 24 Ni puvira men atar mizazim me gasi.
 Nin aningagharir kam me initi me oveng.
- 25 Eghti nguibar me itir kam pura ikiti,
 ni gumazitaba ateghti, me men purirpenibar
 ikian marki.
- 26 Gumamazir maba, ni faragha men arazir
 kuraba ikarvagha me gasighasiki,
 ezi gumazir kurar kaba paza me gamuavira
 iti.

69:20: Jop 16:2; Onger Akaba 142:4; Aisaia 63:5 **69:21:** Matyu
 27:48; Mak 15:36; Luk 23:26; Jon 19:28-29 **69:22:** Rom 11:9-10

69:25: Aposel 1:20

- Gumamazizir maba, ni men mikarzi bagh
 asighasighizi me mizaziba inizi,
 gumazir kuraba osimtiziba me garigha
 dibovir akabar me migei.
- 27 Ni gumazir kurar kabar arazir kurabagh
 nighnighvira iki.
 Egh me ateghti me nin gumamazizibar aven
 izan marki.
- 28 Ni gumamazizir kabar ziaba, akinafarir zurara
 itimin aven da angarigh.
 Egh men ziaba, nin damazimin zuezir gu-
 mazamazizibar ziaba koma ada osiran marki.
- 29 O God, ki osimtizir ekiam atera mizazim isi.
 Nan akuragh ua na inighti ki ua deraka.
- 30 Ki Godin ziam fi egh onger akabar amuam.
 Egh a minabiva an ziar ekiamin gun
 mikimam.
- 31 Ikiavira Itir God, ki damuamin arazir kam, ni a
 bagh bar akongegham.
 Me bulmakauba tue da bar isia mighirir ofaba
 dera,
 eghti nan arazir kam Godin damazimin
 bar dagh afiragham.
- 32 Gumamazizir osimtiziba ateriba, me God nan
 akurazir bizim ganigh bar akuegham.
 Gumamazizir Godin ziam feba, me ua gav-
 gavir igiam iniam.
- 33 Ikiavira Itir God gumamazizir biziba
 puvatizibar azangsiziba barasi,

egha uan gumazamizir kalabusin itiba, a me
gin amadir puvati.

³⁴ Ia overiam ko, nguazim, ongarim ko osiriba ko,
bizir bar ongarimin itiba,
ia bar Godin ziam fi.

³⁵ Guizbangira, God Saionin nguibamin gumaza-
mizibar akuragh,
men apanibar dafaribar ua me inigh,
Judan nguibaba ua dar ingaram.

Godin ingangarir gumaziba nguibar kabar aven
deraghvira ikiva,
nguazir kaba bar ada iniam.

³⁶ Eghti Godin ingangarir gumazibar ovavir
boriba,
nguazir kaba iniam.

Gumazamizir kaba bar God gifongegh,
nguazir kamin iki mamaghira ikiam.

70

*Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei
(Onger Akaba 40:13-17)*

Devit, God an osimtizibar gan an akurvaghasa, an
onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim
ginighnigha an osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ni nan God,
ni ifuegh zuamira izi nan akuragh!

² Gumazamizir maba na misueghti ki aremeghasa.
Eghti ni me abinigh men nighniziba agham-
sighti, me aghumsika.

Osımtızir ki isiba, gumazir maba dar gara bar akonge.

Ni men ziaba abınigh me batueghti me mangi.

³ Gumazir dibovir akabar na miğeiba, ni bar aghumsızir ekiam me danıngıgh, eghti me uan arazir kurar me amir kam bagh, akongegh fogham.

⁴ Eghti gumazamizir ni baghavıra zuiba, men nav-iba deraghti, me bar akuegh iki.

Gumazamizir kaba, ni bar moghıra ua me ini.

Ni me bagha amizir ingangarir kam me bar a gifonge.

Egh me zurara kamagh mikim suam,
“God, a guizbangıra bar dera.”

⁵ O God, ki gavgaviba puvatıgha uabıra uabın akurvaghan iburaghburaki.

Kamaghın, ni zuamıra na bagh izegh.

O Ikiavıra Itir God, nırara nan akurvagha ua na isir gumazim.

Ni suighsuighan marki, ni zuamıra izi nan akuragh!

71

Gumazir ghurim God ko miği

¹ O Ikiavıra Itir God, ki ni ko ikiti ni na geghuv na avaragh nan ganti,

gumazir kuraba na gasıghasıghti ki aghumsıghan kogham.

Ni me ateghti me na abınan marki.

- ² Ni zurara arazir aghuim gami.
 Egh ni uan arazir aghuir kamın gın mangi nan akuragh!
 Ki ni ko migeir migirigiaba,
 ni da baregh ua na inigh.
- ³ Ni dagiar ekiamin mın na modogh.
 Ni divazir gavgavimın mın iki na ekiarughti,
 nan apaniba na abinan kogham.
 Ki nin aven modogh ikiam.
 Nirara deragh na geghuv nan ganti, ki deragh ikiam.
- ⁴ Nan God, ni gumazir kurabar dafarimın ua na ini.
 Me arazir kurabar amuasa bar gavgafi.
- ⁵ Ekiam, ki nighnizir gavgavim nin iti.
 Ki fomira uan igiamra ikia, nighnizir gavgavim Ikiavira Itir God, nin ikia,
 iza datirighin ikia kamaghira iti.
- ⁶ Nan ikirimirir ki itir kam, a nin agharimra iti.
 Nan amebam na batezi dughiamra, ni na geghuv deragha nan gara iza datirikin.
 Kamaghin, ki nin ziam zuraram a fam.
- ⁷ Na bativizir biziba, gumazamizir aviriba dar ganigha fo,
 ni na geghuv nan ganasa gavgafi.
- ⁸ Dughiabar zurara,
 ki nin ziar ekiam fi, an gun gumazamizibav kimasa.
- ⁹ Ki ghurigha givagha gavgaviba puvati,

- ni na ategh akirim ragh na gasan marki.
- 10 Nan apaniba na misueghti ki aremeghasa uari akuvagha akabav sosi.
- 11 Me ghaze, “God anetegha givazi, gumazir an akurvaghamiba puvati.
Aria, e an agiragh an suiraka.”
- 12 O God, ni na ategh nan saghon ikian marki.
O nan God, ni zuamira izi nan akuragh.
- 13 Gumazir akaba na gasiba, ni me abinigh bar moghira me agifagh.
Me na gasighasighasa, ni me gasighasigh men ziaba abinighti,
me okam nighnigh bar aghumsigham.
- 14 Ni nan akurvaghsi, ki ni mizuam nighnizir gavgavim nin ikiam.
Egh nin ziam fi mangivira ikiam.
- 15 Ki nin arazir aghuimin gun gumazamizibav kimam.
Bizir aghuir ni amir kabar diboboniba, ki deragha dagh fozir puvati.
Ni ua na inizir arazir kam, ki dughiabar zurara an gun me mikimam.
- 16 O Ekiam, ni Ikiavira Itir God, ki nin gavgavir ekiam ginighnigh nin ziam fam.
Egh kamaghin akam akun suam,
“Ikiavira Itir God uabira dera.”
- 17 O God, ki igiamra ikia iza datirighin, ni nan sure gami.
Ezi bizir aghuir ni amir kaba, ki dughiar kam in dar gun mikimvira ikiam.

- 18 Ki datirighin ghurigha givagha bar ghurapani.
 God, ni na ataghiraghan marki.
 Ni na ko ikiti,
 ki nin gavgavir ekiamin gun gumazamizir gin
 otivamibav kimam.
- 19 God, nin arazir aghuim nguazir kamın dan-
 ganiba bar dagh izivagha, uanaga ove-
 riamin tu,
 egha gumazamizibar damazibar azenara iti.
 Ni ingangarir bar ekiam gami.
 Ezi nguazir kamın gumazitam nin mın garir pu.
 Bar puvati.
 Ni bar moghira me gafira.
- 20 Osimtızir kaba ni na bagha da amangizi da izi.
 Ezi ki fo, ni gavgavim ua na daningam.
 Ki mati aremegha nguazir torimin ikia fo,
 ni ua na inigh azenan izam.
- 21 Ni nan ziam damighti a bar ekevegh,
 egh na damighti ki navir amirizim ikiam.
- 22 Ki gita misoghti an ararer aghuim otivti, ki nin
 ziam fam.
 O nan God, nin akam a bar guizbangira, ezi ni
 na ataghirazir puvati.
 Kamaghin, ki nin ziam fam.
 Ni, Israelian Godin Bar Zuezim,
 ki buam misogh ighiam bangi ziar ekiam ni
 daningam.
- 23 Ki ighiam bangi bar akongegh dimam.
 Ki nin ighiaba bangi, egh uan akamra da ban-
 gan kogham.

Puvati. Ni ua na inizir bizir kam bagh,
 ki uan navim ko, nighnizim sara nin ighiaba
 bangam.

²⁴ Gumamaziziba na gasighasighasava amima,
 ni me abirazi me bar aghumsiki.

Kamaghin amizi, ki dughiabar zurara
 arazir aghuir ni amizir kamın gun gumaza-
 mizibav kimam.

72

*God atrivimın akurvaghasa, gumazim a bagha
 God ko migei*

Solomon ighiar kam osiri.

¹ O God, ni uan arazir aghuiba deravira atrivim
 geghan.

Eghti a kotin aven deragh gumamaziziba
 tuisigham.

Nin kotiar araziba, da bar guizbangira zui,
 egh ni atrivir kamın akuraghti an kotiar araz-
 iba guizbangira mangi.

² Eghti a nin gumamaziziba ko gumazir onga-
 narazibagh amiba,

an arazir aghuimra me gativagh,
 guizin arazimın gin mangi men araziba
 tuisigham.

³ Ni men ingangaribar aven bizir aghuir aviribar
 amuti,

men dabirabim deragham.

Ni gumamazizibar amuti,
 me arazir aghuibar gin mangi.

⁴ Atrivim deragh onganarazibagh amir gumaza-
 mizibar akurvagh men osimtiziba akiram.

A biziba puvatizir gumamazibar
akurvaghám.

Egh gumazir igharaz darazi
gasighasighasava amiba, a me abinam.

⁵ O God, ki kamaghin nin azai.

Aruem ko iakinim isiragh ikivira ikiti,
nin gumamaziba zurara nin ziam fam.

⁶ Ni atrivim damighti a gumazir aghuimin min
ikiti,

an arazir aghuiba, amozim azenibagh izi,
dagheba dar aghui moghin ikiam.

⁷ A ikivira ikiamin dughiar kam, gumamaziba
arazir aghuimra gin mangam.

Iakinim isiraghavira itir dughiamin,
dabirabir aghuim otiv mangivira ikiam.

⁸ An atrivimin iki ongarimin roghira itir gumaza-
miziba ko saghon itiba, a me gativagh men
ganam.

Eghti an nguazir otevíba, Yufretisin Fanemin
ikegh mangi nguazir kam bar an mangam.

⁹ Atrivir kamín apanir maba dipaba puvatizir dan-
ganimin iki a bagh teviba apiram.

An apaniba an damazimin nguazim
giregham.

¹⁰ Spenin kantrin atriviba ko arighatizibar atriv-
iba, me bizir aghuiba a daningam.

Egh uaghan, Seban kantri ko, Arabian kantrin
atriviba, me a bagh takisba inigh izam.

¹¹ Atriviba bar izi a bagh teviba apiram.

Eghti kantriba bar, dar gumazamiziba an ingangaribar amuam.

- 12 Guizbangira, an onganarazibagh amir gumazamizibar dimdiaba baragha men akurvasi. Gumazir onganarazibagh amua akurvaziba men puvatiziba, a uabi men akurvasi.
- 13 Gumazamizir onganarazibagh amua gavgaviba puvatiziba, a men apangkufi. Gumazir biziba puvatiziba a ua me isi.
- 14 Gumazamizir arazir kurabagh amiba, me gasighasigh me abinsi damuti, a men akuragh ua me iniam. An ifongiam bar men ekevezi, an arazir kabar me gami.
- 15 Atrivimin ikirimirim a ruaragham. Eghti Arabian kantrin gumaziba gol a daningam. Gumazamiziba a bagh God ko mikimti, God zurara deravira a damu an akurvagham.
- 16 Dagher aviriba Lebanonin kantrin otivi moghin, gumazamizibar azenibar otiv. Eghti gumazamiziba bar avirasemegh nguibabar iki, egh grazibar min danganiba bar dar iki.
- 17 Gumazamiziba, atrivir kamın ziam ginamangan kogham.

Dughiaba bar, aruem tighar maghin anangti,
gumazamiziba ziar ekiam atrivir kam
daningam.

Egh gumazamiziba an ziam fam.

God deragha atrivim gamir arazir kam bagh,
me uaghan kamaghira deragh uari damusi
Godin azangsiham.

¹⁸ E Israelian Ikiavira Itir Godin ziam fam.
A bar uabira arazarazir aghuir kabagh
amima da otifi.

¹⁹ E zurara an ziar aghuir kam fivira ikiam.
Bar guizbangira. An ziar Ekiam nguazir kam
bar a gizifagh.

²⁰ Kar Jesin otarim Devit,
an azangsihiba kamaghira tu.

Akinafarir namba 3

73

(Onger Akaba 73--89)

*Gumazir arazir kurabagh amiba, God mizazim
me gasam*

Asap ighiar kam osiri.

¹ God bar guizbangira Israelian dera.
Egha an damazimin zuezir gumazamiziba, a
bar men dera.

² Ki guizbangira arazir kuramin irasa bar gefi.
Nan suemning mati apighsighizi,
ki uan nighnizir gavgavim
ataghiraghasava ami.

- ³ Gumazir maba uari fa dagiar aviriba isi.
 Kamaghin amizi, ki gumazir kurar kabar biz-
 ibar gara,
 nan navim da bagha dikafi.
- ⁴ Men mikarziba mizaziba puvatizi me dera.
 Me gavgavigha mikarziba deraghvira ikia
 naviba fiki.
- ⁵ Me gumazir igharaziba osimtiziba ateri moghin,
 me osimtiziba aterir puvati.
 Gumazir igharaziba aterir osimtizir kaba
 bar me bativir puvati.
- ⁶ Kamaghin amizi, me uari fer arazir kam mati, me
 deragha uan mikarzipar kurti.
 Me pura gumazir igharazibav sogha me
 gasighasisi.
 Ezi arazir kam me avara, mati me koro-
 tiaba isa uan mikarziba ave.
- ⁷ Men nighniziba ko navibar aven,
 arazir kurar avirir me damuasa ifongeziba
 otivaghiri.
- ⁸ Me dibovir akabar gumazir igharazibav gia uari
 fa,
 arazir kurabar me damuasa nighnizibagh
 ami.
- ⁹ Me mizer otuaribar Godin uan Nguibamin itimin
 migei.
 Me uarira uan ziaba fe,
 gumazamiziba men gin mangasa me
 arazir kam bagha bar gavgafi.
- ¹⁰ Me kamaghin damuti,
 Godin gumazamiziba men akabagh ifuegh,

nighnizir gavgavim dar ikiam.

11 Gumazir kurar kaba ghaze, “E amir biziba God
dagh foghan kogham.

Godin Bar Pin Itim,

en arazir e amiba, a tam bativsi damuva
avegham.”

12 Gumazir kurar kabar arazim kamakin, men
dabirabim derazi, me bizir aviriba ikia,
egha ua inivira ikiasa.

13 Ki uabi bar deravira uan navir averiam geghu-
vima, a Godin damazimin zuezi,
ki arazir kuratabagh amizir puvati.

Nan arazir kam, a ti pura ghuz o?

14 O God, ni arueba ko dimagaribar mizaziba na
ganigavira iti.

Ezi osimtizir kaba, mizarazibar fofoziba na
ganidi.

15 Ki gumazir kurabav gei moghin, nin gumaza-
miziba akar otevitam me mikemeghti,
me okam nighnigham.

Ki kamaghin amizir puvati.

16 Ki mighigha osimtizir kabagh nighnigha,
dar mingaribagh foghfoghasa amuava
avenge.

17 O God, ki kamaghin amua ghua amiragha nin
Dipenimin aven ghu.

Ki nin Dipenimin aven ikia nan nighnizim
derazi,

ki bizir gumazir kuraba bativamibagh fo-
fosi.

- 18 Guizbangıra, tuavir me aruiba ni dagh ami da
bar apighsiki,
egha me gami me ira bar moghıra ikufi.
- 19 Me bar moghıra ikuvamin arazir kam, a bar
zuamıra me batogham.
Eghti me ovengamin arazir kam bar moghıra
men ikuvigham.
- 20 O Ekiam, me mati gumazim irebamın ganizi, an
amimzaraghan pura gifa.
A mızarazimın irebam gıñighnizima, a uam
an nighnizimın itir puvati.
- 21 Ki faragha bizir kabagh nighnigha nan navim
bar osemi.
Mati, ki bizir kurar mam amezi, nan navir
averiam puvıra na gami.
- 22 Nan nighnizim nan otevezi, ki deragha nın araz-
ibagh fozir puvati.
Ki asızir atiar nighniziba puvatizimın mın, nın
damazimın an arazibagh ami.
- 23 Bar guizbangıra, ki ni ko zurara iti,
ezi ni nan dafarimın suira.
- 24 Ni uan akar aghuimın, tuavir ki daruamibar
nan akakasi.
Ni gın na inigh mangiti, ki ni ko nın Nguibamın
ikiam.
- 25 O God, tina ua nın Nguibamın iki deragh nan
ganam?
Ni bar uabıra, ua gumaziba puvati.

Ki bar ni gifonge.

Ki nguazir kamın ua bizitam gifongezir pu-
vati.

26 Nan nighnizim ko nan mikarzim ua gavgaviba
puvatighti,
God, ni uabi gavgavim nan navir averiam
daning.

Ki ua gumazir igharazitamin ganan kogham.
Ni bar uabira ki nin ganam.

27 Bar guizbangira, gumazamizir akirim ragha ni
gasaraziba,
me bar moghira givagham.

Gumazir faragha nin gin ghua datirighin ni
ataghiziba,
ni me gasighasigham.

28 O God, ki nin boroghira itir arazir kam, a bar
dera.
Ekiam, ni Ikiavira Itir God, ni guizbangira nan
divazir gavgavim,
ezi ki nin aven modi.
Bizir ni amiba, ki bar adar gun
mikimam.

74

*Gumazim God ko migei,
eghti a Israelian akurvagham*

Asap onger akar kam osiri.

Me onger akar kam kamaghin a dibori, Maskil.

¹ O God, ni manmaghsua akirim ragha e gasara?

- E nin gumamaziziba, ni navim en ikuvigh en
atar kamaghira ikiam, o?
- ² Ni fomira ua bagha e ginaba, ni e ginighnigh.
Ni e givezegha givazi, e nin adarazira.
Ni faragha Saionin Mighsiamin ike,
egh ni ua mighsiar kam ginirigh.
- ³ En apaniba nin Dipenim ko an itir biziba bar
dagh asighasiki.
Ni dikavigh izi bizir me fomira asighasighizir
kabar ganigh.
- ⁴ Nin apaniba nin Dipenim inigha givagha,
paza bizibagh amua dia ghaze, me God
abiragha gifa.
Me nin biziba inigha, uan bizir men ababaniba
itiba isa
dar danganibagh ariki.
- ⁵ Me mati gumazim ruarimin temeba okava da
aghorogharighizi moghin,
me temer nin dipenimin ingariziba, bar ada
okava da aghore.
- ⁶ Temer me fomira digirir aghuibagh amiziba,
apaniba hamaba ko sobiabar dav sogha da
akari.
- ⁷ Nin Dipenir ni uabi aven itir kam,
me a gasighasigha, a gaborozi a isi.
Me danganir gumamaziziba iki ni ziam
famim bar a gasighasiki.
- ⁸ Me uan navir averiabar aven bar e abinigh
guizbangira e gasighasighasa nighnigha,
e God ko migeir dipenir en nguazimin itiba,
bar dagh aponge.
- ⁹ E gan fofoghamin arazarazitaba bar itir puvati.

Da bar moghira ghuegha gifa.
Ezi Godin akam inigha izir gumazitam uam e ko
itir puvati.

Osimtızir kam givamin dughiam, en tav bar a
gifożir puvati.

10 O God, dughiaba manmagh apaniba ni
dipovam?

Me nin ziam akar kurabar a mikimvira ikiam?
11 Ni manmaghsua en akurvaghan aghuagha,
agharimning girakirangin amadagha puram
en gari?

12 Bar guizbangira, O God, ni fomirama en
atrivimin ikia,
dughiar aviribar en akurvazi, e midorozibagh
amua uan apaniba abiri.

13 Ni uan gavgavimra ongarir ekiam tongiram
anebiki.
Egha maburan osirir ongarimin itibar da-
paniba abighizi da ariaghire.

14 Ni guar bar ekiamin dapanim abighizi,
ongarir miriamin itir gumazamiziba aneme.

15 Faneba ko daghuriba, ni dipaba dagh atizi da
ivemara uaghiri.

Ni faner ekiabagh ami da dati.

16 Ni angazangarim ko mitatemın ingari,
egha aruem ko iakinimın ingarizi aning pin
uan danganimningin iti.

17 Nguazim mangi tuivamin danganiba, ni dar
ababaniba arigha gifa.

74:13: Ua Me Ini 14:21 **74:14:** Jop 41:1; Onger Akaba 104:26;
Aisaia 27:1 **74:16:** Jenesis 1:14 **74:17:** Jenesis 8:22; Aposel
17:26

Azenibar aven, aruem ganamin dughiaba ko
 amozim izamin dughiaba, ni da arigha gifa.

18 Ikiavira Itir God, ni okinighnighan marki.

Nin apaniba gumazir onganibar min
 nighnigha ghaze,
 ni mati pura bizim egha ni dipova ni
 migei.

19 Nin gumazamiziba gavgaviba puvati.

Asizir atiam kuarazir muziarim misuegha
 anemezi moghin,
 apanir kaba bar moghira me agivan
 marki.

Kamaghin, ni me isi apanibar dafaribar arighan
 marki.

E nin gumazamiziba, apaniba mizazim e gasi.
 Ezi e nin azai, ni e ginighnigh kamaghira
 iki.

20 En nguazibar danganiba bar, gumazir kuraba
 dar moga ikia tintinimin midorozibagh
 ami.

Kamaghin amizi, ni e ko dikirizir akar kam, ni
 uam a ginighnigh.

21 Ni gumazir kuraba ateghti,

me gumazir igharaziba dikaragh bar me
 abinan marki.

Ni biziba otevezir gumazamizibar akurvaghti,
 me nin ziam fi.

22 O God, ni dikavigh izi pamten apanibav kim
 suam,

iarara osimtizim gami, ki puvati.

Egh gumazir akaba batogha dibovir akabar ni
 migeiba,

ni me ginighnigh bizitam damu.

²³ Nin apaniba tiariba akara akar kurabar ni migei.

Me akaba akara pamtem migiavira iti.

Kamaghin amizi, ni men arazir kurar me amir kabagh nighnighvira iki.

75

God gumazamizir kuraba abinigha, gumazamizir aghuibar akura

Asap onger akar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim a gumazamizibav kimiti, me tiarir kamın gin mangi ighiar kam bangam, “Gumazitam gasighasighan marki.”

¹ O God, e zurara ni minaba egha nin ziam fe.

E nin ziar ekiamın gun migia,
bizir igharagha garir ni amibagh eghari.

² God kamaghin migia ghaze,

“Ki kotiamın dughiar mam amisevegha givazima a iti.

Nan kotiam guizbangira zui.

Egha ifarir puvati.

³ Nguazir kam, mikimkizim a batoghti,

an itir gumazamiziba akongam.

Nguazimın mingarir apengan itim,

ki an suiraghti a iki gavgavigham.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ Ki gumazamizir akaba batogha pura uan ziaba

febav gia ghaze,

‘Ia uari fiva akaba batoghan marki.’

Ki gumamazizir kurabav gia ghaze,
 'Ia uarira uan gavgavibagh nighnigh uan zi-
 aba fan marki.

⁵ Ia uan gavgavibagh nighnigh da bagh ifaghatan
 marki.
 Egh pamten akabagh iti, dibovir akabar na
 mikiman marki.'"

⁶ Gumamazizibar araziba tuisighamin gumazi-
 tam, an
 aruem anadi naghin ko, aruem uaghiri
 naghin ko, not ko sautin amadaghan ikiva
 otoghan kogham.
 Puvatigham.

⁷ God uabira en araziba tuisisi.
 A gumamazizir maba fa, igharaziba abiri.

⁸ Ikiavira Itir Godin aningagharim kamaghin iti.
 A kavin mamın suira, ezi wainın igiar gav-
 gavir ekiam itim a gizifa.

An a ingezi gumamazizir kuraba anepa bar
 anegifa.
 Arazir kamra, gumamazizir kuraba Godin
 kotin otivigh, egh bar gevegham.

⁹ Ki uabi zurara Jekopin God bagh ighiaba
 bangivira iki an ziam fam.
 Egh an akabar gun mikimam.

¹⁰ Eghti God gumamazizir kurabar gavgaviba bar
 ada givagham.
 Egh an damazimin derazir gumamaziziba, a
 gavgavim ua me daningam.

76

God midorozim gamua uan apaniba abira

Asap onger akar kam osiri.

Onger akar kam kar Godin ziam fer onger akam.
Onger akar kamın faragha zuir gumazim, gumaz-
ibav gia ghaze, me gitabav sogh.

¹ Judan adarazi bar deravira God gifo.

Israelia an ziar ekiam fe.

² An Dipenim Jerusalemın nguibamın iti.

Egha Saionın Mighsiamın ikia kamaghira iti.

³ A danganir kamın uan apanibar afuziba ko,

oraba, ko midorozir sababa ko,

midorozir bizir igharaziba sara
apiraghariki.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ God, ni atrivibar ekiam egha ziar ekiam iti.

Nin ziam bar pin ikia, egha mighsiar ekiabar
ziar ekiabagh afira.

Ni mighsiabar uan apanibav sogha me
abiragha uamategha ize.

⁵ Ni men midorozir gumazir gavgavibav sogha
men bizir aghuiba bar ada ini.

Ezi midorozir gumazir kaba datirighin
ariaghirezi,

gumazir iki misogh ua men biziba ini-
amba puvati.

⁶ O Jekopin God, ni men atarigha givazi,

hoziaba ko gumazir hoziabagh apiaziba
ariaghiregha nguazim gireghav iti.

7 O God, ni men ataran bighangin, tinara nin damazimin tuivam?

Bar puvati.

Gumamaziziba bar puvira nin atiati.

8-9 Ni uan Nguibamin ikia gumamaziziba isa uan kotiam gati.

Ni dughiar kamin tugha kotiamin gun me migei.

Egha ni iza gumamazizir igharaz darazi paza me gamiba, ni men akurvasi.

Gumamaziziba bar atiatigha mikiman asa.

Me pura uan akabar kumigha iti.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

10 Gumaziba naviba men ikufi,
ezi bizir kam gumazir igharazibagh ami me nin ziam fe.

Gumazir midorozim gamua deragha ikiavira itiba,

me nin ziam fam.

11 Ikiavira Itir God a nin God,
ni a ko Akar Gavgavim akirigh,
egh guizbangira akar dikirizir kamin gin mangi.

Egh ifaran marki.

E Ikiavira Itir Godin atiatingam,
kamaghin, gumamaziziba bar a bagh bizir aghuiba inigh mangi.

12 An atrivir akaba batoziba abiri.
Egha nguazimin atrivibagh ami me bar an atiati.

77

Gumazim osimtizim itir dughiamin a God ko migei

Asap onger akar kam osiri.

An onger akar kamın faragha zuir gumazim Jedu-
tun ginighnigh a bagha onger akar kam osiri.

¹ Ki osemegha uabin akurvaghasa arava God ko
migei.

A na baraghasa ki pamten an dei.

² Osimtiziba na bativir dughiaba,
ki Ekiam buriava an dei.

Ki dimagaribar uan dafariba favira ikia a ko mığia,
navir amirizim inizir puvati.

³ Ki God ginighnigha nan navim arai.

Ki God ginighnigha nan navim bar na base-
mezi

damaziba nan siri.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ God na gamima ki dimagaribar akuir puvati.

Nan navim bar na basemezi ki mikiman asa.

⁵ Ki dughiar fomira ghueziba ko, azenir fomira
ghuezibagh nighnisi.

⁶ Ki dimagaribar uan onger akar kam ginighnisi.

Ki nighnigha ikia, egha uabira uabin
azangsisi:

⁷ “Ekiam zurara akirim ragh na gasam o?

Egh a ua na gifongeghan kogham o?

⁸ An apangkuvir arazim nan ikiavira iti, o puvati?

A na ko dikirizir akar kam na ko ikiavira iti, o puvati?

⁹ God en akurvaghasa ua nighnisi o puvati?

An en apangkuvir arazim, an adarim ti anepirighama?"

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

¹⁰ Ki nighnizir kam gamua nan navim na baseme.

Ezi ki ghaze,

"Godin Bar Pin Itim, datirighin nan akurvaghan aghua."

¹¹ O Ikiavira Itir God, ki digavir kuram gamir

araziba ko,

ingangarir ekiam ni faragha amiziba, ki uamategh dagh nighnigham.

¹² Ki guizbangira digavir kuram gamir araziba ko,

ingangarir ekiam ni faragha amiziba, ki uamategh dagh nighnigham.

¹³ O God, arazir ni amiba, da bar deragha guizbangira zue.

Ezi godin ifavaritamın gavgavim ni gafirazir puvati.

¹⁴ O God, nirara mirakelbagh amua,

uan gavgavir ekiam Kantrin Igharazibar Gumamaziziba bar men aka.

¹⁵ Nin gavgavimra ni uan gumamazizibar akuragha me ini.

Gumamazizir kaba, me Jekop ko Josepin ovavir boriba.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

- 16 O God, fomira dipaba nin gara nin atiati.
Ongarir konimin aven, mikimkiziba tintini-
bar otifi.
- 17 Ezi amozir ekiaba izaghirima,
onimariba danganiba bar dar taghtasi,
ezi arariba pamten dagarvasi.
- 18 Nin arariba aminir ekiamin tongin dagarvasi.
Ezi onimariba taghtagha bar nguazim gisisi,
ezi nguazim mozorogha sivaghsivasi.
- 19 Ni ongarir torimin arua zuima,
tuavir aruim, ongarir konimin iti.
Ezi nin diaritam tuavir kam in itima,
gumazitam an ganizir puvati.
- 20 Ni sipsipbar garir gumazimin min, gumamaziz-
ibar faragha ghua me inigha zui.
Egha ingangarim Moses ko Aron ganingizi,
aning men faragha ghua men gari.

78

Gumamaziziba God gamizi a bar me baseme

Asap nighnizir aghuim isi gumamazizibar
aningasa onger akar kam osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

- 1 Nan gumamaziziba, ki ian sure damuamin
migrigiaba ia deragh da baragh.
Nan akamin otivir migrigiaba, ia deragh
kuariba arigh da baragh.

- 2 Ki akar isin zuibar bizir mogomemin itibav kimam.
Eghaghanir kaba fomira ikegha iza datirighin otifi.
- 3 Akar kaba en inazir afeziaba fomira dav mikemegha gifa.
Ezi e bizir kaba baregha dagh fo.
- 4 E akar kaba uan boribar ghuangsighan kogham.
Borir igiar datirighin otivamiba, e kamagh me geghanam,
Ikiavira Itir God, a gavgavir ekiam iti.
A ingangarir ekiabagh amua, mirakelin arazarazir aviribagh ami.
- 5 God Akar Gavgaviba isa Israelian gumazamiz-ibagh aningi.
Jekopin ovavir boriba akar kabar gin mangasa, a da isa me ganingi.
A fomira en inazir afeziaba kamaghin me mikeme,
“Ia bar deraghvira nan Akar Gavgavibar uan boribar sure damu.”
- 6 Eghti men borir gin otivamiba uaghan dagh fogh, egh me uaghan uan boribagh eghanam.
- 7 Me kamaghin damuva, nighnizir gavgavim Godin iki,
egh bizir an amiziba gin amangan kogham.
Me bar an Akar Gavgavibar gin mangam.
- 8 Me uan inazir afeziabar arazibar gin mangan marki.
Men inazir afeziaba orazir puvatigha Godin akam batoke.
Egha nighnizir gavgavim an itir puvatigha,
an akaba zurara dar gin zuir puvati.

- 9 Fomira Efraimin adarazi piba ko bariba inigha
misoghasa zuima,
midorozim otozi me are.
- 10 Me Godin Akar Dikirizir Gavgavim batuegha, an
akamin gin zuir puvati.
God men apangkuvighavira iti.
- 11 A men damazibar amizir mirakelba ko,
bizir an amiziba, me da gin amada.
- 12 God en inazir afeziabar damazibar Isipin
kantrin aven,
a Soanin nguibamin mirakelbagh ami.
- 13 God ongarim abighizi ongarim vong ko vongin
tughav itima,
a Israelian akua an torimra ghua vongin oto.
- 14 An aruebar ghuariamın tongin ikia men
faragha zui.
Egha dimagaribar avimin angazangarimin
aven ikia men faragha zui.
- 15 A gumazamiziba puvatizir danganimın dagiaba
abizi, dipar nguazimin aven mar itiba otifi.
Egha dipam uan gumazamizibagh anidima
me da api.
- 16 A dipabagh amizi, da dagiamın azenan otiva,
fanemin min ivemara ghuaghiri.
- 17 A kamaghın amima, me gumazamiziba pu-
vatizir danganimın ikia,
akaba batoghavira ikia, Godin Bar Pin Itimin
damazimin arazir kurabagh amuavira iti.
- 18 Me God isi ingangarim datigh an gan foghasa,

78:12: Ua Me Ini 7:8--12:32 **78:13:** Ua Me Ini 14:21-22 **78:14:**
Ua Me Ini 13:21-22 **78:15:** Ua Me Ini 17:1-7; Diboboniba 20:2-13
78:18: Ua Me Ini 16:2-15; Diboboniba 11:4-23; 11:31-35

- egha dagher me bar ifongezir kam bagha bar
puvira an diava arai.
- 19 Me God dipova ghaze,
“Gumazamiziba puvatizir danganir kam, God
ti dagher aviriba e daningam, o?”
- 20 A guizbangira faragha dagiam misoghezi dipam
azenan otogha afora uaghiri.
Ezi a datirighin bret ko asizim e daningam, o?”
- 21 Ikiavira Itir God kamaghin me baregha an
adarim bar ekevezi,
an avim Jekopin adarazi bagha anemadazi a
izaghiri.
- 22 Me kamaghin nighnizi puvati:
A uan gavgavimin men akuraghti me deragh
ikiam.
Egha me nighnizir gavgavim an itir pu-
vati.
- 23 An nighnizim men ikiavira itima,
a pin overiam mikemezi a kuiaghiri.
- 24 Egha a uan Nguibamin manan daghem isa gu-
mazamizibagh anidi.
Gumazamiziba damasa, a me bagh manan
daghem* anemadazi a iri.
- 25 Enselba apir dagheba, God dar aviriba isa me
ganingizi,
me da amegha bar izefe.
- 26 God uan gavgavimin, aruem anadi naghin ko
sautin amadaghan izir aminim amadazi
a ivai.
- 27 A nguazir minemniaba ko, ongarir gigimin min,
kuarazir aviriba amangizi da izaghiri.

78:24: Jon 6:31 * **78:24:** Mana, a dagher manmagh garim. Ni foghsi, Ua Me Ini 16:31in an gan.

- 28 God kuarazir kaba amangizi da danganir me itimin,
bar men purirpenibar m̄iriabara iri.
- 29 Dagher gumazamizir kaba iniasa ifongeziba,
God da me ganingi.
Ezi me da apa ghua bar izefe.
- 30-31 Me apima dagheba men akatoribar ikiavira itima,
God men atara
Israelian gumazir igiar gavgavibav
soghezi me ariaghire.
- 32 God bizir kabagh ami, ezi me arazir kurabagh amua ghuavira iti.
A mirakelbagh ami, ezi me nighnizir gav-gavim an itir puvati.
- 33 A mati gumazim uan akamin aminim giverazi an otogha ghua pura givazi moghin,
A bar zuamira me gasighasighizi me ariaghire.
- 34 God men maraziv soghezi me ariaghirezi,
men marazi guizbangira navibagh iragha ua God bagha ize.
- 35 Me ua n̄irigha ghaze,
e Godin Bar Pin Itimin aven moga egha der-
agha iti.
Ezi a en akuragha uam e ini.
- 36 Migirigiar me amir kaba, da bar guizbangira puvati,
me a gifarava a migei.
- 37 Me an akabar gin zuir puvati,

78:35: Ua Me Ini 15:13; Godin Araziba 7:8; Aisaia 41:14; 63:9

78:37: Aposel 8:21

- egha a me ko Dikirizir Akar Gavgavim abiki.
 38 Ezi a men apangkuvighavira ikia,
 men arazir kuraba gin amadagha,
 me gasighasizir puvati.
 A dughiar aviribar uan adarim aminivagha
 men akazir puvati.
 39 An nighnizim, me gumazibara,
 men ikirimirim dughiar ruarimin itir puvati.
 Men ikirimirim mati,
 aminim dughiar bar otevimra varagha
 ghugha gifa.

 40 Me gumazamiziba puvatizir danganimin,
 dughiar aviribar an akam batosi.
 Me dughiar aviribar a gami an navim
 oseme.
 41 Me zurara Godin gavgavim gifofoghasa, a gav-
 gavis ti o puvati?
 Egha arazir kabagh amua,
 Israelian Godin Bar Zuezim gamizi,
 an navim bar osemegha men atari.
 42 God men akuragha men apanibar dafariba da
 ua me inizir gavgavir kam,
 me a ginighnizir puvati.
 43 A mirakelin arazir kaba,
 Isipin kantrin aven, Soanin nguibamin dagh
 ami da otifi.
 44 A Isipian fanebagh amizi ghuzim dar otozi,
 gumazamiziba damamin dipaba puvati.
 45 A berezir aviriba ko, mitivir aviriba me bagha
 da amangizi,

bereziba me givima, m̄tiviba men azenibagh
asighasiki.

46 An apiziba ko, odeziba amangizi,
da iza men azenibar aghuir dagheba ko zu-
ravariba bar ada ame.

47 An amozir ofizir dagiabar m̄n gariba amangizi,
da men wain̄n ikarizibagh ira bar dagh
asighasiki.

An ais gamizi
a men figh̄n temebagh ira bar dagh
asighasiki.

48 An aisin amozir ofizir ekiaba amangizi da iza,
men bulmakaubagh asighasiki.

An onimaribagh amizi,
da asizir igharazibagh asighasiki.

49 An adarir bar ekiam men ikia men
aningaghegha,
bar moghira me gasighasighasa enselin
aviriba amangi.

Ezi me iza me gasighasigha
osimt̄zir bar ekiam me gan̄ngi.

50 A men atara me ataghizi me itir puvat̄.
An arimariar ekiam me gan̄ngizi me aria bar
ariaghire.

51 Isipian adarazir otarir ivariaba, a vaghvagha
bar me misoghezi me ariaghire.

52 A sipsipbagh eghuvir gumazim̄n m̄n,
uan gumazamizibar faragha ghua, men akua
gumazamiziba puvat̄zir danganim̄n ghu.

- 53 A me ko zuima me atiatir puvatigha deraghavira ghuava otifi.
Ezi men apaniba, ongarim bar moghira me avara.
- 54 A me inigha ghua uan nguazir a ua bagha in-abazimra me ati.
Nguazir mighsiar kam, a uan gavgavim in a ini.
- 55 Israelia izezi, a ikizir igharazibar gumazamiz-iba batuegha, nguazir kaba abigha da isa Israelian anababagh aningi.
Ezi me pura, men dipeniba inigha der-agma dagh apiaghav iti.
- 56 Me God in gavgavim gifofoghasa, a gavgavis, ti puvati?
Egha me God in Bar Pin Itim in akaba batogha ghaze, a gavgaviba puvati.
Egha an Akar Gavgavibar gin zuir puvati.
- 57 Men inazir afeziaba faragha amizi moghin, me an akaba batogha nighnizir gavgavim dar itir puvati.
Me mati barir pim ikirazi, gumazim asi bariba ikizirigha zui.
- 58 Me mighsiabar ghua asebar ofa gamir dakoz-ibar ingarizi, God puvira men atari.
Me marvir guabar ingarizi, God in navim me bagha bar ikufi.
- 59 God bizir kabar gara adarir ekiam ikia, egha bar Israelian aghua.
- 60 A Dipenir Silon nguibam in itim in ikia, e ko iti.

78:53: Ua Me Ini 14:26-28 **78:54:** Ua Me Ini 15:17; Josua 3:14-17 **78:55:** Josua 11:16-23 **78:56:** Gumazir Dapaniba 2:11-15 **78:60:** Josua 18:1; Jeremaia 7:12-14; 26:6

- A datirighin Purirpenir kam ataki.
- 61 An apanibar amangatizi me an Akar Dikirizir
Gavgavim itir Boksiam inigha ghu.
Boksiar kamın me an gavgavir ekiam ko, an
guamın angazangarir ekiamın gari.
- 62 A uan gumazamizibar atara,
me ataghizi men apaniba me misoghezi me
ariaghire.
- 63 Men otarir igiaba midorozimın aven bar
ariaghirezima,
men amizir igiaba ikiamin gumaziba puvati.
- 64 Apaniba men ofa gamir gumazibav sozi me
ariaghırıma,
men amuiba men apanguva men azian
iburaghburaki.
- 65 Ekiam akuavia osegha,
mati gumazir igiam wainın dipam amegha
gavgavigha tintinibar dia migei.
- 66 A uan apanibav sogha me abinigha men
agintighizi me ghuegha,
aghumsızir dafam isa kamaghıra iti.
- 67 A Josepin adarazir ovavir boribar aghua.
A Efraimın anabamın adarazi amisevezir pu-
vati.
- 68 A Saionın Mighsıar a ifongegha uabi itim ko
Judan anabam,
a ua bagha a ginaba.
- 69 A Saionın Mighsıar kamın uan Dipenimın in-
garizi,
a gavgavigha overiamın mın pın iti.
- A mati nguazir a ingarizir kamın mın anetizi,

a gavgavigha ikia mamaghira iti.

⁷⁰ Godin ingangarir gumazim Devit, uan sipsipbar gara itima,
God a inigha uan gumazamizibar ganasa anemisefe.

⁷¹ A sipsipbar garir ingangarim an anogoregha, Israelian atrivimin ikiasa anemisefe.
A Godin gumazamiziba me geghuv deragh men ganam.

⁷² Devit uan navir aghuimin gin ghua deragha men gari.
Egha uan fofozir aghuimin men faragha ghua bizibagh ami.

79

Israelia uarir akurvaghasa God ko migei

Asap onger akar kam osiri.

¹ O God, Kantrin Igharazibar Gumazamiziba nin nguazimin ize.
Egha Dipenir ni ua bagha inabagha itim gamizi, a bar moghira nin damazimin mizegha ikufi.

Egha me Jerusalem bar a gasighasiki.

² Me nin gumazamizibav soghezi me ariaghirezi,
me nin ingangarir gumazir kabar kuaba isa kuaraziba ko asizir atiabar daghebar min dagh aningizi, da da ame.

³ Me nin gumazamizibav soghezi me ariaghirezi,
men ghuziba dipamin min Jerusalem in guibar averiam bar a gimiri.

78:70: 1 Samuel 16:11-12; 2 Samuel 7:8; 1 Eghaghaniba 17:7

78:72: 1 Atriviba 9:4 **79:1:** 2 Atriviba 25:8-10; 2 Eghaghaniba 36:17-19; Jeremaia 52:12-14

- Ezi gumazir men kuabar suigh me moz-
 ibar arighamitam ua itir puvati.
- ⁴ Gumamazir en boroghira itiba e dipova, en
 ingaravaka,
 akar kurabar e migei.
- ⁵ O Ikiavira Itir God, ni en ataravira iti o?
 Ni dughiar ruarimin en atar iki kamaghira
 ikiam o?
 Ni navim en ikuvigh, nin aningagharim
 avimin min isi kamaghira ikiam o?
- ⁶ Ni kantrin ni gifozir puvatigha ni ko migeir pu-
 vatiziba,
 ni men atarti deragham.
- ⁷ Me kamaghin amua, Jekopin ovavir boriba bar
 me misuagharigha,
 men nguazim bar a gasighasiki.
- ⁸ Ni en inazir afeziaba amizir arazir kurabagh
 nighnighiva, paziva e damuan marki.
 En nighnizir gavgaviba datirighin bar
 iraghuegha gifa.
 Kamaghin, ni zuamira en apangkufigh.
- ⁹ O God, ni Godin En Akurvazim.
 Ni uan ziar ekiam bagh nighnigh en akuragh
 uam e inigh,
 en arazir kuraba gin amadagh.
- ¹⁰ O God, Kantrin Igharazibar Gumamaziziba
 manmaghsu kamagh e mikimam,
 “Ian God mana?”
 Ni uan gumamazizibar ghuziba ikarvagh,

79:5: Onger Akaba 85:5; Esekiel 38:19 **79:8:** Onger Akaba
 106:6; Aisaia 64:9 **79:9:** 2 Eghaghaniba 14:11; Onger Akaba
 25:11; 31:3

Kantrin Igharazibar Gumamaziba mizazim
me gasiti e ganika.

11 Ni kalabusin itir gumamazibar ararem
baragh.

Ni uan gavgavir ekiamin, gumazir apaniba
misueghti aremeghasava amiba,
uam men akuragh.

12 O Ekiam, apanir kaba akar kurabar ni mikeme.
Kamaghin, ni men arazir kurar kaba ikaragh
bar moghira me agifa.

13 Nin gumamazir nin sipsipbar min itiba,
zurazurara ni minamam.

En ovavir borir gin otivamiba,
me uaghan nin ziam fi kamaghira ikiam.

80

Israelia ua tugh gavgavighasa, God ko migei

Asap onger akar kam osiri.

Gumazir ighiabar faragha zuim, a gumamazibav kimti, me tiarir kamın gin mangi ighiar kam damuam, “Akar Dikirizir Gavgavimin akimarir aghuim.”

1 O Israelia geghuvir gumazim, ni deravira e barakigh.

Ni sipsipbar min Josepin ovavir boribagh eghuva, deragha men gari.

Ni uan atrivir dabirabim gaperaghav ikia, enselin bar gavgavibar pin iti.

Ni uan angazangarim e gisiragh.

2 Ni Efraim ko, Benjamin ko, Manase, men anababar ovavir boriba, ni uabi men akagh.

Ni uan gavgavim akagh izi en akuragh.

³ O God, ni uamategh e inigh iziti
e ua dikavigh tuivigh, fomira ikezi moghin ua
ikiam.

Ni uan angazangarim e gisiragh,
en apangkuvigh en akuraghti,
e ovengan kogham.

⁴ O God, ni Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim.
Ni dughiar bar ruarimin uan gumamazizibar
atara,
me ni ko migeir migirigiaba ni da barazir
puvati.

⁵ Ni e gamizi, e bretin min uan temeriba apava,
kavin temerir izivirizim, dipamin min uarir
guri.

⁶ Ni gumazir en boroghin itibar arirazi, me iza en
nguazim iniasa uariv sosi.
En apaniba e dipovava en ingaravati.

⁷ O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ni ua-
mategh e inigh iziti,
e ua dikavigh tuivigh, fomira ikezi moghin ua
ikiam.

Ni uan angazangarim e gisiragh,
en apangkuvigh en akuraghti e ovengan
kogham.

⁸ Ni uan gumamaziziba wainin ikarizimin min
Isipin me asigha me inigha ize.
Ni Kantrin Igharazibar Gumamaziziba bat-
uegha,

- men nguazibar uan gumazamiziba,
wainin ikarizimin min me arke.
- ⁹ Ni wainin ikarizir kam bagha nguazim azenegha
anekara.
Ezi an aghua an biba bar nguazim giraghuzi,
an aghua ghua bar uabi aroke.
- ¹⁰ Wainin ikarizir kam aghua, ekiva an dughuazim
mighsiaba bar ada aghuazi,
an aghariba sidan temer ekiaba bar ada
avara.
- ¹¹ An aghariba aghua ghua Mediterenianin On-
garir Ekiamin tughu,
iza Yufretisin Fanemin tu.
- ¹² Ni datirighin manmaghsua wainin azenim
avinizir divazim bar anekaraghariki?
Gumazamiziba datirighin tuavimin daru, an
oviziba okimam.
- ¹³ Dar atiaba a dikabinti,
asizir atiaba anemam.
- ¹⁴ O Godin Gavgaviba Bar Itim, ni uam e
ginighnigh,
uan Nguibamin pin iki vanginan wainin
ikarizir kam deraghvira an gan.
- ¹⁵ Ni uabi uan agharir guvimin wainin ikarizir
kam akara.
Ni wainin biar igiam akarazi an aghua gav-
gavigha gifa.
- ¹⁶ En apaniba anetugha a isa avim mikinigha gifa.
Ni uaghan me atugh me gasighasighti der-
agham.
- ¹⁷ Nin gumazamizir ni ua bagha inabaziba,
ni me gamizi me ekevegaha bar gavgafi.

Ni men akuragh deragh men gan.

¹⁸ Ni kamagh damighti e uam akirim ragh ni gasan kogham.

Ni en akuraghti e angamira deravira iki nin ziam fam.

¹⁹ O God, ni Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim, ni uamategh e inigh iziti, e ua dikavigh tuivigh fomira ikezi moghin ua ikiam.

Ni en boroghin ikiti, nin angazangarim e gisiraghti, ni deragh e damu.

Egh en apangkuvigh en akuraghti e ovengan kogham.

81

Dughiar ekiabar ighiaba

Asap ighiar kam osiri.

Gumazir ighiar kamın faragha zuim, gumazibav kemeghti me Gatın nguibamın gitabav sogham.

¹ Godin e geghuva deragha en garim, e a bagh pamtem dimiva bar akuegham.

E, ighiaba bangi Jekopin Godin ziam fam.

² Ia faragh gitaba ko ukulelebagh ikararangiva, tambarinbav soghti dar arareba deravirama otiv.

³ En isar ekiam otivamin dughiamin, iakinir igiam otoghti ia sighbagh ivi.

Egh iakinim izi pazaghar torimin tughti, ia ua sighbagh ivi.

⁴ Arazir God ifongezir kam, a Israelia e ganingi.

Kar bizir Jekopin God damuasa e
mikemeziba.

⁵ God Isipia ko misozir dughiam an akar kam, e
Josepin ovavir boriba an e ganingi.

Ki akar otevir kam baragha fozir puvati tina a
migei.

⁶ Ki orazi a kamaghin migia ghaze,
“Ian dipizibar itir osimtiziba, ki bar da adeg
gifa.

Mitarir osimtizir ia ateriba,
ki da isa nguazim dafegha gifa.

⁷ Ia osimtizir bar ekiam ikia nan deir dughiamin,
ki ian akura.

Ki overiamin pin, arariba dagarvazir naghin uan
mogomer danganimin ikia,
ian dimdiam baregna a ikara.

Ki Meriban mozir pam in ikia,
ian nighnizir gavgavim gifofoghasa
arazarazir mabagh ami.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁸ “Nan gumazamiziba, ki Akar Gavgavim ia mikim
ia akirasa.

O Israelia, ia deraghvira nan akam baragh.

⁹ Ia marvir guabar ziaba fan marki.

Ia kantrin igharazibar asebar ziaba fan
marki.

- 10 Kî Ikiavîra Itir God, ian God.
 Kî Isipîn ia inigha azenan ize.
 Ia nighnizir gavgavim na ikîti, kî bar deravîra ia damuam.
 Mati kuarazir nguzim akam akarigha itima,
 an amebam biziba atera iza an akam mikiri.
- 11 “Nan gumazamiziba, me nan akaba baraghan aghua.
 Bar guizbangîra, Israelia uari abinigha nan apengan itir puvati.
- 12 Kamaghîn, kî me ataghizî me uan navibar kumigha uari uan arazir kurabar gîn ghua,
 uan ifongiabar bizibagh ami.
- 13 Kî kamagsua, nan gumazamiziba Israelia nan akaba baragh
 nan arazibar gîn mangam.
- 14 “Me kamaghîn damutî, kî zuamîra uan gavgavir ekiamîn men apanibav suegham.
 Kî men apaniba bar me abinigham.
- 15 Nan aghuazir gumazamiziba, me atiatir ekiam sara na bagha izi.
 Eghtî kî men apanimîn ikî mamaghîra ikiam.
- 16 Eghtî ia, kî dagher bar aghuiba ko,
 ruarimîn itir haniba ia daningti, ia damî bar izevegham.”

82

God an atrivir ekiam
 Asap ighiar kam osiri.

1 Dughiar mamın aseba Godın Nguibamın uari
 akuvazi,
 God uan dabirabir danganim gaperagha
 men faragha ghua, akam me gasa kam-
 aghın me migei.

2 A ghaze,
 “Ia paza kotiaba tuisigha,
 gumazir arazir kurabagh amiba bar me gi-
 fonge.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

3 Ia deragh gumazamizir uarira uarir akurvaghan
 koghamiba ko, borir afeziaba ariaghirez-
 ibar akurvagh.
 Ia gumazamizir osımtıziba ateriba ko, on-
 ganarazibagh amir gumazamiziba, deragh
 me damu.

4 Gumazamizir gavgaviba puvatıziba ko, onga-
 narazibagh amiba,
 ia gumazir kurabar dafariba da ua me inigh.

5 “Me nıghnızir aghuitam men itir puvatızı, me
 bizitam gıfızir puvatı.
 Me mıtatemın nguazir kam garua,
 arazir aghuitam gumazamizibar akur-
 vaghanasa a gamir puvatı.

6 “Kı Godın Bar Pın İtim kamaghın mıgıa ghaze,
 Ia aser muzıarır kaba, ia bar nan borıba.

7 Ia gumaziba ariaghiri moghin uaghan
arimighiregham.
Ia atrivir igharaziba iri moghin uaghan
iregham.”

8 O God, ni dikavigh izi nguazimin gumazamiziba
bar me gativagh men araziba tuisigh.
Nguazimin itir gumazamiziba bar nin gu-
mazamiziba.

83

*God Israelian apaniba bar me agivasa, gumazim
God ko migei*

Godin ziam fer ighiam, Asap an osiri.

1 O God, ni akam dukuagh pura ganan marki.
Ni pura uabin asugh nimira ikian marki.

2 Ni gan, nin apaniba me midoroziba fori da otifi.
Ezi gumazir nin aghuaziba nin akaba batosi.

3 Me nin gumazamiziba paza me damuasa
muegha me bagha gara iti.
Gumazamizir nin apengan iti ni eghuvir
kaba,
gumazir kurar kaba me gasighasighasa.

4 Me ghaze,
“Ia izi e Israelin kantri bar a gasighasighti,
a ziaba puvatighti, me uam a ginighnighan
kogham.”

5 Kantrin kaba Israel abinasa uari akuvagha,
nighnizir vamiram amigha akam misoke.

6-7 Ikizir kabanang: Idomia, Ismaelia, Moapia,
Hakria, ko

Gebalia, Amonia, Amalekia, Filistia, ko Tairin
nguibamin gumazamiziba.

⁸ Asirian kantri uaghan men aven ghugha Moapia
ko, Amonian akura.

Me Lotin ovavir borir bar gavgaviba.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁹ O God, ni faragha Midiania gamizi moghin ni me
damigh.

Ni kamaghira Kisonin Fanemin Sisera ko,
Jabin aning gasighasiki.

¹⁰ Ni dughiar kamın Endorin nguibamin aning
gasighasighizi,

aningin kuamning ikia kuri.

¹¹ Ni faragha Orep ko, Sep gamizi moghin,

ni men midorozir gumazir dapanibar amigh.

Men gumazir dapaniba, ni faragha

Seba ko, Salmuna gamizi moghin me

damigh.

¹² Gumazir kaba bar ghaze,

“E Godin nguazir bar aghuir kam inigh an
afeziam ikegham.”

¹³ O God, ni uan aminir gavgavimin me giveraghti,
me minezibar min mighi tintinibar mangegh
givagham.

Ni me giveraghti, mati aminim raizin misevibagh
iverazi,

da migha ghuezi moghin, me mighi mangegh.

- 14 Avim ruariba ko miḡhsiabar isia akara zui moghin,
ni men agintighti me aregh.
- 15 Kamaghira, ni amozir ekiam amadaghti a izi
men agiraghti me aregh.
Ni aminir ekiam amadaghti, a iziti me atiating.
- 16 O Ikiavira Itir God,
Ni me damighti me okam niḡhniḡh bar aghum-
sigh,
ni baghvira ikiam.
- 17 Nan ifongiam, ni me abiraghti me bar ati-
atingiḡh aghumsigh kamaghira iki.
Ni aghumsizim me danigh, me misueghti me
arimiḡhiregh.
- 18 Ni kamagh damighti me guizbangira ganigh
fogh suam,
“Ni bar uabira nin ziam, Ikiavira Itir God.
Nirara Godin Bar Pin Itim,
egha nguazir oteviba bar dagh ativagha dar
gari.”

84

Gumazim Godin Dipenim bar a gifonge

Kar Koran adarazir onger akam.

Gumazir onger akar kamın faragha zuim gumaz-
ibav kemezi, me Getin nguibamın ingarizir gita
inigha a gikararai.

- 1 O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim.
Nin dipenim a bar moghira dera.

² Nan navir averiamin, ki nin dipenimin, dugh-
abar zurara gumaziba uari akuvi naghin
aven ikiasa.

Nan ifongiam kamakin, ki bar nin Dipenim
gifonge.

Ni Godin angamira itim.

Ki uan mikarzim ko nighnizim sara, ni bagh
bar akuegh, ighiabar amuam.

³ O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim.

Ni nan God ko nan atrivim.

Kuarazir muziariba nin ofa gamir dakozimin
boroghira uari bagha mikonibar ingara,
ota uan nguzibar gari.

⁴ Nin Dipenimin aven itir darasi,

men naviba deragha bar akonge,

me zurara nin ziam fava ighiaba bati.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁵ Gumazamizir nin gavgavim iniasava amiba,

ni bagha Saionin Mighsiamin mangasa
ifongeziba,

me bar akongegh.

⁶ Me dipar atuir dipaba puvatizibar zui.

Danganir kamın ziam Temeriba Itir Danganir
Zarim.

Me mozir dipaba danganir kamın dagh amizi da
otifi.

Mizarazibar amoziba izima mozir dipar kaba
izefi.

7 Me tuavimîn ghua nîn gavgavim isa ghuavîra
 ikia gavgafi.
 Me mangî Saionîn Mighsiamin otivigh Godîn
 ganti a ikiam.
 Godîn kam, a godba bar dar pîn iti.

8 O Ikiavîra Itir Godîn Gavgaviba Bar Itim,
 nî Jekopîn God.
 Nî nan azangsîzim barakigh.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

9 O God, nî en atrivimîn gan deragh a damu.
 A uabi oramîn mîn e moga deravîra e geghufi.
 Nî uabi ua bagha a ginabazi, an atrivimîn iti.
 Nî deravîram a damu.

10 Kî aruer vamîran nîn dipenimîn gumaziba uari
 akuvi naghîn iti, a bar dera.
 Aruer kam, a 1,000plan aruer kî nguibar
 igharazimîn itibagh afira.
 Kî uan Godîn Dipenimîn tiar akamîn tughîv ikiasa
 bar akonge.
 Kî gumazir kurabar dipenibar ikian aghua.

11 Ikiavîra Itir Godîn Gavgavim, an aruemîn mîn
 tuavim en akakagha, oramîn mîn e modi.
 A en apanguva egha ziar ekiam e ganîdi.
 A gumazir an damazimîn deraziba,
 a uan bizir aghuiba men anogorozir puvati.

84:7: Onger Akaba 42:2; Aisaia 40:31; 2 Korin 3:18 **84:10:**
 1 Eghaghaniba 23:5; Onger Akaba 27:4 **84:11:** Onger Akaba
 34:10; 85:9; Aisaia 60:19-20; Malakai 4:2

- 12 O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim,
gumazamizir nighnizir gavgavim nin itiba,
me zurara bar akuegham.

85

*Gumazim God, an adarazigh eghuvasa a me
bagha God ko migei*

Kar Koran anabam, men ighiam.

A gumazir onger akabar faragha zuim
ginighnigha an osiri.

- 1 O Ikiavira Itir God, ni deragha uan nguazim
gamigha,

Jekopin ovavir boriba ua men inizi me der-
agha,

faragha ikezi moghin iti.

- 2 Ni uan gumazamizibar arazir kurar me amiziba,
ni da gin amada.

Ni men arazir kuraba batoghezi da ua itir
puvati.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

- 3 Ni faragha men atara men aningazi.

Ni arazir kam, datirighin uam a gamir puvati.

- 4 O God, ni en Akurvazir Gumazim.

E nin azangsis, ni en ataran marki,
ni uam e inigh ua bagh izi.

- 5 Manmaghin ami, ni en atar kamaghira ikiti,
nin adarim givaghan kogham o?

- 6 Ni ua ikirimirir e itir kam damighti a igiamin
otogh,

gavgavim e daningti e tuivigh gavgavigham.

Eghti e nin gumamaziziba, ni bagh bar akuegh nin ziam fam.

⁷ O Ikiavira Itir God, ni zurara bar en apanguvir arazir kam en akagh, en akuragh uam e inighti e deragh ikiam.

⁸ Ki uan kuarim atigh Ikiavira Itir Godin Gavgavim Itim, an akam baragham.

E an gumamaziziba arazir kurar e amibar gin mangan kogh, uan navir averiabar aven a baghvira ikiti,

a mikimti e navir amirizim ikiam.

⁹ Bar guizbangira, an akurvazim, an gumamazizir an ziam fava an atiatia an apengan itiba, bar men boroghira iti.

An angazangarim e gisiragha en akura,

a uabi e ko en nguazir kam in iki mamaghira ikiam.

¹⁰ Dughiar kam in, gumamaziziba uarir apanguvigh, guizin arazir aghuibar zurara uarir amuam.

Me Godin damazim in deragh iki, navir amirizim in iki, deragh uari ko dapiagh ikiam.

¹¹ Gumamaziziba nguazim in iki, bar guizbangira Ikiavira Itir Godin gin mangi

nighnizir gavgavim an ikivira ikiam,

eghti Godin uan Nguibam in Itim me damighti me an damazim in zuegham.

¹² Guizbangira, Ikiavira Itir God en akuragh bizir aghuiba isi e daningam.

Eghti nguazir en azeniba itiba, dagher bar aviriba dar aghungam.

13 Ikiavira Itir God, gumazamizibar amighti, me arazir an damazimin derazimin gin mangam.

Eghti arazir kamra, God ua izamin tuavim atigham.

86

Gumazim God ko mikimti God an akurvagham

Devit God ko migeir migirigiba osiri.

1 O Ikiavira Itir God, ki uavira uabin akurvaghamin gavgaviba puvati.

Kamaghin, ni na baragh.

2 Ki nin ingangarir gumazim, ki nighnizir gavgavim nin ikia, nin gin zui.

Kamaghin amizi, ni ua nan akuragh na inighti, ki ovengan kogham.

3 O Ekiam, Ki dimagariba ko aruebar nin dei, kamaghin, ni nan apangkufigh.

4 Ekiam, ki nin ingangarir gumazim.

Ki uan navir averiamin aven ni baghavira iti. Kamaghin, ni na damighti nan navim bar akongegh.

5 O Ekiam, ni bar dera, egha gumazibar arazir kuraba gin amadi.

Egha ni ko migeir gumazamiziba, ni apanguvir ekiam men ikia, men azangsiziba barasi.

- 6 O Ikiavira Itir God, ni nan azangszim deragh a baregh
nan akuragh.
- 7 Ki fo, ni na baregh nan akurvaghham.
Kamaghin, ki osimtizim itir dughiam, ki uabin akurvaghasa nin dei.
- 8 O Ekiam, ni iti moghin ua godin tam itir puvati.
Tav ni ingari moghin ingari puvati.
- 9 O Ekiam, ikizibar gumazamizir ni ingariziba bar izi,
nin ziar ekiam bagh teviba apirigh, nin ziam fam.
- 10 Ni bar uabira mirakelin bar aghuibagh ami,
Ni uabira God.
- 11 Ikiavira Itir God, arazir ki gin mangasa ni ifongeziba,
ni deravira dar nan sure damigh.
Eghti ki darara nighnigh,
zurara dar gin mangi nin ziam fam.
- 12 O Ekiam, nan God, ki uan navimin aven ni minabiva,
nin ziar ekiam zurarama a fasa.
- 13 Ni zurara bar nan apangkufi.
Kamaghin, ni ua na inizi, ki Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin ghuzir puvati.
- 14 O God, akaba batozir gumazir maba datirighin iza na ko misoghasa.

86:7: Onger Akaba 17:6; 50:15; 77:2 **86:8:** Godin Araziba 3:24; 2 Samuel 7:22; Jeremaia 10:6 **86:9:** Onger Akaba 66:4; Aisaia 66:23; Akar Mogomem 15:4 **86:10:** Onger Akaba 72:18; Aisaia 44:6-8; Mak 12:29 **86:11:** Onger Akaba 25:5; Jeremaia 32:39

Gumazir kurar kaba nin akabar gin zuir pu-
vatigha,
uari akuvagha na misueghti ki
aremeghasa.

15 O Ekiam, apangkuvir arazim ko, akurvazir
arazim bar ni gizivazi ni zuamirama atarir
puvati.

Ni bar en apangkuvigha, deravira uan akamin
gin ghua egha nighnizim giraghirazir pu-
vati.

16 Ni uamategh na bagh izi egh nan apangkufigh.
Ki nin ingangarir gumazim, nan amebam
uaghan nin ingangarir amizim, a na bate.
Kamaghin, ni nan akuragh gavgavim na
daning.

17 O Ikiavira Itir God, Ni bizitam damighti an
otogh, nan akaghti ki fogh suam, ni bar na
gifonge.

Eghti nan apaniba uaghan ganigh fogham, ni
nan akuragha gavgavim na ganingi.

Kamaghin, me uan arazir kurar me amizir kam
ginighnigh,
bar aghumsigham.

87

Me Jerusalem bagha bar akonge

Kar Koran ovavir boribar ighiam.

Godin ziam fer ighiam.

¹ Ikiavira Itir God, uan Nguibam, uan mighsiamin
an ingari.

Kar Saionin Mighsiam.

² Israelin nguazimin itir nguibaba bar,

dar tongin, Ikiavira Itir God, Jerusalemra bar
a gifonge.

³ Ia Godin Nguibamin aven itir gumamaziziba, ia
deragh oragh,

God ghaze, ni nguibar bar aghuim.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁴ God ghaze, “Ki gumamazizir nan akam baragha
an gin zuiba mengamin dughiamin,

ki uaghan Isipin kantrin gumamaziziba ko,
Babilonin kantrin gumamaziziba ko, Filis-
tian ikizim ko, Tairin nguibamin gumaza-
miziba ko, Itiopian kantrin gumamaziziba,
ki uaghan bar me mengam.

Me uaghan Jerusalem in adarasi.

⁵ Ki kamaghin Jerusalem mikimam,

‘Kar gumamaziziba bar men nguibam.’”

Godin Bar Pin Itim, uabi Jerusalem asaragh, a
damighti

a bar gavgavigham.

⁶ Ikiavira Itir God, uabi Kantrin Igharazibar Gu-
mazamizibar ziaba osirigh,

men ziaba isi Jerusalem in gumamazizibar zi-
aba sara me akuvagham.

(Ighiam gamua an suiam

atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

⁷ Jerusalem in itir gumamaziziba bar akuegh ighi-
aba bangam.

Me suam,

“O Jerusalem, bizir aghuir e itiba, ni bar
dar mingarim.”

88

Gumazim uabın akurvaghasa God ko migei

Kar Koran ovavir boribar ighiam.

Esran ikizimın gumazir mam Heman, ighiar kam osiri. Gumazir onger akar kamın faragha zuim me mikemezi, me “Mahalat Leanotin,” tiarimın a bange.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ O Ikiavira Itir God, nan God, ni nan akuragha ua na ini.

Ki uabın akurvaghasa aruebar nın diava,
dımagaribar ni ko migei.

² Ni kuarim atigh nan azangsiziba baragh.

Egh deragh nan ararem baragh nan akuragh.

³ Osımtızir avırıba na bativıma,

ki Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamın
boroghın mangasava ami.

⁴ Gumazir maba ariaghiregha ghua mozir
konimın mangasava amıma,

ki uaghan men aven ikia, me ko zui.

Ki guizbangıra gavgavıba nan puvati.

⁵ Ki mati, me na ataghizi ki gumazir oveaghuezıba
ko men danganimın iti.

Ki mati, gumazim me a misoghezi, an are-
megha gumazıba ariaghıra itir danganimın
iti.

Ki mati, gumazir ni bar gın amadagha
akurvazi puvatızıbar mın iti.

⁶ Ni na isa mozir bar konir kam mikinizı,

ki mozir bar konir kamın danganir bar
mitatangizimın iti.

- 7 Nîn aningagharim bar na avara,
 mati ongarir ekiam dipirigha na abirazi ki
 aven iraghu.
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)
- 8 Ni kamaghin amizi, nan namakaba ganigha nan
 atiatigha bar nan saghon iti.
 Bizir kam na ikiagharighizi, ki azenan izan
 ibura.
- 9 Osimtizer kam nan iti, ki anetera ghuavti damaz-
 iba nan ikufi.
 O Ikiavira Itir God, ki aruebar vaghvagha zu-
 rara ni ko migei, ni nan akuragh.
- 10 Gumazir oveaghueziba, ni ti me bagha mirakel-
 bagh ami, o?
 Me ti ua dikavruegh nîn ziam fam, o?
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)
- 11 Gumazir ovegha mozim gireghav itiba, me ti nîn
 apanguvir arazimin uariv gei, o?
 Me ti danganir bar kurar kamîn kamaghin
 uariv gia ghaze, God mikemezi moghira
 e bagha deragha bizibagh amua, uan
 nighnizim gihavkirir pu.
 Puvati, me kamaghin migeir puvati.
- 12 Gumamazir Oveaghuezibar Nguibar mitater
 kamîn itiba,
 ni amir arazir kabar gari, o?
 O me danganir bar mitater kurar kamîn ikia,
 nîn akurvazir arazimin gari, o?

- 13 O Ikiavira Itir God,
ki mizarazibar uabin akurvaghasa, zurara ni
ko migei.
- 14 O Ikiavira Itir God, ni manmaghsua akirim
ragha na gasara?
Ni manmaghsua uan guam nan modo?
- 15 Ki uan igiamra ikia mizazir kamra isa iza
datirighin atam areme.
Ni mizazir ekiam na gasezi, nan aghara-
paniba bar nan amira.
- 16 Nin aningagharir ekiam bar na avarazi,
ni na misogha bar na gasighasiki.
- 17 Ni kamaghin na gamizi, osimtiziba arueba ko
dimagariba sara bar na ekiaru.
Mati aperiau otogha ghua nguazir oteuiba bar da
avara.
- 18 Ni nan roroar aghuiba ko namakabagh amizi,
me bar na ataki.
Ki aminirbirimra a ko, ga roroamning gami.

89

*Osimtizir mam Israelin kantrin aven otozi me
onger akar kam gami*

Esran ikizimin gumazir mam Etan, an onger akar
kam osiri.

Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

- 1 O Ikiavira Itir God, ki zurara nin apangkuvimin
gun, gumazamizibav kimiva ongam.
Ki uan akamin, pamten gin otivamin boribav
kim suam,

God mikemezi moghira, a zurara deraghavira e gami,
 egha dughiatamin e ataghirazir puvati.

² Ki fo, nin apangkuvim a ikia mamaghira iti.
 Ni zurara deraghavira e gamua dughiatamin
 e ataghirazir puvatizir arazir kam,
 a bar ekevegga overiamin min gavgav-
 igha ikia mamaghira iti.

³ Ni kamaghin migia ghaze,
 “Ki gumazir mam ginabagha a koma Akar
 Dikirizir Gavgavim gami.
 Ki uan ingangarir gumazim Devit ko, Akar
 Gavgavim gamigha gifa.

⁴ Ki kamaghin a migia ghaze, ‘Nin adarazira zurara
 atrivibar otivam.
 Nin adarazir aven atrivitam otogh,
 iki mamaghira ikiam.’”
 (Ighiam gamua an suiam
 atugha avughsegha ua
 ighiam gami.)

⁵ Ikiavira Itir God, nin Nguibamin itir enselba
 ni amir mirakelba bagh, ighiaba bangi nin
 ziam fam.
 Me gara fo, ni zurara deraghavira e gami,
 egha dughiatamin e ataghirazir puvati,
 egh me arazir kam ginighnigh uari akuv
 nin ziam fam.

⁶ O Ikiavira Itir God, nin Nguibamin aven, tav nin
 min itir puvati.

89:4: 2 Samuel 7:12-16; 1 Eghaghaniba 17:11-14; Onger Akaba 132:11; Aposel 2:30 **89:6:** Onger Akaba 40:5; 86:8; 113:5

Nin nguibamin enseltam ni ko magh ghuzir puvati.

⁷ Nin Nguibamin enselbar gumazir dapaniba, me uari akuva bizibav gia nin atiatia nin apengan iti.

Enselin igharazir ni okarigha itiba, me uaghan atiatia nirarama apengan iti.

⁸ O Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim.

Gumazitam bar gavgavigha nin min itir puvati.

O Ikiavira Itir God, ni zurara deraghavira e gami, egha dughiatamin e ataghirazir puvati.

⁹ Ni ongarir ekier gavgavim gativagha an gari.

A pamten dikavima, ni a gami a pura amiragha irighav iti.

¹⁰ Ni Isip, asizir atiar ekiamin min, an gavgavim abiragha bar a gasighasiki.

Ni uan gavgavir ekier kamın, uan apaniba bar me abinizi me tintinibar are.

¹¹ Overiam ko nguazim, aning nina.

Ni nguazimin ingarizima biziba bar an iti.

¹² Ni nguazim bar, an notin amadaghan ikegha ghua sautin amadaghan biziba virara dar ingari.

Gumazamiziba nin ziam fe moghin,

Tabor ko Hermonin Mighsiamning, ni bagha bar akuegha ighiam banga nin ziam fe.

¹³ Ni gavgavir bar ekiam iti.

Ezi nin gavgavir kam a bar ekefe.

- 14 Ni atrivimîn ikia uan gumazamizibagh ati-
vagha, men akurvagha deravîra men gari.
Nîn kotiar araziba da bar dera.
Ni gumazamiziba bar men apangkuvigha, zurara
deraghavîra me gami,
egha dughiatamîn me ataghîrazir puvati.
- 15 O Ikiavîra Itir God, gumazamizir ighiabagh
amua nîn ziam feba, me bar akongegh.
Nîn angazangarim me gisirazi moghîn, ni bar
me gifuegha men boroghîra iti.
- 16 Ni bar deravîra me gamima,
me bar akuegha dimagariba ko aruebar nîn
ziam fa ighiabagh ami.
- 17 Nirara, ni gavgavim e ganîdi, ezi e ni bagha bar
akonge.
Ni bar deragha e gamua en akurvazima, e uan
apaniba ko misogha me abîri.
- 18 O Ikiavîra Itir God, ni uabi e geghuv en ganamin
gumazim, oramîn mîn e ganîngi.
Ni Israelian Godin Bar Zuezim, ni arazir
aghuimrama amuava, atrivim e ganîngi.

God Akar Dikirîzir Gavgavim Devit koma a gami

- 19 Ni fomîra irebamîn mîn gari bizimîn aven,
uan ingangarir gumazir ni ifongezibav gîa
ghaze,
“Ki mîdorozir gumazir bar aghuir mam
amîsevegha gîfa.
Ki gumazamizibar tongîn anemîsevegha,
an atrivimîn ikiasa kî atrivir dapanir
asuum a garu.

- 20 Ki uan ingangarir gumazim Devit, an apigha anemisevegha uan borem a ginge.
A ian atrivimin ikiam.
- 21 Nan gavgavim zurarama a ko iki, mamaghira ikiam.
Nan gavgavim zurara a ko iki gavgavighvira ikiam.
- 22 An apaniba a misogh anebiraghan kogham.
Gumazir kuraba anebiraghti, a irighan kogham.
- 23 Ki uabi an apaniba abinigh,
an aghuazibav sueghti, me arimighiregham.
- 24 Nan apangkuvim a ko ikiti, ki zurara deraghvira a damu, egh dughiatamin aneteghan kogham.
Ki uan gavgavim a danighti a bar gavgavigham.
- 25 Ki Mediterenianin Ongarir Ekiamin miriamin itir nguaziba bar a daning mangi, Yufretisin Faner dadarimin tugham.
Eghti an adagh ativagh dar ganam.
- 26 A kamagh na mikim suam, Ni nan God nan afeziam.
Ni dagiamin min ikia na moga nan akurvasi.
- 27 Ki David amisevezi a nan otarir ivariamini iti.
A nguazimin atriviba bar dagh afiragh,
men atrivir dapanimin ikiam.
- 28 Ki zurara an apangkuv an akurvagh mamaghira ikiam.
Ki a ko Akar Dikirizir Gavgavim damighti,
a gavgavigh iki mamaghira ikiam.

- 29 Dughiabar zurara an ovavir boribar aven, men gumazitam atrivimîn ikiam.
Atrivir kaba me Israelia gativagh men gan iki mangiti, overiar kam givaghham.
- 30-32 “An ovavir boriba nan akam batuegh, bizir ki damuasa mikemezibar gin mangan koghiva,
akirim ragh arazir ki ifongezibagh asaragh,
nan Akar Gavgavibar gin mangan koghti,
ki men arazir kurar me amizir kam ginighnigh,
mizazir kuram me daningam.
- 33 Ki uan ingangarir gumazim Devit bar an apangkuvigh,
egh deraghvira uan akar dikirizimîn gin mangi zurara deraghvira a damu egh dughiatamîn aneteghan kogham.
- 34 Ki uan Akar Gavgavir a ko dikirizir kam abighan kogh,
uan akatam uamategh a giraghan kogham.
- 35 “Ki Godin bar zuegha arazir aghuibara amim.
Ki uan ziamîn akam akira ghaze,
Ki Devit gifaran kogham.
- 36 An ovavir boriba iki mamaghira ikiam.
An adarazi gumazamizibagh ativagh men ganam,
mati aruem isiragha mamaghira iti.
- 37 Me iakinimîn mîn isiragh mamaghira iki,
kamagh gumazamizibar akagham, nan akam a bar guizbangira.”

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

*Etan orazi apaniba atrivim misogha anebirazi,
an a bagha azi*

³⁸ Ni datirighin uan atrivir ni ua baghavira in-
abazim,

ni an atara anetegha akirim ragha a gasara.

³⁹ Ni a ko dikirizir akar gavgavir kam abigha gifa.

Ni an atrivir dapanir asuam isa nguazimin
anekunizi a mize.

⁴⁰ Ni an nguibar ekiamin divaziba akaraghariki,
ezi dipenir ekiaba bar ikufi.

⁴¹ Ezi gumazamizir anebigha aruiba an biziba
okei.

An boroghin itir gumaziba dibovir akabar a
migei.

⁴² Ni an apanibagh amizi me anebiragha,
bar akonge.

⁴³ Ni an midorozir gumazibagh amizi, me
misoghamin gavgaviba puvati.

Ezi me a misogha anebira.

⁴⁴ Ni anebirazi a uam atrivimin itir puvatigha,
ua gumazamizibagh ativagha men garir pu-
vati.

⁴⁵ Ni a gamizi a zuamira ghuri.

Egha aghumsizir dafam a ganingi.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua

ighiam gami.)

Me uarir akurvaghasa God ko migei

- 46 O Ikiavira Itir God, ni dughiar ruarimin en modogh iki kamaghira ikiam, o?
Nin aningagharim ti avimin min isi kamaghira ikiam, o?
- 47 O Ikiavira Itir God, ni e ginirigh en ikirimirim otefeigh.
Ni en ingarizi e iti, e ua bar moghirama ovegh pura gevegham.
- 48 Tinara angamira iki kamaghira iki, ovengan kogham?
Tinara uabin gavgavighvira iki,
Gumazamizir Oveaghuezibar
Nguibamin mangan kogham?
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)
- 49 O Ekiam, ni en apangkuvighavira iti o?
Ni Devit ko dikirizir akar kam, manmaghiram a damuam?
- 50 O Ekiam, ni na ginirigh, ki nin ingangarir gumazimin iti, gumaziba dibovir akabar na migei.
Gumaziba bar moghira na dipova akar kurabar na migei.
- 51 O Ikiavira Itir God, ni atrivimin ikiasa na ginabazi,
nan apaniba nan ingarava aka akar kurabar na migei.
- 52 E zurara Ikiavira Itir Godin ziam fi kamaghira ikiam.
Bar guizbangira.

Akinafarir namba 4

90

(Onger Akaba 90--106)

Godin migirigiaba ko gumazimin migirigiaba

Kar Moses God ko migeir onger akam. Moses a guizbangira God baghavira itir gumazim.

¹ O Ekiam, ni bar guizbangira en dipenir, e aven itimin min itima,
en inazir afeziaba fomira nin aven ikia iza,
datirighin e iti.

² Ni tighar mighsiaba ko nguazir kamın ingaram,
ni Godin ikia kamaghira iti.
Ni uaghan gin iki kamaghira ikiam.

³ Ni nguazimin gumazamizibagh amima, me arimighira ua ghua nguazim gava.
Ni ghaze, "Ia nguazimin gumazamiziba, ia arimighiri ua nguazim gavagh."

⁴ Nin nighnizim 1,000plan azeniba, da mati aruer vamira.
Dughiar kam, boghinaron aruemin min zuamira gifa.
Mati dimagarim dughiar otevimin ghua gifa.

⁵⁻⁶ Ni aperiamin min otogha gumaziba inigha zuima, me bar ariaghiregha ireghav iti.
Me irebamın min bar dughiar otevimin iti.
Me mati dadar moniba, aruem anadi me aghua ruari.
Ezi aruem uaghirima me midia uaghiri.

⁷ Ni adarim en ikia, e gasighasisi.

90:1: Godin Araziba 33:27

90:2: Aghuzir Akaba 8:25-26

90:4: 2 Pita 3:8

Ni adarim en iti, ezi e bar nin atiatingi.

⁸ Ni en arazir kuraba bar adar gari.

En arazir kurar e mogava amiba, ni bar ada isa azenim garigha gifa.

⁹ Nin adarim, e nguazimin itir ikirimirir kamın dughiam otefe.

Bar guizbangira, e zuamira givagham, mati e ghuariaba sue moghin ami.

¹⁰ E 70plan azenibar iti, e gavgavigh 80plan azenibar ikiam.

Azenir e itir kabar dughiaaba,
e zurara ingangarir ekiabagh amua osimtizibarama ateri.
Azenir kaba zuamira geveghti, e uaghan mangegham.

¹¹ Tinara nin adarir ekiamın gavgavim gifo?

Ni atarima gumazamiziba nin atiati,
tinara men atiatir kam gifo?

¹² Ni deragh en sure damuti, e uan ikirimirimin dughiam gifogham, an otefe.

E fofozir aghuim ikiva, dughiaaba vaghvagh deraghvira bizibar amuam.

¹³ O Ikiavira Itir God, nin aningagharir kam ti dughiar ruarimin ikivira ikiam, o?

E nin ingangarir gumaziba, ni en apangkuv.

¹⁴ Ni zurarama en apangkufi.

Nin apangkuvir kam mizarazibar e gizivira iki.

E dughiaabar iki zurara onger akabar amuva, naviba deragh ikiam.

- 15 Nî faragha azenir aviribar osimtîzim e ganîngî.
Nî osimtîzîr e ganîngîzîr kabar arueba
mengegh, dar mîrara datîrîghîn e damîghtî
e bar akuegham.
- 16 E nîn ingangarîr gumazîba, nî uan ingangarîr
gavgavîba en akagh.
Nî uaghan en ovavîr borîba, nî uan ingangarîr
gavgavîr aghuîba men akagh.
- 17 O Ekîam, nî en God, e kamaghîn ifonge, nî en
apangkuvîgh deraghvîra e damu.
Bizîr e amîba mar deraghvîrama otîv.
Nî guîzbangîra bizîr e amîba, nî gavgavîm
dar anîngîghtî,
da gavgavîgh mamaghîra îkî.

91

God e geghuvîr gumazîm

- ¹ Gumazîm, Godîn Bar Pîn Itîm, deragh an gansî an
a bagh mangîti,
God deragh an ganam.
A Godîn Gavgavîba Bar Itîmîn boroghîn îkîti,
God dughuazîmîn mîn anevaragham.
- ² Gumazîr kam Îkîavîra Godîn mîkîm suam,
“Nî nan divazîr gavgavîmîn mîn itîma,
kî nîn aven uabî moga deravîra itî.
Nî nan God.
Kî nîghnîzîr gavgavîm nîrara itî.”

- ³ Bar guîzbangîra, God bar deragh nî geghuv nîn

90:17: Aîsaîa 26:12 **91:1:** Onger Akaba 31:20; 121:5; Aîsaîa
25:4; 32:2 **91:2:** Onger Akaba 14:6; 18:2; 56:4; Jeremaîa 16:19
91:3: 1 Atrîvîba 8:37; Onger Akaba 124:7; Aghuzîr Akaba 6:5

- ganti,
 Bizir kuratam azuazimin min modogh iki,
 nin suiragh ni gasighasighan kogham.
- Ni an dafarimin aven ikiti,
 arimariar kuratam ni inighti,
 ni aremeghan kogham.
- ⁴ A tuarir amebam uan nguziba ave moghin,
 uan avizimningin ni avaraghti ni aven ikiam.
 Kamaghira, ni Ikiavira Itir God, an apengan ikiti
 a deravira ni modogh ni geghuv nin ganam.
 A ifarir puvati.
 A zurara uan akar a mikemezibar gin mangi,
 nin oramin min iki,
 deravira nin ganam.
- ⁵ Dimagaribar aruir duar kuraba, ni dar atiatingan marki.
 Ni aruemin, bizir zuamira ni gasighasizi tamin
 atiatingan kogham.
- ⁶ Ni arimariar ekiar dimangan ni bativamiba,
 ko bizir kurar aruemin ni gasighasighamibar
 atiatingan kogham.
- ⁷ Gumazir 1,000pla nin boroghin arimighireghti,
 10,000pla nin agharir guvimin arighiregham,
 eghti ni deragham.
 Bizir kuratam nin boroghin izan kogham.
- ⁸ Ni ganti arazir kurar gumaziba ni gamiba,
 God uam ada ikarvagh.

91:4: Onger Akaba 36:7; 40:11; 63:7; Aisaia 51:16 **91:5:** Jop 5:19-23; Onger Akaba 23:4; 27:1 **91:6:** 2 Atriviba 19:35; Jop 5:22
91:7: Josua 14:10 **91:8:** Onger Akaba 37:34; 58:10

- 9 Ni bizir kurabar atiatia Ikiavira Itir God bagha zui.
 Godin Bar Pin Itim, a nin divazimin min ikia,
 guizbangira ni geghuva nin gari.
- 10 Kamaghin, bizir kuratam ni bagh izan kogham.
 Arimariar ekiatam nin dipenimin boroghin
 mangan kogham.
- 11 Ni daruamin dughiabar,
 Ikiavira Itir God, ni bagh uan enselba Akar
 Gavgavim me mikimtima,
 me deraghvira nin ganam.
- 12 Egh me uan dafaribar ni fueghti,
 ni uan dagarim dagiatamin aneseghan
 kogham.
- 13 Ni laionba ko, kuruziba ko, laionin igiaba ko,
 kuruzir kurar ekiaba dikabinam.
- 14 God kamaghin migia ghaze,
 “Gumazir nan ziam gifogha na gifongegha nan
 poroziba,
 ki ua me inigh,
 deragh me geghuv men ganam.
- 15 Eghti me na ko mikimti, ki me baragham.
 Egh osimtizim me batoghti ki me ko ikiva,
 ua me inigh ziar ekiam me daningam.
- 16 Egh ki men ikirimirim men ivezimin min a
 damighti
 a mangi ruaragham, egh ki uamategh me
 inigh me ko ikiam.

91:11: Onger Akaba 34:7; Matyu 4:6; Luk 4:10 **91:12:** Matyu 4:6; Luk 4:11 **91:13:** Gumazir Dapaniba 14:6; Daniel 6:22; Luk 10:19 **91:14:** Onger Akaba 9:10; 59:1; 145:20 **91:15:** 1 Samuel 2:30; Jop 12:4; Jon 12:26

Egh ki ua me inigh
men Akurvazir Gumazimın ikiam.”

92

Godın ziam fer onger akam

Ighiar kam, a Godın ziam fer ighiam.

Me Sabatın dughiabar ighiar kam gami.

¹ Ikiavıra Itir God, ni Godın Bar Pın Itim,
arazir ni minaba ighiabagh amua nın ziam fer
kam, a dera.

² Ni nan apangkuvir araziba, ki mizarazibar dar
gun mikimam.

Ki dimagaribar zurara, ni deraghavıra na
gamir arazir kamın gun mikimam.

³ Ki gita ko kulele ko boam misoghti da ararer
aghuim damu
nın ziam fam.

⁴ Ki nın ingangarir aghuim ginighnigha ighiam
gamua bar akongezi,
nan navim dera.

⁵ O Ikiavıra Itir God, nın nighnizim bar ekevezi,
ni ingangarir bar ekiabagh ami.

⁶ Gumazir nighnizir aghuiba puvatigha onganiz-
iba,
me bizir kabagh foghan kogham.

⁷ Gumazir kuraba dadabar mın zuamıram otivam.
Eghti gumazir arazir kurabagh amiba, me
bizir avırıba inigh deraghvıra ikiti,
ni bar me gasighasigham.

⁸ Kamaghın, Ikiavıra Itir God,
ni uabi atrivimın iki kamaghıra iki.

- 9 E fo, gumazir nin apanimin itiba me arimighiregham.
Gumazir arazir kurabagh amiba, ni me abinighti
me tintinibar ari mangam.
- 10 Ni na amiseveggha gavgavir ekiam na ganingizi,
ki bar akonge.
Gavgavir kam bulmakaun gavgavim ko magh
ghu.
- 11 Ki uan apanibar gari me ikuvigha gifa,
ezi ki gumazir kurabar ararem barasi.
- 12 Gumazir Godin damazimin deraziba, me der-
agh otivigham.
Me mati iruem dagher aghuiba bata,
egha uaghan Lebanonin kantrin itir
sidan temer ekiabar min aghungi.
- 13 Me mati, temer me Ikiavira Itir Godin Dipenimin
oparigha givaziba.
Da en Godin Dipenimin aven aghua egha der-
agha gara iti.
- 14 Da ghurizir dughiamin, dar dagheba ikiavira iti.
Dar dafaribagh arighavira itima, da gavgav-
igha midir puvati.
- 15 Da kamagh amua gumazamizibav gia ghaze,
“Ikiavira Itir God a bar guizbangira, a ifarir
puvati.
A dagiamin min itima, ki an aven modima a nan
akurvasi.
Arazir kuratam an itir pu.

Bar puvati.”

93

God atrivimın iti

- ^{1a} Ikiavıra Itir God, an atrivimın ikia,
ziar bar ekiam ikia, gavgavir ekiam iti.
^{1b} A nguazir kam gamizi,
a uan danganimra ikia
bar gavgavigha kamaghıra iti.
- ² O Ikiavıra Itir God, biziba tıghar otivam,
ni fomıra ikia kamaghıra iti.
Ni atrivimın ikia zurara ikia kamaghıra
iti.
- ³ Ikiavıra Itir God, ongarir konim miğhıgha nıga,
bar pamten dipıra tıngazi.
- ⁴ O Ikiavıra Itir God, nın gavgavir ekiamın,
nın Nguibamın itir biziba, ni bar dagh ati-
vaghı dar gari.
Ongarim dipıra nıdir niğınim, a sufi.
Nın gavgavim a gafıragha bar ekefe.
- ⁵ Ikiavıra Itir God, nın Akar Gavgavıba iki kam-
aghıra ikiam.
Nın Dipenim zurara zuegh kamaghıra ikiam.
Bar guızbangıra!

94

*God gumazamizıba tuisıgh, gumazamizir
kuraba abınıgh, gumazamizir aghuıbar
akuraghıam*

- 1 Ikiavira Itir God, ni gumazamizir kurabar araziba ikarvazir God.
Ni datirighin uan aningagharim men akagh.
- 2 Ni gumazamizibar amighti me nin kotiamin tuyam.
Ni datirighin gumazir akaba batozibar arazim ikarvagh,
ivezir kuram me daning.
- 3 O Ikiavira Itir God, dughiaba manmaghin ikiavira iti,
ezi gumazamizir kurar kaba uan arazir kuraba bagha bar akonge?
- 4 Gumazamizir kuraba akaba batogha, uan arazir kuraba bagha bar akonge.
Me amir arazir kaba bagha uarira uari fe.
- 5 O Ikiavira Itir God,
me osimtiziba nin gumazamizibagh arigha me abiri.
- 6 Me paba ariaghirezir amiziba ko,
borir afeziaba ariaghireziba ko,
Kantrin Igharazibar Gumazamizir en nguazimin itibav sozima,
me ariaghire.
- 7 Me ghaze,
“Ikiavira Itir God en garir puvati.
E amir bizir kaba, Jekopin God mighigha dagh nighnizir puvatigha dar garir puvati.”
- 8 Ia gumazamizir nighnizir aghuiba puvatiziba,
ia oregh deragh fogh.

- Ia bar gumazir onganiba,
 ia manadizoghin fofozitam ikiam?
- ⁹ God en kuaribar ingari.
 God oragham ti, o puvatigham?
 God en damazibar ingari.
 God uabi ganam ti, o puvatigham?
- ¹⁰ A uabi kantriba bar dar gumazamizibagh ati-
 vagma
 men gara men sure gami.
 A me akiram o, puvatigham?
- ¹¹ Ikiavira Itir God, a bar gumazamizibar
 nighnizibagh fo.
 Bizir me damuasa nighniziba, an a dagh fogha
 gifa.
 Da migharimin min zuamira mangigh,
 otivan kogham.
- ¹² O Ikiavira Itir God,
 ni uan Akar Gavgavimin gumazitamın sure
 damighti,
 gumazir kam bar akuegham.
- ¹³ Ni kamaghin damigh avughsazim a danigham.
 Eghti osimtiziba a bativan kogh mangi,
 gumazamizir kuraba arimighiregh
 mozimın magiregham.
- ¹⁴ Bar guizbangira, Ikiavira Itir God uan gumaza-
 miziba ateghan kogham.
 An akirim ragh me gasaraghan kogham.

94:9: Ua Me Ini 4:11; Aghuzir Akaba 20:12 **94:10:** Jop 35:11;
 Onger Akaba 44:2; Aisaia 28:26 **94:11:** Jop 11:11; 1 Korin 3:20
94:12: Jop 5:17; Aghuzir Akaba 3:11; 1 Korin 11:32; Hibru 12:5
94:14: 1 Samuel 12:22; Rom 11:1-2

- 15 Gın, gumazamiziba kotın dughiamın
guizbangıra mikimam.
Eghti gumazamizir Godın damazımın deraz-
iba,
me kotiamın miğirigiar aghuibar gın
mangam.
- 16 Tinara nan akuragha gumazamizir kuraba
dikabıra?
Tinara nan akuragha
arazir kurabagh ami da otivir gumaza-
miziba batoke?
- 17 God zuamıra nan akurazir puvatizi,
ki ti fomıra matmatiam giraghughai.
- 18 Ki kamagh nighnigha ghaze,
“Nan dagarim apighsighizi, ki datirighın irigham.”
Puvati.
Ikiavıra Itir God bar nan apangkuvigha
nan suirazi,
ki arazir kuramın irizir puvati.
- 19 Ki bizir aviribagh nighnigha nan navim ose-
mezir dughiamın,
ni nan navim gamizi
a bar akongegha amiragha iti.
- 20 Gumazamizir kurar kaba, gumazamiziba arazir
kurabar amuasa, me bagha akar gavgaviba
akiri.
Ni gumazir kamaghın amiba ko ingarir pu-
vati.
- 21 Me uari akuva gumazir aghuibav soghti me
arimighirasa akabav sosi.

Me gumazir arazir kurabagh amir puvatiziba,
pura me isa kotiabar arigh,
me misoghti me arimighirasa.

²² Ikiavira Itir God, a nan akurvaghasa bar gav-
gafi.

Nan God dagiamin min iti,
ezi ki an aven modima, a nan akurvasi.

²³ Apaniba arazir kurar bar aviribagh ami,
ezi a men arazir kurar kaba ikarvagh.

Ikiavira Itir God, en God, a men arazir kurabagh
nighnigh,
me misoghti me arimighiregham.

95

Ia izi, e Godin ziam fam

¹ Ia izi, e ighiaba bangi Ikiavira Itir Godin ziam
fam.

A en dagiamin min ikia e moga en akurvasi,
e a ginighnigh onger akabar amuam.

² E an boroghira mangi a minabiva,
pamten dim ighiabar amu
an ziam fi bar akuegham.

³ E fo, Ikiavira Itir God, a Godin Bar Gavgaviba
Itim.

An atrivir gavgaviba bar itim,
egha godin ifavariba bar dagh afira.

⁴ A nguazimin aven itir danganir koniba, ko
mighsiar bar pin itiba,
a bar dagh atifa.

⁵ A uabi ongarim ko nguazimin ingari,
ezi aning uaghan an bizimningra.

6 Ikiavira Itir God en ingari.

Ia izi, e an boroghin mangi dapaniba avigh,
teviba apirigh uari a danigh an ziam fam.

7 A uabira en God.

E an gumazamiziba,

E sipsipbar min amima

a uabi e geghuva deragha en gari.

Ia bar deragh an akam barakigh!

8 God kamagh ia migia ghaze,

“Ian inazir afeziaba fomira gumazamiziba pu-
vatizir danganimin ikia,

Meriban danganimin otogha, nan akam ba-
toke.

Me gin Masan danganimin ikia, uam akam batoke.

Ia me amizir arazir kamin gin mangi uan
navibar kuman marki.

9 Me guizbangira nan ingangarir gavgavibar gani.

Egha nighnizir gavgavim nan itir puvatigha,
nan gavgavim tuisigh fofoghasa nan azai.

10 Gumazamizir kabar naviba bar saghon ikia nan
gin zuir puvati.

Tuavir ki me bagh atizim, me zurara a gi-
tavirasi.

Kamaghin, ki 40plan azenibar gumaza-
mizir kabar aningaghe.

11 Kamaghin amizi, ki aningaghegha

kamaghin me migia ghaze,

95:7: Onger Akaba 80:1; 100:3 95:7: Hibru 3:15; 4:7 95:7:
Hibru 3:7-11 95:8: Diboboniba 14:22; Godin Araziba 6:16
95:8: Ua Me Ini 17:1-7; Diboboniba 20:2-13 95:11: Diboboniba
14:20-23; Godin Araziba 1:34-36; 12:9-10; Hibru 4:3-5

‘Me nan aghuvsazir danganimîn aven mangighan
kogham.
Bar puvati!’”

96

*God nguazimîn gumazamiziba bar me gati-
vagha men gari*

¹ Ia bar moghira onger akar igiatam, Ikiavira Itir
God bagh a bangi.

Ia nguazimîn gumazamiziba bar, a bagh ighi-
abar amu.

² Ia Ikiavira Itir Godîn ziam fi, a bagh onger akabar
amu.

Dughiabar zurara ia an gun uariv mikim
suam,

Ikiavira Itir God zurara en akurvasi.

³ Ia, an gavgavim ko ingangarir aghuir an amibar
gun kantriba bar dar gumazamizibav kim.

⁴ Ikiavira Itir God a bar faraghavira ikia bar gav-
gafi.

Ezi e an ziam fi mangivira ikiam.

Aseba bar, me Ikiavira Itir Godîn mîn itir puvati.

E an apengara ikiva an atiatingam.

⁵ Nguazimîn itir gumazamizibar aseba,
da pura ifavarir godba.

Ikiavira Itir God, an overiamîn ingari.

⁶ Ikiavira Itir God, atrivimîn ikia ziar ekiam ikia,
egha uan Dipenimîn iti.

A bizir aghuiba ko gavgavimîn mingarim.

⁷ Ia nguazimîn itir ikizibar gumazamiziba bar,

ia Ikiavira Itir Godin ziar ekiam ko gavgavim
bagh, bar akongegh.

⁸ Ikiavira Itir God, a bar faraghavira itima,
ia an ziar ekiam fi.

Ia ofaba inigh an Dipenimin mangi.

⁹ Ikiavira Itir Godin Araziba, da bar deragha bar
zue, arazir kaba mati an kurkazir aghuim.

Ia gumamaziziba bar moghira an arazir
kabagh nighnigh an ziam fi.*

Ia nguazimin gumamaziziba, an atiating
egh akong.

¹⁰ Ia Kantrin Igharazibar Gumamazizibar tongin
iki mikim suam,

“Ikiavira Itir God, an atrivimin iti.

A nguazimin ingarigha a gamizi a gavgavigh iki
mamaghira ikiva sivaghsivaghan kogham.

Ikiavira Itir God, gin uan kotin arazir
aghuimin gin mangiva,

gumamazizibar araziba bar da
tuisigham.”

¹¹ Nguazim ko overiam, gua bar akongegh,
ongarim, ni bar akuegh egh niginir dafam
damu.

Ia ongarimin aven itir biziba,
ia uaghan bar akongegh.

¹² Ia azeniba, ko azenibar aghuir biziba,
ia bar moghira bar akongegh.

96:9: 2 Eghaghaniba 20:21; Onger Akaba 33:8; 93:5; 114:7

* **96:9:** Hibrun akam deragha akar kamim mingarim abighizir
puvati. Gumazir maba ghaze, Hibrun mingarim kamakin, “Ia
kurkazir aghuiba iki egha izi nan ziam fi.” **96:10:** Onger Akaba
9:8; 67:4; 93:1; 98:9 **96:12:** Onger Akaba 98:9

Ia ruaribar temeba,

ia uaghan ighiabar amu bar akongegh.

¹³ Ia bar moghira izi, Ikiavira Itir Godin damazimin ighiam damu.

A izi nguazimin gumazamiziba bar me gativagh men ganam.

Ikiavira Itir God, uan arazir aghuimin gin mangi, gumazamiziba bar me gativagh, uan guizin akamin men araziba tuisigham.

97

God an atrivir bar ekiam

¹ Ikiavira Itir God, an atrivimin iti.

Nguazimin itir gumazamiziba, ia bar akueghti,

arighatizibar itir gumazamiziba, ia dimiva bar akongegh.

² Overiar migharir piziba an okarizi,

an arazir aghuimin gumazamizibagh ativagha men gari.

³ Apanir a gasighasighasava amiba, avim an faragha ghua

men isia me gasighasiki.

⁴ An onimaribar angazangaribagh ami,

da nguazimin taghtazima, nguazim nighava agoi.

⁵ Ikiavira Itir God, a nguazir kamın God.

A izima, mighsiaba pura amera uaghira dipabar min otifi.

⁶ Overiam uabi, kamaghin akam akura ghaze, “God arazir aghuibaram ami.”

Ezi gumamaziziba bar an angazangarim ko
gavgavimın gari.

7 Gumamazizir marvir guabar ziaba feba bar
aghumsiki.

Aseba teviba apirigh Ikiavira Itir Godın ziam
fam.

8 Saionın nguibamın itir gumamaziziba, bizir kam
barasi.

Judan nguibabar itir gumamaziziba, nın kotiar
arazir aghuir kam bagh

bar akuegh, men naviba deragham.

9 O Ikiavira Itir God, Ni Godın Bar Pın Itim,
ni nguazimın gumamaziziba bar me gati-
vagha men gari.

Ni ziar ekiam ikia, bar asebagh afira.

10 Arazir kurabar aghuazir gumamaziziba,
Ikiavira Itir God bar me gifonge.

Gumamazizir a baghavira itiba, a men
apaniba da ua me inigha,

me geghuva deragha men gari.

11 God angazangarim isa gumamazizir aghuibagh
aniga,

me gamizi men naviba bar akonge.

12 Gumamazizir aghuiba, ia bizir Ikiavira Itir God
amiba bagh, bar akongegh.

Ia bizir kabagh nighnigh a minabagh.

Ia an ziar zuezir aghuim ginighnigh,
a pirafi.

97:7: Ua Me Ini 20:4; Godın Araziba 5:8; 27:15; Jeremaia 10:14;
Jems 2:19 **97:9:** Ua Me Ini 18:11; Onger Akaba 83:18; 95:3; 96:4

98

God gumamaziziba bar men Atrivim

Kar Godin ziam fer onger akam.

¹ Ia onger akar igiatam Ikiavira Itir God bagh, a bangi.

A uan agharimin bizir aghuir igharagha garibagh ami.

A uan gavgavir ekiamin amodoghin,
midorozir kam gamua apaniba abira.

² Ikiavira Itir God, apaniba ko misogha
me abirazir bizimin gun mikeme,

a uan akurvazir arazim isa
gumamazizibar akazi me bar an gari.

³ A Israelian apangkuvigha

men akuraghasa dikirizir akar kam
ginighnighavira ikia,
me ataghizir puvati.

Kantribar gumamaziziba Godin gari,

an apaniba ko misogha me abiragha, uam e
ini.

⁴ Nguazimin gumamaziziba, ia Ikiavira Itir God
bagh bar akongezir ighiabar amu.

Ia onger akaba pamten dar amuva bar
akuegh an ziam fi.

⁵ Ia gitabav sogh, Ikiavira Itir God bagh ighiabar
amu.

Ia boabav soghti, dar arareba bar deragh.

⁶ Ia sighbaba ko itabagh iviva,

pamten dimiva Ikiavira Itir Godin ziam fi,
a en atrivim.

- 7 Ni ongarim, ni ko nin itir osiriba, ko bizir nin
aven itiba,
ia bar pamten dim mikim.
Ni nguazim, ni ko nin itir gumamaziziba ko bizir
nin itiba,
ia bar onger akabar amu.
- 8 Ia faner ekiaba, ia dafaribav sogh.
Ia mighsiaba, ia ighiabar amuva bar
akongegh.
- 9 Ikiavira Itir God izi nguazim gativagh an ganam.
An atrivim in iki, guizin arazim in gumamaziz-
ibar araziba tuisigham.
Kamagh in amizi, ia a bagh bar akuegh
onger akabar amu.

99

God an atrivir bar ekiam

- 1 Ikiavira Itir God, an atrivim in iti.
Kamagh in gumamaziziba an atiativa agoi.
A uan atrivir dabirabim enselin bar gavgavibar
torim in a gapera,
kamagh in amizi, nguazim agoi.
- 2 Saion in nguibam in aven,
Ikiavira Itir God bar ziar ekiam ikia,
gumamazizibagh ativagha men gari.
- 3 Gumamaziziba bar anarira nighnigh,
ana atrivim, egha gavgavim ko ziar ekiam
itima, an ziam bar zue.
Me an ziar ekiam fi.
- 4 Atrivir gavgavim, ni arazir aghuiba bagha
ifonge.

Ni arazir aghuimra Israelia e gamizi e an gin zui.
 Ni e gamizi,
 e kotin aven deragha gumazamizibar araziba tuisisi.

⁵ Ia Ikiavira Itir Godin ziam fi, a en God.
 An arazir aghuiba, ko an damazimin zuezir arazibara amir God.
 Kamaghin, ia an boroghin mangi teviba apirigh,
 an ziam fi.

⁶ Moses ko Aron, aning Ikiavira Itir Godin ofa gamir gumazimningin iti.
 Samuel uaghan God ko migeir gumazir mam.
 Me bar Ikiavira Itir God ko migeima,
 a me baragha me ikarvasi.

⁷ God ghuariar ruarir ekiamin tongin ikia,
 Akar Gavgaviba ko arazir a ifongeziba me ganingizi,
 me dar gin zui.

⁸ O Ikiavira Itir God, ni en God, ni uan gumazamizibar azangsiziba barasi.
 Ni men arazir kuraba ikarvagha mizazim me gasi.

Ni uabi men akazi me fogha ghaze,
 ni Godin men arazir kuraba gin amadim.

⁹ E Ikiavira Itir Godin ziam fam,
 a en God, e an mighsiamin an ziam fam.
 Ikiavira Itir God, a en God,

a Godin arazir aghuibaram amim.

100

God minabir ighiam

¹ Ia nguazimin itir gumazamiziba bar,
ia Ikiavira Itir God bagh pamtem dimiva,
bar akongekh an ziam fi.

² Ia Ikiavira Itir Godin ingangarim damu
an ziam fi bar akongekh.

Ia an boroghin iziva
bar akongezir ighiaba bangi.

³ Ia kamaghin fogh,
Ikiavira Itir God a guizbangira God.

A uabi en ingarizima e an adarazira.
E an gumazamiziba,
egha an sipsipbar min iti.

⁴ E an Dipenimin aven mangi
an ziam fiva a minamam.

E a minabagh
an ziar ekiam bar a pirafam.

⁵ E fo, Ikiavira Itir God arazir aghuibaram amua,
egha zurara bar en apangkuvighavira iti.

A damuasa mikemegha givazir biziba,
a zurara dagh amua kamaghira iti.

100:3: Onger Akaba 79:13; 95:7; Esekiel 34:30-31; Efesus 2:10

100:5: 1 Eghaghaniba 16:34; 2 Eghaghaniba 5:13; 7:3; Esra 3:11;
Onger Akaba 106:1; 107:1; 118:1; 136:1; Jeremaia 33:11

101

Atrivimîn akar dikirizim

Devit ighiar kam osiri.

- ¹ O Ikiavira Itir God,
 ki arazir aghuim ko apangkuvir arazim
 ginighnighiva ighiam bangam.
 Bar guizbangira, ki ni baghvira ighiar kam
 bangam.
- ² Ki nin damazimin deraghvira tuavir aghuimra
 mangiti
 gumazitam nan gan akatam na gasan
 kogham.
- O God, ni manadzoghin izi nan akuragham?
 Guizbangira, ki uan dipenimin aven iki gu-
 mazamizibagh ativagh men ganiva,
 uan navir averiamin aven deraghvira
 nighnigh biziba bar dar amuam.
- ³ Egh ki iti naghin, arazir kuratam bar ikian
 kogham.
 Gumamazir akirim ragha ni gasiba ki men
 aghua.
 Ki me ko daruan kogham.
- ⁴ Ki ifavarir arazimin gin mangan kogham.
 Egha ki arazir kurabagh nighnighan aghua.
- ⁵ Gumamazir moga girakirangin igharaz daraziv
 geiba,
 ki bar me gasighasigham.
 Egh ki gumamazir ifaghata uari uan ziaba feba
 ateghti
 me ikian kogham.

- 6 Ezi gumazamizir niġnizir gavgavim Godin
ikiavira itiba, ki me gifonge.
Merara na ko nan dipenimin ikiam.
Eghti gumazamizir Godin damazimin deravira tu-
avir aghuimin zuiba,
merara nan ingangaribar amuam.
- 7 Eghti gumazir akar ifavaribagh amitam nan
dipenimin aven ikian kogham.
Gumazamizir ifariba na ko ikian kogham.
Bar puvatigham.
- 8 Eghti dughiaba vaghvagh,
en kantrin aven itir gumazamizir kuraba, ki
me asiġhasiġham.
Egh gumazamizir arazir kurabagh amiba, ki me
batueghti,
me ua Ikiavira Itir Godin nguibar ekiamin
ikian kogham.

102

Gumazim osimtizim ikia God ko miġei

- 1 O Ikiavira Itir God,
ki uabin akurvaghasa nin dei,
ni nan dimdiam barakigh.
- 2 Ki osimtizim ikiti,
ni nan modogh akirim ragh na gasan marki.
Ki nin dimamin dughiam,
ni zuamira na ikaragh nan akuragh!
- 3 Guizbangira, nan ikirimirim miġharimin min
dughiar otevimin ikegha ua ghugha gifa.

Ezi nan mikarzim mati avir ekiam nan isi
moghin puvira nan fei.

- 4 Ezi nan navir averiam mati, me dadar
midiaribar min,
na dikaragha na abirazi, ki iraghu.

Ezi ki bar osemegha daghebar aghuagha
damasa nighnizir puvati.

- 5 Ki mizazim baragha pamten arai.
Ezi nan mikarzim ikuvizi, ki agharim gura.

- 6 Ki kuarazir bagabar min gumazamiziba pu-
vatizir danganimin uabira iti.
Egha kuarazir mighiamin min danganir kurar
gumaziba ikian aghuazibar iti.

- 7 Ki misiamin akuima, nan damazimning
kuiagherighavira iti.
Ki uabin apangkufi. Ki kuarazir dipenir siri-
abagh apiavtimin min uabira iti.

- 8 Ezi dughiabar zurara, nan apaniba
mikirigibagh amua na dipova na
gasighasisi.
Egha me gumazamizir igharazibagh
asighasighasa nan ziam dibora ghaze,
osimtizir ki inizibar min me uaghan da
iniam.

- 9-10 Ni adarir ekiam ko aningagharim nan iti,
egha ni na inigha mati gumazamiziba bizir
miziriziba makurir danganimin da makuri
moghin ni na makuni.

Kamaghin amizi, ki bar osemegha dagheba api
moghin api moghin, avir sirim api
ezi nan damazimningin teriba dipamin min
itarim girima, ki anepi.

- 11 Nan ikirimirimın dughiam mati nedazim
zuamira ghua guaratizimın gıfa.
Ezi ki angamira itir ikirimirimın dughiam bar
otefe.
Ki mati dadam aghua ghua misigha gıfa.
- 12 O Ikiavıra Itir God, nırara gumamazizibagh ati-
vagh men ganvıra ikiam.
Eghti gumamazizir gın otivamiba nın ziar
ekiam gifogham.
- 13 Eghti ni dikavigh izi Saionın nguibamın
apangkuvigham.
Ezi datirighın dughiar apangkuvamim oto.
Ni datirighın an uabın torogh, egh an
akurvagh.
- 14 Saionın nguibam ikufi.
Ezi nın ingangarir gumamaziziba bar a gi-
fonge.
A datirighın ikuvigha mati nguazir minemniamın
otozi,
me bar an apangkufi.
- 15 Eghti Kantrin Igharazibar Gumamaziziba,
Ikiavıra Itir Godın ziar ekiam ko
gavgavimın atiating,
an apengan ikiam.
Eghti nguazimın atriviba an gavgavim ko
angazangarir gavgavimın atiatingam.
- 16 Ikiavıra Itir God, gın ua Saionın nguibamın in-
garigh,
egh uan gavgavim ko angazangarim sara gu-
mazamizibar akagham.
- 17 Egh a uan gumamazizir fomira pura taghiziba,
a men azangsiziba baragham.

Egh men azangszibar aghuaghan kogham.

18 Bizir Ikiavira Itir God amir kam, tav
akinafarimin an osirigh,
eghti en ovavir borir gin otivamiba a gifogh,
egh uaghan an ziam fam.

19 Gumazir osiramin kam kamaghin osiram:
“Ikiavira Itir God uan Nguibamin ikia,
egha nguazir kamin vanginan gari.

20 A gara orazi,
kalabuziar gumazamiziba uan osimtiziba at-
erava arai.

A gari, me marazi isa kotiam garigha egha ghaze,
me arighregham.

God men akuraghasa ifonge,
eghti me firighregh, egh ovengan
kogham.”

21-22 Kamaghin amizi, ikizir aviribar gumazamiz-
iba ko kantribar gumazamiziba Ikiavira Itir
Godin ziam fisi,
uari akuvagh Saionin nguibamin ikiva, an
ziam pirafam.

Guizbangira, me Jerusalem in nguibamin
ikiva ziar ekiam a daningam.

23 Guizbangira, ki igiamra itima, God nan gav-
gavim gasighasiki.

Egha na gamizi, nan ikirimirim in dughiam
otefe.

24 Kamaghin, ki ghaze, O nan God, ni ikia mam-
aghira iti.

Ki igiamin ikiavira iti, ki ghurizir puvati.
 Ni datirighin na inigh mangan marki.
 25 Ni bar faraghavira nguazir kamın ingari,
 ezi a gavgavigha ikiavira iti.
 Ni uan dafarimningin,
 overiam ko bizir pin itibar ingari.
 26 Overiam ko nguazim bar ikuvigh givagham,
 eghti ni zurara ikiam.
 Guizbangira, aning bar ikuvigham,
 mati inim ghurigha bar biaghire.
 Ni aning damighti aning givagham,
 mati gumazim korotiar ghurim suegha a
 makuni.
 Eghti aning bar givagh
 ua ikian kogham.
 27 Ezi ni ikia kamaghira iti, egha gevir puvati.
 Eghti nin azeniba givaghan kogham.
 28 E nin ingangarir gumazamiziba.
 Ni deraghvira en boribar ganti,
 me deraghvira ikiam.
 Egh ni men ovavir borir gin otivamibar akuraghti,
 me deraghvira ikiam.

103

God bar en apangkuvigha bar e gifonge

Devit ighiar kam osiri.

- 1 Ki Ikiavira Itir Godin ziam fam.
 Ki uan duam ko, navir averiam ko, namnam
 sara
 Ikiavira Itir Godin ziar aghuim pirafam!
 2 Ki Ikiavira Itir Godin ziam fiva,

bizir aghuir a na gamiba da bakinighnighan
kogham.

³ A nan arazir kuraba bar da gin amaga,
nan arimariabagh amizi,
da ua dera.

⁴ A nan akuragha ua na inizi,
ki ovengezir puvati.

A bar na gifongegha nan apangkufi.

⁵ Ki nguazimin itir dughiamin,
God bar nan deragha bizir bar aghuir aviribar
na ganidi.

Kamaghin amizi, ki gumazir igiamin min gavgav-
igha,
kuarazir bagamin min igiamra iti.

⁶ Ikiavira Itir God ingangarir aghuim gumazamiz-
ibar akurvaghasava a gami.

Men marazi faragha gumazir arazir
kurabagh amibar apengan ikia gavgaviba
puvati.

Ezi a bar men akuragha deragha me
gamizi me deravira iti.

⁷ Bar fomira, a uan araziba isa Mosesin aka.

Egha Israelia, a ingangarir gavgavir kaba
men tongin dagh amizi me dar gani.

⁸ Ikiavira Itir God en kuarkuva
an apangkuvim en iti.

A bar en apangkuvigha
zuamiram en atarir puvati.

⁹ An atara ghuavira itir puvati.

- An atara egha adarimîn suirazi,
a dughiar ruarimîn itir puvati.
- 10 E arazir kurar bar aviribagh ami,
ezi an en arazir kuraba ikarvagh e
daningamin bizim,
an a gamir puvati.
- 11 Gumamazir an atiatia an apengan itiba,
a bar men apangkufi.
A men apangkuvir ababanim,
a bar ekefe,
mati an overiamîn pin ikegha
izaghira nguazimîn tu.
- 12 E fo, aruem anadi naghîn ikegha ghua aruem
uaghiri naghîn,
kar tizir bar ruarim.
Kamaghira, Ikiavira Itir God en arazir kuraba
batoghezi,
da bar en saghon mar iti.
- 13 E fo, afeziaba uan boribar apangkuvî moghira,
Ikiavira Itir God uan gumamazir an atiatia
an apengan itibar apangkufi.
- 14 A kamaghîn fogha gîfa, a uabi nguazim inigha
en ingarizi,
e mati pura nguazir minemniaba.
- 15 E gumamaziziba, en angamira itir ikirimirim
grazibar min,
dughiar ruarimîn itir puvati.
E dughiar bar otevimra

103:10: Esra 9:13 **103:11:** Onger Akaba 57:10; Efesus 3:18

103:12: Aisaia 43:25; Maika 7:18 **103:13:** Malakai 3:17

103:14: Jenesis 3:19; Onger Akaba 78:39; Fofozir Gumazim 12:7

103:15: Jop 14:1-2; Jems 1:10-11; 1 Pita 1:24

ruarimîn akimarimîn min ikegha
ariaghiri.

- 16 Ezi aminim akimarir kam giverazi a irizi,
gumazamiziba uam an garir puvati.
- 17 Ezi gumazamizir Ikiavira Itir Godin apengan
ikia an atiatiba,
a zurazurara men apangkufi.
Egh men ovavir borir gin otivamiba,
a uaghan deragh me damuvira ikiam.
- 18 Gumazamizir kaba, Ikiavira Itir Godin Akar
Dikirizir Gavgavimîn gin zui,
egha an Akar Gavgaviba barasi.
- 19 Ikiavira Itir God, uan Nguibamîn ikia
uan atrivir dabirabim gaperaghav ikia,
bizibagh ativagha bar adar gari.
- 20 Ia Ikiavira Itir Godin midorozir enselba,
ia gavgaviba iti.
Ia kuariba arigha an akaba baragha dar
gin zui.
Ia an ziam fam.
- 21 Ia Godin Nguibamîn itir midorozir enselba,
ia an ingangarir enselin an ifongiamîn gin
zuiba,
ia bar Ikiavira Itir Godin ziam fam.
- 22 Ia danganiba bar dar itir biziba,
a ian ingarigha ia gativagha ian gari,
ia bar moghira Ikiavira Itir Godin ziam
fam.

Eghti ki uabi uaghan Ikiavira Itir Godin ziam fam!

104

*Ikiavira Itir God biziba bar
dar ingari, ezi e an ziam fam*

- ¹ Ki uan navir averiamin
Ikiavira Itir Godin ziam fam!
- O Ikiavira Itir God, nan God, ni bar pin iti.
Nin ziam bar pin ikia
egha ni atrivir bar ekiam.
- ² Angazangarim ni avara, mati gumazim inim
avara.
Ni overiam atizima mikoveziba bar iti,
mati gumazim purirpenim asaragha
benimin a ikezima a iti.
- ³ Ni uan dipenim dipar pin itibagh isin an ingari.
Ezi overiamin mighariba, da mati nin karis,
ezi aminim ni atera zui.
- ⁴ Ni aminim amadima, a nin akaba atera zui.
Ezi ni overiamin onimariba ko avir mizariaba
dagh amima,
da nin ingangarir gumazibar iti.
- ⁵ Ni fomira nguazir kam atizi,
a bar deraghavirama aperagha gavgafi.
Egha bar mozorozir puvati.
- ⁶ Ni ongarim atizi a ikia
inimin min nguazim avara.
Ezi dipar kam mighsiaba bar ada avara.
- ⁷ Ni gin ongarim pamten a mikemezi an arav ghu.
Nin tiarim ararimin min dagarvazima,
ongarim a baragha a foregha ghugha gifa.
- ⁸ Ongarim mighsiaba bar da ategha

104:2: Aisaia 40:22; Daniel 7:9

104:3: Onger Akaba 18:10

104:4: Hiebru 1:7

- afora danganir zaribar uaghire.
 Egha danganir ongarim ikiasa ni inabazir kamın,
 a datirighın an ikia kamaghıra iti.
- ⁹ Ongarim ikiamin danganim, nırara an abaragha
 gifa,
 eghti ongarim ni atızir danganir kam gi-
 tavıraghan kogham.
 Gın ongarim ua nguazir kam bar an
 evaraghan kogham.
- ¹⁰ Ni nguazimın aven ivemarir dipabagh amima,
 da nguazir averiamın otivigha danganir
 zaribar afora,
 egha mighsiabar tongın ivemara uaghiri.
- ¹¹ Asızir atiaba dipar kam api,
 ezi donkin atiaba dipar kamram api.
 Ezi kuariba ua men pirir puvati.
- ¹² Overiamın pın mighagha aruir kuaraziba iza,
 temer dipar miriamın tuivighav itibar uan
 mikonibar ingari.
 Egha ter aguabar apiaghirava arai.
- ¹³ Ni uan Nguibamın ikia egha amozim amadi,
 a mighsiabagh isin izi.
 Ni ingangarir aghuim gamua nguazir kamın aku-
 razi,
 bizir aghuiba nguazir kam bar a gizifa.
- ¹⁴ Ni bulmakauba apir dadabagh ami da otifi.
 Ezi e gumazamiziba oparir biziba,
 ni uaghan dagh amizi da otivizi,
 e dar dagheba isi.
- ¹⁵ Ni en akurazima, e wainın ikariziba opara dar
 oviziba mirmira,

dar dipaba apa en naviba bar akonge.
Egha en guaba taghtaghasa, e olivin temebar
borem isa uan guabagh azui.

Egha e dagheba opara, da apava, en
mıkarziba gavgafi.

16 Amozim izima,
Lebanonın temeba dipar avırım isi.

Sidan temer kabanang,
Ikiavıra Itir God fomıra da opari.

Ezi kar an temeba.

17 Sidan temer kaba,
kuaraziba iza dar uan mikonibar ingari.

Ezi kuarazir fıir ruariba
temer painbar uan mikonibar ingari.

18 Memen atiaba mıghsiaba itir danganibagh arui,
ezi iriaba mıghsiabar itir dagiar toribar modi.

19 Ni iakinimin ingarigha,
azenir vamıran iakiniba vaghvagh dar dughı-
abar ada ariki.

Ezi aruem magıramin dughiam gıfo.

20 Ni mıtatem gami, a dimagaribar otifi.

Ezi dimagaribar asızir atiaba arui.

21 Laionba asıziba buria pamten dei.

Egha asızir ni me ganıdiba buri.

22 Aruem anadima me uamategha ghua,

uan mogomer danganibar zui.

23 Gumaziba uan ingangaribagh amua ghua
garima,

aruem uaghiri me gefi.

24 O Ikiavıra Itir God, ni bizir bar avırımın ingari!

Ni bar fofozir ekiam ikia

bizir avırir kaba bar dar ingari.

Ezi bizir ni ingarizir kaba
nguazim bar a gizifa.

25 Ongarim bar ekefe,
ezi angamira itir bizir aviriba iti,
osirir ekiaba ko doziba, ko bizir igharaz-
iba an iti.
Ezi e da mengan ibura.

26 E gari, kuriba ongarim gisin ivemara zui,
ezi maburan osirir ekiar ni faragha ingariziba
ongarimin ikarara uari akura uanaga iza-
ghiri.

27 Angamira itir biziba bar nirara gari,
mitiriam men azir dughiam
ni dagheba me daningasa me nirara
mizuai.

28 Ni dagheba me ganidima me api.
Nirara dagher aghuiba me ganidi,
men naviba izeveghe tughati.

29 Guizbangira, ni akirim ragha me gasarazi me
atiati.
Men angamira itir ikirimirim, ni me dama a
inizi me ariaghire,
egha men mikarziba ua nguazir
minemniamin oto.

30 Ni ikirimirir angamira itim anidir aminim me
ganingizi,
me angamira iti.

Ni nguazimin bizir igiabagh amima
da ofifi.

31 E ghaze, Ikiavira Itir Godin gavgavim ko angazangarir ekiam zurara iki mamaghira ikiam.

Eghti Ikiavira Itir God, bizir a ingariziba bagh bar akongegham.

32 A nguazimin garima, mikimkizim puram a batifi.

A dafarim mighsiabagh arizima, mighariba pura dar otifi.

33 Ki angamira itir dughiar kam ki Ikiavira Itir Godin ziam fam.

Ki Ikiavira Itir God bagh ighiabar amu, egh an ziam pirafegh gin ovengam.

34 A na gamima, ki bar akonge.

Ki kamaghsua ifonge, a nan onger akabagh ifuegham.

35 Nan ifongiam kamakin,

ni arazir kurabagh amir gumazamiziba bar me gasighasikigh.

Gumazamizir kuraba bar moghira gevegh ua ikian kogham.

Ki uan navir averiamin aven

Ikiavira Itir Godin ziam fam!

Aleluia!

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

105

God uan gumazamiziba ko, men onger akam

1 E bar Ikiavira Itir Godin ziam diponiva a minabaka.

Egh ingangarir ekiar an amizibar gun
Kantrin Igharazibar Gumamaziziba bar
me mikimam.

² E Ikiavira Itir God bagh ighiaba bangi egh an
ziam fam.

Egh bizir aghuir an amizibar gun mikimam.

³ Gumamazizir Ikiavira Itir Godin boroghin zuiba,
uan navir averiabar a bagh bar akongegh.

E an ziar aghuim ginighnigh,

an ziar ekiam bar a pirafi bar akuegham.

⁴ E zurara Ikiavira Itir Godin boroghira mangi
uarir akurvaghsi an gavgavim bagh an
azangsigham.

⁵⁻⁶ Ia Abrahamin ovavir boriba,

Abraham an Ekiamin ingangarir gumazim.

Ia Jekopin boriba,

ia Ikiavira Itir God ua baghavira in-
abazir gumamaziziba,

ia arazarazir ekiaba ko

ingangarir gavgavir an amiziba ko

akar a en apanibagh asighasigha
mikemeziba,

ia uam adagh nighnighvira iki.

⁷ Ikiavira Itir God, a en God.

A nguazir kamin gumamaziziba bar me gati-
vagha men gari.

⁸ Ikiavira Itir God e koma Akar Gavgavir mam
gami,

egh zurazurara Akar Dikirizir Gavgavir kam
ginighnigham.

An Akar Dikirizir Gavgavir kam
ginighnigh mangivira ikiam.

- 9 An Abraham ko Akar Dikirizir Gavgavir kam gami.
Egha Aisak koma Akar Dikirizir Gavgavir kam akiri.
- 10 An Akar Dikirizir Gavgavir kam Jekop koma a gami,
a Israelian ovavim,
egha Akar Dikirizir Gavgavir kam gav-gavim a ganingi,
eghti a zurara iki mamaghira ikiam.
- 11 Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,
“Ki Kenanin nguazim ni daningam,
eghti nguazir kam
kar nin ovavir boribar nguazim.”
- 12 Fomira Israelia bar avirasemezir puvatigha,
egha Kantrin Igharazibar Gumazamizibar min pura Kenanin nguazimin iti.
- 13 Egha Kantrin Igharazibar Gumazamizibar min pura tintinibar dagh aruavira iti.
- 14 Ezi God tarazi ataghizi,
me me misogha me abinizir puvati.
A men akurvagha me bagha
Akar Gavgaviba atrivibagh aniga me dikabira ghaze,
- 15 “Ki ua bagha misevezir gumazamiziba,
ia me gasighasighan marki!
Ia nan akam inigha izir gumaziba pazi
me damuan marki!”

- 16 Ikiavira Itir God mıtiriar aghazir ekiam
amadazi,
a nguazimin oto.
A men daghebagh amizi,
da bar gıfa.
- 17 E fo, a Josep amadazi
a uan adarazir faragha ghua Isipın kantrin iti.
Me dagiaba bagha Josep amadazi,
a Isipın kantrin aven ingangarir gumazir
kinimin min iti.
- 18 Ezi Isipia paza a gamua
senin gavgavimin an suemning gike.
Egha ain ring an firim dafa.
- 19 Ezi Josep ikia ghuavira itima,
bizir a mikemeziba guizbangıram otifi,
Ikiavira Itir Godın akam kamaghın aka,
Josepın akaba da guizbangıra.
- 20 Ezi gın Isipın atrivim gumazir mam amadazi,
a ghua kalabusın Josep inigha azenim gati.
Guizbangıra, gumazamizir avıribar garir atrivir
kam Josep ataghizi,
a fıriaghiri.
- 21 Atrivir kam Josep inigha
uan bizibar ganasa gumazir dapanimin aneti.
Ezi Josep Isipın gavmanın gumazir da-
panimin iti.
- 22 Josep atrivimin dipenimin ingarir gumaziba ko,
gumazir nıghnızir aghuiba a ganıdiba,
a me gativagha men sure gami.

105:16: Genesis 41:53-57 **105:17:** Genesis 37:28; 45:5 **105:18:**
Genesis 39:20--40:23 **105:20:** Genesis 41:14 **105:21:** Genesis
41:39-41

- 23 Jekop gin ghua Isipin kantrin otogha,
 nguibar igharazimin gumazimin min puram
 an guraghav ikia iti.
- 24 Ikiavira Itir God uan adarazir akurazi,
 me borir aviriba bate.
 A me gamizi, men dibobonim
 men apanibar dibobonim gafira.
- 25 God Isipia gamizi,
 me an gumazamizibar apanim gamua,
 egha pazi me damuasa tuaviba buri.
- 26 Gin, God uan ingangarir gumazim Moses ko
 Aron, a misevezir gumazim, an aning
 amada,
 ezi aning Isipin kantrin zui.
- 27 Aning Isipin kantrin ikia
 Godin mirakelba ko digavir kuram gamir
 arazarazibagh ami.
- 28 Isipia Godin akam batoghavira iti.
 Kamaghin amizi, God mitarmer bar ekiam
 gamizi,
 a men nguazim avara.
- 29 A men dipabagh amizi, da bar ghuzibar otivizi,
 men osiriba bar ariaghire.
- 30 Mitiviba otiva bar avirasemegha men nguaziba
 bar adagh izifa,
 egha uaghan atrivimin dipenir ekiam gizifa.
- 31 God mikemezi, bereziba ko itiba otiva bar
 avirasemegha
 men nguazim bar a gizifa.

105:23: Jenesis 46:6; 47:11 **105:24:** Ua Me Ini 1:7-14 **105:26:**
 Ua Me Ini 3:1-4:17 **105:28:** Ua Me Ini 10:21-23 **105:29:** Ua
 Me Ini 7:17-21 **105:30:** Ua Me Ini 8:1-6 **105:31:** Ua Me Ini
 8:16-17; 8:20-24

- 32 Amozimın danganımın, God amozir ofizir ekiar
dagiabar mın gariba amadazi da nguazimın
izaghiri.
Ezi onimarim taghtagha nguazimın izaghira
men nguazim gasava amadi.
- 33 God tuavir kamın men wainın ikarıziba ko men
fighın temebagh asighasiki,
egha men nguazimın temeba bar ada
apiraghariki.
- 34 A migeima, odeziba otifi.
Ezi dar dibobonim bar ghuavanabozi,
gumazitam dar ponan iburagham.
- 35 Odezir kaba, bizir dafariba itiba, bar ada ame.
Dagher me opariziba, uaghan odezir kaba bar
ada ame.
- 36 God Isipian adarazi bar,
men otarir ivariaba bar me misoghezi me
ariaghire.
- 37 A gin Israelia inigha Isipın kantri ategha azenan
ghu.
Me gol ko silvan aviriba inigha da sara ghue.
Egha me bar moghira mikarziba deragha
gavgavigha azenan izi.
- 38 Dughiar kamın Isipia Israelian atiatingi.
Me zuima, datirighın Isipia bar akonge.
- 39 God ghuariar ekiar mam isa overiamın pın
anetiži, a me avara.
Ezi a dimagaribar ghuariam gamizi

105:32: Ua Me Ini 9:22-25

105:34: Ua Me Ini 10:12-15

105:36: Ua Me Ini 12:29

105:37: Ua Me Ini 12:33-36

105:39:

Ua Me Ini 13:21-22

an avimin min isia isiragha angazan-
garim me ganidi.

40 Me dagheba bagha an azangsi, ezi a kuaraziba
amadazi da izi me da ame.

Egha a uan Nguibamin bretba isa
me bagha da amadazi, me da apa bar
izefe.

41 A dagiam gamizi, a kuiaghirizima,

dipam otogha ivemara ghua
dipaba puvatizir danganimin Faner
ekiamin min oto.

42 Guizbangira, Ikiavira Itir God uan ingangarir
gumazim Abraham koma Akar Dikirizir
Gavgavim gami,

egha an a ginighnighavira ikia, bizir kabagh
ami.

43 Kamaghin amizi, a uan gumazamiziba inigha
zui.

Gumazamizir kaba, a ua baghavira me
amisefe,

ezi me bar akuegha ighiabagh amua zui.

44 A gumazamizir igharazibar nguaziba isa me
gangingi.

Egha uan adarazir amamangatizi,

me gumazamizir kabar azeniba ko
nguibaba ini.

45 God kamaghin ifonge,

Israelia zurara an arazir a ifongeziba ko an
Arazibar gin mangam.

Kamaghin amizi, a me bagha bizir aghuir
kabagh ami.

Aleluia!

E Ikiavira Itir Godin ziam pırafam!

106

*God uan gumamaziziba arazir aghuibar me
gami, ezi me arazir kurabagh ami*

¹ E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

An araziba bar dera,

ezi a zurara en apanguva ikia mamaghira iti.

Kamaghin amizi, e bizir kam bagh a
minabagham.

² Tina an ingangarir ekiar an amiziba bar, dagh
eghanam?

Tina an arazir aghuir an amiba bar da bagh
an ziam fam?

Gumamaziziba puvatigham.

³ Gumamazizir an Akar Gavgavimin gin ghua
arazir aghuibagh amiba,

me bar akongegh.

⁴ O Ikiavira Itir God, ni uan gumamazizibar akur-
vaghsi izi

egh na ginirigh.

Ni men akurvagh

egh uaghan nan akuragh.

106:1: 1 Eghaghaniba 16:34; 2 Eghaghaniba 5:13; 7:3; Esra 3:11;
Onger Akaba 100:5; 107:1; 118:1; 136:1; Jeremaia 33:11

- 5 Ni ua bagha misevezir gumamaziba ki men ganti,
 men dabirabim deraghti
 me bizir aghuiba iniam.
 Eghti ki uaghan me ko bar akuegham.
 E nin gumamazibara,
 kamaghin e bar akuegham.
- 6 E, en ovaviba fomira arazir kuram gamizi moghin,
 arazir kuram gamigha gifa.
 E arazir mizirizir guar aviribagh ami.
- 7 Fomira, en ovaviba Isipin kantrin aven ikia,
 ni amizir bizir ekier kaba deragha dagh
 nighnizir puvati.
 Ni bar men apangkuvigha
 dughiar aviribar men akurvasi,
 ezi me nin apangkuvir ekier kam
 bakinighnisi.
 Egha me ghua Ongarir Aghevimin otivigha,
 Godin Bar Pin Itimin akam batoke.
- 8 God uan ziar ekiam bangin,
 uan gavgavir ekiam akakaghasa ua men akura.
- 9 An Akar Gavgavim Ongarir Aghevim ganingi, ezi a dakegha misingi.
 Ezi a gumamaziba inigha ongarir torir kam
 apengan itir nguazimin tuavir dakirtizimin zui.
- 10 A gumamazir kabar apanibar dafaribar ua me ini.

- A men akuragha men apanibar gavgavim dikabira,
 ezi me me gasighasighizir puvati.
- 11 Ongarim bar men apaniba avezi, me bar ariaghire.
 Men tav uam angamira iti puvati.
- 12 Dughiar kamın Israelia an akam nighnizir gav-gavim an ikia,
 an ziam fava ighiabagh ami.
- 13 Egha me bar zuamira an amizir bizir kam gin amada.
 Egha me uan nighnizibar gin ghua bizibar amuasa,
 egha faragha Godın akam bagha an azangsizir puvati.
- 14 Me gumazamiziba puvatizir danganimın ikia daghem bagha naviba puvira dikava,
 God ko itir arazim ategha an araziba tuisigh foghasa
 an gavgavim bagha azai.
- 15 God, me an azangsizir bizimın ganigha a ikara,
 egha uam arimariar bar ekiam gamizi,
 a me bato.
- 16 Gin me gumazamiziba puvatizir danganimın ikia,
 egha men marazi Moses ko Aron navim an-ingin ikufi,
 aning Ikiavira Itir Godın ingangarir gumazimning.

106:12: Ua Me Ini 15:1-21

106:14: Diboboniba 11:4-34

106:16: Diboboniba 16:1-35

- 17 Ezi nguazim akam akarizi Datan ko Abiram uan
 adarazi ko
 me torir kam giraghuezi
 nguazim iza ua dukuagha me ave.
- 18 Ezi avim izaghira men gin zui darazir isia,
 egha gumazir kuraba bar men isi.
- 19 Me Horepin Mighsiamin ikia
 gol isa bulmakaun mamın ingarigha
 an ziam fe.
- 20 Me Godin ziar ekiam akirim ragha agasaragha,
 dadaba apir bulmakaun nedazimın ingarigha
 Godin danganimın aneti,
 egha an ziam pirafi.
- 21-22 Godra, Isipin kantrin ingangarir ekiabagh
 amigha,
 Israelia ua me ini.
 Egha a Isipin kantrin ingangarir bar ekiar
 aghuibagh ami,
 egha Ongarir Aghevımın bizir igharagha
 garibagh ami, ezi gumazamiziba digavir
 kuram gami.
 Ezi Israelia ua Godin men akurazir kam a
 bakinighniki.
- 23 Kamaghın, God ghaze, a uan gumazamizibagh
 asighasigham.
 Ezi God inabazir ingangarir gumazim Moses
 dikavigha abuir gumazimın mın Godin
 damazimın tu,
 egha Israelian akurazi Godin
 aningagharir kam iraghuzi,
 God me gasighasighizir puvati.

- 24 God akar dikirizim me ganiga ghaze,
 a nguazir aghuim me daningam.
 Ezi me akar kam nighnizir gavgavim an itir puvatigha,
 nguazir kam gifongezir puvatigha,
 an aven mangan aghua.
- 25 Egha me uan purirpenibar aven ikia
 atara migirigiar aviribar God gimoba
 ghuavira ikiava,
 egha Ikiavira Itir Godin akamin gin zuir
 puvati.
- 26 Kamaghin amizi, God akar dikirizim me
 daningasa,
 uan ziam dibora ghaze,
 bar guizbangira, a me damuti,
 me gumazamiziba puvatizir
 danganimin ikiva arimighiram.
- 27 A men gin otivamin ovavir boribar amuti,
 me mangi gumazamizir igharazibar tongin
 ikiam,
 egh kantrin me itir kabar iki oveng
 mangam.
- 28 Me gin aser mam, an ziam Bal,
 me Peorin nguibamin an gin ghua a ko
 poroghav ikia,
 egha ofan me aser angamira itir puvatizir
 kabagh aningiziba ame.
- 29 Ezi me amizir arazir kurar kam bangin,
 Ikiavira Itir God atara,

- arimariar ekiam me bagh anemadazima
a ize.
- 30 Finias dikavigha
gumamazibar arazir kurar kam ikara,
ezi arimariar kam me ataki.
- 31 God bizir Finias amizir kam ginighnigha egha a
dibora ghaze,
a nan damazimin dera.
A deragh iki mangivira ikiam.
- 32 Israelia gin Meriban dipamin ikia amir araziba
God gamizi an atari,
ezi Moses me bangin osimtizir ekiam ini.
- 33 Guizbangira, men arazir kam Moses gamizi an
atarava bar osemegha
deragha nighnizir puvatigha paza mikeme.
- 34 Ikiavira Itir God ghaze, ia Kenanin gumamaziz-
iba bar me misueghti me arimighiregh.
Ezi me me misoghezi me ariaghirezir puvati.
- 35 Israelia kantrin igharaziba ko ikia
men guiviba ko otariba uarir iti.
Egha me amir arazir kuraba uaghan me
ko dagh ami.
- 36 Me men asebar marvir guabar ziaba fe,
ezi kamaghin men arazir kurar kam
azuazimin min men suiragha
me gasighasiki.
- 37 Me uari uan otariba ko guiviba isa aseba bagha
me misozi me ariaghirima,
me men ofa gami.

38 Me uari uan otariba ko guivibav sozi me ariaghiri.

Men boriba osimtizitaba puvati,
ezi me me isa pura me misozi me ariaghiri,
ezi me me isa Kenanian aseba bagha ofa gami.

Men arazir kamın, men boribar ghuziba ira egha men nguazim gamizi,
a Godın damazim mize.

39 Me arazir kam gamua uari uari gami me Godın damazımın mize.

Arazir kam Godın damazımın mati, gumazamiziba uari isa uari ko tintinibar akuir arazim.
Me arazir kam gamua egh Godın akam deragha an gın zuir puvati.

40 Ikiavira Itir God uan gumazamizibar atara egha ua me gifongezir puvati.

41 Egha me isa Kantrin Igharazibar Gumazamizibar dafaribagh ariki,
ezi men apaniba me gativagha men gari.

42 Men apanir kaba me gativagha men gara me dikabıragha paza me gami,
ezi me pura uan apanibar gavgavibar apengan iti.

43 Dughiar avırıbar God uan gumazamizibar akurvasi,
ezi me akam batogha uari uan niğhnizibar gın zui.

Me kamagh amua arazir kuram bar an aven ghugha gıfa.

- 44 Me Ikiavira Itir God ko migeir dughiabar,
 a men arareba barasi,
 egha men osimtizimin gara
 men apangkufi.
- 45 A ua uan Akar Dikirizir Gavgavim ginirigha
 ua bar men apangkufi.
 Egha ua uan nighnizim gira.
- 46 A ua men apanir men suirazibar nighnizibagh
 irazi,
 me Israelian apangkufi.
- 47 O Ikiavira Itir God, en God, ni datirighin en
 akuragh!
 E gumamazir bar igharazibar torimin iti,
 ni uam e akuvagh uam e inigh en
 nguazimin izi.
 Eghti e nin ziar ekiam ginighnigh nin ziar ekiam
 minabagham.
 E nin ziam fisi bar akuegham.
- 48 E Ikiavira Itir Godin ziam feka,
 a Israelian God.
 E datirighin ko, gin izamin dughiabar zurara an
 ziam feka.
 Gumamaziziba bar mikim suam,
 "Bar guizbangira!"
- E Ikiavira Itir Godin ziam fam.
 Aleluia!

Akinafarir namba 5

Gumazamiziba osimtizibar aven ikia Godin deima, a men apangkuvigha men akura

- ¹ Ikiavira Itir God a dughiabar zurara en dera,
a zurara en apangkuva ikia mamaghira iti.
Kamaghin amizi, e a minamam!
- ² Ia, Ikiavira Itir God ua inizir gumazamiziba,
ia bar a minabi.
Guizbangira, a ian akuragha en apanibar dafariba
da ia inis.
- ³ An aruem anadi naghin ko aruem uaghiri naghin
ko not ko sautin itir gumazamiziba,
bar ia akuvagha ia inigha ize.
- ⁴ Ezi ian marazi gumazamiziba puvatizir dan-
ganimin ikia
tintinibar arua deragha fozir puvati,
me nguibatamin boroghin iti o puvati.
- ⁵ Ezi mitiriaba ko kuariba men pira men azi,
ezi me ghaze,
me givagham.
- ⁶ Me osimtizir kamın ikia,
egha Ikiavira Itir Godin diava an azangsizima,
a men osimtizir kamın aven men akura.
- ⁷ A me inigha biaghatigha ghua
nguibar ekiar me an aven dapiamin mamın
me ati.
- ⁸ Kamaghin, Ikiavira Itir God zurara men
apangkuvigha
arazir aghuimin me gamizir bizim bagha,
me a minabi.

- 9 Guizbangira, a kuariba pirir adarasi,
dipaba me ganidima, me apa bar izefi.
Ezi mitiriaba azi darasi,
a dagheba me ganidima, me apa bar izefi.
- 10-11 Ezi ian marazi Godin Bar Pin Itimin akam
batuegha,
egha an akam baraghizir puvati.
Kamaghin, me kalabusin dipenimin ikia egha
mitater kuramin iti.
Men apaniba ainin senba isa me ikezima
me osimtizir ekiamin aven iti.
- 12 Ezi God me dikabirazi,
me asaghpora ira ingangarir ekiam gamua
men gavgaviba bar gifa,
ezi men akurvaghamin gumaziba pu-
vati.
- 13 Me osimtizir kamın ikia,
egha Ikiavira Itir Godin diava an azangsizima,
a men osimtizir kamın aven men akura.
- 14 Ikiavira Itir God me inigha men senba firigha,
danganir mitater kurar kamın me inigha
azenan ize.
- 15 Kamaghin, me Ikiavira Itir God zurara men
apangkuvigha arazir aghuimin me gamizir
bizim bagh,
a minamam.
- 16 Me fo, a gumaziba brasin gavgavimin ingarizir
tiaba abiagharigha,
kalabuziar dipenimin ain baba akaragharisi.

107:9: Onger Akaba 34:10; Luk 1:53 **107:10-11:** Jop 36:8;
Aisaia 9:2; Luk 1:79 **107:14:** Onger Akaba 68:6; 146:7; Aposel
12:7

- 17 Guizbangira, ian marazi bar arazir kurabagh
ami.
Egha arazir kurar me amir kaba bangin
me arimariar kuraba ini.
- 18 Me dagheba inian aghuagha
ovengasava ami.
- 19 Men ikirimirim ikuvizi me pazavira ikia,
egha Ikiavira Itir Godin dei.
Ezi a men akuragha men osimtizer kam
agifa.
- 20 A uabi migeima,
an akar kam men mikarzi bagh amizi da ua
dera.
Ezi a matmatiamin ua me ini.
- 21 Kamaghin, me Ikiavira Itir God zurara men
apanguvigha arazir aghuimin me gamizir
bizim bagh,
a minamam.
- 22 Me a minamamin ofabar amuva,
an amizir bizir aghuibar gun gumazamizibav
kimsi
bar akongegh onger akabar amu.
- 23 Ezi ian marazi kuribar aven ingara
ongarir ekiaba bar dagh arua
egha biziba amaga dagh ivesi.
- 24 Kurimin ingarir gumazir kaba, me Ikiavira Itir
God amizir bizir kabar gani.
An ongarir ekiamin bizir aghuir kabagh ami.
- 25 A mikemezi, aminir ekiam ongarir konimin oto,
egha ongarim fema, a dikafi.
- 26 Ezi kuriba a gisin bar pin uavanaga egha bar vin
mar uaghiri.
Ezi kurimin ingarir gumaziba bar atiatingi,

- me fo me bar moghira bar ikuvigham.
- 27 Me gumazir dipar onganiba amegha onganigha
 purama aruibar min
 kurim gisin arui,
 egha kurimin akurvaghamin nighniziba bar
 puvati.
- 28 Me osimtizer kamın aven ikia,
 Ikiavira Itir Godin deima
 a men akuragha men osimtizerim agifa.
- 29 An aminir ekiam gamizi an amira,
 ezi ongarim amiragha
 uaghirigha ua dikavir puvati.
- 30 Me ongarimin gari an amiragha irighav itima,
 me bar akonge.
 Ezi Ikiavira Itir God me inigha
 nguibar me mangi ikiamin ongarir
 mikebamin ghu.
- 31 Kamaghin, me Ikiavira Itir God zurara gumaza-
 mizibar apangkuvigha arazir aghuimin me
 gamizir bizim bagh,
 a minamam.
- 32 Me gumaziba uari akuvir danganibar Godin
 gumazamiziba ko uari akuv,
 egh me an ziar ekiamin gun mikim.
 Me gumazir aruaba ko dapi bizibav kim,
 dughiar kamın me Ikiavira Itir Godin ziam
 fam.
- 33 Ikiavira Itir God faner ekiaba ko dipar atuibagh
 ami,
 da dati.
- 34 Egha nguazir dagheba deragha aghuim gamizi,
 a ragha otogha amangsizir nguazimin otozi
 bizitam bar an otogha aghuir puvati.

Nguazir kamın itir gumazamiziba arazir
 kurabagh ami,
 kamaghın, Ikiavıra Itir God osımtızir kaba me
 ganıngi.

35 Egha gın Ikiavıra Itir God, gumazamiziba pu-
 vatızir danganir mıdiariba,
 dipar akareba dagh arisi.

Egha nguazir dipaba puvatızibar,
 a faneba arıghızıma da afora ivemari.

36 Me nguazir kabar mıtiriaba azir gumazamiziba
 ariki,
 ezi me nguibar ekiamın ingarigha an aven iti.

37 Ezi me dagheba opara, egha wainın beniba
 opari,
 egha dagher avırıba ikia, wainın ovızir
 avırıba iti.

38 Ikiavıra Itir God uan gumazamiziba bar der-
 agha me gami,
 ezi me borir avırıba bate.

Ezi a bulmakaun avırıba me bagha dagh amizi
 da otifi.

39 Men apaniba me ko misogha,
 bar me dikabırigha osımtızir bar ekiam me
 ganıngi.

40 Ezi Ikiavıra Itir God men apanıbar gumazir
 dapanıbagh amizi,
 me pura bizir kınıbar mın iti.

A me gamizi me tintinıbar arua
 danganir mısingızir tuavıba puvatızıba, pura
 dagh arui.

41 Gumazir bizıba puvatızıba, osımtızir avırıbar
 aven iti,

- ezi a men akurazi, me deragha iti.
 A men amizibagh amizi, me borir aviriba bati.
 Ezi men adarazi avirasemegha mati sipsipin
 bizibar min bar aviraseme.
- 42 Ezi gumazamizir Godin damazimin deraziba,
 bizir kamın ganigha
 men naviba bar men dera.
 Ezi gumazamizir kuraba mikıman asagha
 purama akabar kumigha nımıra iti.
- 43 Eghti ia gumazamizir nighnizir aghuiba itiba,
 ia deraghvıra bizir kabagh bar dagh nighnigh.
 Egh kamagh akam akarigh suam,
 Ikiavıra Itir God bar en apangkuvigha ikia
 mamaghıra iti.

108

Gumazim apaniba dikabinasa Godin azangsi
(Onger Akaba 57:7-11; 60:5-12)

- Godin ziam fer ighiar kam, Devit an osiri.
- ¹ O God, ki uan navir averiamın aven nighnizir
 gavgavimra nin ikia,
 egha ua nighnizir igharaziba nan puvati.
 Datirighin nan navim dikavti,
 ki gitabav sogh
 nin ziam famin ighiabar amuasa.
- ² Aminim tiraghti,
 ki daguim ategh dikavigh uan gita ko kulele
 misogham.
 Ki dagh ikararangti, dar ararer aghuim otivti
 aruem bigh anangam.
- ³ O Ikiavıra Itir God, ki Kantrin Igharazibar Gu-
 mazamizibar tongin ni minamam.

Gumazamiziba bar moghira oraghti,
ki nin ziam fi ighiam bangam.

⁴ Ki fo, ni en apanguvir arazim,
a bar ekefe, egha overiamin ababanimin tu.

Ni zurara amir arazir aghuir kaba
e da meng mangiti,
da mangi overiamin ghuariabar
suiragham.

⁵ O God, ni overiamin uan gavgavim akaghti,
nguazimin gumazamiziba ganigh fogh suam,
nin gavgavim bar ekevegha
me gafiragha pin iti.

⁶ Ni bar ifongezir darazi bar deravira ikiasa,
ni uan agharir guvir gavgavimin en suiragh
en akuragh.

Ni nan azangsim baragh!

⁷ God uan Dipenimra ikia ghaze,
“Ki apaniba ko misogha me abiragha gifa.
Ki datirighin Sekemin nguibamin nguazim ko
Sukotin danganir zarim abigh,
egh uan gumazamizibar aningam.

⁸ Guizbangira, Gileatin nguazim ko Manasen
nguazim, aning nana.

Ezi Efraimin nguazim a kon midorozir da-
panir asuamin min iti.

Ezi Judan nguazim, mati nan atrivir
fidizim.

⁹ Moapin kantri, a nan itarir dipar ki ruemin min
iti.

Idomin kantri, a nan danganir ki uan dagarir
asuaba arizimin min iti, egha nana.

Ezi Filistiaba ki midorozimin me abiragha

bar akuegha pamten dei.”

¹⁰ O God, tinara na inigh
 egh nguibar gavgavim itir kamın aven
 mangam?

Tina nan faragh mangiti
 ki Idomın kantrin ekiamın aven mangam?

¹¹ O God, ni akirim ragha e gasaras ti?
 Ni ti en midorozir gumazibar akurvaghan
 aghua?

¹² Gumazibar gavgavibar akurvazim, a pura
 bizim.
 Kamaghın amizi, ni en akuraghti
 e uan apaniba ko misogham.

¹³ E fo, Godın akurvazimra,
 e uan apanibav sogh me abinigham.
 A uabi en apanibav sogh
 me agıvaghham.

109

Gumazir osımtızim itimın dımdıam

Godın ziam fer onger akar kam, Devit an osiri.
 A gumazir onger akabar faragha zuim
 ginighnigha an osiri.

¹ O God, ki nın ziam a pırafa.
 Ni nımıra ikian marki.

² Gumazamizir kuraba ko gumazamizir ifavariba
 na gasıghasıghasa.

Me nan gara ifara akar kurabar na mıgıa
 nan apanim gami.

³ Me na ekiarugha nan aghuazir akabar na mıgei.

- Guizbangira, me migeir migirigiaba,
mingariba puvati.
- ⁴ Ki me gifuegha me bagha God ko migei.
Ezi me nan atara akaba na gasi.
- ⁵ Ki arazir aghuibar me gami,
ezi me arazir kuraba nan arazir aghuiba ikar-
vasi.
Ki bar me gifonge,
ezi me ki me gifongezir arazir kam ikarvagha
na gifongezir puvatigha bar nan aghua.
- ⁶ Ki ghaze, ni jasin kuratam a miseveghti,
a nan apanim kotiamin a baragh egh a tuisigh.
An apanitamrama,
an kotiam baragh.
- ⁷ Jasin kotiam barazir kam oraghti, migirigiaba
mangiti,
a mikim suam, gumazir kam guizbangira
arazir kuram gami,
a isi kalabus datigh.
Nan apanim, God ko mikimti,
jasin kurar kam an akar kam gifogh egh
mikim suam,
a God ko migeir arazir kam, an arazir
kuram.
- ⁸ Nan ifongiam, a bar zuamiram aremegh,
eghti gumazir igharazitam an danganim
inigh.
- ⁹ An aremeghti an boriba afeziaba puvatighti,
an amuim uaghan paba puvatigham.
- ¹⁰ An boriba dipeniba puvatigh egh onganaraz-
ibar amu ikiasa ki ifonge.

- Eghti gumaziba me itir dipenir kuramin me batuegham.
- 11 Nan apanir kam gumazitabar bizitaba inigh egh da ikaraghan koghti,
ki kamaghsua, me izi uan biziba ikarvagh an nguazim inigh.
- Eghti nguibar igharazibar gumaziba izi bizir a ingangarim gamua ivezeziba bar ada da inigham.
- 12 Ki kamaghsua, gumazitam bar an apangkuvan marki.
Gumazitam kamaghin an boribagh nighnigh suam,
me afeziaba puvati egh men apangkuvan marki.
- 13 Ki kamaghsua, an ovavir boriba uaghan bar arimighiregham,
eghti gin otivamin adarazi ua gumazir kamın ziam ginighnigh a diponan kogham.
- 14 An inazir afeziaba amizir arazir kuraba, Ikiavira Itir God uabi adagh nighnigh.
Egh an amebamin arazir kuraba gin amangan marki.
- 15 Ikiavira Itir God me amizir arazir kurar kam ginighnighvira iki,
eghti gumazimiziba gumazir kamın adarazi nighnizitam ua men ikian bar marki.
- 16 Gumazir kam tong apangkuvir nighnizitam igharaz darazir itir puvati.
A gumazir biziba oteveziba ko, biziba puvatziba ko, naviba osemegha itiba,
a paza me gamua ghua me misozi me ariaghire.

17 A faragha gumazamizibagh asighasighasa
 ifuegha akar kurabar me migei,
 egh a datirighin uabi bar moghira ikufigh!

A God deragh gumazamizir igharazibar amuasa a
 me bagha Godin azangsighan aghua,
 eghti uaghan gumazitam God deragh a
 damusi an a bagh Godin azangsighan
 marki.

18 Dughiabar a migeir migirigiba,
 a gumazir igharazibagh asighasighasa migei,
 ezi an migirigiar kam mati an adiarir a
 uan mikarzimın kurkezim.

Kamaghin dera, an akar kurar kam dipar an
 apimin min an namnamın aven iki.

Egh boremin min an agharibar aven magari.

19 An akar kurar kam, a korotiam aruzi moghin
 anevaragh,
 egh letiamın min uan ivariam gighuigh iki
 kamaghira iki.

20 Ikiavira Itir God mizazir kamra gumazir na isa
 kot garizibar arighasa, ki ifonge.
 Guizbangira, gumazir kaba akar bar kuraba
 na migei.

21 O Ikiavira Itir God, nan Ekiam, ni uan ziar ekiam
 bangin, ni Akar Gavgavim akirizi moghin ni
 nan akuragh.

Ni bar deragha egha zurara nan apangkufi,
 kamaghin ni nan akuragh.

22 Ki biziba bar puvatigha purama aperaghav ikia,
 uan navir averiamın aven mizazir kuram
 barasi.

- 23 Aruem anaga bizibagh isirazi dar nedaziba
ghua guaratighin gevi moghin,
ki mangigh givaghasa ami.
Aminim odezibagh ivai da migha ghua gevi
moghin,
ki uaghan dar min mighegh mangigh
givagham.
- 24 Ki dagheba ategha egha nan tevir akuriba gav-
gaviba puvati.
Ki bar agharim gurazi, agharir suiaba bar nan
amira.
- 25 Gumazamiziba nan gara egha na dipofi,
egha me uan dapaniba roa egha nan ingara-
vati.
- 26 O Ikiavira Itir God, nan God,
ni zurara bar nan apangkufi.
Kamaghin, ni nan akuragh egh uam na
inigh.
- 27 Ni nan apaniba kamagh men akaghti, me fogh
suam,
nirara nan akuragha egha uam nan ini.
- 28 Me, ni na gasighasighsi me ni mikimam.
Eghti puvatigham. Ni deravira na damuvira
ikiam.
Gumazir na gasighasighasava amiba
ni me abinasa ki ifonge.
Eghti, ki nin ingangarir gumazim,
nan navim nan deragham.
- 29 Nan apaniba aghumsizir dafam iniasa, ki
ifonge,

eghti gumamaziziba men aghumsizir arazir
kam bar an ganam.

- ³⁰ Gumamaziziba Godin ziam fasa uari akuvir
dughiabar,
ki an ziam fam.
Egh akar ekiamin Ikiavira Itir God
minamam.
- ³¹ Guizbangira, apaniba gumamazizir onganaraz-
iba isi kot datigh kamagh mikim suam, me
arimighiram.
Ezi, God gumamazizir onganarazibar gara
men akurvasi.

110

*Ikiavira Itir God gavgavim isa atrivim ganidir
ighiam*

Kar Godin ziam fer onger akam. Devit an osiri.

- ¹ Ikiavira Itir God, nan Ekiam migia ghaze,
“Ni nan agharir guvimin daperagh iki mangiti,
ki nin apaniba dikabiragh me isi nin dafarim
datighti
me nin dagarimningin apengan ikiam.”

- ² Ikiavira Itir God ni damighti,
ni Saionin nguibamin iki gavgavir ekiam iki
nguibar aviribagh ativagh dar ganam.
God ghaze, ni uan apanibagh ativagh.
- ³ Ni uan apanibav soghamin dughiam,
nin gumamaziziba uaghan ni ko mangi nin
akurvagh,

110:1: Matyu 22:44; Mak 12:36; Luk 20:42-43; Aposel 2:34-35; 1
Korin 15:25; Efesus 1:20-22; Kolosi 3:1; Hibru 1:13; 8:1; 10:12-13

egh ia Godin miḡhsiamin ghuavanangam.
 E gari ghuariabar amariba dimagaribar ira azeni-
 bagh iri
 da aghua dagher aviriba iti.
 Kamaghira, ni dughiabar zurara gavgavim ini ma-
 maghira iki,
 egh gumazir igiamin min otogham.

⁴ Ikiavira Itir God Akar Gavgavim ni koma
 anekirigha gifa,
 egh uan niḡnizim giraghan kogham.
 A ghaze, “Ni ofa gamir gumazimin iki mamaghira
 ikiam.
 Ni Melkisedeghin min ofa gamir gumazimin
 ikiam.”

⁵ Ekiam gavgavim ni daningasa ni ko iti.
 Eghti an aningagharir dughiam otoghti
 an atriviba tintinimin me misogh me
 gasighasigham.

⁶ A nguazimin gumazimizibar arazir kuraba ikar-
 vagh,
 egh midorozir danganibar a gumazir
 aviribav soghti me arimighiram.
 An atrivir aviriba ko misogh me abinam.

⁷ Atrivim tuavir miriamin ivemarir daghurir
 dipabar ami,
 egh a gavgavim inigh, uan apaniba
 dikabiragham.

111

*Godin ziam fer ighiam**

¹ E Ikiavira Itir Godin ziam fam.

Gumazamizir God baghavira itiba,
 me uari akuvamin dughiam,
 ki men tongin ikiva, uan navir averiamin aven
 nighnizir vamira ikiva
 Ikiavira Itir God minamam.

² Ikiavira Itir God amir biziba, da bar bizir bar
 aghuiba.

Gumazamizir Ikiavira Itir God, bar a
 gifofoghasa ifongeziba,
 me an ingangariba bar deragh dagh
 fogham.

³ Bizir an amiba, e dar gara
 an ziar ekiam fa egha fo,
 an atrivir gavgavir ekiam a bar dera.
 An arazir aghuir kam zurara ikivira iki
 mamaghira ikiam.

⁴ Ikiavira Itir God zurara gumazamizibar
 nighnizibagh amima,
 me zuraram an amir digavir kuram gamir
 arazibagh nighnighvira iti.
 Ikiavira Itir God en apangkuva en akur-
 vasi.

⁵ A gumazamizir an atiatiba, a dagheba me ganidi.
 Egha a uan Akar Gavgavir a gumazamiziba ko
 dikirizir kam,

* **111::** Hibrun akamin onger akar kam, me uan alpabetin letabar vaghvagha dar gin ghua ighiar kamın vesba osira bar ghuava vezin abuananamın oto.

a zuraram a ginighnisi.

⁶ A uan gavgavim uan gumazamizibar akagha
 Kantrin Igharazibar Gumazamizibar nguaz-
 iba isa
 uan gumazamizibagh aningi.

⁷ An araziba, da bar guizbangira egha bar dera.
 E an Akar Gavgaviba nighnizir gavgavim adar
 iki
 egh dar gin mangam.

⁸ God Akar Gavgavir kaba e ganiga ghaze,
 da gavgavigh iki mamaghira ikiam.
 Guizbangira, God guizin arazir aghuimin gin ghua
 Akar Gavgavir kaba e ganingizi da bar
 dera.

⁹ A ua uan gumazamizibagh ivezegha ua me ini.
 Egha Akar Gavgavim me koma anakira ghaze,
 Akar Dikirizir Gavgavir kam zurara iki
 mamaghira ikiam.

Ikiavira Itir God, an arazir aghuibaram amua bar
 derazir God,
 ezi gumazamiziba an ziar ekiam ginighnigha
 ghaze,
 a bar pin kozi,
 me an atiatia an apengan iti.

¹⁰ Gumazitam nighnizir aghuim inisi
 a faragh Ikiavira Itir Godin atiating an apen-
 gan iki.

Gumazamizir an Akar Gavgavibar gin zuiba,
 me fofozir aghuiba ikiam.
 Eghti e an ziam fi iki mamaghira ikiam.

112

*Gumazir aghuiba me bar akongegham**

¹ E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

Gumazamizir Ikiavira Itir Godin atiatia an Akar
Gavgavimin gin mangasa bar ifongeziba,
me bar akongegh.

² Gumazir aghuibar boriba, nguazir kamın iki
ziar ekiaba ikiam.

Men ovavir boriba,

Ikiavira Itir God deravira me damuam.

³ Men adarazi dagiar aviriba initi,

men biziba bar avirasemegham.

Me deraghvira arazir aghuimin gin mangiva iki
mamaghira ikiam.

⁴ E fo, mitarmem iti,

ezi gumazir aghuim, gumazir aghuir
igharazibar akurvaghasa angazangarimin
min anagava otogha,
men apangkuvigha, aminirbirim gisira.

⁵ Gumazir guizbangira migia pura uan biziba
anidim,

an ingangariba a guizbangira dagh amuti, an
dagiba isir tuaviba deravira mangiti,
a bar akongegham.

⁶ Gumazir aghuim irighan kogh egh tugh gavgav-
igh mamaghira ikiam.

Eghti gumazamiziba a ginighnighvira ikiam.

* **112::** Hibrun akamin onger akar kam, me uan alpabetin letabar
vaghvagha dar gin ghua ighiar kamın vesba osira bar ghuaava vezin
abuananamın oto. **112:4:** Jop 11:17; Onger Akaba 97:11

- 7 An osimtizir otivibar migirigiaba baragh atiatin-
gan kogham.
Puvatigham, a tughavavgavigh nighnizir gav-
gavim Ikiavira Itir Godin ikiam.
- 8 A nighnizir aviribagh amua atiatir puvati.
A fo, God gin an apaniba dikabiragham.
- 9 A bizir bar aviriba gumazir onganarazibagh
amibagh anidi.
Ezi an arazir aghuir kam givaghan kogham, a
ikivira ikiam.
Egh a nguibamin aven ziar ekiam ikiti,
gumazamiziba an ziam fam.
- 10 Gumazir kuraba, gumazir aghuimin
dabirabimin ganiva puviram ataram.
Egh men naviba men ikuvighti,
men gavgavim me ateghti me puram
amiragh magiri givagham.
Guizbangira, bizir aghuir me iniasa mizua itiba,
me da inghan kogham.

113

*Godin Araziba bar dera, kamaghin e ziar ekiam
a daningam*

1 E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

O Ikiavira Itir Godin ingangarir gumazamiziba,
ia Godin ziam fi.

2 E bar moghira an ziam datirighin ko, gin sara a fi
mangivira ikiam.

3 E Godin gumazamizir aruem anadi naghin ikegh
ghua aruem uaghiri naghin itiba,

e bar moghira Ikiavira Itir Godin ziam fam.

⁴ Ikiavira Itir God, kantribar gumazamiziba bar
me gativagha men garima,
me an ziam fe.

An gavgavim ko ziar ekiam bar ekevegga
overiam gafiragha bar pin mar iti.

⁵⁻⁶ Ikiavira Itir God, a en God, gumazitam an
miraram amir puvati.

An atrivir bar ekiamin ikia bar pin iti.

Egha bar pin ikia overiam ko nguazim
virara vin beragha aningin gari.

⁷ A gumazamizir onganarazir nguazir
minemniabar tongin itiba, men akura.

A gumazamizir biziba puvatigha averenimin
tongin itir kaba,

a iza me fe.

⁸ A gumazamizir kaba isa uan gumazamizibar
gumazir dapaniba ko me atizi,

me me ko apiaghav iti.

⁹ An amizir boriba batir puvatiziba deragha me
akirizi,

me borir aviriba bata bar akonge.

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

114

*Godin gumazamiziba Isipin kantrin azenan
izezir ighiam*

¹ Israelia me Jekopin ovavir boriba,
me Isipin kantri ategha azenan ize.

- Kar akar igharazibav geir gumazamiz-
iba, men kantri.
- ² Dughiar kam, Judaba, Ikiavira Itir God baghavira
itir gumazamizibar m̄n iti.
Guizbangira, Israelia God me gativagha men
gari, ezi me an gumazamizibar m̄n iti.
- ³ Dughiar kam, Ongarir Aghevim Godin gav-
gavim̄n garava egha arav ghu.
Ezi Jordanin Fanem pura mitighav ikia ua
ivemarir puvati.
- ⁴ Ezi mighsiar ekiaba memebar m̄n uari akuri.
Ezi mighsiar muziariba sipsipin nguzibar m̄n
uari akuri.
- ⁵ O Ongarim, ni manmaghsuava arav ghu?
O Jordanin Fanem, ni manmaghsua ua ive-
mari puvati?
- ⁶ O mighsiar ekiaba, ia manmaghsua memebar
m̄n uari akuri?
O mighsiar doziba ia manmaghsua sipsipin
nguzibar m̄n uari akuri?
- ⁷ O nguazim, datirighin Ekiam a izi, ni nighiva
akong.
A Jekopin God a izegha gifa,
ezi ni an damazim̄n nighiva akong.
- ⁸ Godin kam, a dagiam gamizi, a mozir dipamin
m̄n oto.
Guizbangira, a mighsiar gavgavim gamizi,
a dipar nguazim̄n aven afora azenan
izim̄n m̄n oto.

115

God uabira a guizbangira God

- ¹ O Ikiavira Itir God, ni zurara bar en apanguvigha mamaghira ikia,
 egha e ataghirazir puvati.
 Kamaghin amizi, e zurara nin ziamra fam.
 E uari uan ziaba fan kogham.
- ² Manmaghirama amizi, Kantrin Igharazibar
 Gumamaziziba kamaghin en azangsigha
 ghaze,
 “Tan God managh iti?”
- ³ Me kamagh fozir puvati, en God uan Nguibamin
 iti,
 egha a bizir tizim uan ifongiamin a damusi
 ifuegh, ana damuam.
- ⁴ Kantrin Igharazibar Gumamaziziba, silva ko gol
 isa uan marvir guabar ingari.
 Me uari uan dafaribar dar ingari.
- ⁵ Ezi marvir guar kaba, da akatoriba ikia egha
 migeir puvati,
 Da damaziba ikia bizibar garir puvati.
- ⁶ Da kuariba ikia, egha orazir puvati,
 egha atiniba ikia bizibav ghuriabagh amir
 puvati.
- ⁷ Da dafariba ikia, bizibar suizir pu.
 Da sueba ikia, egha aruir puvati.
 Da akaba akarti tiariba puvatigham.
- ⁸ Guizbangira, gumazir marvir guar kabar in-
 gariba,
 me uari marvir guar me ingarir kabar min iti.

Gumazir niġnizir gavgavim marvir
guabar itiba, me uaghan dar min iti.

- ⁹ O ia Israelian gumamaziba,
ia niġnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin iki.
A deragha ia gamua egha ian akurvasi.
- ¹⁰ O ia Aronin adarasi, ia ofa gamir gumaziba,
ia Ikiavira Itir God niġnizir gavgavim an iki.
A deragha ia gamua ian akurvasi.
- ¹¹ O ia gumamazir Ikiavira Itir Godin atiatiba,
ia niġnizir gavgavim an iki.
A uabira deragha ia gamua ian akurvasi.
- ¹² Ikiavira Itir God zurara e ginighnigha mam-
aghira iti.
Egh a deravira e damuam.
A, e Israelia deravira e damuam.
Egh uaghan Aronin adarasi,
me ofa gamir gumaziba, a deravira me
damuam.
- ¹³ Gumamazir Ikiavira Itir Godin atiatiba,
a deragh me damuam,
gumamazir ziaba itiba ko ziaba pu-
vatiziba uaghara,
a deragh me damuam.
- ¹⁴ Ki ghaze, Ikiavira Itir God borir bar aviriba,
ia ko ian gin otivamin ovavir boribar
aningam.
- ¹⁵ Guizbangira, Ikiavira Itir Godin overiam ko
nguazimin ingarizim,
a bar deravira ia damu.

- 16 Nguibar bar p̄in itim, kar Ikiavira Godin biz-
imra.
A nguazir kam isa gumazamizibagh aningi.
- 17 E fo, gumazamizir ariagh̄iriba me uan
nguibam̄in iraghue.
Egha Ikiavira Itir Godin ziam fer puvati.
- 18 Ezi e datir̄igh̄in angamira itir gumazamiziba,
e Ikiavira Itir Godin ziam minabi
mamaghira ikiam.

Aleluia!

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

116

God gumazir mam̄in akurazi, an a minabi

- 1 Ikiavira Itir God nan dimdiaba ko azangsziba
barasi.
Kamagh̄in ki bar a gifonge.
- 2 Dughiaba bar a nan azangsziba baraghavira iti,
kamagh̄in dughiar ki angamira itir kam,
ki a ko mikimvira ikiam.
- 3 Ki faragha aremeghasava amima,
ovevem benim̄in m̄in na ikezi ki iti.
Ki Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibam
ginighnigha atiatia
egha navim bar osemeghavira iti.
- 4 Ki Ikiavira Itir Godin ziam dibora a migia ghaze,
“O Ikiavira Itir God, ki ni gaghori,
ni nan akuragh ua na inigh, puvatighti ki
ovegham!”

5 Guizbangira, Ikiavira Itir God zuraram en
kuarkuva en akurvasi,
egha a bar dera.

En God, an apangkuvim itir God.

6 Gumazamizir uarira uarir akurvaghamin gav-
gaviba puvatiziba,
Ikiavira Itir God men akurvasi.
Kamaghira ki faragha gavgaviba bar puvatizi,
osimtiziba na gasighasighasava amima, a nan
akura.

7 Ki fo, Ikiavira Itir God bar deragha na gami.
Kamaghin, ki datirighin navir amirizimin
ikiva avughsi ikiam.

8 O Ikiavira Itir God, ni nan akurazi, ki aremezir
puvati.

Ni nan temeriba adisi.

Egha na geghuvima ki irizir puvati.

9 Ki angamira itir dughiamin,
ki zurara Ikiavira Itir God ko daruam.

10 Ki faragha ghaze,
“Osimtizir ekiam na avaragha na
dikabiraghasava ami.”

Ezi dughiar kamın ki nighnizir gavgavim
Ikiavira Itir Godin ikiavira ikia kam-
aghin migei.

11 Ki dughiar kamın puv atiatia bar osemegha
ghaze,

“Ki nighnizir gavgavim gumazitamın ikian
kogham.

Ki nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godra
ikiam.”

- 12 Ikiavira Itir God bar deravira na gami.
Eghti ki ua bizir tizimrama a daningam?
- 13 Ki ti wainin kavin tam a danigham,
eghti ofan kam kamaghin akagh suam,
Ikiavira Itir God ua na ini.
A ua na inizir bizir kam bagh
ki an ziamin dimiva a minamam.
- 14 An gumazamiziba izi uari akuvamin dughiam,
ki a koma amizir Akar Dikirizir Gavgavir kam,
ki a damuam.
- 15 Ikiavira Itir God ua bagha inabagha bar
ifongezir gumazitam aremegham,
eghti an damazimin gumazir kamin ovevem,
bar bizir ekiamin min ikiam.
- 16 O Ikiavira Itir God, ki nin ingangarir gumazim.
Nan amebam faragha nin ingangarir
amizimin ike,
ezi datirighin ki nin ingangarir
gumazimin ikia
egha nin ingangarim gami.
Ezi ni benir na ikeziba firizi
ki datirighin firiaghiri.
- 17 Ki ni minabisi ni bagh ofa damuam,
egh nin ziamin dimiva a fam.
- 18 Ki faragha ni koma akar dikirizim gami.
Ki datirighin Akar Dikirizir Gavgavir kamin
gin mangi
nin gumazamizibar damazibar
anekagham.
- 19 O Ikiavira Itir God, ki Jerusalemın nguibamin
mangi,

nin Dipenimin aven ofa damuam.

Aleluia!

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

117

E bar Ikiavira Itir Godin ziam fam!

¹ Ia Kantrin Igharazibar Gumamaziziba bar,
Ikiavira Itir Godin ziam fi.

Ia ikiziba bar,
an ziamin onger akabar amu.

² Guizbangira, an apangkuvim e bagha zurara
ekeveghavira iti.

Egha a zurara uan akamin gin ghua
e ataghirazir puvati.

Aleluia!

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

118

*Me God men akuragha apaniba abirazir bizim
bagha a minabi*

¹ Ikiavira Itir God a dughiabar zurara en dera,
egha a zurara en apangkuvigha mamaghira
iti.

Kamaghin amizi, e a minamam!

² E Israelian gumamaziziba, e kamaghin mikim
suam,

“A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.”

³ Aronin adarazi uaghan kamaghin mikim suam,

117:1: Rom 15:11 **118:1:** 1 Eghaghaniba 16:34; 2 Eghaghaniba 5:13; 7:3; Esra 3:11; Onger Akaba 100:5; 106:1; 107:1; 136:1; Jeremaia 33:11

“A zurara en apangkuvigha
mamaghira iti.”

4 Gumamazir Ikiavira Itir Godin atiatiba e bar
moghira uaghan kamaghin mikim suam,

“A zurara en apangkuvigha
mamaghira iti.”

5 Ki faragha bar osimtizer ekiam ikia
Ikiavira Itir God ko migia an deima,
a na baregha
nan osimtizer kam agifa.

6 Ikiavira Itir God na ko itima
ki atiatir puvati.
Ki fo, gumamaziziba arazitamin na
damighan kogham.

7 Ikiavira Itir God uabi nan akurvasi.
Ki Ekiamra ganti,
a nan apaniba abinigh me
gasighasigham.

8 Kamaghin deragham, e Ikiavira Itir Godra
nighnizer gavgavim an ikiti,
an e geghuv e avaragh en ganti,
gumamazir kuraba e gasighasighan
kogham.
Eghti e nighnizer gavgavim gumamazibar
ikian kogham.

9 Kamaghin deragham, e Ikiavira Itir Godra
nighnizer gavgavim an ikiti,
an e geghuv e avaragh en ganti,

gumazamizir kuraba e gasighasighan
kogham.

Eghti e nighnizir gavgavim gumazir dapaniba
ko atrivibar ikian kogham.

¹⁰ Apanir aviriba faragha na ekiaru,
ezi Ikiavira Itir Godin ziamin gavgavimra, ki
me dikabira.

¹¹ Guizbangira, me danganiba bar na ekiaruzi
ki tongira iti.
Ezi Ikiavira Itir Godin ziamin gavgavimra,
ki bar me agifa.

¹² Me aparibar min bar na ekiaru.
Egha me dadabar avimin min zuamira isigha
munge.
Ikiavira Itir Godin ziamin gavgavimra, ki
me gasighasiki!

¹³ Nan apaniba faragha na ko midorozim pamten
a gamua
na abinasava ami.
Ezi Ikiavira Itir God nan akura.

¹⁴ Ikiavira Itir God uabi na gamizima,
ki gavgavigha onger akam bangava an ziam
fe.
A zurara ua na ini,
ezi ki an ziam fasa.

¹⁵ Ia oragh! Ikiavira Itir Godin gumazamiziba uan
purirpenibar aven ikia
bar akongegha dia kamaghin migei,
“Ikiavira Itir Godin gavgavimra,
e uan apaniba dikabira.

- 16 Ikiavıra Itir Godin gavgavimra en akura.
Ikiavıra Itir Godin gavgavimra,
e uan apaniba dikabira.”
- 17 Ki fo, ki aremeghan kogham. Puvati.
Ki angamira iki,
egh bizir Ikiavıra Itir God amizibagh
eghanam.
- 18 Ki fo, Ikiavıra Itir God nan arazir kuraba akirasa
mizazir ekiam na gase,
egha na ataghizi ki aremezir puvati.
- 19 Ia Ikiavıra Itir Godin Dipenimin na bagh tiar
akaba kuighti,
ki aven mangi egh a minamam.
- 20 Kar Ikiavıra Itir Godin tiar akam,
eghti gumazamizir an damazimin derazibara
an aven mangam.
- 21 O Ikiavıra Itir God, ni ki ni ko mikemezir
migiiriam baraki,
egha nan akurazi, ki deragha iti.
Kamaghin ki ni minabi.
- 22 Kar dipenir akinir ingangarir gumaziba
aghuazim,
a datirighin dipenim aterir guarim gava.
- 23 Ikiavıra Itir God uabi bizir kam gamizima an
oto.
Ezi e an garima, a bar dera.
- 24 Ikiavıra Itir God uabi, dughiar aghuir kam e
ganingi.

Kamaghin en naviba deraghti, e bar akuegham.

25 O Ikiavira Itir God, ni en akurvaghasa e nin azanghisi.

Ni en akuraghti, bizir e amiba, da bar deragham.

26 E ghaze, gumazir Ikiavira Itir Godin ziam ko gavgavimin izim,
God deragh a damu!

E Ikiavira Itir Godin Dipenimin ikia,
gumazir kamın ziam fe.

27 Ikiavira Itir God, a uabira guizbangira God.
A bar deraviram e gamua an angazangarim e gisira.

Kamaghin, e bar akongegh temer aguabar suigh ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kombar min garir bizibagh ighuraruam.

28 O God, ni nan God,
ezi ki ni minabaghasa.

Ni nan God,
ki ziar ekiam ni daningam.

29 Ikiavira Itir God a dughiabar zurara en dera,
egha a zurara en apangkuvigha ikia mamaghira iti.

Kamaghin amizi e a minamam!

119

Godin Akamin Osiziriba, da bar dera

- 1 Gumazamizir, men daroriba Ikiavira Itir Godin damazimin osimtiziba puvatiziba,
Ikiavira Itir Godin Arazibar gin zui, me bar akongegham!
- 2 Gumazamizir kaba uan navir averiabar aven nighnizir vamiran ikiava,
an akabar gin ghua bar akonge.
- 3 Bar guizbangira, gumazir kaba arazir kurabar gin zuir puvati.
Me Ikiavira Itir Godin Arazibara gin zui.
- 4 Ni uan akaba e ganigha givagha ghaze,
e deraghvira dar gin mangam.
- 5 Ki kamaghsua ifonge,
ki nin arazir ni ifongezibar gin mangisi bar gavgavigham.
- 6 Ki nin Akar Gavgavibagh nighnighvira ikiam.
Kamaghin ki aghumsighan kogham.
- 7 Ki deragh bizir ni damuasa e mikemeziba bagh nighnighiva,
bar uan navim sara nin ziam fam.
- 8 Arazir ni ifongeziba, ki dar gin mangasa.
Ni na ataghiraghan marki!

Gumazim Godin Akar Gavgavimin gin zui

- 9 Gumazir igiam, a tuavir manamin Godin damazimin zuegham?
A nin akamin suiragh gavgavigh an gin mangi,
egh zuegham.

- 10 Ki uan navir averiamin aven nighnizir vamiran ikiva, nin ingangarim damuasa.
Ni nan akuraghti ki nin Akar Gavgaviba ataghiraghan kogham.
- 11 Ki nin akam uan navim ko nighnizimin aning gati.
Kamaghin, ki arazir kuratam nin damazimin a damighan kogham.
- 12 O, Ikiavira Itir God ki nin ziam fe.
Ni uan arazir ifongezibar nan sure damu.
- 13 Bizir ni damuasa e mikemeziba,
ki dar gun gumazamizibav gei.
- 14 Dagiar aviriba ko bizir aviriba, ki dagh ifonge,
ezi God gifongezir arazim, bar bizir kabagh afira.
Ezi ki nin akaba bagha bar akonge.
- 15 Nin akaba, ki deravira dagh nighnigha dagh ami.
Egha deragha dar gara da tuisisi.
- 16 Ni ifongezir araziba, ki dar gin mangasa bar akonge.
Egh da gin amangan kogham.

Gumazim Godin Akar Gavgaviba uan navir averiamin dar gin zui

- 17 Nan ifongiamra kara, ki angamira iki, egh nin akamin gin mangam.
Kamaghin ki nin ingangarir gumazim, ni bar deraghvira na damu.
- 18 Ni nan damaziba kuighti ki bizir bar aghuiba,
nin Arazibar aven dar ganam.

- 19 Ki dughiar ruarimîn nguazir kamîn ikeghan kogham.
Ni uan Akar Gavgaviba nan mongan marki.
- 20 Nan navir averiam bizir God damuasa mikemezibar gin mangasa, dughiabar zurara na dikafi.
- 21 Gumazamizir nîn Akar Gavgaviba batogha akirim ragha nîn akabagh asiba, ni men atariva me gasighasigham.
- 22 Ezi kirara, ki nîn akabar gin zui, ezi gumazamizir kaba akar kurabar na migia na dipofi. Me uam akar kabar na mikiman ki aghua. Ni men anogorokegh.
- 23 Gumazir dapaniba uari akuvagha, na misoghasa akam misosi.
Ezi ki nîn ingangarir gumazim, ki zurara nîn akabar suiragh dagh nighnigham.
- 24 Nîn akaba bar deravira nan sure gamizima, ki da bagha bar akonge.
Da deravira nan akurvazi, ki deraviram arui.

Gumazim Godin Akar Gavgavimîn gin mangasa

- 25 Ki aremeghasava amua nguazir minemeniabagh iraghu.
Eghti nîn akam mikemezi moghin, ni na fegh gavgavim ua na daningigh.
- 26 Ki uan araziba bar dar gun ni mikemezi, ni nan akam ikara.
Ni uan arazir ni ifongezibar nan sure damu.
- 27 Ni nan akuraghti ki nîn akabar aven itir akar mingaribagh fogham.
Ki nîn akar aghuiba zurara dar gan dagh nighnigham.

- 28 Nan navim bar na basemezi nan temeriba iri.
Nin akam mikemezi moghin, ni gavgavim nan
navim daningigh.
- 29 Ni nan akuraghti ki ifavarir tuavim ategham.
Ni ifongezir arazir aghuimin na damu, egh
uan Arazibar nan sure damu.
- 30 Ki nin gin mangasa akam akirigha,
egha bizir ni damuasa na mikemezibagh
nighnisi.
- 31 O, Ikiavira Itir God,
ki akar ni na ganingizimin suiragha an gin zui.
Ni na ateghti aghumsizir arazitam na bativan
marki.
- 32 Ni fofozir arazir aghuir aviriba na daningti,
ki nin Akar Gavgaviba atamra dar gin mangisi
nighningham.

*Gumazim fofozim uabi daningasa Godin
azangsisi*

- 33 O, Ikiavira Itir God, ni uan arazir ifongeziba
zurara nan sure damu,
eghti ki dughiaba bar adar gin mangam.
- 34 Ni uan Arazibar mingaribar amighti da azenara
ikiti,
ki bar moghira uan navimin dar gin mangam.
- 35 Ki nin akar kam bagha bar akonge.
Tuavir ki mangamim ni nan akaghti, ki nin
Akar Gavgavibar gin mangam.
- 36 Ni nan navim damighti a nin akabar gin
mangisivira dikav.

119:32: 2 Korin 6:11-13 **119:33:** Onger Akaba 119:73; Aghuzir
Akaba 2:6; Jems 1:5 **119:36:** Mak 7:21-22; 1 Timoti 6:10-11;
Hibru 13:5

- Nan navim bizir igharaziba bagh dikavan ki aghua.
- 37 Nan akuraghti ki mingariba puvatizir arazir kuraba akirim ragh dagh asaragham.
Nin akam mikemezi moghin ni deraghvira na damu.
- 38 Gumazir nin atiatiava nin apengan itiba, ni gavgavim me ganidi.
Kamaghira, ki nin ingangarir gumazim, ni uan akar dikirizir kamın gin mangi deragh na damu.
- 39 Ki aghumsizir akaba baraghan aghua, ni nan akuraghti akar kaba na abinan kogham.
Guizbangira, bizir ni damuasa mikemeziba da bar dera.
- 40 Ki nin akabar gin mangasa bar ifonge.
Nin Araziba da bar dera, kamaghin ni ikiavira itir ikirimirim na daning.

Gumazim Godin Akar Gavgavim, nighnizir gavgavim an iti

- 41 O Ikiavira Itir God, ni faragha akar dikirizim gamizi moghin,
ni uan apangkuvim, azenara nan akagh egh ua na inigh.
- 42 Ki nin akam nighnizir gavgavim an iti.
Kamaghin, ni nan akuraghti akar kurar gumazamiziba na migeiba,
ki da ikarvagham.
- 43 Bizir ni damuasa na mikemeziba, ki nighnizir gavgavim dar iti.
Kamaghin, ni gavgavim na danighti,

ki nin guizin akam dughiabar anekunvira ikiam.

44 Ki nin Arazibar suiragh dar gin mangivira ikiam.

45 Ki nin akabar gin mangasa ifonge.

Kamaghin, arazir kuratam nan mikarzim
 itir puvatizi ki firiaghi.

46 Ki aghumsighan kogh

nin akabar gun atrivibav kimam.

47 Ki nin Akar Gavgavir kaba guizbangira bar dagh ifonge.

Kamaghin ki da bagha bar akonge.

48 Ki nin Akar Gavgavibagh nighnizi da derazi, ki bar dagh ifuegha ni minabi.

Ki zurara nin arazir ni ifongezir kabagh nighnigham.

Gumazim ghaze, Godin akam a guizin bizim

49 Ki nin ingangarir gumazim, ni faragha na koma akam akirizir bizim ginighnigh.

Nin akar kam na gamizi ki nighnizir gavgavim nin iti.

50 Nin akar dikirizim ikirimirir aghuim na ganidi.

Kamaghin amizi, osimtiziba na bativir dughiamin, ki navir amirizimin iti.

51 Gumazir akaba batoziba dibovir akabar na migei,

ezi ki nin Araziba ataghirazir puvati.

52 O, Ikiavira Itir God, bizir ni damuasa e mikemeziba, ni fomira e ganingizi ki dagh nighnisi,

ezi da gavgavim na ganidi.

- 53 Gumazir kuraba nın Araziba abıgha arazir
kurabagh ami,
ezi nan navim bar men ikuvigha men atari.
- 54 Ki uan nguibam ategha saghon itir danganibar
ikia,
nın arazir ni ifongezibar ighiabagh ami.
- 55 O, Ikiavira Itir God, ki dimagaribar nın ziam
ginighnigha,
egha nın Arazibar gin zui.
- 56 Nan arazir ekiamra kara,
ki dughiabar zurara nın akabar gin zui.

Gumazim Godın Akar Gavgavibar gin mangasa

- 57 O, Ikiavira Itir God, ki ni koma akar dikirizim
gamigha ghaze, ki nın akamra gin mangam.
Nan nighnizim ua bizitamın itir puvati. Ni bar
uabira ki nın ganam.
- 58 Ni faragha na ko akam akirizi moghin,
ki datirighin uan navir averiamın pamten nın
azangsigha ghaze, ni nan apangkufigh.
- 59 Ki uan daroribagh nighnigha givagha,
nın akabar gin mangasa ni koma akam akiri.
- 60 Nın Akar Gavgavir kaba ki zuamira dar gin
mangasa,
ki suighsuighan aghua.
- 61 Gumazir kuraba na gekuigh na inigh uan arazir
kuraba bagh mangasava ami.
Ezi puvati, ki nın Arazibagh nighnighavira iti.
- 62 Ki dimagarir arizibar dikava apiav ikia,
bizir ni damuasa e mikemeziba bagha nın
ziam fe.

- 63 Gumamazir n̄n akabar ḡn ghua n̄n atiatia
n̄n apengan ikia ingangarim gamiba,
ki men namakam.
- 64 O, Ikiavira Itir God, n̄n apangkuvim nguazir
kam̄n gumamaziba bar me gizifa.
Ni uan arazir ifongezibar nan sure damu.

God̄n Akar Gavgaviba deragha en akurvasi

- 65 O, Ikiavira Itir God, ki n̄n ingangarir gumazim,
ni uan akam̄n mikemezi mogh̄n arazir
aghuim̄n na gami.
- 66 Ki n̄ghn̄zir gavgavim n̄n Akar Gavgavibar iti.
Kamagh̄n, ni n̄ghn̄zir aghuiba ko fofozir
aghuiba na dan̄ng.
- 67 Ki fomira tighar m̄zaziba iniamin dughiam,
ki n̄n ḡn zuir tuavim ataki.
Ki datirigh̄n n̄n akaba baragha dar ḡn zui.
- 68 Ni bar deragha n̄n apangkuvim bar ekefe.
Kamagh̄n, ni uan arazir ifongezibar nan sure
damu.
- 69 Gumazir uari feba ifavarir akar av̄ribar na
mikeme.
Ezi ki uan navir averiam̄n aven n̄ghn̄zir
vamira ikia, n̄n akabar ḡn zui.
- 70 Gumazir kaba uan navibar kumigha n̄ghn̄zir
aghuiba men puvati.
Ezi ki n̄n Araziba bar dagh ifonge.
- 71 Ni bar deragha m̄zazim na gase.
Ni m̄zazim na gasezir bizir kam̄n, ni arazir ni
ifongeziba nan aka.
- 72 Ki dagiar av̄riba ikiva bar akueghan kogham.

Nin Arazimra ki bar a gifonge. A dagiaba bar dagh afira.

Godin Akar Gavgavim a bar dera

- 73 Ni uabi nan ingarigha deragha nan gari.
Ni datirighin nighnizir aghuiba na daning,
uan Akar Gavgavibar nan sure damu.
- 74 Ki nighnizir gavgavim nin akamin iti.
Kamaghin, gumazamizir nin atiatiba me nan
gan egh bar akuegham.
- 75 O, Ikiavira Itir God, ki fo bizir ni damuasa
mikemeziba da bar guizbangira.
Ni bar na gifuegha, nan araziba akirmighasa
osimtizim na ganingi.
- 76 Ki nin ingangarir gumazim, ni faragha akar
dikirizimin gin mangi,
nan apangkuvigh gavgavim nan navim
daning.
- 77 Ki nin Araziba bar a dagh ifonge.
Kamaghin amizi, ni nan apangkuvighti, ki
ikirimirir aghuim iniam.
- 78 Gumazir uari feba akar ifavaribar na migia,
pura na isi kotiam darighasa.
Ki ghaze, gumazir kamagh amiba ni aghumsizim
me daningh.
Eghti ko, ki nin akaba zurara dagh
nighnighvira ikiam.
- 79 Nin atiatia, egha nin akabar gin zuir gumaza-
miziba,
me na bagh izi na ko ikiam.
- 80 Nan akuraghti ki bar uan navir averiamin arazir
ni ifongezibar gin mangam.
Egh arazir kamın ki aghumsighan kogham.

Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei

- 81 Ki fomira uabin akurvaghasa, ni mizua ghuava amira.
Ezi nan gavgavim bar gifa. Ki nighnizir gavgavim nin akamin ikiavira iti.
- 82 Ni faragha akam akirizi moghin ki nin ganasa, ikia ghua nan gavgaviba bar givazi, ki amira.
Ki kamaghin migia ghaze, “Ni manadzoghin nan akuragham?”
- 83 Ki memen nir me dipaba tuasa isamizir ghurimin min ikuvizi, me a makuni.
Ezi arazir ni ifongeziba, ki dar suiraghavira iti.
- 84 Ki nin ingangarir gumazim, manmaghin dughibar ki zurara ni mizuam ikiam?
Ni man dughiamin nan apaniba mizazim me gasam?
- 85 Gumazir uari feba nin Arazibar gin zuir puvatigha,
nan suighasa na bagha modogha azuazim agura.
- 86 Ki nin Akar Gavgaviba nighnizir gavgavim dar iti.
Ezi gumazir kuraba uan akar ifavaribagh amua arazir kurabar na gami, kamaghin amizi, ni nan akuragh.
- 87 Gumazir kurar kaba bar atam na misoghezi ki aremeghai.
Ki kamaghin aghuagha nin akaba ataghirazir puvati.
- 88 Ni zurara nan apangkuf, egh deragh nan akurvagh.
Kamaghin, ki nin akabar gin mangivira ikiam.

*Gumazim nighnizir gavgavim Godin Akar Gav-
gavimin iti*

- ⁸⁹ O, Ikiavira Itir God, nin akam ikivira ikiam.
A nin Nguibamin iki mamaghira ikiam.
- ⁹⁰ Nin akam mikemezi moghin ni zuraram an gin
zui.
Ni nguazim an danganimram anetizima a ua
mozorozir puvati.
- ⁹¹ Biziba bar nin ingangarim gami.
Kamaghin amizi, ni uabi mikemezi, biziba
uan danganibara ikia, iza datirighin ikia
kamaghira iti.
- ⁹² Ki nin Arazibagh ifongezir puvatizi,
ni mizazim na gasegha na misoghezi ki are-
meghai.
- ⁹³ Ki nin akabar gin ghua egha angamira iti,
kamaghin, ki da ataghiraghan kogham.
- ⁹⁴ Ki zurara nin akabar gin zui, egha ki ni
baghavira itir gumazim.
Ni nan akuragh.
- ⁹⁵ Gumazir kuraba na misueghti ki aremeghasa na
bagha mizua mueghav iti.
Ezi ki uabi, ki zurara nin akabagh
nighnighavira iti.
- ⁹⁶ Ki kamaghin fo, biziba bar givamin oteviba iti.
Ezi nin Akar Gavgavim bar dera, egh dughi-
abar vaghvagh zurara ikivira ikiam.

*Gumazim Godin Akar Gavgavim bagha bar
ifonge*

- ⁹⁷ Ki nin Arazim bagha bar ifonge.

- Egha arueba ko dimagaribar a
ginighnighavira iti.
- 98 Nin Akar Gavgavir kam na ko zurara ikia, egha
fofozir aghuim na ganidi.
Akar Gavgavir kam, nan fofozim gamizi a nan
apanibar fofozibagh afira.
- 99 Ki zurara nin guizin akabagh nighnisi.
Kamaghin ki fofozir aghuim ikia uan tisabagh
afira.
- 100 Ki nin akabar gin zui.
Kamaghin, nan fofozim gumazir aruabar fo-
fozibagh afira.
- 101 Ki nin akamin gin mangasa ifonge.
Kamaghin, ki arazir kuramin gin mangan
aghua.
- 102 Ni uabi uan akabar nan sure gami,
kamaghin bizir ni damuasa e mikemeziba, ki
dar suiraghavira iti.
- 103 Nin akaba da bar isingi.
Nin akar kabar isingtizim bar hanin
isingtizim gafira.
- 104 Nin akaba nighnizir bar aghuim na ganingi,
kamaghin ki arazir kuraba bar dar aghua.
- Godin akam an angazangarimin min iti*
- 105 Nin akam a lamin angazangarimin min,
tuavim nan akaghagha angazangarim na
ganidima ki zui.
- 106 Ki ni ko akam akira ghaze,
ki guizbangira bizir ni damuasa e
mikemezibar gin mangam.

- 107 O, Ikiavira Itir God, osimtizir bar ekiam na avara.
Nin akam mikemezi moghin, nan akuraghti ki angamira ikivira ikiam.
- 108 O, Ikiavira Itir God, ki ni ko migia egha ni minabi.
Ki ni minabir migirigiar kaba mati, ki uan ifongiamin gin zuir ofan min da ni ganidi.
Ni da inigh, egh bizir ni damuasa e mikemeziba, ni deraghvira nan sure damu.
- 109 Ki uabi zurara atam ovia taghirasi.
Ezi nin Arazim, ki a bakinighnighan kogham.
- 110 Gumazir kuraba mati azuazim asizimin suighasa, na bagha mongegha ikia azuaziba gui.
Ezi ki nin akaba ataghirazir puvati.
- 111 Nin akaba, ki dar suirazi da nan ikia kamaghira iti.
Akar kaba nan navim gami a bar akonge.
- 112 Ki mikemegha gifa, ki nin arazir ni ifongezibar suiragh,
dar gin mangivira iki mangi ovegham.

Godin Akar Gavgaviba e gamizi e deravira iti

- 113 Gumazir maba nighnizir vamira itir puvati,
men nighniziba biaghire.
Gumazir kamaghin amiba ki bar men aghua.
Ki uabi, nin Araziba bar dagh ifonge.
- 114 Nirara nan mogomer danganim, egha oramin min na apazagha na modozi ki deravira iti.
Ezi ki nin akam nighnizir gavgavim an iti.

- 115 Ia gumamazir arazir kurabagh amiba ia na gitagh.
Eghti ki uan Godin Akar Gavgavibar gin mangam.
- 116 Ni gavgavim na daningasa na koma akam akirigha gifa, eghti ki angamira ikivira ikiam.
Nin akar dikirizir kam, ki nighnizir gavgavim an iti.
Ki akar kam bagh aghumsighan aghua.
Kamaghin, ni uan akar dikirizimin gin mangi gavgavim na daning.
- 117 Ni nan suiraghti ki deraghvira ikiam.
Eghti, ki zurara nin arazir ni ifongeziba baragh dar gin mangam.
- 118 Gumamazir nin arazir ni ifongezibar aghuaz-iba, ni akirim gigha me gasi.
Men ifavarir akabar daghetam otoghan kogham.
- 119 Ni kamaghin nighnisi,
nguazir kam in itir gumamazir kuraba bar, mati bizir kurar gumamaziba makunasava amiba.
Kamaghin amizi, ki bar nin akabagh ifonge.
- 120 Ki bizir ni damuasa e mikemezibagh nighnisi.
Egha kamaghin, ki bar nin atiatima, nan mikarzim nighava agoi.

Gumazim Godin Akar Gavgavibar gin zui

- 121 Arazir aghuir ki ni ko gumamazibagh amiba, da nin damazimin bar dera.
Ni na ateghti nan apaniba arazir kuramin na damuan marki.

- 122 Kî nîn ingangarir gumazim, nî nan akurvaghsi
na ko akam akîram.
Egh gumazir uari febar amamangatightî me
osîmtîzim na danîngan kogham.
- 123 Kî nîn akurvazim bagha mîzua ghuava amîra.
Nîn akar dikîrîzir aghuim, kî a iniâsa dughiar
bar ruarimîn mîzua ghuava amîra.
- 124 Kî nîn ingangarir gumazim, nî uan apangkuvir
arazimîn gîn mangî deravîra na damu.
Egh deraghvîra uan arazir nî ifongezibar nan
sure damu.
- 125 Kî nîn ingangarir gumazim,
kamaghîn nî nîghnîzir aghuim na danightî, kî
nîn akabagh fogham.
- 126 O, Ikiavîra Itir God, gumazamiziba nîn Araziba
zurara da abîsi.
Nî datîrîghîn mîzazim me gasî.
- 127 Kamaghîn amizî, kî nîn Akar Gavgavîba bar
adagh ifonge.
Kî nîn akam gifongezir arazir kam, a gol gi-
fongezir arazim bar a gafîra.
- 128 Kamaghîn amizî, Kî nîn akaba bar dar gîn zui.
Egha tuavîr kurar igharaziba, kî bar dar
aghua.

Gumazim Godîn Akar Gavgavimîn gîn mangasa

- 129 Nîn akaba bar moghîra dera,
kamaghîn, kî uan navîr averiamîn aven bar
dar gîn zui.
- 130 Gumazim igharazitavîn akuragh nîn akabar
mîngarîbar an sure damightî,

- nin akamin angazangarim an navir averiamin ikiam.
 Akar kam nighnizir aghuiba puvatizir gumazamizibar amuti,
 me nighnizir aghuiba ikiam.
- 131 Ki nin Akar Gavgaviba uan navir averiamin dagh ifonge.
 Mati gumazim dipam bagha kuarim an pirima, a dipam apima an an kuarmizimin uaghiri.
- 132 Ni gumazamizir nin ziam gifongeziba, ni me gifongezi moghin,
 ni na bagh izi nan apangkufigh.
- 133 Ni faragha na ko akar dikirizim gamizi moghin deragh na gativagh nan gan.
 Eghti arazir kuram na damighti ki irighan kogham.
- 134 Ni uam na inighti, gumazir akaba na gasiba na gasighasighan kogham.
 Eghti ki nin akabar gin mangam.
- 135 Ki nin ingangarir gumazim, ni nan boroghin ikiti, nin angazangarim na gisiraghti, ni deragh na damu.
 Egh arazir ni ifongezibar nan sure damu.
- 136 Gumazamiziba nin Arazibar gin zuir puvati.
 Kamaghin ki puviram azima nan temeriba dipamin min ivemari.

Godin Akar Gavgaviba da bar guizbangira

- 137 O, Ikiavira Itir God, ni guizbangira bar dera.
 Ezi bizir ni damuasa mikemeziba da bar dera.
- 138 Akar ni e ganingiziba,

da bar deragha bar guizbangira.

- 139 Nan apaniba nin akabagh nighnizir puvati.
Kamaghin amizi, nan navim avimin min nan isi.
- 140 Ki nin ingangarir gumazim, ki nin akar dikirizimin ganigha a tuisigha fo, a bar guizbangira.
Egha akar dikirizir kam ki bar a gifonge.
- 141 Ki gumazir kinim ezi gumamaziba na dipofi, ezi ki nin akabagh nighnighavira iti.
- 142 Nin arazir aghuim a zurara ikiavira iti, ezi nin Araziba da bar guizbangira.
- 143 Osimtizir ekiaba na batifi, ezi ki nin Akar Gavgaviba bagha bar akonge.
- 144 Nin akaba da bar deragh iki mamaghira ikiam.
Ni nighnizir aghuim na danighti ki angamira iki mamaghira ikiam.

Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei

- 145 O, Ikiavira Itir God, ki uan navir averiamin aven nighnizir vamira ikiava ni ko mikimasa.
Ni nan migirigiam barakigh.
Ki nin arazir ni ifongezibar gin mangam.
- 146 Ki datirighin nin dia ghaze, ni ua na inighti ki nin akabar gin mangam.
- 147 Aminim tiasava amima ni nan akurvaghasa ki nin dei.
Ki nin akaba nighnizir gavgavim dar iti.
- 148 Ki dimagaribar akuir puvati.
Ki nin akar dikirizim ginighnighavira iti.
- 149 O, Ikiavira Itir God, ni bar nan apangkufi, kamaghin ni nan migirigiaba barakigh.

- Ni bar moghira dera, kamaghin ni na akumakum nan ganti, ki deraghvira ikiam.
- 150 Gumazir nighnizir kuraba nan itiba, na gasighasighasa nan boroghira izi.
Gumazir kaba nin Arazibar saghon ikia, dar gin zuir puvati.
- 151 Ezi Ikiavira Itir God, nin Akar Gavgaviba da bar guizbangira.
Ezi ni uabi, ni bar nan boroghira iti.
- 152 Bar fomira ki nin akabagh fo.
Ni uan akar kamimizi a ikia mamaghira iti.

Gumazim uabin akurvaghasa Godin dei

- 153 Ki nin Araziba bakinighnizir puvati.
Kamaghin, ni nan osimtizibar gan nan akuragh.
- 154 Ni faragha na ko akam akirizi moghin,
ni nan akuragh ua na inigh ikirimirir aghuim na daning.
- 155 Gumazir kuraba arazir ni ifongezibar gin zuir puvati,
ezi ni ua me inian kogham.
- 156 O, Ikiavira Itir God, nin apangkuvim bar ekefe.
Ni faragha mikemezi moghin, ni nan akuraghti ki angamira ikiam.
- 157 Gumazir aviriba arazir kurabar na gamua egha na gasighasighasa,
ezi ki nin akaba ataghizir puvati.
- 158 Gumazir akaba batoziba, me nin Akar Gavgavibar gin zuir puvati.
Gumazir kaba, ki men gara nan navim bar ikuvizi, ki bar men amira.

159 O, Ikiavira Itir God, ni nan gari, ki nin akaba bar dagh ifonge.

Ezi ni bar nan apangkufi, kamaghin ni uam na inighti ki angamira ikiam.

160 Nin akar kam a guizin akamra.

Bizir ni damuasa mikemeziba da zurara ikia mamaghira iti.

Gumazim Godin Arazibar gin mangasa bar akonge

161 Gumazir dapaniba arazir kurabar na gami, ezi men arazir kurar kaba, mingarir aghuitam itir puvati.

Ezi ki zurara nin akabagh nighnighavira iti.

162 Ki nin akaba bagha bar akonge.

Mati gumazim dagiar aviribar apigha da isa bar akonge.

163 Ki guizbangira ifavarir arazim bar an aghua, egha nin Araziba ki bar dagh ifonge.

164 Dughiaba bar, a dar 7plan dughiabar, ki bizir aghuir ni damuasa mikemezibagh nighnigha nin ziam fe.

165 Gumamazir nin Arazibagh ifongeziba, me navir amirizimin ikia bar deraghavira iti.

Eghti bizitam me damighti me asagh poregh ireghan kogham.

166 O, Ikiavira Itir God, ki nin akurvazim bagha ni mizua,

nin Akar Gavgavibar gin zui.

167 Ki nin akaba bar uan navir averiamin dagh ifonge.

Egha zurara dar gin zui.

168 Ki nın akaba, ko nın arazir aghuiba bar dar gın zui.
Ezi ni bar nan arazibagh fogha gifa.

Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei

169 O, Ikiavira Itir God, ni nan azangsizim baragh nan akuragh.

Ni faragha mikemezi moghin, nan akuragh fofozir aghuim na daningh.

170 Ni faragha na mikemezi moghin, nan azangsizim baragh nan akuragh.

171 Arazir ni ifongeziba, ni zurara nan sure gami. Kamaghin ki zurara nin ziam fam.

172 Nin Akar Gavgaviba da bar guizbangira, kamaghin ki dagh nighnigh, egh ighiabar amuam.

173 Ki nın akaba zurara dar gın zui. Kamaghin, ni zurara nan akurvaghsi gan iki.

174 O, Ikiavira Itir God, ki nın akurvazim bagha ara ni mizuai.
Ezi nin Araziba na gami ki bar akonge.

175 Ni na damighti ki angamira iki, egh nin ziam fam.
Eghti bizir ni damuasa e mikemeziba en akuragham.

176 Ki nın ingangarir gumazim.
Ki sipsipin ovengezimin min tuavir aghuim ataki.

Ki nın Akar Gavgaviba gın amadir puvati,
kamaghin amizi, ni na bagh izi na buri.

120

*Gumazim uabın akurvaghasa God ko miğei**

Godın Dıpenimın ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Kî osımtızim itir dughiamın,
kî uabın akurvaghasa Ikiavıra Itir Godın di-
ava araima,
a nan dımdiam barasi.

² Kî ghaze, “O Ikiavıra Itir God, gumazir ifariba na
gasıghasıghasava ami.
Nı men akar ifavaribar ua nan akuragh,
men dafaribar ua na inigh.”

³ Ia gumazir ifariba, God mızazir manmaghıra
garim ia danıngam?
Egh a manmaghıra garir arazim ian arazir
kuraba ikaragham?

⁴ God ti afuzir ghımtızim inigh ia ginivam.
A ti avir bar puvıra isim inigh ia dapongam.

⁵ Maia! Kî uabın apangkufi!
Kî Mesekia ko Kedarian tongın pazava
aperazi moghın,
ian tongın datırighın pazava apera.

⁶ Gumazir igharaziba ko deragh dapian aghuaz-
iba,
kî dughiar ruarımın ian tongın ikegha, bar
amıra.

⁷ Kî uabi dabirabir aghuim baghavıra miğei,
ezi me midorozim baghavıra miğei!

* **120::** Godın gumazamiziba an ziam fasa Godın Dıpenimın ghuavanaga ighiaba banga zui. **120:1:** Onger Akaba 118:5; Jona 2:2

121

*Ikiavira Itir God, a gumazir deraviram e
geghuva en garim*

Godin Dipenimın ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Ki uan akurvazim bagha mighsiaba kozorogha
dar gari.

Eghti gumazir nan akurvaghamim
managhira ikegh otogh izam.

² Ikiavira Itir Godin overiam ko nguazimın in-
garizim,
a bar uabira nan akurvasi.

³ A Godin akuir puvatizim.
A ni akumakum deragh nin ganti,
ni irighan kogham.

⁴ A Israelia akumakua deragha men gari,
egha dughiatamın bar akuizir puvati.

⁵ Ikiavira Itir God, nin boroghira ikia,
mati dughuazim ni avara.
Egha ni geghuva deragha nin gari.

⁶ Aruem isiragh ni dapongeghan kogham,
eghti dimangan iakinim ni gasighasighan
kogham.

⁷ Ikiavira Itir God ni geghuv deragh nin ganti,
bizir kuratam ni gasighasighan kogham.

⁸ Ni uan dipenim ataghiraghamin dughiam,
a ni geghuv deragh nin ganam.

Egh ni ua izamin dughiam, a kamaghira damuam,

121:1: Onger Akaba 123:1 **121:2:** Onger Akaba 115:15; 124:8

121:3: Onger Akaba 41:2; 66:9 **121:6:** Aisaia 49:10; Akar

Mogomem 7:16 **121:7:** Onger Akaba 91:10-12

a datirighin ko, dughiar gin izamibar,
kamaghira damuam.

122

*Me Jerusalemın nguibam ginighnigha ighiam
gamua bar akonge*

Devit ighiar kam osiri.

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Ki orazi, me kamagh na migia ghaze,

“Ia dikavigh e mangi Ikiavira Itir Godin
Dipenimin mangam.”

Ki kamaghin oregha bar akonge.

² E datirighin otivigha givagha,

Jerusalemın nguibam avinizir divazimin
aven tuivighav iti.

³ Me Jerusalemın nguibamın ingarizi,

a gavgavigha ganganim datirighin bar dera.

⁴ God faragh Israelian anababav kemezi me iza

kagh Ikiavira Itir God minabazi moghin,
me datirighin izava ami.

⁵ Danganir kam, atrivim kotiaba barazir dipenim
iti.

Kar Atrivim Devitin ovavir boriba kotiaba
baragha

da tuisizir danganim.

⁶ Ia Jerusalem bagh Ikiavira Itir God ko mikim.

Eghti a navir amirizim Jerusalemın iti darazir
anighti,

me navir amirizimin ikiva deragh ikiam.

- 7 Gumazamizir Jerusalemın divazimın aven itiba
deragh ikıva,
ua midorozim damuan kogham.
- 8 Ki uan adarazi ko, uan namakabagh nighnigha,
kamaghın Jerusalem miġia ghaze,
“Ni amiragh nimira ikiti
midoroziba nın aven otivan marki.”
- 9 Ki, Ikiavira Itir God, en God, an Dipenim
ginighnisi.
Egha Jerusalem bar deraghvira ikiasa ki a
bagha God ko miġei.

123

Gumazim Godın apangkuvim iniasa a ko miġei

- Godın Dipenimın ghuavanaga an ziam fer ighiam.
- 1 O, Ikiavira Itir God, ni uan Nguibamın atrivimın
itima,
ki kogha nın akurvazim bagha gari.
- 2 Ingangarir gumazim, a uan gumazir dapanimın
ganti, an an akurvaghām.
Ingangarir amizim, a uan amizir dapanimın
ganti, an an akurvaghām.
Kamaghira, e Ikiavira Itir Godın ganvira iki
mangiti,
a uan apangkuvim en akakaghām.
- 3 O, Ikiavira Itir God, gumazamiziba arazir
kurabar e gami,
kamagh ni en apangkufigh.
- 4 Dughiar bar ruarimın dagiaba itir gumazamiz-
iba dibovir akabar e miġia,

uari fa pazava e gami.
Ezi e bar amira.

124

Godin gumazamiziba, a uabi men akurvazim

Ighiar kam, Devit an osiri.

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Ikiavira Itir God en akuraghan koghti, e man-
maghira damuam?

Ia Israelia azangsizir kam ikaragh mikim
suam:

²⁻³ En apaniba faragha naviba en ikuvigha e
misoke.

Ikiavira Itir God en akurazir puvatizi,
apaniba pazavira en atara bar e
gasighasighai.

⁴ Puvatizi apaniba aperiamin min e inigha ghuzi
dipam e avarazi moghin e oveghai.

⁵ Mati aperiar ekiam
bar e adugha ghueghai.

⁶ E datirighin Ikiavira Itir God minabagham.

A itima en apaniba asizir atiamin min e givir
pupati.

⁷ Mati gumazim kuarazimin suighasa azuazim
gura,

e kuarazimin min mighegha a gitagha ghu.

Me gurazir azuazir kam dutuaghiri,
ezi e a gitagha ghu.

⁸ Bar guizbangira, Ikiavira Itir Godin overiam ko
nguazimin ingarizim,
a uabira en akurvasi.

125

God uan gumamazibagh amizi, me deragha apia

Godin Dīpenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Gumamazizir niḡniḡizir gavgavim Ikiavira Itir
Godin itiba,
me Saionin Miḡhsiamin min iti.

Miḡhsiar kam bar gavgavigha
mozoroziba puvati,
a iki kamaghira ikiam.

² Kamaghira, miḡhsiaba Jerusalem in nguibam
ekiaruzi moghin,
datirighin ko gin Ikiavira Itir God,
uan gumamaziziba ekiarugh men
ganam.

³ Gumazir arazir kurabagh amiba,
Godin gumamazizibar nguazim gativagh zu-
rara men ganam kogham.

Me kamagh damuti,
Godin gumamaziziba uaghan arazir kurabar
amuam.

⁴ O, Ikiavira Itir God, gumamazizir ni baghavira
ikia nin akamin gin zuiba,
ni deraghvira me damu.

⁵ Ni gumazir kurabagh asighasigh,
egh gumazir ifara uan niḡniḡizibar gin zuiba
sarama asighasikigh.

Eghti Israelia deraghvira ikiam.

126

Israelia God men akurvaghasa me a ko migei
 Godin Dīpenimīn ghuavanaga an ziam fer ighiam.

- ¹ Ikiavira Itir God uam e inigha
 Saionin nguibamin ize,
 ezi dughiar kam e ghaze,
 e mati irebamin gari.
- ² Kamaghin, e akava ighiabagh amuavira iti.
 Ezi Kantrin Igharazibar Gumazamiziba e
 migia ghaze,
 “Ikiavira Itir God, Israelian akurvaghasa
 maburan ingangarimram ami.”
- ³ Bar guizbangira, Ikiavira Itir God en akur-
 vaghasa bar ingangarir ekiam gami,
 kamaghin e datirighin naviba deragha bar
 akonge.
- ⁴ O Ikiavira Itir God, ni ua deraghvira e damuam.
 E mati dipaba puvatizir danganimin itir
 faneba dipaba dake,
 ni amozim damighti a ua iziti da izeveg-
 ham.
 Kamaghira, ni e damuti e izivagham.
- ⁵ Gumazir aravira dagheba opariba,
 me dar dagheba iniva
 bar akuegh dimiva arangam.
- ⁶ Guizbangira, gumazir aravira dagher oviziba
 atera ghua da opariba,
 me dar dagheba inigh
 uamategh ighiabar amu da ater izam.

127

God arazir aghuimìn me gamizi me an ziam fe

Ighiar kam, Solomon an osiri.

Godin Dìpenimìn ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Ikiavira Itir God uabi dìpenimìn ingar.

Puvatightima, dipenir kamìn ingarir gumaziba pura an ingarigham.

Ikiavira Itir God uabi nguibamìn gan.

Puvatightima, nguibar kamìn garir gumaziba pura ingarigham.

² E dagheba ko dagiaba bagha bar mizarazibara dikava ingara zui aminiba piri.

E pura ingangarir kabagh ami.

Ikiavira Itir God uabi gumazamizir a ifongeziba biziba me ganidima,
me pura ikia avughsi.

³ Boriba, kar bizir aghuir Ikiavira Itir God anidiba, da bar dera.

⁴ Gumazir igiamìn boriba,

mati afuziba midorozir gumazir mamìn da farimìn iti.

⁵ Gumazir borir aviriba itim a bar akongegh.

A uan apaniba ko kotiam damuamim dughiamìn,

me kotiar danganimìn an akurvagham.

Eghti an kotiam deragh mangam.

128

*God gumazamizir an akam baragha an g'in
zuiba, a deragha me gami*

Godin Dïpenimïn ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Gumazamizir Ikiavïra Itir Godin atiatia an apengan ikia, an akaba baragha dar g'in zuiba, me bar akongegh.

² Ingangarir ni amibara ni dar dagiaba inigh bizir ni ifongezibagh ivezam.

Eghti bizir ni amiba bar deraghti ni bar akuegham.

³ Nin amuim, wainin ikarizimïn min ava ovizir aviriba iti moghin, a borir aviriba batam.

Nin boriba bar avirasemegh nin avir miriam, olivin temer igiabar min bar an okarigham.

⁴ Bar guizbangira, gumazir Ikiavïra Itir Godin atiatia an apengan itim, a kamaghïrama otogham.

⁵ Ikiavïra Itir God, uan Dïpenimïn aven Saionin Nguibamïn iti, a deragh ni damu.

Ni zurara nguazimïn itir dughiam, ni Jerusalemïn nguibamïn itir bizibar ganti da deraghvïrama otiv.

⁶ Ki kamagsua, ni dughiar ruarimïn iki uan igiar boribar gan.

Eghti Israelia deraghvïra iki.

129

Israelia uan apanibagh asighasighasa God ko migei

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Israel, ni uan igiamin ikegha iza,
datirighin nin apaniba ni gamizir arazir
kuraba,
ni dagh eghan.

² Ni kamaghin mikim suam,
“Ki uan igiamin ikia iza datirighin, nan
apaniba arazir kurabar na gami.
Me kamaghin na gamua egha na abirazir
puvati.

³ Me nan akirim ifozorozima a duar ruariba iti.
Ezi duar kaba mati me azenir ekiam oparasa
an nguazim abiaghariki.

⁴ Ezi Ikiavira Itir God an araziba dera,
a ikia kalabuziar kamın ua nan akurazi
ki firiaghiri.”

⁵ Ki ghaze, Saionin Nguibamin apanimin itir
darasi,
e men agintighti
me uam ari uan nguibabar mangegh
bar aghumsika.

⁶ Me dipenir siriabagh isin aghuir grazibar min
aghungam.
Da aghung ua zuamira misigham.

⁷ Gumaziba grazir kabar ikiziba ikia,
egha da atera zuir puvati.

⁸ Gumazamiziba gumazamizir kabar boroghin
mangi kamaghin mikiman marki,
“Ikiavira Itir God deragh ia damu!

Ikiavira Itir Godin ziamin
ia deraghvira iki.”

130

Gumazim uabin akurvaghasa God ko migei

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ O, Ikiavira Itir God,

nan navir averiam bar osemi ki nin dei,
ni nan akuragh.

² O Ekiam, ni na barakigh.

Ki ni migeir migirigiba ko nan arareba ni da
baregh
nan akuragh.

³ O, Ikiavira Itir God, ni en arazir kuraba mengegh
dar suiragh ikiti,

Ekiam, en tinara nin damazimin tugh gavgav-
igham?

⁴ Nirara arazir kuraba gin amadi,

kamaghin amizi, e nirarama atiating nin
apengan ikiam.

⁵ Ki uabin akurvaghasa ifongegha,

Ikiavira Itir God, a mizua iti.

Egha nighnizir gavgavim an akamin iti.

⁶ Ki uan navir averiamin aven,

Ekiamin akurvazim bagha a mizua ti.

Ezi nan arazir kam a gumazir dimagarimin biz-
ibar gara itima aminim men itirazir arazim,
a bar a gafira.

130:1: Azir Akam 3:55; Jona 2:2 **130:3:** Onger Akaba 143:2;
Rom 3:20; 3:23-24 **130:4:** Jeremaia 33:8-9 **130:5:** Onger
Akaba 33:20; 40:1; Aisaia 8:17; 30:18 **130:6:** Onger Akaba 63:6;
119:147

- 7 E Israelia, Ikiavira Itir God zurara bar en apangkufi,
 egha e ikuvighan koghasa an en akurvasi.
 Kamaghin amizi, ia nighnizir gavgavim an iki.
- 8 A uan gumazamiziba Israelia men akuragha ua me ini,
 egh men arazir kuraba gin amangam.

131

Gumazim nighnizir gavgavim ikia God ko migei

Ighiar kam, Devit an osiri.

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

- 1 O Ikiavira Itir God, ki akaba batogh uabi uan ziam fan aghua.

Ki bizir ekiaba ko bizir ki damuan iburaziba dagh nighnizir puvati.

- 2 Ki datirighin deragha aperagha navir amirizim iti,

mati borim uan amebamin otem ategha a ko aghumram aperaghav iti.

Kamaghira, nan navim purama amiragha irighav iti.

- 3 O Israelia, ia datirighin nighnizir gavgavim Ikiavira Itir God iki,
 kamaghira iki mangivira iki.

132

Gumazamiziba Godin Dipenim bagha bar akonge

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

- 1 O Ikiavira Itir God, Devit uabi ko, a inizir
osimtizir ekiar kaba,
ni dagh nighnighvira iki.
- 2 O Ikiavira Itir God,
Ni Jekopin God, Godin Bar Gavgavir Ekiam
Itim.
Devit ni ko dikirizir akaba
ni dagh nighnighvira iki.
- 3 Devit ghaze,
“Ki uan dipenimin ghuavanaboghan kogh,
uan misiam mitoghan kogham.
- 4 Ki dakusi uabi abinan kogham.
Eghti nan damazimning komeghan kogham.
- 5 Ki kamaghira deragh dakuan kogh mangi,
ki Ikiavira Itir God bagh Dipenimin ingarsi
danganitam batoghvira givagham.
A Jekopin God, Godin Bar Gavgavir Ekiam
Itim.”
- 6 E Betlehemin nguibamin ikia, Akar Dikirizir Gav-
gavimin Boksiamin akam baraki.
Egha ghua Kiriati Jearimin nguazimin an
apigha a inigha ize.
- 7 E ghaze, e Ikiavira Itir Godin Dipenimin mangi,
egh an atrivir dabirabimin guamin teviba
apirigh an ziam fam.
- 8 O, Ikiavira Itir God, ni dikavigh izi uan avughsir
danganimin iki.
Ni uan Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam
sara izi.

Boksiar kam, a nin gavgavir bar ekiam aka.

9 Nin ofa gamir gumaziba me zurara arazir aghuibara damuam.

Arazir aghuir kaba men kurkazir aghuimin min ikiam.

Eghti nin gumazamizir ni baghavira itiba,
bar akuegh pamten kamagh dimiva arang mikimam.

10 O, Ikiavira Itir God, ni faragha uan ingangarir gumazim Devit koma akam akirizi moghin, ni datirighin uan Atrivir ni ua bagha in-abazim, akirim ragh a gasan marki.

11 Ni Devit ko akam akirigha gifa, egh uan nighnizim gighan marki.

Ni kamaghin migia ghaze,

“Ki nin gin otivamin adarazir aven otaritam damighti

an Atrivimin otogham,

eghti nin gin, ana Atrivimin ikiam.

12 Nin otariba, ki men sure gamir akaba baregh nan Akar Dikirizir Gavgavimin gin mangiti, nin ovavibar otariba, uaghan Atrivibar

iki

mamaghira ikiam.”

13 Ikiavira Itir God, Saion Nguibam ua bagh a ginaba.

A nguibar kam bar a gifuegha,

zurarama an ikiasa a ginaba.

14 A ghaze, “Ki nguibar kam bar a gifonge.

- A nan avughsizir danganim,
 ki an aven iki mamaghira ikiam.
- 15 Ki Saion deragh a damu bizir bar aviriba isiva a daningam.
 Eghti an itir gumamazizir onganaraziba,
 ki dagheba me daningam.
- 16 Ki Saionin itir ofa gamir gumaziba ingangarim
 me danighti,
 me ki nguazimin gumamazizibar akurvagh
 ua me iniamin akam, me me mikimam.
 Eghti Saionin gumamaziziba bar akuegh
 tiariba akaram.
- 17 “Ki Devitin adarazir aven gumazitam damighti
 an otozh Atrivir bar gavgavimin ikiam.
 Ki an miseveghti,
 a mati lamin angazangarimin min isiragh
 gavgavigh iki
 mangivira ikiam.
- 18 An apaniba, ki me damighti
 me aghumsizir bar ekiam inigham.
 Eghti an ativaghamin gumamaziziba,
 men kantri gavgavigh iki
 mamaghira ikiam.”

133

*Godin adarazi uari ko ikia, navir vamiran itir
 arazim a bar dera*

Devit ighiar kam osiri.

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.

¹ Ia oragh, kamaghin bar dera,
 e Godin adarazi bar navir vamiran ikiva,

uari ko dapiagh aveghbuabar min ikiam.
² Arazir kam mati olivin tememin borer aghuim,
 me a isa Aronin dapanim ginge.
 Ezi an emira uaghira an ghuamasizimin uaghira,
 egha uaghira an evarimin itir korotiamin tu.
³ Arazir kam uaghan mati, ghuariar dipam Her-
 monin Mighsiamin ira,
 izaghira Saionin Nguibam gisin itir
 mighsiabagh iri.
 Danganir kam, Ikiavira Itir God, gumazamizir
 navir vamiran itiba bar deragha me gami.
 A ikirimirir zurazurara itim me ganidi me iki
 mamaghira ikiam.

134

E Ikiavira Itir Godin ziam fam

Godin Dipenimin ghuavanaga an ziam fer ighiam.
¹ Ia Ikiavira Itir Godin ingangarir gumaziba,
 ia iziva an ziam fi.
 Ia dimagaribar an Dipenimin tuivav ikia an ingan-
 garim gami,
 ia an ziam fi.
² Ia Godin Dipenimin aven dafariba fi
 a ko mikim egh an ziam fi.
³ Ikiavira Itir God, a Godin overiam ko nguazimin
 ingarizim,
 a Saionin nguibamin iki,
 egh bar deragh ia damu.

135

Godin ziam fer onger akam

¹ Ia bar Ikiavira Itir Godin ziam fi!

Ia ziar ekiam a daning!

Ia Ikiavira Itir Godin ingangarir gumaziba,
ia an ziam fi.

² Ia gumazir Ikiavira Itir Godin Dipenimin tui-
ighav itiba,
ia an ziam fi.

³ Ikiavira Itir God a bar dera,
kamaghin ia an ziam fi.

An apangkuvim bar en ekefe,
kamaghin ia an ziam fi ighiabar amu.

⁴ Ikiavira Itir God ua baghvira Jekop ginaba,
kamaghin Israelia kar bar Godin adarazira.

⁵ Ki kamaghin fo, Ikiavira Itir God gavgavir ekiam
iti,
egha aseba bar dagh afira.

⁶ An overiam ko, nguazim ko, ongarim, ko ongarir
konimin bizim damuasa,
an a gami.

⁷ Ana amozimin migharir pizibagh ami, da
nguazir oteviba bar dar zui,
ana onimaribagh ami, da taghtagha amozim
sara izi.
An aminim gami, a dikava ivava dan-
ganiba bar dar zui.

⁸ A Isipian otarir ivariaba ko,
men asizir apurir faragha otivizir aviribav
soghezi, da ariaghire.

- 9 A Isipin atrivim ko, an ingangarir gumaziba, me damighti me foghasa,
a mirakelba ko digavir kuram gamir araz-
ibagh ami.
- 10 Ikiavira Itir God, kantrin aviribagh asighasigha,
atrirvir gavgavir aviribav soghezi, me
ariaghire.
- 11 An atrivir gavgavir kabar maraziv soghezi me
ariaghire,
Sihon Amorian atrivim, ko Ok a Basanian
atrirvir, ko Kenanian atriviba, bar moghira.
- 12 An Atrivir kabar nguaziba, isa uan gumamaziz-
iba Israelia ganingi.
Eghti da men nguazibara min ikiam.
- 13 O, Ikiavira Itir God, gumamaziziba zurara kam-
agh ni mikim suam,
ni uabi guizbangira God.
Gumamazizir gin otivamin kaba me ni
gifogham.
- 14 Ikiavira Itir God, uan gumamazizibar araziba
tuisigh, egh suam,
me osintiziba puvati.
Egh a uan ingangarir gumazibar kuarku-
vam.
- 15 E fo, Kantrin Igharazibar Gumamaziziba me
silva ko golba isa,
uan dafaribara marvir guaba kiri.
- 16 Marvir guar kaba, da akatoriba ikia egha migeir
puvati.

- Da damaziba ikia bizibar garir puvati.
 17 Da kuariba ikia, egha orazir puvati.
 Me ikirimir e datirighin ikiava angamira itir kam puvati.
 18 Guizbangira, gumazir marvir guar kabar ingariba,
 me uari marvir guar me ingarir kabar min iti.
 Gumazir nighnizir gavgavim marvir guabar itiba,
 me uari dar min iti.
 19 Ia Israelia, ia Ikiavira Itir Godin ziam fi.
 Ia Ikiavira Itir Godin ofa gamir gumaziba,
 ia an ziam fi.
 20 Ia Livain adarasi, ia Ikiavira Itir Godin ziam fi.
 Ia gumazamizir Ikiavira Itir Godin atiatiba,
 ia an ziam fi.
 21 Saion, an ziar mam Jerusalem,
 a Ikiavira Itir Godin nguibam.
 Ia an itir gumazamiziba,
 an ziam fi.

Aleluia!

Ia bar Ikiavira Itir Godin ziam fi.

136

God minabir ighiam

- 1 Ikiavira Itir God, bar arazir aghuibar e gami,
 kamaghin e a minabagham.
 A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
 2 Ikiavira Itir God, godin ifavaribagh afiragha bar ekefe.
 Kamaghin e a minamam.

A zurara en apangkuvigha mamaghira
iti.

³ Ekiam nguazir kamın gumazir ekiaba bar dagh
afira.

Kamaghın e a minamam.

A zurara en apangkuvigha mamaghira
iti.

⁴ A uabira mirakelin ekiabagh ami.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

⁵ A uan nighnizir aghuimin overiamin ingari.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

⁶ A nguazim isa dipabagh isin an ingarizi an aper-
aghav iti.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

⁷ An aruem ko iakinimin ingari.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

⁸ An aruem atizima an aruemin isiragha gari.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

⁹ A iakinim ko mikoveziba atizima me
dimagarimin isira.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

¹⁰ A Isipian otarir ivariabagh soghezi me
ariaghire.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

¹¹ A Israelian gumazamiziba inigha Isipin kantri
ategha azenan ize.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

¹² A uan gavgavir ekiamin, ua me inigha ize.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

136:5: Genesis 1:1 **136:6:** Genesis 1:2 **136:7:** Genesis 1:16

136:10: Ua Me Ini 12:29 **136:11:** Ua Me Ini 12:51

- 13 An Ongarir Aghevīm gamizī a tongira biaghiri.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 14 A uan gumazamizibar faragha ghua, ongarir kam biaghirizi naghin, an an tongira me inigha azenan ize.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 15 A Isipin atrivim ko an midorozir gumaziba avigha Ongarir Aghevīm in me makunizi me dipam amegha ariaghire.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 16 A uan gumazamizibar faragha ghua me inigha gumazamiziba puvatizir danganimin ghuava otifi.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 17 An atrivir bar gavgavibav soghezi me ariaghire.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 18 An atrivir ziaba itibav soghezi me ariaghire.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 19 An Amorian Atrivim Sihon, a misoghezi an areme.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 20 A Basanian Atrivim Ok, a misoghezi an areme.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 21 An atrivir kabar nguazim isa uan gumazamiz-ibagh aningi.
A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.
- 22 A nguazir kam isa uan ingangarir gumazim Israel ganingizi, nguazir kam men nguazimra min iti.

136:13: Ua Me Ini 14:21-29

136:16: Ua Me Ini 13:18; 15:22

136:19: Diboboniba 21:21-30

136:20: Diboboniba 21:31-35

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

²³ En apaniba e abirima an e ginighnighavira iti.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

²⁴ A en apanibar dafaribar uam e ini.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

²⁵ A dagheba isa gumazamiziba ko asiziba bar me ganidi.

A zurara en apangkuvigha mamaghira iti.

²⁶ Bizir kabanang bagh, e Godin uan Nguibamin itim minamam!

Bar guizbangira, a zurara en apangkuvigha mamaghira iti!

137

*Israelia Babilonin kantrin kalabusin ikiavira
ikia Jerusalem in nguibam bagha arai*

¹ E Babilonin Faner miriabar apiaghav ikiava,

Saionin nguibam ginighnigha
a bagha azia iti.

² E uan gitabav sozир puvati,

e purama da isa en boroghin itir temer
aguabar da gui.

³ Gumazir e isa kalabus garighiziba ghaze,

“Ia ighiabar amu en navibar amuti da der-
aghti e bar akuegham.

Ia Saionin nguibamin ziam dighor e bagh
ighiabar amu.”

⁴ E manmagh suvira kantrin igharazimin iki,

egh Ikiavira Itir Godin onger akabar amuam?

- Kar en kantri puvati,
 e kamaghin damuan kogham.
- ⁵ O Jerusalem Nguibam, ki ni gin amadagh,
 gita inigh uan agharir guvimin uam a
 misoghan kogham.
- ⁶ O Jerusalem, ki ni isa faraghavira uan dighorim
 gamigha ni bagha bar akonge.
 Ki ua ni bakinighnigh ni isi uan nighnizim
 datighan koghti,
 nan tiarim ikuvighti ki ighiabar amuan
 kogham.
- ⁷ O Ikiavira Itir God, ni dughiar gumaziba
 Jerusalem gasighasizi, Idomia e gamizir
 arazim ginighnigh.
 Me ivivigha ghaze,
 Jerusalem dipeniba bar dipirighiregh
 nguazim giregh.
- ⁸ O Babilonia, ia orakigh.
 Ia bar ikuvigham!
 Ian arazir kurar ia e gamizir kam,
 gumazir uam a ikarvaghaim, a bar
 akongegh.
- ⁹ Gumazir kam nin borir iririviba inigh,
 dagiabav kinighti me bar ikuvigham.
 Kamaghin, gumazir kam bar akuegham.

138

Gumazim God minabi

Ighiar kam, Devit an osiri.

¹ O Ikiavira Itir God,

ki uan navir averiamin aven bar ni minaba.
 Egha asebar damazibar,
 ki ighiar nin ziam febagh ami.
² Ni zurara bar na apangkuvigha bar deragha nan
 gari.
 Nin akam ko nin ziam kamaghin en akagha
 ghaze,
 ni bar ekevegha bizir igharaziba bar
 dagh afira.
 Kamaghin, ki nin Dipenim uan guam a misuegh,
 teviba apirigh egh nin ziam fam.
³ Ki nin deima, ni dughiar kamın nan dimdiaba
 barasi.
 Egha uan gavgavim na ganigavira iti.
⁴ Ni migei, nguazir kamın atriviba uari nin akam
 baraki,
 kamaghin me nin ziam fam.
⁵ Me nin ziar ekiam ko gavgavim ginighnigh,
 ni amizir biziba bagh ighiabar amuam.
⁶ O Ikiavira Itir God, ni bar faraghavira ikia egha
 bar pin iti.
 Gumazir uari abira nin apengan itiba,
 ni me ginighnisi.
 Egh gumazir uari feba,
 me nin damazimin uari mongiva avegham.
⁷ Osimtızir aviriba na batifi,
 ezi ni nan gari ki deragha iti.
 Nan apaniba nan atari,
 ezi ni me ko misogha

uan gavgavimrama ua na ini.

⁸ Ikiavira Itir God, ni na ko dikirizir akamin gin mangi biziba bar dar amu.

Ni nan apangkuvigha ikia mamaghira iti.

Ingangarir ni damuasa nighnizim,
ni a damu bar anegifagh.

139

God e gifogha givagha bar deraghavira en gari

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim ginighnigha an osiri.

¹ O Ikiavira Itir God,
ni nan navim tuisigha givagha
na gifo.

² Ni nan saghon ikia nan nighniziba ko,
ki amir biziba ko, ki apia dikavir araziba,
ni bar dagh fo.

³ Ni nan gari ki ingari, o ki akui,
ki amir araziba,
ni bar dagh fo.

⁴ O Ikiavira Itir God, ki tighar mikimamin
dughiam,
ni fogha gifa ki tizim mikimam.

⁵ Ni danganibar bar nan miriaba ekiarugha,
uan gavgavir ekiamin bar deragha nan gari.

⁶ Nin fofozir kam bar pin ikia,
egha nan nighnizim bar a gafira.

139:1: Onger Akaba 17:3; Jeremaia 12:3
19:27; Matyu 9:4; Jon 2:24-25
139:4: Hibru 4:13

139:2: 2 Atriviba
139:3: Onger Akaba 17:3;

- 7 Kî managhîra mangîgh, nîn duam ategham?
 Kî managhîra mangîgh nîn modogham?
 Bar puvati.
- 8 Kî nîn Nguibamîn mangam, ni uaghan iti.
 Kî Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamîn
 ikiam, ni uaghan ti.
- 9 Kî nguibar aruem anadi naghîn ititamîn ikiam,
 o aruem uaghiri naghîn itir nguibar
 saghuiamîn ikiam,
- 10 ni kagh iki tuavim nan akakagh
 nan akurvagham.
- 11-12 Kî suam, “Aminir birim ni na avaraghti,
 aruer angazangarim ni iragh mitatemîn
 otogh.”
 Nîn nîghnîzim mitater kam a guizîn mitatem pu-
 vati.
 Dîmagarim, a uaghan aruem mîrara isiragha
 gari.
 Nîn damazimîn, aruem ko dîmagarim
 magh gari.
- 13 Guizbangîra, ni nan mîkarzimîn ingarir
 dughiam,
 ni nan amebamîn navir averiamîn aven bar
 nan ingarizî,
 nan mîkarzim bar moghîra iti.
- 14 Nî nan mîkarzimîn ingari,
 ezî nan mîkarzim bar deragha igharagha gari.
 Kamaghîn kî nîn ziam fe.
 Bizir ni ingariziba, da bar dera,

139:7: Jeremaia 23:24; Jona 1:3

139:11-12: Jop 34:22; Daniel

2:22; Hibru 4:13

- ezi ki guizbangira uan navir averiamin aven
 bizir kabagh nighnigha dagh fo.
- 15 Ki uan amebamin navir averiamin aven
 modoghav ikia nimiram irivima,
 ni nan agharibar garima da ekiva uari isav-
 suiki.
- 16 Nan amebam tighar na batamin dughiam,
 ni faragha nan ganigha gifa.
 Bar fomira, ki tighar nguazimin otivam,
 ki nguazir kamin ikiasa ni ifongezi moghin
 dughiaba ni da osirigha gifa.
- 17 O God, ki manmaghira nin nighnzibagh fo-
 fogham?
 Nin nighnziba bar avirasemegha bar pin iti,
 ezi ki dagh foghamin tuaviba puvati.
- 18 Ki nin nighnziba mengti,
 dar megemem mangi ongarimin gigibagh afi-
 ragham.
 Ki akuigha uam osezir dughiamin,
 ni na ko ikiavira iti.
- 19 O God, ni gumazir kurabav sueghti me
 arimighireghasa ki ifonge.
 Gumazir misoziba na atakigh.
- 20 Gumazir kaba, nin ziam akar kurabar a migei.
 Egha pura nin ziam diborava, a gasighasisi.
- 21 O Ikiavira Itir God, gumazir ni gifongezir pu-
 vatiziba, ki bar men aghua.
 Gumazir uari fa ni gasighasighasava amiba,
 nan navim me bagha bar ikufi.
- 22 Ki bar guizbangira me gifongezir puvati.

Ki garima me nin apanibar min iti.

²³ O God, ni nan navir averiam tuisigh
egh deragh nan nighnizim gifogh.

²⁴ Ni bar deragh na tuisigh egh deragh na gifogh,
ifavarir arazitam ti nan nighnizimin ikiam.
Nan akuragh nan aku,
ikirimirir zurara itimin tuavimin mangi.

140

Gumazim deragh uabin ganasa God ko migei

Devit onger akar kam osiri.

A gumazir onger akabar faragha zuim
ginighnigha an osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ni nan akuraghti,
gumazir kuraba ko midorozibagh amir gu-
maziba, na gasighasighan kogham.

² Me zurara uan navir averiabar aven arazir
kurabagh nighnigha,
zurara gumazamizibar tongin adaribagh
amima,
da otifi.

³ Men mizebar otivir akaba,
kuruzir ataribar min bar ghumi.
Me gumazibagh asighasighasa migeir akaba,
men akatoribar ikia mati kuruzim imezir ku-
ram an aven iti.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁴ O Ikiavira Itir God, ni deragh nan ganti,
gumazir kurabar gavgavim na abiraghan
kogham.

Ni uan dafarimin na avaraghti
gumazir misoziba na gasighasighan kogham.

⁵ Gumazir uari uan ziaba feba, nan suighasa
na bagh azuazim benir gavgavibar an in-
garigha a gura.

Me asizimin min nan suighasa a isa nan tu-
avim gati.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁶ Ki Ikiavira Itir God migia ghaze, Ni nan God.
O Ikiavira Itir God, nan ararem baregh nan
akuragh.

⁷ O Ikiavira Itir God, ni nan Ekiam,
ni gumazir bar gavgavir ekiam itim,
ni nan akuragh ua na inigh.

Ki faragha apaniba ko misozi,
ni na modozi ki deraghavira iti.

⁸ O Ikiavira Itir God, gumazir kuraba iniasa migeir
biziba,
ni da me daningan marki.

Egh arazir kurar me damuasa akabav
sogheziba,

ni dar damighti da guizin otivan marki.

(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)

⁹ Apanir na ekiaruzir kaba uari fe.

- Ni me damighti me na abinan kogham.
 Bizir me na damuasava amiba,
 ni da otevkiniighti da meraram otiv.
- ¹⁰ Ni dagiar isibar avim amadaghti a me giri men
 isi.
 Tarazi ni me isi torir konimin me kunighti
 me uam anangan tuaviba puvatigham.
- ¹¹ Gumazir akaba igharaz darazi gasiba,
 men akatam guizbangiram otoghan kogham.
 Kamaghin dera, gumazir misoziba,
 bizir bar kuratam me batogh bar me agifagh.
- ¹² O Ikiavira Itir God, ki fo, gumazamizir onga-
 naraziba ni men akurvasi.
 Egha osimtiziba itir gumazamiziba,
 ni deragha men osimtizibar gara me
 akirmisi.
- ¹³ Guizbangira, gumazamizir aghuiba nin ziam fi,
 zurara ni ko iki kamaghira ikiam.

141

Gumazir mam dimangan God ko migei

Devit onger akar kam osiri.

- ¹ O Ikiavira Itir God, ki datirighin nin azangsisu,
 ni zuamira nan akuragh.
 Ki uabin akurvaghasa ni ko migei,
 ni nan azangsizim barakigh.
- ² Ki guaratizibar ofa gami, ni migharir mughuriar
 aghuim zuim barazi moghin,
 ki ni ko migeir migirigiaba, ni da baragh da
 iniasa ki ifonge.

- ³ O Ikiavira Itir God, ni deragh nan akatorimin gan,
 egh ki migeir migirigiaba ni ifongezi moghin ki
 me mikimam.
- ⁴ Ni na ateghti nan navim arazir kuraba bagh
 dikavan marki.
 Ki gumazir kuraba ko uari akuva arazir ku-
 ratam damuan kogham.
- Ni na ateghti,
 ki me ko men isar kurabar ikian kogham.
- ⁵ Gumazir aghuim nan apangkuvigh, arazir
 aghuim damusi nan atar fofozim na
 daningti,
 kamaghin a dera.
 Kamaghin, ki gumazir kuraba ko namak-
 abar amuan kogham.
- Ki zurara God ko migia ghaze,
 a men arazir kuraba uam ada ikarvaghham.
- ⁶ Gumazitaba gumazir kurar kaba inigh me
 gasighasighti,
 me fogh suam, nan akam a bar guizbangira.
- ⁷ Me gumazir kurar kabar aghariba inigh,
 Gumamazir Oveaghuezibar Nguibamin
 mozir torim mikinigham,
 mati gumazim temer akuam
 abiagharighizi
 an muziariba tintinimin ire.
- ⁸ O Ekiam, ni Ikiavira Itir God,
 ki nighnizir gavgavim nin ikiavira ikia,
 egha nin aven modi.

141:3: Onger Akaba 34:13; Jems 1:26; 3:8 **141:4:** Aghuzir
 Akaba 23:6 **141:8:** 2 Eghaghaniba 20:12; Onger Akaba 25:15;
 123:1-2

Ni deravira nan ganti
ki ovengan kogham.

⁹ Ni deragh nan ganti,
gumazir kuraba na bagha modogha guizir
azuazir katam na suiraghan kogham.

¹⁰ Ni gumazir kurabar amighti,
me uari uan azuazibar guighiv iki.
Eghti ki puvatigham.

Ki bar deravira daruti,
bizitam na gasighasighan kogham.

142

Gumazir mam uabin akurvaghasa God ko migei

Devit dagiar torimin aven ikia, ighiar kam osiri.
Me onger akar kam kamagh a dibori, Maskil.

¹ Ki uabin akurvaghasa Ikiavira Itir Godin dei.
Ki an apangkuvim bagha pamten a gaghorava
a migei.

² Na bativir araziba ko osimtiziba
ki bar dar gun a migei.

³ Tuavir ki mangamim, nan apaniba nan suighasa
azuazir mam gura,
ezi nan navim osemezi, ki ghaze, ki iku-
vigham.

Nirara, ki mangamin tuavim
ni a gifo.

⁴ Ki uabin boroghin gari, gumazir nan akur-
vaghambiba puvati.
Ezi gumazir nan gan na geghuvamiba puvati.

Ki mongamin danganiba puvati.

⁵ O Ikiavira Itir God, ni nan akurvaghasa ki nin dei.
Nirara ni nan eghuvir gumazim.

Ki kamaghin ifonge,
ki angamira ikiavira itir dughiam,
nirara na ko ikiam.

⁶ Gumaziba arazir kurabar na gamua egha bar
gavgafi,
ezi ki me abinasava amuava avenge.

Nan navim bar oseme.
Kamaghin, ki uabin akurvaghasa nin dei,
ni na barakigh.

⁷ Ni osimtizir kamin aven uam na inighti,
ki an firighirigh egh deravira ikiam.
Ni bar deravira na gami.

Kamaghin, gumazamiziba uari akuvagh ikiti,
ki men tongin nin ziam fam.

143

Gumazir mam uabin akurvaghasa God ko migei
Devit ighiar kam osiri.

¹ O Ikiavira Itir God, ki ni ko migeir migirigiaba ni
da baragh.

Ni arazir aghuibaram amua, bar guizbangira
migia ifarir puvati.

Ki ni ko migeir migirigiaba ni kuarim
atigh da baragh.

² Gumazitam bar zuegha nin damazimin itir pu-
vati.

Kamaghin, ni uan ingangarir gumazim isi kotiam datigh a tuisighan marki.

- ³ Nan apaniba nan agintigha bar na abira.
Egha na isa kalabuziar danganir mitatemın na atizi,
ki fomirama oveaghuezibar mın iti.
- ⁴ Kamaghin nan nighnizim ikuvizi,
nan navim osemegha mamaghira iti.
- ⁵ Ki fomiram otivizir biziba uam a dagh niri.
Egha ni fomira ingarizir bizir aghuiba, ki uam adagh nighnisi.
- ⁶ Kuarim na misingizi, ki dipatamara amasa bar ifongezi moghin,
nan duam ni ko mikimasa bar ifonge.
(Ighiam gamua an suiam
atugha avughsegha ua
ighiam gami.)
- ⁷ O Ikiavira Itir God, nan nighnizir gavgavim iraghu.
Ni nan dimdiam baragh.
Ni uabi nan mongan marki,
ki ti ovegh mangi oveaghuezibar nguibamin mangigham.
- ⁸ Ki nighnizir gavgavim nin iti,
ni mizaraziba vaghvagh apangkuvir ekiar
nan itir kam bagh, na mikimvira iki.
Ki uan navir averiamın aven ni baghavira iti.

Kamaghin ki mangamin tuavim ni nan sure damu.

⁹ O Ikiavira Itir God, ni nan akurvaghasa ki ni bagha zui,
ni na modogh.

Ni nan apanibar dafaribar uam na inigh.

¹⁰ Ni nan God, ki kamaghsua, ni deravira nan sure damuti,

ki nin ifongiamra gin mangam.

Nin duam deravira na damuti,

ki tuavir aghuimin mangam.

¹¹ O Ikiavira Itir God, ni uan ziar ekiam bangin,
ni akam akirizi moghin ni uam na inigh.

Ni arazir aghuibaram ami.

Kamaghin, ni nan osimtizer na bativibar aven uam na inigh.

¹² Ki nin ingangarir gumazim, ezi ni bar nan apangkufi.

Kamaghin amizi, gumazir nan apanim gamiba ko na gasighasighasava amiba,
ni me misueghti me bar arimighiregh.

144

God atrivimin apaniba abirazi, an a minabi

Ighiar kam, Devit an osiri.

¹ Ikiavira Itir God, ni dagiar ekiamin min itima
ki an aven modozi
ni deragha nan gari.

Kamaghin ki nin ziam fe.

A midorozir arazibar nan aka.

² A dagiar ekiamin min itima, ki an aven modi.

Egha dipenir gavgavimîn mîn itima, kî an
 aven itî.
 Egha a nguibar gavgavimîn mîn ikia nan akurvasi.
 Egha nan oramîn mîn itima,
 kî an uabî apazagha deragha itî.
 Kî niġhnîzir gavgavim an itima,
 a na ko ikia nan akurvazi kî deravîra itî.
 A gumazamîzir iġharazibagħ amizî me
 nan apengan itî.

³ O Ikiavîra Itir God, e gumazamîzir kiniba.
 Manmagħ amizî, nî e ġinîġhnîgha deragħa en
 ġari?

E pura bizir kinibar mîn itî,
 ezi nî manmaghsua miġħiġħa e ġinîġhnîsi?

⁴ E mati gumazim, uan akatorimîn dugħiar
 vamîran amînim givera.
 E dugħiar bar otevimra ikiam,
 mati aruem isirazi nîn nedazim dugħiar
 otevimra ikeġħa
 ua zuamîra puvati.

⁵ O Ikiavîra Itir God, nî overiam abigh iziġħiri.
 Eġħ uan aġħarim miġħsiabar amadagħti
 dar miturir ekiaba otiv.

⁶ Nî uan onîmarim damiġħti a taghtagħ,
 apanibar aġiragħti me tintinibar areġħ.
 Nî uan baribar me ġasiti me areġħ.

⁷ Nî uan dafarim amadagħti a iziġħiri, na ġekuighiti
 kî dipar konir kaba ategħ uam anaboka.
 Nî Kantrin Iġharazibar Gumazamizibar
 dafariba da uam na inigh.

8 Gumamazir kaba guizbangira migeir puvati,
 me akar ifavaribagh ami.
 Me ifara uari isa pin uari arigha ghaze,
 me guizbangira migei.

9 O God, ki nin ziam fi egh ighiar igiatam bangam.
 Ki gita misogh ni bagh onger akam damuam.

10 Ni atrivibar akurvazi
 me misogha uan apaniba abiri.

Ki nin ingangarir gumazim Devit,
 ni nan akuragha nan apaniba da uam na ini.

11 Ni nan apanir pazavira na gamibar dafaribar,
 nan akuragh ua na inigh.

Ni Kantrin Igharazibar Gumamazibar da-
 fariba da uam na inigh.

Gumamazir kaba guizbangira migeir puvati, me
 akar ifavaribagh ami.

Me ifara uari isa pin uari arigha ghaze,
 me guizbangira migei.

12 E kamaghin ifonge, en otarir igiaba aghung
 mangi ekevegh,
 temebar min gavgavigham.

Eghti en guivibar ganganiba bar deragham,
 mati Atrivimin dipenir ekiamin aven itir
 dipenir akinibar itir nedazir bar aghuiba.

13 E uaghan kamaghin ifonge, en azenibar
 dagheba bar mighighvira otiti,
 en dagher peniba izivagham.

Eghti en sipsipba nguzir aviriba bati,
 mangi mamaghira ikiam.

14 En bulmakauba oti mamaghira ikiam.

Eghti dar nguzitam ikuvighan kogh, egh tam
aremeghan kogham.

E kamaghin aghua, e oraghti
gumazitam o amizitam, osimtiziba ater
tuangiva arangam.

15 Gumazamizir God kamaghin deragha me
gamiba,
me bar akongegh.

Gumazamizir Ikiavira Itir God inizi, a men Godin
min iti,
me bar akongegh.

Ighiar Godin ziam fem *

Ighiar kam, Devit an osiri.

¹ Atrivim, ni nan God, ki nin ziar ekiam fam.

Ki nin ziar ekiam pırafı mangıvıra ikiam.

² Bar guizbangira, dughiaba vaghvagh bar, ki zurara ni minamam.

Egh ki zurazurara nin ziam pırafı mamaghıra ikiam.

³ Dughiaba bar, Ikiavıra Itir God bar ziar ekiam iti, e an ziar ekiam fı mamaghıra ikiam.

E an gavgavim gifoghsı damuva avegham.

En nıghnızıba otefe.

* **145::** Arazir Israelia gin ghua akaba osirir maba, da mong ighara. Hibrun akamin me 22plan letabar uan akaba osiri. Egha dughiar maba, me osirir akaba 22plan akuabar da bisi. Ezi dar akuar kaba, vaghvaghera dar akar faragha zuibar faragha zuir letaba, letan igharazim iti. Me ikizir igharazibar akar, Hibrun akamin daghizir dughiamin, me Hibrun akamin arazir kamın gin ghua dagh izir puvati. E fo, Aruamin akamin migirigiaba 21plan letaba iti. An letabar dibobonim mong Hibrun letabar dibobonimin min ghu. Ezi kamaghın Aruamu Baibelin Onger Akabar Akinafarim sapta 145, e Hibru akamin arazir kamın gin ghua, a gira. Eghti ni gan fogham, a manmaghin mangam. Ni ighiar kamın ganti 21plan letaba ikiam, vezin faragha zuim, an migirigiar otevir faragha zuim, a leta A an iti. Namba 2 ves, an migirigiar otevir faragha zuim, a leta B an iti. Egha ighiar kam kamaghıra ghua ves 21ın oto. Ighiar kamın aven ves, 8 ko 9 aning ighiar kamın aven itir nıghnızir ekiamın gun mıgei, kamaghın amizi leta I vezin kamning vırara aningın iti, egha gavgavim nıghnızir ekiar ighiar 145ın itim ganıdi. Hibrun akamin arazir kam kaghıra itir puvati, me uaghan arazir kamra gin ghua akınafarir kaba uaghan a da osiri. Kar Azir Akam 1-5 ko Onger Akabar Akinafarim sapta 9, ko 10, ko 34, ko 37, ko 111, ko 112, ko 119, ko Aghuzir Akabar Akinafarim sapta 31.

- 4 Ekiam, gumazamizir datirighin itiba, me gumazamizir gin otivamiba bizir ni amibar gun me mikimiva,
ninin ziam fam.
Me arazarazir bar ekiam ni amiziba,
me dagh eghanam.
- 5 Faraghavira Itir Atrivir Ekiam, ki nin gavgavim ko,
ninin atrivir araziba ko, ingangarir ekiabagh nighnigham.
- 6 Guizbangira, ki nin ziar ekiam itir bizibar gun mikimam.
Gumazamiziba nin ingangarir gavgavir ekiam ni amizibagh egharavira ikia,
- 7 ghua nin arazir aghuim ko, nin apangkuvir arazim, geghara onger akam bange.
- 8 Ikiavira Itir God bar en kuarkuva e gifueghavira iti.
A bar en apangkuvigha zuamiram en atarir puvati.
Kar bar bizir ekiam.
- 9 Ikiavira Itir God gumazamiziba bar men der-
agha,
bizir a ingariziba sarama apangkufi.
Bar guizbangira.
- 10 Kamaghin, Ikiavira Itir God, bizir angamira itir ni ingariziba bar moghira nin ziam fam.

Eghti ni baghavira itir gumazamiziba ni minamam.

11 Me nin gavgavimin gun mikim suam,
ni biziba bar dagh ativagha dar gari, da bar dera.

Ezi nin ziam bar pin iti.

12 Nin ingangarir ekiam ni amiziba ko,
ni biziba bar dagh ativaghamin arazim,
me dar gumazamizibav kimiti me fogh suam,
ni ziar ekiam ko gavgavir ekiam iti.

13 Nguazimin itir gumazamiziba ko, biziba bar,
ni dagh ativagh dar gan mamaghira ikiam.
Ni bizibagh ativaghamin arazir kam,
givaghan kogham.

God uan akar dikirizimin gin ghua biziba bar dagh ami.

Arazir an amir kaba,
a bar en apangkufi.

14 Osimtiziba itir gumazamiziba, Ikiavira Itir God men akurvasi.

Gumazamizir, men apaniba me abiniziba,
Ikiavira Itir God ua me fava gavgavim me ganidi.

15 Pin garir angamira itir biziba, me nirara gari.

Ezi mitiriaba men azir dughiaba,
ni men akurvagha dagheba me ganidi.

16 Ruarimîn itir biziba ko, nguibamîn itir biziba
bar,
ni dagheba me ganidi me apa izivagha
kuatigha iti.

17 Sîn itir arazir aghuibara, Ikiavîra Itir God, dar
gîrara ghua bizibagh ami.
Arazir an amir kaba,
a bar en apangkufi.

18 Te navir averiaba zuegħa Ikiavîra Itir Godîn dei,
a bar men boroghîra ikiam.

19 Uaghan, gumazamizir an atiatia an apengan
itiba,
a bizir me ifongeziba bar da isi me daningam.
A uaghan men arareba baragh
men akurvagh ua me iniam.

20 Vezir kuram, Ikiavîra Itir God a isi gumazamizir
arazir kurabagh amiba, me daningîva,
bar me gasighasigham.
Egh gumazamizir bar a gifongeziba,
a bar me akumakum deragh men ganam.

21 Zurazurara, ki Ikiavîra Itir Godîn ziam fam.
Eghti bizir angamîra itir a ingariziba,
me an ziam fi iki mamaghîra ikiam.

146

*Ikiavîra Itir God, men akurvazima, me an ziam
fe*

¹ E bar Ikiavîra Itir Godîn ziam feka!

Ki uan navir averiamin aven uabira uabi migia
ghaze,

ki Ikiavira Itir Godin ziam fam!

² Nan dughiar ki nguazimin ikiamimin, ki an ziam
fam.

Ki ighiaba bangi an ziam fi kamaghira iki,
mangi uan ovevem batogham.

³ Ia uarir akurvaghsi nguazir kamin atriviba ko,
gumazir dapaniba, me ginighnighan marki.
Me pura gumazir kiniba, me ian akuraghan
kogham.

⁴ Me arimighiregh pura ua nguazim gavagh,
bizir me damuasa mikemeziba,
me dar amighan kogham.

⁵ Gumazitam nighnizir gavgavim Jekopin Godin
iki suam,
Ikiavira Itir God nan akuragham,
gumazir kam bar akongegh.

⁶ God, overiam ko nguazim, ko ongarimin in-
garigha, dar itir biziba bar dar ingari.
God dughiabar zurara bizir a gun mikemegha
givazibar gin ghua dagh ami.

⁷ A gumamazir gavgaviba puvatiziba, deragha
me gamizi, me dera.
A mitiriaba aziba, dagheba isa me ganidi.

A kalabuziar gumamaziziba firi,
me kalabus ataghiragha azenibar izi.

⁸ A gumamazir damazir okavrizibagh amima,
me datirighin ua gari.

Gumazamizir, men apaniba me abiniziba, a
 ua me fava gavgavim me ganidi.
 Ikiavira Itir God, an damazimin derazi adarasi,
 a bar me gifonge.

⁹ Kantrin Igharazibar Gumazamizir en nguazimin
 itiba, Ikiavira Itir God deragha men gari.
 Amizir paba ariaghireziba ko, borir afeziaba
 ariaghireziba,
 a me fava men akurvasi.
 A gumazamizir arazir kurabagh amiba, a
 men tuaviba apaghapaki.

¹⁰ Ikiavira Itir God, Atrivimin iki mamaghira
 ikiam.
 Ia Saionin gumazamiziba,
 ian God, a Atrivimin iki, zurara ikivira
 ikiam.

Aleluia!

E bar Ikiavira Itir Godin ziam fam!

147

En God ziar ekiam ikia gavgaviba bar iti

¹ E bar Ikiavira Itir Godin ziam fam!
 E ighiabagh amua uan Godin ziam fer arazim
 dera.
 An ziam fer arazir kam a guizbangirama
 bar dera.

² Ikiavira Itir God ua Jerusalem in nguibam
 akirigha,
 Israelian gumazamizir Babilonin kalabus
 itiba,
 ua me inigha ize.

³ An osimtiziba aterir gumazamizibagh ami me uader.
Egha men duaba nogha dagh ami da uam agui.

⁴ A mikovezibar ingarir dughiam,
a vaghvagha da mengegha
ziaba dagh arigha dagh fo.

⁵ En Ekiam, a bar gavgavigha, ziar bar ekiam iti,
an fofozim bar pin iti,
ezi e an fofozim bativsi damuva avegham.

⁶ A gumazamizir uarira uan naviba abira itiba, a
men dafaribar suigha
me fe me dikafi.
Egha arazir kurabagh amir gumazamiziba,
a me dikabiri me nguazim giri.

⁷ Ia Ikiavira Itir God bagh ighiaba bangi egh a
minamang.
E uan God bagh gitabav soghti,
dar ararer aghuiba a bagh mangi.

⁸ An overiamin ghuariaba arighizi, amozim
nguazimin izaghirava,
mighsiabagh izima graziba dar otifi.

⁹ A dagheba isa asiziba bar me ganidi,
ezi kuarazir nguziba daghem bagha arai,
a men akuaghapi.

¹⁰ A hoziabar gavgavim ko,

147:3: Onger Akaba 51:17; Aisaia 57:15; 61:1; Luk 4:18 **147:4:**
Jenesis 15:5; Aisaia 40:26 **147:10:** Onger Akaba 33:16-18; Hosea
1:7

midorozir gumazibar gavgavim bagha bar akongezir puvati.

11 A gumazamizir an atiatiaava, nighnizir gavgavim an apangkuvir arazimîn itiba, a me baghavira bar akonge.

12 O Jerusalemia, ia Ikiavira Itir Godin ziam fi!
O Saionia, ia uan Godin ziam fi!

13 A nin divazimîn tiar akabagh amizi da gavgafi, egha nin gumazamiziba arazir aghuimîn me gami.

14 A nin nguazir mitaghniabar aven, dabirabir aghuim gumazamiziba bar me ganiga, navir amirizim me ganidi.
Egha ian azenibar daghebagh ami da deragha aghui.

15 Ikiavira Itir God, nguazimîn Akar Gavgavitam amadaghti,
bizir a mikemezir kam zuamira nguazimîn otogham.

16 A ghuariaba amadazi da iza avivkiabar mîn izaghira, nguazim avara.

17 An aisin amozir ofizir dagiabar mîn gariba amadazi,
da izaghira ongarimîn gigibar mîn nguazim giri.

Eghti gumazitam an amadazir orangtizir kamîn ikiva avegham.

18 A gin ua mikemezi aisin kam dipamîn oto.
Ezi an aminim amadazi a dipam givaima a ivemari.

- 19 A uan arazir a ifongeziba ko,
 bizir a damuasa e mikemeziba isa
 Israelia ganingi.
- 20 Kantrin Igharazibar Gumazamiziba an Akar
 Gavgavir kabagh fozir puvati,
 kamaghin bizir kam, a me bagh a gamizir
 puvati.

Aleluia!

E bar Ikiavira Itir Godin ziam fam!

148

*Overiam ko nguazimin itir biziba bar Godin
 ziam fi*

- ¹ Ia Ikiavira Itir Godin ziam fi!
 Ia Godin Nguibamin bar pin iti darasi,
 ia an ziam fi.
- ² Ia enselba, ia bar moghirama an ziam fi!
 Godin Nguibamin itir midorozir enselba
 uaghan an ziam fi.
- ³ Aruem ko iakinim, gua uaghan an ziam fi!
 Mikovezir angazangarir gavgaviba itiba, ia
 uaghan an ziam fi.
- ⁴ Godin Nguibar bar pin itim, ni uaghan an ziam fi!
 Dipar overiamin pin itiba, ia uaghan an ziam
 fi.
- ⁵ Ikiavira Itir God mikemezi bizir kaba otifi!
 Kamaghin me bar an ziam fi.
- ⁶ A uabi mikemezi me uan danganibarama,
 otivigha iti.
 Me dar iki kamaghira ikiva,
 an akabar gin mangam.

- 7 Ia nguazimın itir biziba bar,
 ia Ikiavıra Itir Godın ziam fi.
 Ia bizir kabanang.
 Ongarir konimın aven itir kuruzir ekiaba ko
 osiriba ko
- 8 onimariba ko dagıabar mın garir amozir
 ofizir ekiaba ko amoziba ko mıgharir pıziba
 ko
 amınir ekiar an Akar Gavgavibar gın zuiba,
 ia bar Ikiavıra Itir Godın ziam fi.
- 9 Ia mıghsıar ekiaba ko mıghsıar doziba,
 ko temer ovıziba itiba ko sidan temeba ko,
- 10 ruarim ko nguıbamın asıziba bar moghıra
 ko goaba ko kuaraziba,
 ia bar moghıra Ikiavıra Itir Godın ziam fi.
- 11 Ia nguazir kamın itir atriviba,
 ko kantriba ko gavmanın gumaziba ko gu-
 mazir dapaniba ko
- 12 gumazir igiaba ko amızir igiaba ko gumazir
 ghuriba ko boriba,
 ia bar Ikiavıra Itir Godın ziam fi.
- 13 Bar guızbangıra, Ikiavıra Itir God, an ziam bar
 ekevegha gumazamizibar ziaba bar dagh
 afıra,
 egha an ziar ekiam bar pın ikia nguazim ko
 overiam gafıra.
 Kamaghın amızı, biziba bar moghıra an
 ziam fi.
- 14 A bar Israelia gifonge.
 Me bar an gumazamizibara.
 Me bar an boroghıra itima,
 a me gamima me gavgavıghavıra iti.

Egha me bar an ziam fe.

Aleluia!

Ia Ikiavira Itir Godin ziam fi.

149

Godin gumamaziziba uan apaniba abiragha, an ziam fe

¹ Ia bar Ikiavira Itir Godin ziam fi!

Ia ighiar igiam, a bagh a bangi.

Ia gumamazizir a baghavira itiba,

ia an ziam fasa misevezir dughiaba,

ia uari akuv ziar ekiam a daning.

² Ia Israelia, God ian ingari,

ezi ia an bizir kam bagh bar akongegh.

Ia Saionin nguibamin gumamaziziba,

ia uan atrivim bagh bar akongegh.

³ Ia ighiabar amuva an ziam fiva ighi.

Ia gitaba ko, tambarinbav sogh

an ziam fi.

⁴ Ikiavira Itir God uan gumamazizibagh ifonge.

Gumazir uari abira igharaz darazir apengan

itiba, a men ziaba fava,

me gami me midorozim gamua uan

apaniba abiri.

⁵ Godin gumamaziziba uan apaniba ko,

midorozim gamigha me abiragha gifa.

Me datirighin bar akongegh.

Me dimagariba sara uari akuvir dughi-

abar,

me God bagh bar akongezir ighiabar

amu.

- ⁶ Me pamtem dimiva Godin ziam fi.
 Me midorozir sabar ghuntiziba uan
 dafaribar da suikigh.
- ⁷ Egh kantrin igharaziba akirsi misogh,
 mizazim me gasi me abinigh.
- ⁸ Apanibar gumazir dapaniba ko atriviba,
 me senin ainin ingarizibar me ikegham.
- ⁹ Me God osirizi moghira me damuam.
 Godin gumazamiziba arazir kamnaghira
 damu, uan apaniba akiram.
 God baghavira itir gumazamizir kaba, arazir
 kamra damu,
 uan apaniba abinigh ziar ekiam iniam.

Aleluia!

Ia bar Ikiavira Itir Godin ziam fi!

150

Godin ziam fer ighiar abuananam

- ¹ God uan Dipenimin itima, e an ziam fam.
 A gavgavir bar ekiam ikia uan Nguibamin
 itima,
 e an ziam pirafam.
- ² A bar bizir ekiabagh ami.
 E ziar ekiam a daningam.
 A bar faraghavira ikia, an ziar ekiam bar pin mar
 iti.
 E an ziam fam.
- ³ E sighbagh iviva, dibiariba ko gitabav sogh,
 Ikiavira Itir Godin ziam pirafam.
- ⁴ E tambarinbav soghiva, ighi an ziam fam.
 E gitan avirir igharagha garibav soghiva,
 itabagh iviva ziar ekiam a daningam.

⁵ E brasin itaribav soghti da bar puvirama arangti,
e Ikiavira Itir Godin ziam fam.

⁶ E bizir bar angamira itiba,
e bar Ikiavira Itir Godin ziam fam.

E bar Ikiavira Itir Godin ziam fam!
Aleluia!

cccxcix

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea